

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

BİR ÇOCUK YAYINI OLAN YENİ HARFLİ MEKTEPLİ GAZETESİ
NÜSHALARINDAKİ MANZUMELERİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pınar YOLLU

Balıkesir, 2010

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

BİR ÇOCUK YAYINI OLAN YENİ HARFLİ MEKTEPLİ GAZETESİ
NÜSHALARINDAKİ MANZUMELERİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pınar YOLLU

Tez Danışmanı
Doç.Dr.Bahattin KAHRAMAN

Balıkesir, 2010

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

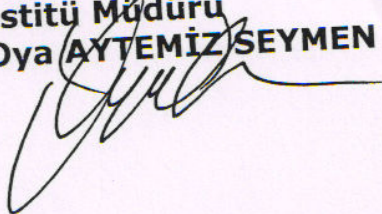
Enstitümüzün Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda 200712535002 numaralı Pınar YOLLU' nun hazırladığı "Bir Çocuk Yayını Olan Yeni Harfli Mektepli Gazetesi Nüshalarındaki Manzumelerin İncelenmesi" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 16.09.2010 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan(Danışman) : Doç. Dr. Bahattin KAHRAMAN

Üye : Doç. Dr. Mehmet KARLI

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ertan ÖRGEN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

27./10./2010
Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Oya AYTEMİZ SEYMEN

ÖN SÖZ

Çocuk ve edebiyat kavramları Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımıza girerek çocuk ürünleriyle edebiyatımızı taçlandırmıştır. Önemli siyasi ve toplumsal değişimlerin yaşandığı bu dönemde önceki çağlarda kendine özgü herhangi bir varlık gösteremeyen çocukların büyüklerden ayrıldığı ve böylelikle de çocukluk anlayışının ortaya çıktığı görülmektedir.

Cumhuriyetin ilanı ile çeşitli alanlarda yapılmış olan yeniliklerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi ve kalıcı olması amacıyla genç kuşaklara yönelme ihtiyacı doğmuştur. Çocuklara ulaşma yollarından biri olan çocuk gazeteleri ve dergilerinin bu görevi üstlendiği görülmektedir. Harf Devrimi ile okuma ürünlerine olan ihtiyacın artması sonucu bu dönemdeki çocuk gazeteleri ve dergilerinde sayıca bir artış gözlemlenmiştir.

Değişen çocukluk kavramı için bugünün çocukluğu kadar zaman içinde değişen çocukluk kavramını da bilmemiz gerekmektedir. Yaşanan toplumsal değişim ve gelişmelerin çocuğa bakış açısını değiştirmesi bakımından çağdaşlaşma yolunda ilk adım atıldığı Cumhuriyet Dönemi'nin çocukluk algısını tespit etmek önem arz etmektedir. Yüksek lisans çalışmamızın araştırma konusu bu doğrultuda Mektepli Gazetesi olarak belirlenmiştir.

Çalışmamızın birinci bölümünde araştırmanın problemine, amacına, önemine, varsayımlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiş ve önemli kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır.

İkinci bölümde İlgili Alanyazın başlığı altında araştırmanın kuramsal temellerine değinilmiş ve araştırma konusu ile ilgili önceden yapılmış olan çalışmalara yer verilmiştir.

Araştırmanın yöntem kısmını oluşturan üçüncü bölümde araştırmanın modeli, bilgi toplama kaynakları ile bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesiyle ilgili verilere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde bulgular ve yorum başlığı altında araştırma problemi çerçevesinde elde edilen bulgulara ve bu bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir. Mektepli Gazetesi ışığında dönemin çocuk şiiri niteliklerinin belirlenmesi, gazetede ki çocuk şiirlerinin kelime hazinelerinin tespiti ve

manzumelerin çocuk eğitimine etkisi; elde edilen bulguların incelenmesiyle yorumlanmıştır.

Son bölümde ise araştırmanın bulgularına dayalı olarak belirlenen sonuç ve öneriler sıralanmıştır.

Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirlere "Ekler" kısmında yer verilmiştir.

Araştırma boyunca desteğini esirgemeyen içten ve dostça tutumları ile beni motive eden değerli danışmanım Doç. Dr. Bahattin KAHRAMAN' a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırma sırasında fikirlerinden ve tavsiyelerinden yararlandığım kıymetli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Ertan ÖRGEN ve Yrd. Doç. Dr. Saadet MALTEPE' ye ; kaynak temini konusundaki yararlarından dolayı Arş. Gör. Güliz ŞAHİN' e teşekkür ederim.

Araştırmam boyunca benim için fedakarlık yapan ve çalışmalarımı kolaylaştıran sevgili eşime; maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme ve özellikle de kardeşime teşekkürlerimi sunarım.

Pınar YOLLU

ÖZET

BİR ÇOCUK YAYINI OLAN YENİ HARFLİ MEKTEPLİ GAZETESİ NÜSHALARINDAKİ MANZUMELERİN İNCELENMESİ

YOLLU, Pınar

Yüksek Lisans Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bahattin KAHRAMAN

2010, 327

Günümüzün hızla gelişen dünyasından geri kalmamak amacıyla bireylerde; gündemi sürekli takip etme, yeni şeyler öğrenme ve bilme ihtiyacı doğmaktadır. Çeşitli bilgi öğelerinin, haber kaynaklarının ve eğlencesel ürünlerin bir arada toplanıp uygun görsel materyallerle desteklenerek somutlaştırıldığı, gazeteler ve dergiler bu gereksinimlere büyük ölçüde cevap vermektedir.

Gelişimleri itibariyle çocukluk dönemi; bilme, öğrenme ihtiyacının en yoğun olduğu dönemdir. Bu nedenle çocuk gazeteleri ve dergileri çocukların bilme ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılarken onları eğlendiren etkili bir yayın aracıdır. Çocukların eğitiminde önemli bir görev üstlenen çocuk gazete-dergileri çocuğun bilgi, beceri ve yeteneklerini destekler. Toplumsal yaşamın ve çağın gerektirdiği değerlerin benimsenmesi yolunda önemli rollere sahip olan çocuk gazeteleri ve dergileri dilin inceliklerinin öğrenilmesini de sağlar.

Cumhuriyetin ilk yıllarında inkılapların halka iletilmesinde ve uygulanmasında önemli bir yere sahip olan Mektepli Gazetesi içeriğindeki şiirler ve manzumelerin eğitsel işlevi bakımından incelenmiştir.

Araştırmamızda ilk olarak Mektepli Gazetesi'nin 1932-1935 yılları arasında yayımlanmış olan 148 sayısı incelenmiş ve bu sayılarda yer alan 244 şiir; şekil ve içerik bakımından incelenerek çocuk şiiri niteliklerine uygun olup olmadığı belirlenmiştir. Daha sonra şiirlerdeki kelimeler çeşitli ölçütler belirlenerek sayılmış ve bir kelime listesi halinde sunulmuştur. Son olarak ise gazetede yer alan şiir, bilmece ve manzum hikâye gibi manzumelerin çocuk

eğitimindeki rolüne değinilmiştir. Araştırmada elde edilen bu veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Bu doğrultuda araştırma bulgularından yola çıkararak; Mektepli Gazetesi'nin çocuklara çalışmayı aşılama, Cumhuriyet ilke ve inkılaplarını benimsetme, Öz Türkçe'nin kullanımını yaygınlaştırma gibi amaçlarla yayın hayatını sürdürdüğünü söyleyebiliriz.

Ayrıca gazetede yer alan şiirlerin belirli özellikler bakımından ocuk şiiri niteliklerine uyduğu, oluşturulan kelime listesi aracılığıyla ocuk şiirlerinin o dönemde geniş bir kelime hazinesi ile yazıldığı ve manzumelerin çocuğun eğitimine olumlu yönde katkı sağladığı da bulgularla desteklenerek belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: ocuk Edebiyatı, ocuk Dergi ve Gazeteleri, Mektepli Gazetesi, ocuk şiiri, Kelime Hazinesi, ocuk Eğitimi

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF POEMS IN THE COPIES OF MEKTEPLİ GAZETESİ WHICH IS A NEW LETTERED CHILD PUBLICATION

YOLLU, Pınar

Yüksek Lisans Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bahattin KAHRAMAN

2010, 327

In today's rapidly evolving world ,individuals, in order not to fall behind, need to follow the agenda consistently, learn and know new things. Newspapers and magazines, in which variety of information, news resources, entertainments are gathered and concreted with support of appropriate visual materials, substantially meets these needs.

As of early childhood development; know, is the most intense period of learning need. therefore Newspapers and magazines for children are effective publication tools that entertain children while meeting their needs to konw and learn. the children's newspapers and magazines that have An important role in the education of children,support children's knowledge, skills and ability. Newspapers and magazines for children that have important role on assimilating the values that are required by social life and our age.

Mektepli Gazetesi, which has an important role in transmission and implementation In the early years of the Republic,is examined in terms of educational function of its poems.

In the first place in our research,the poems that take place in Mektepli Gazetesi are examined in terms of form and content and it is determined whether the poems are appropriate for child poem properties.later the words were counted by determining the various criteria and were presented by a list of words.finally,the role of poems,riddles and epos in the newspaper on chid education,was mentioned.These datas that are obtained in yhe research were analyzed by using descriptive analysis techniques .

As set out in this direction of research findings,we can say that Mektepli Gazetesi maintains its publication period with purposes like vaccination of children to work, adoption of principles and reforms of the Republic, expanding the use of Self-Turkish .

Also it was mentioned with the support of findings that the poems in the newspaper are appropriate to properties of child poem, the child poems of that period were written with wide worth vocabulary with the help of word list and poems contributed to the education of child positively.

Key Words: Children Literature, Children Magazines and Newspapers, Mektepli Newspaper, Children Poems,

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELER LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ	xx
1. GİRİŞ	1
1. 1. Problem	1
1. 2. Amaç	5
1. 3. Önem	6
1. 4. Varsayımlar	7
1. 5. Sınırlılıklar	8
1. 6. Tanımlar	8
2. İLGİLİ ALANYAZIN	9
2. 1. Kuramsal Çerçeve	9
2. 1. 1. Çocuk Edebiyatına Genel Bakış	9
2. 1. 1. 1. Çocuk ve Gelişimi	9
2. 1. 1. 2. Edebiyat	11
2. 1. 1. 3. Edebiyatın Çocuk Gelişimindeki Önemi	13
2. 1. 1. 4. Çocuk Edebiyatı	14
2. 1. 2. Çocuğun Dil Gelişimi ve Kelime Hazinesi	15
2. 1. 2. 1. Dil	15
2. 1. 2. 2. Çocuğun Dil Gelişimi	17
2. 1. 2. 3. Kelime Hazinesi	24
2. 1. 2. 3. 1. Kelime	24
2. 1. 2. 3. 2. Kelime Sınırlarının Şekle Göre	
Belirlenmesi	24
2. 1. 2. 3. 3. Kelime Sınırlarının Anlama Göre	
Belirlenmesi	25
2. 1. 2. 3. 4. Kelime Sınırlarının Anlam ve Şekli	
Bir Araya Getirerek Belirlenmesi	26
2. 1. 2. 4. Bir Dil Becerisi Olarak Yazma	26
2. 1. 3. Çocuk Gazeteciliği - Dergiciliği ve Gazetelerde /Dergilerde	
Yer Alan Yazı Türleri	30
2. 1. 3. 1. Çocuk Gazeteciliği ve Dergiciliği	30
2. 1. 3. 2. Türkiye' de Çocuk Gazeteciliği ve Dergiciliğine	
Genel Bir Bakış	32
2. 1. 3. 2. Çocuk Gazeteleri ve Dergilerinde Kullanılan Yazı	
Türleri	33
2.1.3.3.1. Manzum Yazı Türleri	33
2.1.3.3.1.1. Çocuk Şiiri	34
2.1.3.3.1.2. Bilmece	38

2.1.3.3.1.3. Fabl.....	40
2.1.3.3.1.3.1.1.1. Tekerlemeler.....	41
2.1.3.3.2. Düz Yazı Türleri	42
2.1.3.3.2.3.1.1.1. Masal.....	42
2.1.3.3.2.3.1.1.2. Hikâye.....	44
2.1.3.3.2.3.1.1.3. Çocuk Romanları.....	45
2.1.3.3.2.3.1.1.4. Çizgi Roman.....	46
2.1.3.3.2.3.1.1.5. Biyografi.....	47
2. 2. İlgili Araştırmalar.....	48
2. 2. 1. Yayımlanmış olan Çocuk Gazeteleri ve Dergileri İle İlgili Araştırmalar.....	48
2. 2. 2. Kelime Hazinesine Yönelik Araştırmalar.....	51
2. 2. 3.	
3. YÖNTEM.....	53
3. 1. Araştırmanın Modeli.....	53
3. 2. Bilgi Toplama Kaynakları	53
3. 3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi.....	53
4. BULGULAR VE YORUM.....	55
4. 1. Eğitim Amaçlı Hazırlanan Çocuk Gazeteleri ve Dergileri Bakımından, Mektepli Gazetesi.....	55
4. 2. Mektepli Gazetesinde Yer Alan Şiirler	62
4.2.1. İçerik Bakımından Şiirler	73
4. 2.1.1. Ele Alınan Konular ve İşlenen Temalar Bakımından Şiirler.....	74
4.2.1.1.1. Çocuk Hayatını Konu Edinen Şiirler .	74
4.2.1.1.2. Okulu Konu Edinen Şiirler	80
4.2.1.1.3. Aile-Çocuk İlişkisini Konu Edinen Şiirler.....	84
4.2.1.1.4. Doğayı Konu Edinen Şiirler	88
4.2.1.1.5. Milli Değerleri Konu Edinen Şiirler....	94
4.2.1.1.6.Çeşitli Konulardaki Şiirler.....	102
4.2.1.2. Kullanılan Dil ve Üslûp Bakımından Şiirler.....	104
4.2.1.2.1. Edebi Sanatlar Bakımından Şiirler.....	106
4.2.1.2.1.1. Teşbih(Benzetme).....	106
4.2.1.2.1.2. Teşhis(Kişileştirme).....	108
4.2.1.2.1.3. İntak(Konuşturma).....	109
4.2.1.2.1.4. Mübâlağa(Abartma).....	110

4.2.1.2.1.5. Tezat.....	111
4.2.1.2.1.6. İstifham.....	112
4.2.1.2.1.7. Telmih.....	113
4.2.2. Şekil Bakımından Şiirler.....	114
4.2.2.1. Hacimleri Bakımından Şiirler.....	114
4.2.2.1.1. Nazım Birimi Beyit Olan Şiirler.....	114
4.2.2.1.2. Nazım Birimi Üçlük Olan Şiirler.....	115
4.2.2.1.3. Nazım Birimi Dörtlük Olan Şiirler.....	115
4.2.2.1.4. Nazım Birimi Beşlik Olan Şiirler.....	116
4.2.2.1.5. Nazım Birimi Altılık Olan Şiirler.....	116
4.2.2.1.6. Diğer Şiirler.....	116
4.2.2.2. Vezin.....	117
4.2.2.3. Kafiye Düzeni Bakımından Şiirler.....	119
4.2.3. Gazetede Şiirleri Yayımlananlar.....	120
4.2.3.1. Gazetede Şiirleri Gönderenlerin Okulları.....	122
4.2.3.2. Gazetede Şiirleri Gönderenlerin Memleketleri	124
4.2.3.3. Cinsiyetleri Bakımından Gazetede Şiirleri	
Gönderenler.....	126
4.3. Mektepli Gazetesindeki Şiirler Aracılığıyla Oluşturulan Kelime	
Listesi.....	128
4.4. Mektepli Gazetesinde Yer Alan Bilmeceler.....	181
4.4.1. Tabiat ve Tabii Hadiselerle İlgili Olan Bilmeceler.....	181
4.4.2. İnsanla İlgili Olan Bilmeceler.....	182
4.4.3. Hayvanlarla İlgili Olan Bilmeceler.....	182
4.4.4. Eşyalarla İlgili Olan Bilmeceler.....	183
4.4.5. Bitkilerle İlgili Olan Bilmeceler.....	184
4.4.6. Şehirlerle İlgili Olan Bilmeceler.....	184
4.5. Mektepli Gazetesinde Yer Alan Manzum Hikâyeler.....	185
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	187
5. 1. Sonuçlar.....	187
5. 2. Öneriler.....	191
KAYNAKÇA.....	193
EKLER.....	200

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa Nu.
Çizelge 1. 0-13 Yaş Aralığındaki Çocukların Dil Özellikleri.....	20
Çizelge 2. Yaşlara göre Edilgin Sözcük Dağarcığı	23
Çizelge 3. Dönemlere Göre Çocuk Dergi ve Çocuk Gazete Sayısı.....	33
Çizelge 4. Gazetede Şiirleri Yayımlananların Şehirlere Göre Dağılımı.....	125

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa Nu.
Şekil 1. Mektepli Gazetesi'ndeki Çocuk Şiirlerini Yazarların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	126

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem

Çağımızın bilgiyle donanmış dünyasını varlıklarıyla anlamlı kılan “çocuk” ve dünyayı anlamlandırma gayesindeki insanoğlunu ruhen terbiye eden “edebiyat” terimleri çok eskilere dayandıramadığımız bir tarihte bir araya gelmiştir. Böylece “çocuk edebiyatı” olarak adlandırılan, edebiyatın yeni bir alanı ortaya çıkmıştır.

İnsan davranışlarının yerleşip, güzel olanın benimsenmesi yolunda edebiyat önemli bir araçtır. Geleceğimizin sahibi olan, hayalleri aracılığıyla diyar diyar gezen, dünyayı algılamaya ve anlamlandırmaya çalışan çocuğa istendik davranışlar kazandırabilmek için edebiyat ürünleri kullanılmaktadır. Gelişim sürecinde edebiyat, çocuğun dünyayı algılayabilmesine rehberlik eder.

Son yıllarda çocuk edebiyatı alanında eser veren yazarlar çocuk bakışını yakalamaya çalışmakta; olayları kendi ağızlarından yorumlamak yerine çocuğun duygu düşüncelerine, beğenilerine, yaşantılarına eserlerinde yer vermektedir. Bu da çocuğu, çocuk edebiyatı ürünlerine yaklaştırmakta, günümüzün medya odaklı dünyasında yeni bir kapı aralamaktadır.

Her geçen gün görsel medyanın biraz daha güç kazanarak, eğitim amacı gözetmeksizin, ticari kaygılarla hazırlanmış olduğu programlar insanları adeta koltuklara bağlamaktadır. Günümüzde insanların kültürel yapısını etkileyen televizyon karşısında hareketsizce zaman harcayan çocuk, bedensel olarak sağlıklı bir gelişim sürecine girmektedir. Bunun yanı sıra

izlenen programların niteliksizliği, çocukların yanlış davranışlar kazanmasına neden olmaktadır.

Oğuzkan'a göre çocukların okudukları ve koleksiyonunu yaptıkları yayınlar arasında çocuk gazete ve dergilerinin önemli bir yeri vardır. Bu gazete ve dergilerde yayımlanan öğretici ve eğlendirici yazılar, masallar, hikâye ve romanlar, fıkralar, bilmeceler, resimler, fotoğraflar ve karikatürler çocukların okuma alanındaki bireysel ihtiyaç ve ilgilerini doyurucu biçimde karşılayabilir. (Oğuzkan, 2010: 345)

ocuk gazete ve dergileri, ders kitabı ile güncel olayların ve yeni ortaya çıkmış gerçeklerin arasında var olan kaçınılmaz boşluğu doldurmaya yarar. Çocuğun güncel olayları öğrenme ihtiyacını karşılayan, birtakım kalıcı yazıları ve resimleri ile onların bilgi ve kültür seviyelerinin yükselmesine yardımcı olan (Oğuzkan, 2010: 346) çocuk gazete ve dergileri çok yönlü yayınlardır.

Bilgi verme, eğlendirme, edebî zevk kazandırma ve eğitme özellikleri bulunan ocuk gazete ve dergileri farklı ilgi alanlarına sahip olan çocukları aynı alanda toplamayı başarmakta, içerdiği bilgilerle de öğretimin zenginleşmesini ve kolaylaşmasını sağlamaktadır.

Eğitsellik görevinin yanında çocuklara okuma alışkanlığı kazandıran ocuk gazete ve dergileri belirli aralıklarla yayımlanması bakımından çocukların ilgisini çekmektedir. Çeşitli maceraların düşsel zenginliklerle birkaç sayfaya yayılarak aktarılması çocuklar üzerinde etkilidir. Bu nedenle çocuklar ilgilerini çeken heyecanlı türleri okuyabilmek için derginin/gazetenin yayımlandığı zamanı iple çekmektedir. Öyle ki hiçbir ocuk güzel bir masal ya da hikyeyi sonuna kadar dinlemekten kendini alamamaktadır.

Bireyin toplumla uyumunu sağlayan değer ölçüleri yazılı ve görsel materyallerden model alma ya da okuma yoluyla öğrenilir. Buna göre ocuk edebiyatı eserlerinden gazete ve dergiler, çocuğun sosyal bakımdan sağlıklı bir birey olmasına katkı sağlar.

Gıyasettin Aytaş ve Alemdar Yalçın'ın ilettiğine göre ocuk gazete ve dergileri, boş zamanları değerlendirme, okuma alışkanlığı kazandırma gibi işlevlerinin yanında çocukta henüz keşfedilmemiş yetenek ve istekleri ortaya çıkararak; onları yazmaya, okumaya, resim yapmaya teşvik etmektedir. (Aytaş ve Yalçın, 2003:234) Sanatsal iletilerle etkileşimi yoğunlaşan birey,

duygu ve düşünce boyutuyla yetkinleşmeye, tepkilerini bilinçlendirmeye yönelir. (Sever, 2008: 20)

Çocuk gazete ve dergileri anadili bilincinin uyandırılması yönünden de önemli bir yere sahiptir. Çocuğa yönelik hazırlanmış olan gazete ve dergilerin dili, söz dağarcığı, cümle yapısı çocukların bilgi ve algılama düzeylerinin üzerinde olmamalıdır. Böylelikle çocuk, dergiler ve gazeteler aracılığıyla yeni kelimeler öğrenmekte ve kelime hazinesine dahil etmektedir. Şöyle ki Cesur'un ifade ettiği gibi bir kelimenin öğrenilerek, kelime hazinesine eklenebilmesi için kelimeye yönelik anlam, telaffuz ve imlânın bilinmesi gerekmektedir. (Cesur, 2005:16) Bu bağlamdan hareketle çocuk gazete ve dergilerindeki kelimelerin imlâsına çok dikkat edilmelidir.

Nitelikli çocuk yayınları ile okuma alışkanlığı kazanan çocuk bu eserleri özümsemekte ve davranışlarını bu çerçevede şekillendirmektedir. Bu eserler vasıtasıyla kazanmış olduğu bilgi ve becerileri konuşma ve yazma boyutuyla diğer insanlarla paylaşmaktadır. Konuşma boyutunda bu eserler çocuğun düşüncelerini akıcı ve etkili bir biçimde aktarabilmesine yardımcı olurken Yazma sürecinde düşüncelerini bilişsel bakımdan belirli bir düzene koyan çocuğun kelime hazinesinde var olan kelimelerle yaratıcılığını aktarmasını sağlar.

Çocuk üzerinde, belirtilen olumlu etkileri sağlayan çocuk gazete ve dergileri birçok alanda yeniliğin yapıldığı Tanzimat Döneminde, edebiyatımıza girer. Tanzimat'tan Cumhuriyetin ilânına kadar geçen sürede çocuk gazete ve dergiciliğinin yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

Akgün'e göre I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'ndan bitap halde çıkmış olan ülkede, özellikle köylerde çocukların eğitimi ailelerin birincil kaygısı değildi. Türkiye'de Cumhuriyet'in ve ilkelerinin sağlam temellerle dayanıp güçlenebilmesi için Atatürk, eğitime önem göstermiş, Tevhidi Tedrisat başta olmak üzere eğitim alanında birçok yenilik yapılmasını sağlamıştır. Atılan yenilik adımlarının yurda yaygın biçimde duyurulması, anlaşılması ve benimsenmesinde gazeteler en etkin iletişim aracı olarak belirlenmiştir. (Akgün,1999: 49-51)

1 Kasım 1928'de Türkçe'nin yapısına daha uygun olan yeni Türk alfabesinin kabulünden sonra Mustafa Kemal şu ifadeleri kullanmıştır:

“...büyük Türk milletine kolay bir okuma yazma anahtarı vermek lazımdır. Bu okuma yazma anahtarı ancak Latin esasından alınan Türk Alfabeti’dir...” (Akt. Sarıkaya, 2003: 239)

Atatürk bu sözleriyle okur-yazar olma konusunda gerekli olan imkanların sunulduğunu ve bu sürecin hızla sürdürülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Yeni harflerin kabul edilmesiyle, Tanzimat Döneminden Cumhuriyet’in ilanına kadar geçen sürede etkili bir varlık gösteremeyen çocuk gazete ve dergilerinin sayısında artış olduğu görülmektedir.

Yılar ve Celepoğlu’na göre günümüzde çocuk gazete ve dergiciliğinde bir yozlaşma olduğu görülmektedir. Dış kapağı ile albenili olan fakat içerik olarak okudukça uygunsuz ve niteliksiz, bir reklam veya sömürü aracı olarak hazırlandığı hissini veren dergi sayısı hayli fazladır. Yanında hediye olarak verdikleri şeylerle çocukları cezbeden, çocuğa uygun olmayan resim ve araçların yer aldığı, çocuk istismarını belgeleyen nitelikte hazırlanmış olan dergiler dikkat çekmektedir. Yabancı kültürlerle özendirici olumsuz anlayışların yer aldığı günümüz dergilerinde internet kullanımındaki kontrolsüzlükler bu yanlışları gölgede bırakmaktadır. (Yılar ve Celepoğlu, 2007:49)

Son zamanlarda çocuk gazete ve dergileri alanında yapılmış olan çalışmaların ağırlık kazanması, Tanzimat’tan bu yana yetiştirilmek istenen çocuk tipinin belirlenmesinde etkin bir rol almıştır. Gazete ve dergilerin yayımlandıkları tarihte meydana gelen olayları, içinde bulunulan dönemin düşünce ve yaklaşımı ile ele alması; dönemin dil özelliklerinin, çocuğa ve eğitime bakışının belirlenmesinde önemlidir. Ayrıca gazetede yer alan şiirlerin birçoğunun çocuklar tarafından kaleme alınmış olması; o dönemde çocuklara hitap eden konuların tespitinde ve çocukların sahip oldukları dil becerilerinin belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Manzumelerin çocuklara kazandırmak istedikleri davranışlar doğrultusunda gazetede yer almış olan bu edebî tür aracılığıyla çocuklara ne tür davranışlar kazandırılmak istendiği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamdan hareketle araştırmamızın problemini, Cumhuriyet’in ilk yıllarında önemli bir yere sahip olan Mektepli Gazetesi ışığında dönemin çocuk şiiri niteliklerinin belirlenmesi, gazetede ki

şiiir türü aracılığıyla bu dönemdeki çocukların kelime hazinelerinin tespiti ve manzumelerin çocuk eğitime etkisi oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Çocuk gazete ve dergileri çocuğun yaşamı tanınmasına rehberlik ederken, dönemin dil özelliklerinin öğrenilmesi ve bütün incelikleriyle kullanılması becerilerini de kazandırır. Bu nedenle Türkçe'nin öğretiminde önemli bir işleve sahip olan çocuk gazete ve dergileri üzerinden bir araştırma yürütülmesi planlanmış, çalışma alanı olarak Cumhuriyet'in ilanından sonra yayımlanmış çocuk gazete ve dergileri üzerinde durulmuştur.

Cumhuriyet dönemindeki uzun soluklu ilk çocuk gazetesi özelliğine sahip olması bakımından araştırmamızda Mektepli Gazetesi incelenmiştir. Bu amaçla ilk olarak eğitim amaçlı hazırlanan çocuk gazete ve dergileri bakımından Mektepli Gazetesi'nin özellikleri üzerinde durulmuş ve yayımlandığı dönemdeki eğitsel işlevi tespit edilmeye çalışılmıştır.

"Çocuk şiiiri" kavramının sınırlarının tam olarak belirlenememesi, bu alanda ayrıntılı bir incelemenin olmaması gibi nedenlerle bu çalışmada dönemin çocuk şiiiri niteliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Mektepli Gazetesi'nin, çalışma alanı olarak belirlenmesinde; gazetenin dönemsel işlevi kadar şiiir türü bakımından zengin oluşu ve şiiirlerin büyük bir kısmının çocuklar tarafından kaleme alınmış olması da etkilidir.

Gazetede ki şiiirler şekil ve içerik yönünden incelenerek Cumhuriyet döneminde yaşayan çocukların şiiiri algılayış şekilleri belirlenmeye çalışılmıştır. Şiiirlerde yer alan temalar ile çocuğun eğitime, kullanılan kelimelerin tespiti ile de kelime hazinelerine yönelik yorumlar yapılmıştır.

Araştırmanın temel amacı; Mektepli Gazetesi'ndeki şiiir türü aracılığıyla dönemin çocuk şiiirinin niteliklerini, şiiirlerde kullanılan kelime hazinesini ve manzumelerin eğitime olan katkısını belirlemektir.

Araştırma için temel amaca ulaşmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiiirlerin şekil özellikleri nelerdir?
2. Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiiirlerin içerik özellikleri nelerdir?

3. Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirlerde kullanılan kelime hazinesi çocuğa göre yeterli düzeyde midir?
4. Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirler ortalama kaç kelime ile yazılmıştır?
5. Mektepli Gazetesi'nde şiirlerde Türkçe etkili ve güzel biçimde kullanılmakta mıdır?
6. Mektepli Gazetesindeki manzumeler çocukların eğitiminde etkili midir?

1.2. Önemi

Kitle iletişimi, toplumun büyük bir çoğunluğunun alıcı konumda olduğu kitlelere yönelik iletişime denmektedir. Bunu sağlayan kitap, dergi, gazete, radyo, televizyon, sinema, afiş vb. gibi araçlar ise "kitle iletişim araçları" olarak adlandırılmaktadır.

Birçok yönüyle yetişkinlerden farklı düşünen, farklı istekleri bulunan çocuk için kitle iletişim araçları da "çocuğa görelilik" ilkesine uygun olmalıdır. Başka bir deyişle kitle iletişim araçlarının çocuk için hazırlanmış ayrı bir alanı bulunmalıdır. Çünkü çocuğun bilgi birikim düzeyi, ilgi ve ihtiyaçları yetişkinlerden farklıdır.

Çocuğun ayrı bir birey olarak kabul edildiği çağdaş toplumlarda çocuk gazete ve dergileri güncel olaylardan haberdar olan, yaşadığı toplumdaki olaylara duyarlı, sosyalleşmiş, eğitilmiş çocuklar yetiştirilmesine yardımcı olur.

Çocuk gazete ve dergilerine yönelik olarak yapılan akademik çalışmalar son yıllarda artış gösterse de yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle Mektepli Gazetesi yayımlandığı dönemin özellikleri de göz önüne alınarak incelenmeye değer bulunmuştur.

Çocuk dergilerinin hem eğitim hem de edebiyat uygulamalarına bakışı birlikte yansıtan yayınlar olması çocuk dergilerinde yer alan metinleri de araştırılmaya değer kılmaktadır. Dergi ve gazetelerde yayımlanmış olan edebî türler, dönemin edebi özelliklerini yansıtmaktadır. Bu bakımdan

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler aracılığıyla Cumhuriyet dönemindeki çocuk şiiri niteliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Olayları, kavramları ve insanla ilgili olan her şeyi duygulu ve etkili bir biçimde anlatan şiirler, çocuğun ruhsal ihtiyacını karşılar. Şiir zevki kazanan çocuk, anadilinin zenginliğini daha iyi kavrar. Bu bakımdan Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerde kullanılan kelimelerin listesinin çıkarılması önem kazanmaktadır. Türkçe'nin söz varlığını Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşamış olan çocukların, ne denli kullandığı bu çalışmadaki kelime listesi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılacak olan yeni çalışmalarla da günümüzde aynı yaş grubundaki çocukların sahip oldukları kelime hazinelerinin tespit edilmesi, zaman içinde Türkçe eğitiminin değerlendirilmesi açısından önemli fikirler sunacaktır.

Bu araştırma Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirleri, bilmeceleri ve manzum hikâyeleri kapsamaktadır. Çocuk şiiri diye ayrı bir kavramın bulunup bulunmadığı, böyle bir kavram varsa sınırlarının ne olduğu konusunda çeşitli görüşler vardır. Bu bağlamda araştırmamızda Mektepli Gazetesindeki şiirler ile dönemin çocuk şiiri niteliklerinin belirlenmeye çalışılması, alana yeni bir görüş kazandıracaktır.

1.4. Varsayımlar

Bu çalışmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir:

1. Mektepli Gazetesi "çocuk" kavramı çerçevesinde 10 ile 14 yaş grubuna hitap etmiş ve yayınlarını bu doğrultuda sürdürmüş bir çocuk gazetesidir.
2. Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirler altlarında ismi, okulu ve şehri yazılmış olan kişilere aittir.
3. Kelime listesi hazırlanırken, okurların göndermiş olduğu şiirler ile şairler tarafından çocuğa göre yazılmış olan şiirler gazetede ki çocuk şiirlerini oluşturmuştur.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmamızın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir. Bu araştırma;

1. Mektepli Gazetesi'nin Ankara Milli Kütüphane'de "1960 SB 38" kodu ile bulunan, yayımlanmış tüm sayıları (148) ile
2. İncelenen metin türü bakımından şiir, bilmece ve manzum hikâye bakımından
3. Mektepli Gazetesinde yer alan şiirlerde kullanılan kelime listesi ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Çocuk Edebiyatı: "Erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır." (Sever, 2003:9)

Çocuk gazete ve dergileri: "Çocukların eğitim, bilim, bilgi ve görgülerini, genel kültürlerini, toplumsal olarak meydana gelen kimi olayları, çevre sorunlarını ele alan, çocuklara bilinç aşılayan süreli yayınlara denir." (Civaroğlu,2000: 181)

Dil: Kişilerin duygu ve düşüncelerini söz, yazı ve hareketlerle anlatması eylemidir. (Güleryüz,2002: 11)

Kelime Hazinesi: Bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı kelimelerin bütünüdür.

2. İLGİLİ ALANYAZIN

Bu bölümde “Kuramsal Çerçeve” başlığı altında kaynaklara dayalı olarak araştırmanın içeriğine, “İlgili Araştırmalar” başlığı altında ise tez konusu ile ilgili alanda yapılmış ve ulaşılabilen araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Kuramsal çerçeve “Çocuk Edebiyatına Genel Bakış” , “Çocuğun Dil Gelişimi ve Kelime Hazinesi” ve “Çocuk Gazete ve Dergiciliği” ile “Çocuk Gazete ve Dergilerinde Yer Alan Yazı Türleri” başlıkları altında incelenmiştir.

2.1.1. Çocuk Edebiyatına Genel Bakış

2.1.1.1. Çocuk ve Gelişimi

Çocuğu tanımlamaya çalıştığımızda birçok kavramla karşılaşmaktayız. Türkçe sözlükteki tanımına göre çocuk, “Küçük yaştaki oğlan veya kız”(Türk Dil Kurumu [TDK], 2005; 444) dır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde ise “On sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.” (Madde 1) ibaresi yer almaktadır.

Aytaş ve Yalçın(2003: 13)’a göre “Çocuk, iki yaşından ergenlik çağına kadar büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu; henüz ergenlik dönemine erişmemiş kız ve erkek” olarak tanımlanmaktadır.

Benzer düşüncelerden yola çıkarak çocuğu; zaman içinde gelişen, her gün biraz daha olgunlaşıp kendi dünyasını ve düşüncelerini oluşturan, kendine özgü hayalleriyle yaşamını süsleyen, gelecek zamanın sahipleri olarak tanımlayabiliriz.

Piaget'e göre çocuk biliminin kaydettiği ilk gözlemler; Taine, Darwin ve Egger'e aittir. (Piaget, 2007: 7) Bu isimlerden sonra birçok bilim adamı bu konuda araştırmalarını sürdürmüştür.

Çocukluk kavramı aklımıza dinamik bir süreci getirmektedir ki bu süreçte çocuk; kalımsal özellikleri, çevresi, ilgi ve ihtiyaçları ile kendi benliğini oluşturmaya başlar. Bedensel-devinimsel gelişimi hızla devam eden çocuğun bilişsel, dil, ahlaki, kişilik ve benlik gelişimi de aynı ölçüde sürmektedir.

Büyüme sürecinde kalıtım, çevre gibi faktörlerin etkisi büyüktür. Kalıtım ne olabileceğimizin sınırını çizerken; çevre, bu sınırlar içinde ne olabileceğimizi belirleyen etmendir. (Çaplı, 1993: 27)

Çocuğun gelişiminde model olan ilk kurum ailedir. Anlamlandıramadığı birçok olayı ailesindeki bireyler yardımıyla çözen çocuğun benlik algısı gelişmeye başlar.

Gelişim özelliklerine göre çeşitli sınıflandırmalar yapılsa da her çocuk farklı çevreden beslenir ve benliğini oluşturur. Döllenmenin hemen sonrasında başlayan çevreyle etkileşim, üç yaşına gelen çocukta daha aktif hale gelir. Böylelikle yetişkinler ve çevre aracılığıyla ilgi ve ihtiyaçları şekillenir.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayan bireyler hiyerarşinin en üst basamağındaki kendini gerçekleştirme kavramına ulaşmaya çalışırlar. Bu bilgiler ışığında çocuk temel ihtiyaçlarını karşıladığı zaman güven duygusunu geliştirmekte ve sonrasında sevgi, saygıyı aramaktadır. (Şahin ve diğerleri, 2007: 3) Bireyin düşük düzeydeki ihtiyaçlarının karşılanması diğer basamaklardaki ihtiyaçlara ulaşmada bir adım teşkil etmektedir.

Çocukluğu, insanı insanlığa başlatan ilk sahne olarak gören Erikson'a göre ise çocuk güven ve güvensizliği bu dönemde öğrenmektedir. Bu süreçte ihtiyaçlarına karşılık bulamayan birey, olumsuz benlik algısı yerleşmiş bir genç olmaktadır.

Piaget(2007: 10)'e göre ise çocuk birbiri üzerine konmuş iki ayrı kanaviçede işlenmektedir. Alt planda arzular, oyunlar, hevesler veya Freud'un belirttiği gibi **Lustprinzip** (hoşlanma ilkesi) vardır. Her şeyi karmakarışık yolla kendine çeken ve ihtiyaçları çevresinde olayları

belirginleştiren çocuk için alt plan çok önemlidir. Üst plan ise nesnellik, dil, mantıksal kavramlar, bir sözcükle realite gibi öğelerden oluşur. Bu planı çocuk toplumsal çevre ile biçimlendirir. Üst plandaki öğeler çocukta alt plana dökülür ve böylece anlam bulur. (Piaget, 2007:10)

Çeşitli bilim adamlarının değinilen görüşlerine göre çocuğun sağlıklı bir gelişim süreci geçirebilmesi için öncelikle ihtiyaçlarının giderilmesi gerekmektedir. Basit düzeydeki ihtiyaçların giderilmemesi çocukların gelişiminde sağlam temeller atılmasını engellemekte ve birbirine bağlı bir süreç olan gelişimsel dönemlerin aksamasına neden olmaktadır.

Çocuğun içinde bulunduğu gelişimsel özellikler göz önüne alınarak ilgi ve ihtiyaçlarına cevap aranmalıdır. Özellikle eğitim alanında çocukların bireysel farklılıkları göz ardı edilmemeli ve onlara tek tip insan muamelesi yapılmamalıdır. Bu farklılıkların bilinmesi hem aile fertleri açısından hem de eğitimciler açısından önemlidir. Bedensel gelişimi hızla devam eden çocuğun, hayatının diğer evrelerine mutluluk kavramını taşıyabilmesi için ilgi ve ihtiyaçlarının doyurulması gerekmektedir.

2.1.2. Edebiyat:

Terbiye-eğitim anlamındaki “edeb” kökünden türemiş olan edebiyat kelimesi olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü ve yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatıdır. (TDK, 2005; 600)

Edebiyat, en genel tanımıyla, “duygu, düşünce ve hayallerin söz ve yazı ile güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatı” (Ekiz, 1984:70) olarak ifade edilebilir.

Yalçın ve Aytaş (2003:17)’a göre edebiyat, “*Malzemesi dile dayanan, insanların duygu düşünce ve hayallerini dile getiren, edebî ve estetik değeri olan, bayağılık ve çirkinliği kabul etmeyen sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır.*”

Moran’ın ifade ettiği gibi Aristoteles’e göre edebiyatın değeri; bilgisel anlamda eğitici olmasıyla yani hayatı, gerçekliği okura göstermesiyle ölçülür. Lucaks ise edebiyatın bilgi verdiğini; fakat bu bilginin bilim gibi soyut olmadığını belirtir. Edebiyatın toplumsal gerçekliğin özünü, somutlaştırma

yoluyla yansıttığını savunan bu anlayışa göre edebiyat, edilgen bir yansıtıcıdır. (Moran, 2006 : 67)

Kimi düşünür ve bilim adamları edebiyatın değerini onun estetik yapısına bağlarken, kimileri de bu değeri edebiyatın üstlenmiş olduğu eğitici işlevi ile değerlendirmiştir.

İnsanı diğer canlılardan ayıran ana özellik, güzellik arama ve güzellik yaratmaktır. Güzelin peşinde olan insan, iç dünyasında var olanları sözlü veya yazılı olarak ifade ederek edebiyatı oluşturur. İnsanın yaratıcı gücünden doğan en önemli ürünlerden olan edebiyat; ister bilgi verme amacı gütsün, ister estetik amaca hizmet etsin insan ruhunu zenginleştirir ve güzelleştirir.

Edebi eserler hem bireysel hayatla hem de sosyal hayatla ilgili olarak, iyiye, güzele ve doğruya yönelme yolunda telkinlerde bulunur. İnsanları bunlar doğrultusunda eğitir. (Kavcar, 1999: 5)

Malzemesi insan olan edebiyatla, insan üzerinde kalıcı izli davranış değiştirme amacı güden eğitim arasında sıkı bir ilişki vardır. İnsanda oluşması istenen değer ve niteliklerin kazandırılmasında etkili bir yöntem olan edebi ürünler, eğitiminde birçok alanda kullanılmaktadır.

Şahin ve diğerlerine (2007) göre insan davranışlarının genelde dört önemli amacı vardır: kendini koruma (menfaat), kendini geliştirme (gerçeği bilme), faydalı olma (iyilik etmek) ve zihni, ruhu dindirme (güzellik).

Koruma ve korunma davranışı insanın biyolojik hayatı için vazgeçilmezdir. İlk yaşlarından itibaren çocuk korunmaya muhtaçtır. Bunun yanında gerçeği aramak, bilgi hayatımızın; iyilik etmek, irade hayatımızın; güzellik ise, duygu hayatımızın ürünüdür. Hayatının büyük bir kısmını gerçeği aramak için harcayan insanoğlu dünyayı yaşanabilir kılmak için iyilik olgusuna da yer verir.

Menfaatlere yönelen davranışlarla beraber her insanın ruhunun gerçeğe, iyiye, güzele az veya çok bir meyli vardır. Bu kabiliyetlerin insandan insana değiştiğini görülmektedir. Kimi insanlarda gerçekçilik duygusu gelişmişken, kimilerinde ise güzellik duygusu gelişmiştir. Bu durumların gerçekleşmesinde kalıtımsal özellikler, yetiştirme tarzı (aile), alınan eğitim, mensup olunan milletin özellikleri gibi durumlar etkilidir. (Şahin ve diğerleri, 2007: 28)

2.1.3. Edebiyatın Çocuk Gelişimindeki Önemi

Bedensel süreçte sürekli bir değişim halinde olan çocuk bir yandan bedenini tanımaya çalışırken, duygu, ahlak, dil, bakımından da gelişimini sürdürür. Piaget, bilişsel gelişim bakımından çocukları dört grupta incelemektedir: (Erden ve Akman, 1995)

1. 0-2 yaş duyuşsal motor dönemi,
2. 3-7 yaş işlem öncesi dönem,
3. 7-11 yaş somut işlemler dönemi,
4. 11-16 yaş arası da soyut işlemler dönemi

Dil gelişiminin belirgin olarak hızlandığı, işlem öncesi dönem ailenin çocuğı edebiyatla tanıştırması için en uygun zamandır. Bu dönemde edebiyatla tanışmak çocuğun çeşitli dil becerilerini kazanması bakımından önemlidir. Çocuklar için seçilen ürünler, çocukların içinde bulunduğu gelişimsel dönemin özelliklerine hitap etmeli ve bu dönemi zenginleştirmelidir.

Somut işlemler dönemindeki çocuğun en belirgin özelliğı özdeşim kurmaktır. Edebi ürünlerdeki kahramanlarla özdeşim kuran çocuk, hayatı bu kahramanlar aracılığıyla anlamlandırmaya başlar. İlgi ve ihtiyaçlara hitap edecek olan bu ürünler yoluyla çocuğı istendik davranış kazandırmak daha kolay olacaktır. Olumlu davranış kazanma sürecinde olan çocuk için bu ürünler dil gelişimi, bilişsel gelişim, ahlaki gelişim gibi birçok alanda katkı sağlayıcıdır.

İlköğretim çağına gelen çocuk aile ortamından çıkar ve kendisine yeni bir sosyal çevre edinir. Öğretmenlerinin ve arkadaşlarının bulunduğu bu çevrede bugüne kadar kazanmış olduğı değerlere yenilerini ekler. Öğrendiklerini eleştirel bir gözle sorgulayan çocuk bu dönemin gelişimsel özelliğı olan mantıksal düşünme becerisini kazanmaya başlar. Toplum tarafından kabul edilmeye ve sevmeye ihtiyaç duyan çocuk edebiyat ürünleri vasıtasıyla kendini kabul ettirecek sevdirecek öğeleri öğrenir.

Soyut işlemler döneminde ise edebiyat, çocuğı kendini ifade edebilme yolunu gösterir. Daha az resimli kitaplar okumaya başlayan çocuk soyut düşünme becerisini kazanırken bu süreci edebiyat ile destekler. Bu dönemde edebiyat çeşitli ergenlik sorunlarıyla karşı karşıya olan çocuğun kendine güven duymasını ve yalnız kalmamasını sağlar.

Gelişim dönemlerinin gerekleri göz önüne alındığında edebiyatın bu süreçte çocuğun başvurabileceği en önemli rehber olduğu görülmektedir. Çocukluk dönemi çocuğun hayatı için topladıklarını sakladığı bir kumbara niteliğindedir. Çok yönlü olan gelişim sürecini edebiyat rehberliğinde tamamlayan bireyler gençlik, olgunluk ve hatta ihtiyarlık dönemlerini daha sağlıklı geçireceklerdir.

Norton; çocuğun algı, hafıza, muhakeme etme, düşünme ve kavrama gibi bilişsel süreçleri gelişmeden edebiyatın sunduğu iletileri anlamasının, duyumsamasının olanaksızlığından söz eder. Ona göre, bilişsel süreçlerin gelişmesinde edebiyatın önemli bir işlevi vardır. “Özellikle, çocuk edebiyatı, ‘gözlemlene’, ‘karşılaştırma’, ‘sınıflandırma’, ‘eleştirme’, ‘uygulama’, ‘yapma’ olanakları yaratarak, çocuklarda düşünme ile ilgili bazı temel işlemlerin gelişmesine katkı sağlar.” (Sever, 2003: 39)

2.1.4. Çocuk Edebiyatı

Çocuk edebiyatı çocukların, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen; onların ilişkilerini düzenleyen; büyüme-gelişmelerine, hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden; yaş grubuna göre, çocukların duygu ve düşüncelerini eksiksiz olarak anlatmasını amaç edinen yazılı ve sözlü verimlerin tamamı; (Yalçın ve Aytaş, 2003:17) olarak tanımlanabilir.

Şirin’e (1989: 58) göre çocuk edebiyatı “Çocuğa göre”, “çocuk için” ve “çocuk duyarlılığına” gidilerek çocuk psikolojisindeki gelişmelerin sonucu üzerinde durulan bir kavram” dır. Dursunoğlu (2007) da Şirin’in görüşleri paralellinde çocuk edebiyatını şöyle tanımlar: “*Çocukların dil gelişimine katkı sağlayan, edebî ihtiyaçlarını karşılayan; çocuklar için, çocuklara göre yaratılmış edebiyattır.*” (Şahin ve diğerleri, 2007:32)

Civaroğlu ise (2000: 11) çocuğu henüz yetişkin olmayan ve eğitilmesi gereken toplumumuzun en genç üyeleri olarak görür ve onların düşünce dünyasına seslenebilecek sözlü ve yazılı ürünlerin tümüne çocuk edebiyatı der.

Demiray (1979: 287), çocuklar için hazırlanan yapıtlarda sanat değerinin bulunmasının yanında, çocuk psikolojisinin, eğitim ilkelerinin kılavuzluğuna da gereksinim olduğunu vurgular ve belli ölçütlere uygun düşen, çocukların ilgisini çeken yapıtları çocuk edebiyatının kapsamına sokar.

Sever (2003: 9) çocuk edebiyatını, “Erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır.” diye tanımlamaktadır.

Oğuzkan (2010: 3) ise çocuk edebiyatını, çocukların ihtiyacını karşılayan bir edebiyat alanı olarak tanımlar.

Çocuk edebiyatını edebiyatın bir alanı olarak görenlerin yanında edebiyatın içinde sınıflamaların olmayacağı konusunda görüş bildirenler de bulunmaktadır. Onlara göre edebiyatın sınıfı, zümresi bulunmaz.

Zengin ve Zengin’in aktardığına göre insan ömrünü çeşitli bölümlere ayıran psikoloji bilimi, insanın her bir dönemde farklı ihtiyaçları olduğu üzerinde durmuştur. Çeşitli ilgi ve istekleri ile yetişkinlerden farklı olan çocuklar için ayrı bir edebiyat olması gerektiği düşüncesi de bu psikolojik temelden hareketle ortaya çıkmıştır. (Zengin ve Zengin, 2009: 78)

Yapılan araştırmalarda ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile çocuk edebiyatı eserleri arasında doğru orantının bulunması, çocuk edebiyatının ayrı bir edebiyat alanı olarak kabul edilmesini kolaylaştırmaktadır.

2.1.2. Çocuğun Dil Gelişimi ve Kelime Hazinesi

2.1.2.1. Dil

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Doğumla başlayan bu gelişim sürekli devam eder. Birbirlerine fikirlerini, bilgilerini aktarmak isteyen insanoğlu dili kullanır. Böylelikle yıllardır süregelen kültür değerlerimizin diğer nesillere aktarılması sağlanır. Dil sayesinde günümüze

ulaşan değerlerimiz, bilgilerimiz, kültürümüz yine aynı araçla diğer nesillere aktarılmaktadır. Kuşaklar arasında köprü vazifesi üstlenen dil aynı zamanda düşünmenin, belleğin problem çözmenin ve planlama gibi bilişsel süreçlerin de gerçekleşmesini sağlamaktadır. (Şahin ve diğerleri, 2007: 5)

Aguste Comte dili insanların yüzyıllardan beri edindiği ve denediği gerçek hikmetleri saklayan bir hazine olarak tanımlar. (Kaplan, 2005)

Ergin (2002: 3)'e göre dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir.

Aksan (2005: 13) dili doğduğumuzda hazır olarak bulduğumuz daha sonraki süreçlerde edinmeye başladığımız doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzen; düşünme düşündüklerini aktarma dizgesidir, diye açıklar.

Güleryüz (2002:11) ise dili kişilerin duygu ve düşüncelerini söz, yazı ve hareketlerle anlatması eylemi olarak tanımlar ve dilin iletişim yönünü vurgulayan bu tanımı idrak edebilmemiz için iletişimin ne anlama geldiğini bilmenin gerekliliğini vurgular. İletişim, bir organizmanın ürettiği başka bir organizma için anlamlı olan ve böylelikle kişinin davranışlarını etkileyen sinyallerden oluşur. Olaylar arasındaki doğal ilişkilere dayanan, doğal işaret sinyalleri oluştuğunda bu öğeler alıcı için bir uyarıcı niteliği kazanır. Örneğin; köpeğin havlaması, ısırabileceğinin; gök gürültüsü, yağmur yağabileceğinin; bir yerden duman çıkması da orada ateş olabileceğinin göstergesidir. Fakat insanların sağlıklı bir iletişim kurabilmesi için doğal işaret sinyalleri yeterli olmamaktadır. Bu durumda insanlar kendileri tarafından üretilmiş sembollerini kullanmaktadır ki buna dil denmektedir. (Güleryüz,2002:11)

Tüm bu düşüncelerden yola çıkarak diyebiliriz ki dil, geçmişten günümüze gelen değerleri yarınlara ulaştıran, insanlara sağlıklı iletişim fırsatı tanıyan, ilgi ve ihtiyaçlara göre değişebilen, doğduğumuzda hazır bulduğumuz ve çeşitli yollarla başka insanlara aktardığımız; bilginin, sanatın, kültürün devamlılık sebebidir.

2.1.2.2. Çocuğun Dil Gelişimi

Tanımlanmış olan dil kavramından hareketle dilin insanoğlunun yaşamında vazgeçilmez bir araç olduğunu söyleyebiliriz. Dil insanlar arasındaki iletişimi sağlarken aynı zamanda bireyin ihtiyaçlarını anlatabilmesine, fikirlerini açıklayabilmesine, ürünlerini ortaya koyabilmesine olanak sağlar.

Çocuk; dünyaya geldikten sonra bedeninin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için işaretleri, sesleri, uygun gelişim özelliklerine sahip olduğu zaman da dili kullanmaya başlar. Doğumla başlayan ve sürekli gelişim gösteren dil, diğer gelişim alanlarını da etkiler. Dil gelişimi uygun seviyede olmayan çocuğun diğer gelişim özelliklerinin de bundan etkilendiği görülmektedir. Bu bağlamda Şahin'in belirttiği gibi Vigotsky'e göre dil gelişimi, gelişmenin temel motorudur. Çocuk dil sayesinde entelektüel ve sosyal yaşama uyum sağlar. (Şahin, 2006; 22)

Çocuğun dili nasıl öğrendiği psikologlar, dilbilimciler, düşünürler tarafından defalarca araştırılmıştır. Descartes, Kant, Locke, Pavlov, Skinner, Piaget gibi "*Çocuk dilinin özelliği nedir?*" sorusuna cevap arayan Slobin de "*Psycholinguistics*" adlı çalışmasında konunun tarihsel görünümünü ve önemini vurgulamaktadır. (Akt. Ergenç ve Gökmen, 1999:159)

"İnsanın dili edinebilmesi için hangi örtük bilgi ve yeteneklere sahip olduğu sorusuyla" (Lecompte, 1980:149) ilgilenen ve ilk kez Osgood tarafından kullanılan ruhdilbilim, dilbilimcilerin ve ruhbilimcilerin ortak çalışma alanı olarak kabul edilmektedir.

Oksaar'a göre, *"Bir dilin edinimi, salt dilbilgisi yapısı, söyleyiş biçimi ve sözcüksel düzleminin edinimiyle sınırlı olmaktan çok, bireyin iletişimsel ve etkileşimsel edinimini de kapsayan çok daha üst düzeyde bir davranış biçimidir."* Bu açıklamadan yola çıkarak dil ediniminin; sadece dilbilimsel bir gelişim olmadığı ortaya çıkmaktadır. Dil edinimi, kişinin sosyal etkileşimini de içine alan çeşitli gelişimsel öğelerin oluşturduğu bir süreç olarak kabul edilmektedir.

Ergenç ve Gökmen'in aktardığına göre dil edinim süreci; bilişsel, kültürel etkenler çevresinde toplanır ve bu etkenlerle belirli ölçülerde

şekillenir. Bilişsel açıdan dili kullanma becerisine sahip olan çocuk gelişim evrelerinin paralelinde dilbilgisel kuralları öğrenir ve uygular. Aynı zamanda toplumsal, kültürel öğeler de bu süreci besler. Aşağıda aktarılan olay dil ediniminde toplumsal, kültürel bağlamın önemini vurgulamak açısından oldukça ilginçtir. 1970 yılında Los Angeles'ta yaşanan olayda, bir bebek doğduğu andan itibaren ailesi tarafından toplumsal çevreden tamamen soyutlanmıştır. Söz konusu bebeğin 13.7 yaşına geldiğinde hiçbir sözce üretmediği, üretilen sözceleri de anlayamadığı tespit edilmiştir . Çocuğun; 13.7 yaşında bir toplumsal çevreye katılmasıyla dil edinim sürecinin başladığı, aynı zamanda da toplumsallaştığı tespit edilmiştir. Üç yıl sonra çocuğun dil kullanımında ulaştığı nokta, doğal ortamda dil edinimini gerçekleştiren üç yaşındaki bir çocuğa eş değer olmuştur. (Ergenç ve Gökmen, 1999: 160) Bu olay ile dil edinim sürecinde toplumsal çevrenin önemli bir etken olduğu kanıtlanmaktadır.

Bireyin anadili ediniminde önemli olan bir diğer etken ise evrene ve çevreye ilişkin bilgi edinme merakıdır. Ayrıca dil açısından toplumsal/kültürel bağlamın dikkate alınmadığı ortamlarda gerçekleştirilen dilsel etkileşimlerde, anlam bulanıklıklarına bağlı iletişim kopukluğunun ortaya çıkışı dil öğreniminin toplumsal/kültürel bir bağı olduğunu da göstermektedir.

Üzerinde hala çeşitli tartışmaların olduğu, belirli bir sonuca bağlanamayan dil öğrenim süreci, çeşitli etkenlerin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Fakat bu etkenlerin hangisinin, ne ölçüde dil edinimine yarar sağladığı tam olarak belirlenememiştir. Dil edinim sürecini etkileyen etkenler üç temel kurama oturtulmuş ve böylece bu süreç açıklanmaya çalışılmıştır.

Dil öğrenmeyi, nörolojik bir gelişim olarak kabul eden *psiko-linguistik* kurama göre normal olarak doğan ve gelişen bir çocuk dünyadaki bütün dilleri öğrenebilir. *Sosyal öğrenme* kuramına göre ise bebekler sürekli olarak yetişkinleri taklit etmektedirler ve bu taklidin pekiştirilmesi halinde dili öğrenmektedirler. *Davranışçı kuram* ise pekiştirmeyi önemli kılar ve bebeğin çıkardıkları sesler pekiştirilirse dilin öğrenileceğini savunur.

Chomsky'e göre dilin iki ayrı yapısı bulunur. Çocuk bu yapılardan önce derin yapı olarak adlandırılan cümlenin soyut anlamını; daha sonra cümlenin gramatik özelliklerini kapsayan yüzeysel yapısını öğrenir. E. Clark'a göre ise dil edinimi sırasında çocuk önce kelimeler arasında benzerlikler kurar, diğer

süreçlerde bu benzerliklerden yararlanarak kelimeler arasındaki farkları öğrenir.(Akt. Şahin ve diğerleri, 2007; 6)

Ergenç ve Akman'ın aktardığına göre dil edinim sürecindeki çocuk, varolan genel bilgiyi yalın sözcüklerle nasıl anlatacağı ve önermenin içeriği ile konusal bilginin nasıl uyuşacağı konusunda zorluk çekmektedir. Dolayısıyla çocuklar, düşünceleri düzenleme ve sözcükleri tümceler haline getirme gibi zor bir sürecin içine girmektedir. Bu süreci aşmak isteyen çocuk dilde yer alan sesleri tanıma eylemine yönlülmektedir. (Ergenç ve Gökmen, 1999: 160)

Yapılan birçok araştırma çocuğun dil edinim sürecinin karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ve birçok etken tarafından beslendiğini göstermektedir.

Şahin'e göre dil gelişimi zihin ile doğru orantılı olduğundan dilin kazanılması da doğrudan çocuğun bilişsel gelişimine bağlıdır. Kavramları ilişkilendirebilmek, düşünceyi ortaya koymak ancak zihinsel gelişimin yeterli oluşuyla mümkün olmaktadır. Başka bir deyişle zihinsel faaliyetler gelişmeden dil gelişmemektedir. (Şahin ve diğerleri, 2007: 6-7)

Dil gelişimini etkileyen diğer bir alan ise sosyal gelişimdir. Sosyal gelişimini sürdüren çocuğun çevresi ile etkileşimi dil edinim sürecini şekillendirir. Bu nedenle çocuğun etkileşimde bulunduğu kişiler dil ediniminde önemli birer etken konumundadır. Bazı çevreler çocuğun bu dönemde yaptığı dil hatalarını sevimli olarak kabul edip düzeltmemektedir. Bu gibi hatalarla çocuklar, kavramları yanlış öğrenmekte ve kelime hazinelerine yanlış kaydetmektedirler. Bu dönemde çocuk ile iletişim halinde olan bireyler dili kurallarıyla kullanmalı; yarım, eksik veya yanlış telaffuzlara dikkat etmelidir. Dil edinim sürecinde, gelişim özelliklerine uygun çocuk edebiyatı ürünleri çocuklarla tanıştırılmalı ve dilin öğrenimi bu ürünlerle desteklenmelidir.

Çocuğun 0-13 yaşlarındaki dil gelişim özellikleri çizelge halinde verilmiştir. Bireysel farklılıkların gelişim özelliklerine etki etmesinin bir sonucu olarak tabloda belirtilen özellikler bazı çocuklarda belirtilen zaman dilimlerinden önce veya sonra gerçekleşebilmektedir.

Çizelge 1. 0-13 Yaş Aralığındaki Çocukların Dil Özellikleri

0-3 Yaş

Yeni doğanın ilk çıkardığı sesler ağlamadır ve yaklaşık iki ay boyunca ağlama dışında pek ses çıkarmazlar.

Bebek ikinci aydan sonra ağulama denilen birtakım sesler çıkarmaya başlar. 4. aydan sonra çevrelerinde duyduğu sesleri çıkarmaya çalışır.

4-8. aylar arasında hecelemeye, yani bir ünlü ile bir ünsüzü birleştirmeye, 8. aydan itibaren ise hece tekrarları yapmaya başlar.

8-12 aylar arasında ilk anlamlı kelimelerini söylerler.

Bir yaşından itibaren tek tek kelimelerle konuşmaya başlar, basit yönergelere uyabilir. Fakat bir yaş civarında bebek enerjisini yürümeye verdiği için dil gelişimi, bebek yürüyene kadar yavaş gider.

Bir buçuk yaşından itibaren iki kelimelik cümlelerle isteklerini söylemeye başlar.

İki-üç yaş arasında sorular sorar ve basit sorulara cevap verir. Konuşması anlaşılır olmaya başlar. Sorulunca ismini söyler.

Konuşması anlaşılır olmaya başlar. Sorulunca ismini söyler.

3-4 Yaş

Dil kullanımında yaşlılarından farklı olabilir, eğer kabul görüyorsa daha akıcı konuşur.

Soyut ve fonksiyonel kelimeler kullanır.

Kelime dağarcığı hızla artar, konuşmaktan hoşlanır, kendi ismini söyleyebilir.

Daha uzun ve güzel cümleler kurmaya başlar, 4-6 sözcükten oluşan cümleler kurabilir.

Duyularını açıklamak için sözcükleri kullanmaya başlar.

Sesler ve kelimeler sık sık tekrar edilir.

Çizelge 1. Devam**5-7 Yaş**

Sözcükler ve resimlerin gerçek objeleri temsil ettiğini öğrenir.

Bugün ve geçmiş olaylarla ilgili hikâyelere ilgi gösterir.

Kelime hazinesindeki somut kelimelerin sayısı daha fazladır. Örneğin aktiviteleri ve objeleri temsil eden kelimeleri bilir.

Anlama kabiliyeti, konuşma kabiliyetine nazaran daha gelişmiştir.

Kelimeleri sert bir şekilde ifade edebilir.

Yetişkinler iletişimi önleyen ve hatırlamayı gerektiren konularda onların dili kullanma zorluklarının farkındadırlar.

Benzerlikleri ve zıtlıkları kelimelerle ifade edebilirler.

8-10 Yaş

Okuma ve dil yetenekleri diğer çocuklardan farklı olabilir.

Fikir alışverişi yapar; konuşmak ve tartışmaktan hoşlanır.

Soyut kelimeleri daha fazla kullanmaya başlar.

Argo kelimeler kullanmaya başlar.

11-13 Yaş

Etkin bir şekilde yazma ve konuşma yeteneğine sahiptir.

Dil yeteneği fazla gelişmemişse, akademik başarısı ve kişiler arası iletişimi gelişmeyebilir.

Grup içerisinde duyguların tartışılması, kendini daha iyi anlamasına yardımcı olur.

Kaynak: Yrd. Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN. (2007). Duygusal Gelişim (Heyecanlar- Değerler- Kişilik). Çocuk Edebiyatı. Pegema Yayıncılık

Tablodaki veriler ışığında dil gelişiminin ilk habercisinin ağlama olduğunu söyleyebiliriz. Daha sonraki dönemlerde bebek basit sesler çıkarmaya başlamaktadır. Çevrenin etkisi ile bebeklerin çıkardığı sesler çeşitlenir. Sonraki süreçlerde ünlü ve ünsüz harfleri yan yana getirerek heceleri oluşturan birey, kullanılan araçların adlarını öğrenerek sözcük dağarcığını oluşturmaya başlar.

Güleryüz'e göre sözcük dağarcığı, etkin ve edilgin sözcük dağarcığı olmak üzere ikiye ayrılır. Etkin sözcük dağarcığı bireylerin günlük yaşamında kullandığı kelimelerden oluşurken, edilgin sözcük dağarcığı ise bireyin anlamını bildiği; ama günlük yaşamda kullanamadığı sözcüklerden oluşmaktadır. (Güleryüz, 2002; 13)

Uzun tekrarlara öğrendiği sözcükleri birbiriyle ilişkilendirerek önce iki kelimelik cümleler kuran çocuk, 3-4 yaşına geldiğinde daha anlaşılır ve akıcı konuşmaya başlar. 5-7 yaş aralığında ise kelime dağarcığında çoğunlukla somut kelimelerin yer aldığı görülür. Bu yaş grubundaki çocuğun anlama kabiliyeti, konuşma kabiliyetinden daha gelişmiştir. Bu bağlamdan hareketle 5-7 yaş aralığındaki çocukların edilgin sözcük dağarcığının etkin sözcük dağarcığından daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

Okuma yetenekleri aracılığıyla dil yeteneklerinin şekillenmeye başladığı 8-10 yaş döneminde soyut kelimeler daha çok kullanılmaya başlanır. Bu dönemde çocukların okuma alışkanlıkları; akıcı ve etkili konuşabilme becerisiyle kendini gösterir. İçinde bulunulan süreçte çocuk edebiyatı ürünleri çocuğun kendine güven duygusu kazanmasına yardımcı olur.

Diğer insanların özellikle de yaşlılarının kendisi hakkındaki düşüncelerinden endişelenen 11-13 yaş arasındaki ergen için dil gelişimi çok önemlidir. Dil yeteneği yeterli düzeyde gelişmemiş olan bireylerde genellikle akademik başarı ve kişiler arası iletişimin de gelişmediği görülmektedir. Bu dönemde kendi değer yargılarını oluşturan birey çeşitli edebiyat ürünleri aracılığıyla; dünyayı anlamlandırır, okuma alışkanlığı kazanır, dil gelişimini destekler ve böylelikle de sağlıklı bir kişilik oluşturur.

Maltepe'nin 2006 yılındaki çalışmasına göre dil becerileri, iki sürecin oluşmasını gerektirir. İlk aşamada bireylerin dinlediklerini, gördüklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlaması gerekir. İkinci aşama ise bunların

tam ve doğru olarak başkalarına anlatılmasıdır. Gülyüz'ün ifadesiyle dil becerileri; çevre vasıtasıyla öğrenilen kelimeler ile duygu ve düşünceleri anlatabilme, çevredeki konuşmaları ve yazılanları anlayabilme yeteneğidir. Bu süreçte anlama becerisi; olayların gözlenmesi, yaşanması, dinlenmesi, okunması ile anlatım becerisi ise yaşamın içerisinde problemlerin çözülmesi, konuşulması ve yazılması ile gelişir. (Gülyüz, 2001;28-31) Bu becerilerin kazandırılması ise; dinleme, okuma, konuşma ve yazma gibi dört ana etkinliğe dayanmaktadır. Bu etkinlikler birbirini tamamlayıcı bir ilişki içinde dil ediniminde önemli yere sahiptir.

Çizelge 2. Yaşlara göre Edilgin Sözcük Dağarcığı

Yaşlar	Okul Dönemi	Sözcük Sayısı	Artış
12 aylık-1 yaş	Bebek	3	2
16 aylık- 1.5 yaş	Bebek	22	3
24 aylık 2 yaş	Kreş	272	54
36 aylık 3 yaş	Anaokulu	896	624
48 aylık 4 yaş	Anaokulu	1540	644
60 aylık 5 yaş	Anasınıfı	2072	532
72 aylık 6 yaş	Anasınıfı	2562	490
7 yaş	İlköğretim 1	-	-
8 yaş	İlköğretim 2	-	-
9 yaş	İlköğretim 3	7425	-
10 yaş	İlköğretim 4	10395	2970
11 yaş	İlköğretim 5	12960	2065
12 yaş	İlköğretim 6	13965	1505
13 yaş	İlköğretim 7	14910	945
14 yaş	İlköğretim 8	16800	1890

Kaynak: Hasan Gülyüz, (2002), Yaşlara Göre Edilgin Sözcük Dağarcığı, Çocuk Edebiyatı, Pegama Yay., s.14

Yukarıdaki çizelgede çocukların edilgin kelime dağarcığı verilmektedir. Bu kelimelerin ne kadarının çocuklar tarafından etkin olarak kullanıldığı bilinmemektedir.

2.1.2.2. Kelime Hazinesi

Kelime hazinesi araştırmalarında yapılması gereken ilk şey “kelime” kavramının sınırlarının belirlenmesidir.

2.1.2.3.1. Kelime

Kelime Türkçe sözlükte (TDK, www.tdk.gov.tr) “anlamı olan ses veya ses birliği, söz, sözcük” olarak yer almaktadır.

Araştırmalarda çeşitli şekillerde ele alınan kelime kavramı genel olarak *çekim unsurları çıkarıldığında, anlam ile biçimin kesiştiği ilk noktadır.* Kesişme bazen kelime kökünde, bazen kelime gövdesinde, bazen de birleşik kelime tabanında gerçekleşmektedir. Bu bağlamda kelime, anlamı veya görevi bulunan çekim ekleri ile işlenmeye hazır taban olarak kabul edilmektedir.(Kurudayıoğlu, Karadağ, 2005: 294-305)

“*Kelime nedir?*” sorusuna verilen yanıtların çeşitliliği dilde kelime kavramının sınırlarının çizilmesinde farklı görüşler olduğunu ortaya koymaktadır. Kelimeyi tanımlayanların bazıları belirleyici öge olarak şekli, bazıları anlamı, bazıları da şekil ve anlamı bir araya getirmeyi seçmektedir.

2.1.2.3.2. Kelime Sınırlarının Şekle Göre Belirlenmesi

Kelimenin sınırlarını belirlerken şekli belirleyici öge olarak kabul edenler için “*kelime, iki ucuna birer boşluk verilerek yazılan dil birimidir.*” (Uzun, 2004: 47) Bu şekilde yapılan kelime tanımlamaları otografik (imlâ)

bakış açısıyla yapılmaktadır. Bu tarza göre kelime sınırlarının belirlenmesinin Türkçe'nin dil yapısına uymadığı görülmektedir. Çünkü Türkçe'de yeni kelime olarak kabul edilmeyen çekim eki almış kelimeler de şekle göre kelime sınırlarının belirlenmesinde ayrı bir kelime olarak kabul edilmektedir.

Şekli esas alarak yapılan kelime tanımlamalarının çeşitli yönlerden yetersiz kaldığı söylenebilir. Bu şekilde yapılan bir tanımlamaya göre dünya üzerinde yazısı olmayan diller için kelime tanımının yapılması mümkün olmamaktadır.

Yazı dilinde bulunan kelimeler arası boşlukların konuşma dilinde yer almaması da şekle göre yapılan kelime tanımını eksik kılmaktadır.

2.1.3.3. Kelime Sınırlarının Anlama Göre Belirlenmesi

“Kelimeler, anlam birimleridir.”, “Dildeki bağımsız ve anlamlı her birim, kelimedir.” gibi kelime tanımlamalarında kelimenin anlam boyutu önem kazanmaktadır. (Kurudayıoğlu, Karadağ, 2005: 297)

Biçime bakılmaksızın sadece anlam boyutu ile kelime tanımının yapılması birçok probleme yol açmaktadır. Bu tanımlamaya göre dildeki eş anlamlı ve çok anlamlı kelimelerin sınırını belirlemede zorluk çekilmektedir. Ayrıca deyimlerin, birden fazla sözcükten oluşması da anlam esas alınarak yapılan kelime tanımlamasına uymamaktadır. Çünkü deyim oluşturulan kelimelerin anlamlarının toplamı ile deyim anlamı aynı değildir. (Kurudayıoğlu, Karadağ, 2005: 298) Kendi başına anlamları olmayan, yalnızca cümle içinde anlam kazanan edat ve bağlaçlar da bu tanımlamaya göre kelime olarak sayılmamaktadır.

2.1.3.4. Kelime Sınırlarının Anlam ve Şekli Bir Araya Getirerek Belirlenmesi

Yapıcı (2005: 87) 'ya göre *“Algılama gücünün sınırlarını aşan fakat anlama sınırları içinde kalan birçok konu, kelimeler sayesinde kavranmaktadır.”*

Kantemir (1991: 194)'e göre sözcükler, anlam taşıyan ve cümlelerin kurulmasında etken rol oynayan ses ya da sesler topluluğudur. Diğer bir deyişle, sözcükler ; anlam ve dilbilgisi görevi olan, en küçük dil birlikleridir.

Bu tür kelime tanımlamalarında anlam ve biçim boyutu bir arada verilmeye çalışılır. Kelimeler anlamlı ve görevli olarak ikiye ayrılarak yukarıdaki tanımlarda sayılan eksikliklerin giderilmesi amaçlanır. Böylece ortak bir kelime tanımı üzerinde anlaşılmaya çalışılır.

Kaplan'a göre düşünme aleti olan kelimenin, her dilde ayrı ifadesi bulunur. Aynı dil içinde farklı tanımlamaları ile karşılaşılan bu kavramın sınırlarını belirlemek zordur. Bu nedenle kelime hazinesine yönelik çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir.

2.1.2.4. Bir Dil Becerisi Olarak Yazma

İnsan sosyal bir varlıktır. Bu nedenle içinde bulunduğu toplumun özelliklerinden etkilenir ve yaşamını bu çizgide şekillendirir. Bu etkileşim sürecinde dilin konuşma ve yazma boyutu önem kazanır. *“Konuşmak, su üzerine yazmaktır.”* diyen Wilkinson 'a (1986) göre kelimeler renksiz yüzey üzerinde hemen yok olur.

“Konuşma ve yazma aynı işlevi gerçekleştirmek üzere kullanılır. Ancak her ikisinin de kendi niteliklerinden kaynaklanan iki ayrı gerçekliği vardır. Anlama ve anlatma çabası içindeki birey, her ikisinin de kendine özgü gerçeklerini tanımak, anlamak ve buna uygun davranmak zorundadır.” (Adalı,2003)

Topluluk halinde yaşamının bir koşulu olarak insanoğlu kendisinden önceki nesilden almış olduğu bazı değerleri gelecek nesillere aktarır.

Evrensel olan bilgi birikiminin veya bir milletin ortak eseri olan kültürün, yarınlara ulaşması için yazıya ihtiyaç vardır.

Yazma, kişinin duygu ve düşüncelerini belli dil kurallarına uyararak; kendine has bir biçimde anlatması sanatıdır. (Kavcar ve diğerleri,1995) Sever'e (2000) göre yazmak; başkalarıyla iletişim kurmanın, kendimizi anlatmanın bir yoludur. Akyol (2000) ise yazmayı, "Duygu ve düşüncelerimizi ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri kurallarına uygun bir şekilde ve okunaklı olarak üretebilmektir". diye tanımlar.

Byrne, yazmayı bazı alanlar üzerinde işaretleme yaparak sembolleri biçimlendirme olarak tanımlar ve bu sürecin grafiksel sembollerden çok daha fazlası olduğuna dikkat seçer. Semboller ve işaretler yazıyı oluştursalar da bu semboller sözcükleri, sözcükler de cümleleri biçimlendirmek üzere belirli bir dizgeye göre düzenlenmelidir. Belirli bir dizge içinde düzenlenmiş ve belirli yollarla birbirine bağlanmış cümleler sıralanarak tutarlı bir bütün oluşturulduğu zaman yazma eylemi oluşmuş olur. (Akt. : Maltepe, 2006: 18)

Gedizli'ye göre yazılı anlatım; bir dil öğrenimi veya öğretimi değil, yazılan dilin dünyasında sistemli düşünme yöntemi kazanma becerisi olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda yazma, Türkçe düşünülen her şeyin doğru, anlaşılır, etkili ve sistemli bir biçimde aktarılma alanıdır. (Gedizli, 2004:22)

Dilin dört temel becerisinden okuma ve dinleme, anlama boyutunu; yazma ve konuşma da anlatma boyutunu oluşturur. Yazma sürecinde zihnimizde karmaşık halde bulunan düşünceler bir plan dâhilinde yazıya geçirilir. Zihinde bulunanların yazıya dönüşmesi üst düzey düşünme becerilerinin bir ürünüdür.

Güner'e göre insanlar düşünme yetisine sahip olduğundan çevresindeki diğer canlılara veya nesnelere karşı bir fikri vardır. Yaşantıları doğrultusunda oluşturulan beğeniler, bireyin zihninde karışık olarak yer alır. Bu da her bireyin anlatacak veya yazacak malzemesinin olduğunu gösterir. (Güner, 2004: 226) Anlatma sürecinde insan; dil bozuklukları olmadıkça isteklerini, beğenilerini, görüşlerini diğer insanlarla kolaylıkla paylaşabilir. Fakat kendisinden duygu, düşüncelerini yazı aracılığıyla anlatılması istendiğinde birey söylemek istediğine ulaşmada zorluk çeker. Yazının kalıcılığı ve dilbilgisel alanda yanlışların fark edilmesi gibi özellikler göz

önüne alındığında konuşma yoluyla yapılacak anlatmaların daha esnek olduğu vurgulanabilir.

Maltepe'ye göre bilişsel bakımdan incelendiğinde yazma sürecindeki zorluk; bu becerinin konuşma becerisi gibi okul öncesinde ve doğal bir şekilde kazanılmayıp okulla birlikte ve bir öğrenme süreciyle kazanılmasına bağlanmaktadır. (Maltepe, 2007)

Oral, yazı yazma sürecinin bilişsel gelişim ile paralellik göstermesinin bir sonucu olarak yazıda ilk önce fikirlerin yer aldığını belirtmektedir. Çocuklar yazılarını yazarken olasılıkları, yeni çözümleri, görüş açılarını ortaya koyar, kendi doğrularına ulaşıncaya kadar bunları değiştirir. (Oral,2003)

İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7, 8. Sınıflar) incelendiğinde yazma becerisinin bilgi birikimi ve dili etkili kullanmayı gerektirdiği görülmektedir. Buradan hareketle yazma sürecindeki kişinin; hikâye, roman, şiir gibi edebi türlerde eser verebilmesi için bireysel yeteneğinin ve yaratıcılığının bulunması gerekir. Ayrıca duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerin; doğru, açık, anlaşılır ve yazma kurallarına uygun bir şekilde aktarılması da sürecin gereklerindedir. Bu da ancak öğrenciye yazma tekniğine uygun bilgi ve beceriler kazandırılarak sağlanır. (Talim Terbiye Kurumu Başkanlığı, 2005)

Ülkemizde genellikle okul aracılığıyla kazandırılan yazma becerisinin küçük yaşlardan itibaren pekiştirilerek, geliştirilmesi gerekmektedir. Bu da ancak bu konudaki etkinliklerin yinelenmesiyle mümkün olacaktır. Anadili öğretimi bağlamında yazma becerisinin Türkçe dersi bünyesinde geliştirileceği düşünülse de tüm dersler aracılığıyla bu beceri desteklenmelidir.

“Okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma, dilbilgisi” gibi öğrenme alanlarından oluşan, Türkçe Dersi Öğretim Programı (2005)' nda bu öğrenme alanları hem kendi içinde hem de diğer alanlar ile bir bütünlük içerisinde ele alınmıştır. Demirel (2003)'e göre bu dil becerilerinin son halkasını yazma becerisi oluşturmaktadır. Çünkü yazma mekanik değil eleştirel bir düşünme sürecinin ürünüdür. Bu nedenle bu süreç okuma, dinleme/izleme, konuşma ve dilbilgisi etkinlikleriyle desteklenmelidir.

Oal'a göre Türkçe derslerinde uygulanan yazma etkinliklerinin birçoğunun yaratıcılıktan uzaklaşarak, belirli anlatım kalıplarına bağlı kalması

çocukta yazmaya karşı olumsuz bir tutum oluşturmaktadır. Çocukların yazdığı metinlerde yazım kuralları, kâğıt düzeni gibi biçimsel unsurların; yaratıcılıktan daha önemli konuma getirildiği durumlarda çocuğun zor olarak algıladığı yazma süreci daha da içinden çıkılmaz bir hale dönüşmektedir. Çocuğun özgür ruhu sınırlanmakta, gelişmekte olan yazma becerisi törpülenmektedir. Bu nedenle yazma becerisinin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde çocukların yazı uygulamalarını yürütecek öğretmenlerin gelişim kuramlarını çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Yazı çalışmaları yaş özelliklerine göre doğru olarak planlandığında çocuğun bu süreci bir tür psikolojik rahatlama olarak algılaması söz konusu olmaktadır. Oral (2003: 18)'in Antalya'da özel bir okulun 5.,6.,7. ve 8. sınıf öğrencilerinin çeşitli konularda yazdıkları yazılarla oluşturmuş olduğu çalışmasında, çocukların sözel olarak aktarmada zorlandıkları iç problemlerini yazılı olarak çok rahat ve esnek şekilde ortaya koyabildikleri gözlemlenmiştir.

Gelişme çağındaki çocuklardan herhangi bir konuda yazı yazmaları istendiğinde, bu konuda bildiklerini daha gerçekçi bir biçimde sorgulamaktadırlar. Çünkü çocuk yazma süreci sayesinde birçok kişiye ulaşabileceğini bilmektedir. Yazıda birebir iletişimin bulunmaması çocuğun o andaki düşüncelerini, konuyu hiç değiştirmeden aktarma şansı verir. Bu noktada yazma, çocuk gözüyle rahatlatıcı ve daima kabul eden bir ortam olarak ön plana çıkmaktadır. (Oral, 2003:20)

Çocukların yazmış oldukları yazılarda hem psikolojik durumlarının hem de yaratıcılıklarının yansımaları görülmektedir. Yazdıklarını beğendirme kaygısı taşıyan çocuk nitelikli bir yazı oluşturmak için fikirlerini zorlar ve içinde barındırdığı hayal gücünü yazılarına aktarır. İşte bu boyutta yazma becerisi çocuğa yaratıcılık kazandırmaktadır.

2.1.3. Çocuk Gazeteciliği – Dergiciliği ve Çocuk Gazeteleri – Dergilerinde Yer Alan Yazı Türleri

2.1.3.1. Çocuk Gazeteciliği ve Dergiciliği

“Çağdaş bir toplumun duyarlı ve etkin bir bireyi olabilmek bireyin tüm duyu ve düşünceleriyle yaşadığı evreni algılamasını gerektirir. Bir resme bakmak, bir sergiyi gezmek, bir dans gösterisini izlemek ya da bir roman, bir şiir, bir öykü okumak; kişiyi dünyaya sanatçı gözüyle bakan bir duyarlılık ile tanıştırır.

Sanatsal iletilerle etkileşimi yoğunlaşan birey ise duygu ve düşünce boyutuyla yetkinleşmeye, tepkilerini bilinçlendirmeye yönelir. Sanatın bireysel ve toplumsal işlevlerinden etkilice yararlanabilmesi için, kişilerin erken çocukluk dönemiyle birlikte, anlam evrelerine uygun görsel, işitsel ve dilsel iletilerle beslenmesi gerekir.” (Sever, 2008: 20)

Erken çocukluk döneminden itibaren çocukların gelişimine kitabın yanısıra diğer yayınlar da eşlik etmektedir. Gerek okul öncesi döneminde gerekse okul dönemindeki çocuklar üzerinde çocuk gazete ve dergilerinin önemi büyüktür.

Günümüzde teknolojinin ve görsel basının çeşitli olanaklarıyla savaşmak zorunda kalan edebî yayınlar çocukların kişilik, dil, bilişsel ve toplumsal gelişiminde büyük öneme sahiptir. Zengin ve Zengin'e göre çeşitli zevkli yazıları içinde barındıran ve eğlendirici malzemeleriyle çocuklarda ilgi uyandıran çocuk gazete ve dergileri bu yayınlar arasında yer almaktadır. (Zengin ve Zengin , 2009: 308)

Çocukların eğitim, bilim, bilgi ve görgülerini, genel kültürlerini, toplumsal olarak meydana gelen kimi olayları, çevre sorunlarını ele alan, çocuklara bilinç aşıl原因an süreli yayınlara “Çocuk Gazete ve Dergileri” adı verilmektedir. (Ciravoğlu, 2000: 181)

Çocuğun bilgisini arttırmada, duygusal yaşantıyı zenginleştirmede önemli olan çocuk gazete ve dergilerinin en önemli özelliklerinden biri belirli aralıklarla çıkması ve çocukları ilgilendiren güncel haber, olay veya bilimsel gelişmeleri yansıtmasıdır. (Yılar, 2007:47) Dergi ve gazeteler çocukların

yaşamda olup bitenleri takip etmelerini sağlarken, belirli aralıklarla sistemli bir şekilde yayımları bakımından okuma zevk ve alışkanlığı kazandırmaktadır.

Gazete ve dergiler çocukların araştırma isteklerine karşılık vermekte, içerisindeki çeşitli yazı türleriyle olayları izleme, değerlendirme, kavramlaştırma özellikleri kazandırmaktadır. Ayrıca çocuklarda anlatma, yansıtma, özetleme, resimlerle bütünleştirme ve bilgileri sıraya sokma becerisinin kazandırılmasına yardımcı olan dergi ve gazeteler çocukların okul dersleri ile sosyal hayat arasında gerçekçi köprüler kurmasını sağlar. Kısacası çocuk gazete ve dergilerinin işlevi çocuğu ruhsal olarak yarına hazırlamaktır.(Ciravoğlu,2000:181-182)

Civaroğlu (2000:182) çocuk gazete dergilerinin içeriksel özelliklerini şöyle sıralamıştır:

- Çocukların rahatça okuyup, sürekli izleyebilecekleri bir içerikte hazırlanmalıdır.
- Çocukların bilgi ve kültür seviyelerinin gelişmesine yardımcı olacak malzemelerden yararlanılmalıdır.
- Dil ve anlatım, hem çocukların seviyesine uygun olmalı hem de gazete ve dergiciliğin gerektirdiği üslupta hazırlanmalıdır.
- Gazetelerde daha çok haber ağırlıklı, çocuklar için güncel sayılabilecek, özel olarak seçilmiş olaylar yer almalıdır.
- Gazetelerde şiir köşesi, bilim köşesi, bulmaca köşesi, kitap köşesi, diğer okullardan haberler köşesi gibi disiplin başlıkları yer almalıdır. Bu köşeler izlemeyi kolaylaştırıcı bir yol izlemelidir.
- Dergilerde ise belirli konulara ağırlık veren, kısa ve özlü dergi yazılarına yer verilmelidir.
- Gazete yazılarına göre daha ağırbaşlı, kısa ve açıklayıcı, bilgi verici yazılar, yer alabilir. Dergilerde ayrıca resimli çocuk romanları, satranç, spor,fotoğraf, sinema kulüpleri ve bunlara ilişkin haberler yer alabilir.
- Ansiklopedik bilgiler ve araştırma konuları yine dergiler için vazgeçilmez yazılar arasında sayılır.
- Gezi, anı, biyografi gibi edebiyat dalları dergileri daha canlı bir görünüme kavuşturur.
- Çocuk gazete ve dergileri, hem tek tek öğrencilerin yetişmesine yardımcı olur, hem de öğrenciler arası, sınıflar arası hatta okullar arası iletişim açısından ayırt edici özelliklere sahiptir.
- Çocuk gazete ve dergilerinde yer alan bilgi ve haberler ilginç olmalıdır.
- Dergi ve gazetelerde yer alan yazılar doğru ve özgün olmalıdır.

- Dergi ve gazetelerde yer alan yazılar sağlam ve inandırıcı kaynaklara dayanmalıdır.
- Haber ve yazılar kısa cümlelerle, açık, yalın ve kesin bir anlatıma sahip olmalıdır.
- Yazıların başlığı özenle seçilmeli, okunmayı, izlenmeyi kolayca sağlayacak bir vurgulama yapılmalıdır.

2.1.3.2. Türkiye’de Çocuk Gazeteciliği ve Dergiciliğine Genel Bir Bakış

18. yüzyılda ilk örneğine İngiltere’de rastladığımız çocuk dergiciliğinin zaman geçtikçe çeşitli nitelikler kazanarak İngiltere, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde de geliştiğini söyleyebiliriz.(Yılar ve Celepoğlu, 2007: 49)

Ülkemizde çocuk gazete ve dergiciliğinin başlangıcı 1839 Tanzimat Fermanı’na dayanmaktadır. Osmanlı eğitim sisteminde modern eğitim anlayışının II. Abdülhamit döneminde başlamasıyla çocuklar dergi, gazete ve çeşitli kaynaklarla buluşmuş ve bunun sonucu olarak da batı tipi hayatla tanışmaya başlamışlardır. (Okay, 1998:33)

Yeni harflerin kabul edilmesiyle Türkiye Cumhuriyeti’nin ilkelerini genç kuşaklara aktarmak amacıyla çocuklara yönelik yeni yapıtlar ortaya konduğu görülmektedir. (Yağcı, 1999:177) Buradan hareketle bu dönemdeki çocukların okuma ihtiyaçlarının artmasıyla gazete ve dergilerdeki sayının artışı göze çarpmaktadır.

Demircan(2006) yapmış olduğu çalışmasında Cüneyd Okay’ın “Eski Harfli Çocuk Dergileri” ve Meral Alpay’ın “Türk Çocuk Edebiyatı” adlı yapıtlarındaki verilere yer vererek tablodaki bilgilere ulaşmıştır.

Çizelge 3. Dönemlere Göre Çocuk Dergi ve Çocuk Gazete Sayısı

Dönem	Tarih	Yayın Sayısı
Tanzimat	1839	5
I. Meşrutiyet	1876	13
II. Meşrutiyet	1908	20
Cumhuriyet	1923-1928	15
Cumhuriyet	1929-1939	21
Cumhuriyet	1940-1980	259

Yukarıdaki çizelge ışığında Tanzimat'ın ilanından Cumhuriyet'e kadar geçen sürede 38 çocuk gazete ve dergisinin yayımlandığı görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise Cumhuriyet'in ilanının ve Harf Devrimi'nin, yayımlanmış olan çocuk gazete ve dergi sayısını arttırdığı görülmektedir. Yeni harflerin kabulüyle birlikte okula giden öğrenci sayısının artması okuma ürünlerine olan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir. Bu dönemde yayımlanan çocuk gazete ve dergileri ders kitaplarının alternatifi olarak çocukların okuma ihtiyacına karşılık vermiştir.

1940 yılından sonra ise çocuk gazete ve dergi sayısında hızlı bir artış gözlemlenmektedir. Tanzimat'ın ilanından sonraki yüz yıllık süreçte yayımlanmış olan çocuk gazete ve dergi sayısı 74 iken , 1940-1980 yıllarını kapsayan kırk yıllık süreçte yayın sayısının 259 olduğu görülmektedir.

2.1.3.3. Çocuk Gazeteleri ve Dergilerinde Kullanılan Edebi Türler

Edebi eserlerin benzer ya da farklı yönlerine göre ayrılması edebiyatta türlerin oluşmasını sağlamıştır. Edebi türler “çocuğa haz, mutluluk, heyecan, bilgi verme, onları olay içinde yetiştirme, yaşantılarından nasıplendirme” (Yeşildağ, 2000: 102) gibi amaçlarla yazılır. Metinler oluşturulurken hedef kitlenin algılama düzeyi, ilgi alanı ve yaş durumu göz önünde bulundurularak, yazılacak olan konuya uygun yazı türleri seçilmektedir.

Molière, “*Kibarlık Budalası*” adlı komedisinde Felsefe hocası aracılığıyla maksadı anlatmak için şiirle nesirden başka biçim yoktur, diye

seslenir ve yazı türlerinin bir çeşit sınıflandırmasını yapar.(Demiray, 1973: 34) Çeşitli özellikler göz önünde bulundurularak farklı ayrımlar yapılırsa da edebi türlerin ayrımında genelde biçim ve anlatım özellikleri göz önüne alınmıştır. Şiirin mısraya dayalı bir biçim özelliğine sahip olması ve kendine has bir üslûbunun bulunması nesirden ayrılmasını sağlar. Bu bağlamdan hareketle çocuk gazete ve dergilerinde kullanılan yazı türlerini mensur (düz yazı) ve manzum yazı türleri olarak gruplandırabiliriz.

2.1.3.3.1.Manzum Yazı Türleri

Çocuk gazete ve dergilerinde en sık kullanılan manzum yazı türlerine aşağıda yer verilmiştir.

2.1.3.3.1.1.Çocuk Şiiri

“Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım.” (TDK,2005; 1867) olarak belirtilen şiir, tanımlanması pek de kolay olmayan kişilerin kendi anlamlandırmalarıyla mana bulan, duygu dünyamızın ürünleridir. Aytaş ve Yalçın’a (2003; 207) göre şiir, duygulara hitap eden, orada kök salıp yeşeren, meyvesini hayallerle süsleyip ahenkle sergileyen bir sanattır.

Birçok anne ve baba çocuklarına kendi düşünce, deneyim ve duygularını benimsetmeye çalışır. Hayatın zorluklarına bu şekilde daha iyi alıştıracaklarını düşündükleri çocukları için kimi zaman kendileri düşünür ve karar verirler. Yaşadıkları olaylar karşısında anne ve babalar aslında çocuklara düşüncelerini öğretilmediğimizi onlara sadece sevgimizi verebileceğimizi öğrenmiş olurlar. Böylelikle çocuğa kendi düşüncelerini öğretme ve yerleştirme gayesiyle çıktıkları yolda tüm bildiklerini unutmak zorunda kalırlar. Çünkü çocuklar onlara başlı başına birey olduklarını, kendilerine has duygu ve düşüncelerinin bulunduğunu, hayallerine müdahale etmenin mümkün olmadığını öğretmişlerdir.

Şiir çocukların gizli dünyalarını aralamak amacıyla kullanılabilir en etkin yazı türüdür. Çünkü şiir, şairin yazdıklarıyla değil; okurun duygularıyla anlam bulur. Bir sopayı dörtnala koşturan, plastik bir bebeği konuşuran ve çalışmayan bir oyuncak arabayı motor sesi çıkararak taklit eden (Ay, 2001; 19) “çocuk” ile Teknikel’in “*Yaşlı bir çınara yaslanmaktır şiir / Uyuklamaktır bir tren garında / Zifiri bir geceden uyanmaktır/ Uçuklamış bir dudakla.*” (Akarsu,2005) diye tarif ettiği “şiir”in birçok kesişen alanlarının bulunması bu iki kavramı birbirine bu denli yakıştırır.

Çocuk şiiri konusunda çeşitli kavram karışıklıkları bulunmaktadır. Bu, Arif Ay’ın “Türk Edebiyatından Çocuklara Şiirler Antolojisi” adlı derlemesinde şöyle aktarılmaktadır:

“Bu derlemeyi yapıp da sıra ad koymaya gelince, nasıl zorlandığımı anlatamam. Bu bir çocuk şiirleri antolojisi mi? Çocukların yazdığı şiirler mi? Çocuklar için yazılan şiirler mi? Ya da şairlerin dünyaya çocukça bakışını içeren şiirler mi?” (Ay, 2001; 20)

Ay’ın sıralamış olduğu sorulardan hareketle çocuk şiiri diye ayrı bir kavramın bulunup bulunmadığını, böyle bir kavram varsa sınırlarının ne olduğu konusunda net bir cevabın olmadığını belirtmektedir. Kimi şair ve yazarlar, çocuk şiiri diye ayrı bir kavramın olamayacağını savunurken kimileri de çocuklar için yazılan şiirlerin ayrı bir kavram altında toplanması gerektiğini savunmaktadır.

Erdal ve diğerlerine göre çocuk şiiri yazmak için hem iyi bir şair olmak, hem de çocuğun dünyasını çok iyi bilmek gerekir. (Erdal ve diğerleri, 2007; 179)

Yalçın ve Aytaş (2003; 210) ’a göre çocuk şiiri ve çocuklar için şiir adıyla adlandırabileceğimiz bir ikilem bulunmaktadır. Büyükler için yazılan birçok şiirin çocuklar tarafından kolaylıkla okunabildiğini ya da yetişkinler için yazılmış olan şiirlerin çoğunluğunun rahatlıkla çocuk edebiyatı metni olarak çocuk kitaplarında yer alabildiğini belirtmektedir. Bu ayrımı şiirin ele aldığı konu tema, ahenk ve şiir mantığı ile doğrudan ilişkilendiren Yalçın ve Aytaş bu ayrımın yapılabilmesi için çocuk şiirinin niteliklerinin belirlenmesi gerektiğine değinir.

Turan ve Gücüyeter(2005: 191-192)’ in çalışmalarında yer verdikleri Edward Hirsch çocuğun yetişkin şiiriyle eğitilmesi gerektiği görüşünü savunur

ve “Dil karanlık bir güce sahiptir. Fakat bir çocuğun anlayamadığı kelime yoktur.” der. Yine aynı çalışmada yer alan Oğuz Kazım Atok da benzer düşüncelerle “Şiirin yüce anlamıyla çocuk şiiri diye kesin bir şiir gösterilemez. Şairler sık sık şiirin büyük kaynağı olan çocukça imgeler, simgeler, görüntüler kaynağına inerler, bu duru dünyadan parıltılı dizeler yakalarlar. Bunlara çocuk şiiri demek yanlış olur.” der. Atok, sanatın çocuğa indirgenmesini değil; çocuğun sanat seviyesine çıkarılmasını savunur.

Çocuklar için ayrı bir şiir yazılamayacağını savunanlar çeşitli öğeleri göz ardı etmektedir. Çünkü yetişkinler için yazılmış olan şiirde yer alabilecek çeşitli imgeler, simgeler çocuğun yaşantısında yer bulmamaktadır. Bu da şiirdeki estetik zevki kavrayamayan çocuğu şiirlerden uzaklaştırmaktadır.

Sever’e göre çocuklar da büyükler gibi okuduklarından zevk almak ister; fakat onların zevk alma kaynaklarının yetişkinlere göre sınırlı olması, yetişkinlerin anlamlandırabileceği duygu ve düşünceleri anlamalarını engeller. (Sever, 2008; 31) Çocukluk döneminde şiire karşı yerleşen karışık algı nedeni ile bireyin, hayatının diğer dönemlerinde de şiire yaklaşımdan çekinmesi kaçınılmaz bir durum olacaktır. Bu nedenle çocukluk döneminde çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına göre yazılacak olan şiirler, çocukta şiir zevkinin oluşmasını sağlayacaktır.

Turan ve Gücüyeter’in aktardığına göre çocuk şiiri, çocuğun kendi duyarlılığına hitap ettiği zaman anlam bulmaktadır. Öyle ki duyarlılık, üslup, söyleyiş, dili kullanma biçimi çocuğu edebiyata yaklaştıran veya edebiyattan uzaklaştıran öğeler olarak sıralanmaktadır. (Turan ve Gücüyeter, 2007; 191)

Sever’in aktardığına göre Jean Le Perre, şiir – çocuk etkilesiminin önemini altı gerekçe içinde irdeler:

- “1. Çocuklar şiir okumaktan hoşlanırlar, bu etkinlik onları mutlu eder.
2. Şiirler; zaman, sayı, renk, büyük-küçük gibi çocukların çevrelerinde sık sık duydukları/duyacakları kavramların kullanımlarını örneklendirir.
3. Şiir, çocukların sözcük dağarcığının gelişimini destekler, onların dil sevgisi ve duyarlılığı kazanmalarına katkı sağlar.
4. Şiir, çocukların insanlar ile olaylar arasındaki ilişkileri anlamalarına yardım eder.
5. Şiir, çocukların kendi iç dünyalarını, duygularını tanımalarına yardımcı olur.

6. Şiir, çocukların hem kendilerini hem de başkalarını anlamalarına; evrensel duygular geliştirmelerine katkı sağlar. Çocuklar, gerek yaşıtalarının, gerekse yetişkinlerin yazdığı şiirlerle, diğer insanların da kendilerine benzer duygular taşıdığını anlar, sezer” (Akt. Sever, 2003: 165)

Türler içinde çocukların duygusal zekâsını geliştiren, eğitimde bazı temel alışkınlıkları ve olumlu davranışları pekiştiren şiir, önemli bir eğitim aracı olarak görülmektedir. (Aytaş ve Yalçın, 2003;21) Nitekim Türk edebiyatında çocuktan söz eden şiir örneklerine ilk rastladığımız İslamiyet sonrası dönemde şiir ile çocuklara birtakım kuralları öğretme, ahlak kurallarını benimsetme, amaçlanmıştır. (Aytaş ve Yalçın, 2003; 207) Şiirin estetik işlevinin yanı sıra eğiticilik işlevinin de olması çocuk şiiri alanındaki eser sayısının hızlanmasında büyük bir etken olmuştur diyebiliriz.

Şiirler çocukların zihinsel ve duygusal yönden gelişmeleri için çok yararlıdır. Çocuğun küçük yaşlardan itibaren yaşına ve seviyesine uygun şiirlerle karşılaşması, duyarlılık kazanmasına, dilin inceliklerini sezmesine imkân verecektir. Sanat eserleri ile böylece tanışma imkânı bulan çocuk, bu iletişim sürecinde sezme, duyma ve görme gücünü besleyip geliştirecek böylece de çocukların güzellik duygusunu hissetmeleri ve davranış inceliği kazanmaları mümkün olacaktır.

Oğuzkan(2010: 266)' a göre “Çocuğa güzellik ve insanlık duyguları ile ulus ve yurt sevgisini kazandırmada şiirin etkisi çok önemlidir. Anadilini sevdirmeye ve onun zenginliğini tanıtmaya, bir duygu, düşünce ve izlenimin sanatlı biçimde nasıl anlatılabileceğini öğretme bakımından da şiirin çocukların eğitiminde büyük bir işlevi vardır.”

Edebiyatımızda çocuk şiirine geçişin ilk habercisi olarak fablları gösterebiliriz. Tanzimat döneminde çeviri ya da telif eserler yoluyla yazılan fabllar çocuk şiiri yazımında bir geçiş sayılmış ve daha sonra Tevfik Fikret'ten başlayarak Ali Ulvi Elöve ile devam eden çocuk şiiri yazımı Milli Edebiyat döneminde dolaylı bir şekilde de olsa birçok şairin yazdıklarıyla beslenmiştir. M. Emin Yurdakul, Ziya Gökalp, Fuat Köprülü bu dönemde çocuk şiiri alanına katkıda bulunmuş isimlerdendir. Cumhuriyet döneminde de çocuk şiiri yeni isimlerin bayrağı devir almasıyla yeni eserler kazanır. Faruk Nafiz Çamlıbel,

Enis Behiç Koryürek, Orhan Seyfi Orhon, Ceyhun Atuf Kansu, Hasan Ali Yücel, Halim Yağcıoğlu bu isimlerden sadece birkaçını oluşturmaktadır.

Çocuk şiirinde nitelikli eser sayısının artmasında; şiir kitaplarının uygun resimlerle süslenmesinin ve şiirlerde birçok temanın işlenmesinin önemli rol oynadığı görülmektedir. Okur kitlesinin ihtiyaçları göz önüne alındığında kitapların resimlenmesi, kağıt kalitesinin artırılması, kapak tasarımı gibi birçok fiziksel unsur, çocukların şiir kitaplarına olan merakını arttırmaktadır.

Günümüzde çocuk şiiri alanında kitapçılarda eserlerine sıkça rastladığımız Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın yanında çocukların hayal dünyasına hitap eden birçok şair bulunmaktadır. İbrahim Alaaddin Gövsa, Tekin Özertem, Behçet Necatigil, Hasan Latif Sarıyüce, Betül Tarıman, Mavisel Yener, Necdet Neydim, Aytül Akar, M. Ruhi Şirin, Kemal Özer, Emine Sevim, Melisa Gürpınar, Ahmet Efe, Mustafa Ökkeş Evren, Gülsevin Kıral, Cihan Demirci bu isimlerden birkaçıdır.

2.1.3.3.1.2.Bilmece

“Bir şeyin adını anmadan niteliklerini üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu bulmayı dinleyene veya okuyana bırakan oyun, muamma.” (TDK, 2005; 272) olarak tanımlanan bilmece, her gün gördüğümüz ya da kullandığımız nesnelere farklı bir açıdan anlatılması ile önem kazanan ve insanoğluna bilme hazzını yaşatan aynı zamanda eğlenirken eğiten bir türdür.

Geleneksel halk kültürümüzde yer alan ve önemli bir yere sahip olan Türk bilmeceleeri ile ilgili ilk bilgiyi Kaşgarlı Mahmut'un Divân ü Lûgat'it-Türk adlı eserinden öğreniriz. (Yalçın ve Aytaş, 2003; 131) Uzun kış gecelerini eğlenceli hale getirmek amacıyla kullanılan bilmeceleer imeceleerde iş yaparken halkın birbiriyle yarışmasını ve aynı zamanda eğlenceli vakit geçirmesini sağlamıştır. (Güleryüz, 2002;288)

Bilmeceleerin hoşça vakit geçirmek amacıyla kullanılmasının yanında dikkati gerektirici, çabuk anlama ve ifade edebilme gücünü geliştirici

özellikleri de bulunmaktadır. Günümüzün bilgi ve teknoloji alanında hızla ilerleyen dünyası göz önüne alındığında, çevresindekileri algılama düzeyi yüksek, düşündüklerini ifade etme becerisi hızlı, pratik zekaya sahip olan bireylerin yetiştirilmesi kaçınılmaz bir durum olacaktır.

Çocuğa küçük yaşlardan itibaren ulaşan, eğlenceli yazı türlerinden olan bilmece şiirsel anlatımı ile öğrenmenin çocuk için kalıcı ve eğlenceli bir hale dönüşmesini sağlar. Özellikle okul öncesi ve ilköğretimin ilk sınıflarında çevresindekilerin adlarını ya da özelliklerini tam olarak bilmeyen çocuk için bilmeceler önemli bir eğitim aracıdır. Örneğin, meyveleri öğrenen çocuktan tek tek meyvelerin özelliklerini sıralamasını istemek yerine bunun şiirsel bir dille, benzetmeli bir anlatım ve gizemli bir şekilde çocuğa verilmesi çok daha etkili olacaktır. Böylelikle klasik yollardan öğreneceği birçok şeyi bilmeceler vasıtasıyla öğrenen çocuğun öğrenme olgusuna olan algısı değişir. Aynı zamanda bilme hazzını yaşayan çocuğun kendine olan güven duygusu da olumlu yönde değişecek ve problem çözme becerilerini geliştirmede eğlenceli bir yol keşfedecektir. (Yalçın ve Aytaş, 2003; 132)

Çocuklar oynamak, hep yeni şeyler tanımak istediklerinden dolayı bilmecelerdeki saklı anlamı yanıtlama girişimi onların bu ihtiyaçlarına karşılık verir. Ayrıca dille kurgulanmış şiirsel bir anlatımla şekillenmiş olan bilmeceler çocukları adeta bir zeka oyununa davet eder. Sözcüklerin altındaki gizi bulmak, bilinmezi bilinir kılmak çocuk için sevinç kaynağıdır. (Sever,2003 ; 140)

Olaylar ve kavramlar arasındaki anlamsal ilgileri sezdirmeye çalışan bilmeceler, çocuğa dilin mantığını çözmesinde yarar sağlar. Çünkü bir bilgiyi dilin kendi iç mantığına dayalı olarak saklamak ve onun bulunmasını sağlamak, çocuklara dil becerisi kazandırma da etkili bir yoldur.(Yalçın ve Aytaş,2003; 132) Bu düşüncelerden hareketle çocuğun kelime hazinesinin oluşmasında bilmecelerin öneminin büyük olduğunu söyleyebiliriz.

Bilmecelerin bir diğer işlevi de şiir zevki oluşmamış olan çocuğu şiire yakınlştırmasıdır. Ölçülü, uyaklı oluşları ve dikkat çekici olmaları yönüyle okul öncesi dönemindeki çocukların ilgi gösterdikleri bu tür çocukta şiir zevkine geçişi sağlar.(Civaroğlu, 2000; 135)

2.1.3.3.1.3. Fabl

Kahramanları çoğunlukla hayvanlardan seçilen, sonunda ders verme amacı güden genellikle manzum hikaye, öykünce(TDK, 2005: 675) olarak tanımlanan fabllar; belli bir ana fikri yalın, bir veya birkaç olayın yardımıyla en kısa yoldan anlatırlar. Basit ahlak kurallarını ve insanların çeşitli kusurlarını ele alan fabllar aracılığıyla kanaatkarlık, özveri, yardımseverlik, iyi niyet gibi davranışların kazandırılması amaçlanmaktadır. (Yalçın ve Aytaş, 2003: 128)

Edebî türlerin en eskilerinden olan fabl türünün en belirgin özelliği didaktik olmasıdır. Mesajları insanlara direk olarak değil hayvanlar vasıtasıyla aktaran fabllar, atasözlerinin işlevini taşımaktadır. (Erdal ve diğerleri, 2007: 134) Canlandırılabilir olması nedeniyle ise atasözlerinden daha etkindirler.

Masallarla büyük benzerlik taşıyan fabllar çocuk dünyasına ulaşabilen 8-12 yaş grubu çocuklarda daha çok ilgiyle okunan ve dinlenen bir yazı türüdür.

Genelde manzum hikâye olarak yazılan fablların düz yazı şeklinde yazılanları da mevcuttur. Batı ve Doğu edebiyatında önemli bir yere sahip olan fabl türünün ilk akla gelen ismi, Fransız La Fontaine'dir. Aslan ve diğerlerine göre La Fontaine, fabllarında hayvanları kişileştirerek kötüyü gösterip iyi olanı keşfettirmek istemiş ve fabldan faydalı bir ders çıkarılmasını amaç edinmiştir. (Aslan ve diğerleri, 2010: 69)

Çocuklara uygun davranışların öğretilmesinde fablların önemli işlevleri bulunmaktadır. Fabllarda, hayvanlara kişilik özelliklerinin yüklenmesi çocukların ilgisini çekmektedir. Bu doğrultuda fabllarda bazı hayvanlar davranışlarıyla doğru olanı, bazıları da yanlışlıkları temsil etmektedir. Böylelikle fabllar aracılığıyla hem çocuğun metne olan ilgisi canlı tutulmakta hem de çocuklara davranış kazandırmada didaktik bir söylemden kurtulunmuş olunmaktadır.

Fablların didaktik bir üslupla ele alınmamış olması çocuğa hayal, fantezi, şiirsel haz, çocuk duyarlığı kazandırılmasına olanak sağlamaktadır. Şöyle ki Gündüz'ün ifadesiyle *“Ağustos Böceği ile Karınca masalını (fablını) okuyan çocuktan, karıncanın tarafını tutması beklenir. Oysa çocuk, doğasındaki acıma duygusunun bir sonucu olarak ağustos böceğinden yana*

olabilir. Ama eğitsel (!) olarak buna hakkı yoktur. Çünkü ağustos böceği gibi tembel değil, karınca gibi çalışkan çocuk görüntüsü vermelidir.” (Karaçalı ve diğerleri, 2003)

2.1.3.3.1.4. Tekerlemeler

Halk edebiyatı ürünlerimizden olan tekerlemeler, kimi sözcük ya da seslerin yinelenmesi ve ölçü, uyak gibi ögelere bağlı kalınması yoluyla oluşturulan anlamlı veya anlamsız belirli bir konusu olmayan söz dizeleridir. (Erdal ve diğerleri , 2007: 69) Varlığıyla çocuk edebiyatını zenginleştiren bu yazı türünün çocuklar üzerindeki etkisi yadsınamaz. Çocuğun sınırlı olan kelime hazinesini aralayan tekerlemeler birçok kavramın çocukla tanışmasını sağlar.

Belli bir söyleyiş kıvraklığıyla, akıcı ve anlaşılır olarak söylenen tekerlemelerin yanlışsız olarak telaffuz edilmesi gerekir. Küçük yaşlarda tekerleme kültürüyle tanışmış olan çocukların dil becerileri de yaşlarına göre daha gelişmiş niteliktedir.

Her şeyde oyun tadı arayan çocuk için tekerlemeler bu gereksinime yanıt verir. Çünkü tekerlemeler belirli bir ana konudan yoksundur ve birbirine aykırı düşünceleri ya da olmayacak durumları bir araya getirerek şaşırtıcı bir etki bırakmaktadır.

Çocuğun tekerlemeyle ilk tanıştığı yer masallardır. Gündüz'ün ifadesiyle “Analarının edep kokan ağızlarında kurulup gelişen bir dil okulu” olarak görülen ve çocuklara insancıl değerlerin kazandırılmaya çalışıldığı masallarda, tekerleme bölümlerinin yer alması çocuğu masal ve tekerlemeye daha da yaklaştırmaktadır. Çocukların eğlenirken düşünmeleri sağlayan tekerlemeler, dikkati bir noktaya toplayarak dil yeterliliklerinin gelişimine olumlu yönde etki eder. Yaş ve dil gelişimi özelliklerine uygun olarak seçilen tekerlemeler çocukların kelime öğrenmesine ve akıcı konuşmalarına olanak sağlar.

Tekerlemeler, dil becerilerinin gelişimine katkı sağlayarak kendini gerçekleştirme yolunda güven duygusu kazanmış bireylerin yetişmesine yardımcı olmaktadır.

2.1.3.3.2. Düz Yazı Türleri

2.1.3.3.2.1. Masal

Masal hem biyolojik hem de psikolojik açıdan diğer yaş gruplarından farklı özelliklere sahip çocuğun ilk karşılaştığı edebî türdür. Yalçın ve Aytaş(2003: 60)'a göre Çocuk Edebiyatı'nın ilk ve en önemli kaynağı olarak kabul edilen bu tür, dünya halk kültürlerinin "*ortak düşünce ırmaklarıdır.*" (Yavuz, 2000: 286)

Eflatun Cem Güney'e göre masal dünyası insanoğlunun istediği, hayal ettiği şeylere ulaşma çabasından doğmuştur. (akt. Ciravoğlu,2000: 33)

Şirin (1994:113-115) 'e göre çocukluk çağının en uzun ve bitmeyen hikâyesi, masaldır. Çocuğun yaşadığı karmaşayı çözen tılsımlı bir anahtar görevi üstlenen masallar çocuk için yaşanacak olaylar yumağıdır.

Çocuk gelişiminin kendine özgü dinamikleri vardır ve her gelişim evresi bir önceki evreler tarafından belirlenir. Bu bilgiler göz önüne alındığında ruhsal gelişimin de buna koşut yürüdüğü anlaşılır. Böylelikle çocukluk döneminde kazanılan davranışların yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç, değer yargılarını büyük ölçüde biçimlendirdiği ortaya çıkmaktadır. (Yener, 2006:150)

Çocuklar tarafından sevilen türlerden olan masal, çocuk eğitimi bakımından önemli bir yere sahiptir. Hitap ettiği yaş grubu bakımından çocuğun kişilik özelliklerinin şekillenmesine eşlik eder. Halk kültürü ve masallar aracılığıyla çocuğun hem ahlak hem de sosyal bakımdan eğitiminin sağlanması ve güzelliğinin ne olduğunu öğrenmesi mümkündür. Ayrıca anneler tarafından anlatılırken çocuktan gelen tepkiye göre gerekli değişmelerin yapılabilmesi de masalların eğitici özellikleri arasında yer almaktadır. (Enginün,1985: 188-189)

Çocuğun okuma ve dinleme eğitimlerini gerçekleştiren ;onları iyiye güzele, doğru davranışlara, hoşgörüye yönlendiren masallar; en büyük etkisini çocuklar ve fakir insanlar üzerinde göstermiştir. Demiray (1986:11) çalışmasında çağlar boyu ezilen, horlanan insanların masallarla feraha eriştiği görüşünü savunmaktadır.

Özkırımlı(1987:814) 'ya göre masallar çok gür bir kaynaktır ve bu kaynaktan öykücü, romancı, şair, oyun yazarı çok ilginç konular meydana getirebilir.

Masalların en önemli işlevlerinden biri de çocuğa anadili bilincini yerleştirmesidir. Boratav (1958:21) 'a göre *“Bir masal dili ile Türk, Fransız, Arap masalıdır. Çocuğa ana dilini bir işçinin elindeki alet gibi nasıl öğrenildiğini ilk öğreten, ona bu dilin türlü hünerlerini, kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini gösteren, kişiye kendi dilini konuşmayanlardan uzaklaştırıcı, onu konuşanlara yakınlaştırıcı duyguyu- ninnilerin, tekerlemelerin, türkülerin yanı başında ama herhalde onlardan daha geniş ölçüde- ilk aşıl原因an masallardır.”*

Masallarda bulunan ve okuyucuya masalın gerçek olmadığı hissini yaşatan tekerleme bölümü daha önceki bölümde değindiğimiz gibi çocuklar için ilgi çekici niteliktedir. Tekerlemeler, masalın bireysel yaratmalardan ayrılmasını, ortak dil ve anlatım tekniklerini kapsamasını sağlamaktadır.

Gökalp ise masalların bir başka özelliği üzerinde durarak; masalcıları, eski ozancılığın kadınlarda devam eden kısmı olarak nitelendirmektedir. (Akt. Güteryüz, 2002:219)

Kısacası masallar, çocukların eğitiminde etkili bir türdür. Masallar aracılığıyla iletilen mesajlar çocukların kişilik gelişimine katkı sağlamaktadır. Ayrıca masallarda kullanılan deyimler, atasözleri, mecazlar, ikilemeler, eş anlamlı ve eş sesli kelimeler aracılığıyla dilimizin kuralları çocuklara sezdirilmelidir. Temizyürek'e göre Türkçe'nin bilinçle, özenle daha doğru kullanılması için masallar kullanılmalıdır. (Temizyürek,2006)

2.1.3.3.2.2. Hikâye

En eski metin türleri arasında sayabileceğimiz hikâye; şiir ile öykü arasında bir yapıya sahiptir. (Yalçın ve Aytaş, 2003: 145) Yaşam boyu gerek kendi yaşantılarını gerekse başkalarının yaşadıklarını bir başkasına aktarma gayesinde olan insanoğlu aslında kahramanı kendisi olan bir hikâye bırakır dünyada. Tosun'a göre her bireyin kendisine göre bir öyküsü vardır ve yaşam bu öykülerin çevresinde döner. Böylelikle başkalarının hikâyelerinden dersler çıkarır, ibret alır ya da kendi eksiklerimizi görme fırsatı yakalarız. Başka bir deyişle anlatma ve aktarma ihtiyacı içindeki insanlar bazen kendi hikâyelerini bazen de başkalarının hikâyelerini anlatarak olayları, durumları ve olguları ete kemiğe büründürüp başka nesillere aktarırlar. (Tosun, 2005: 213)

Sever (2008:30) 'e göre yazarın öncelikli sorumluluğu çocukları kendi deneyimleriyle bilgilendirme ve yetiştirme anlayışından çok dilin anlatım olanaklarıyla kurgulanmış; çocuğun kendini ve yaşamı tanımasına olanak sağlayacak yaşam durumları yaratmak olmalıdır. Bu noktadan hareketle çocukların kendini ve yaşamı tanımasına olanak sağlayacak en uygun türlerden biri hikâyedir,

Masal çağındaki, 3-9 yaş grubu, çocukların metin türü bakımından masala olan ilgileri ilköğretimin ilk yıllarında gerçeklere yönelmeye başlamalarıyla hikâyeye döner. Zengin ve Zengin'e göre bu yöneliş bazı çocuklarda daha erken yaşlarda gözenirken bazılarında daha geç dönemlere rastlayabilir. Masaldan hikâye ve romana geçiş her çocuğun yaş, cinsiyet, çevre ve ilgisine göre değişir. Geçiş döneminin farklılık göstermesinin diğer bir nedeni de çocukların olağanüstülüklerle gerçeği çok iyi bağdaştırmalarıdır.(Zengin, Zengin, 2009: 198)

Gerçeklere yönelme çağında (9-12 yaş) çocuklar somut olarak düşünmeye başlarlar ve olayları "neden", "niçin", "nasıl" sorularıyla değerlendirirler. Bu dönemde çocukların okuyacağı kitaplar yaşanmış ya da yaşanabilir özellikleri taşımalıdır. (Güleryüz, 2002: 216)

Edebi bir anlatım türü olarak hikâye olmuş veya olması mümkün olayları anlatan, masala göre daha gerçekçi, romana göre daha kısa yazılardır. (Erdal ve diğerleri, 2007: 148) Masaldan gerçekçi anlatıma geçişi

çoğu zaman fark etmeyen çocuk olağanüstülüklerle kendince bir mantık bularak, onu gerçeğimsi bir tarza sokmakta zorlanmaz. Çocuklar okumuş oldukları ilk hikâye ve romanları masallardaki olağanüstülüklerin davamı olarak görmektedir. (Yalçın ve Aytaş, 2003: 162) Çocuklar için somut düşünme biçiminden, soyut kavramlara doğru gelişmesine, gerçekle hayal dünyası arasında köprüler kurmasına yardım eden kitap, iyi kitaptır.

Hikâye, metin elementleri en somut biçimde tespit edilebilen ve metin yapısı bakımından insanlarda ortak beklentiler oluşturan bir türdür. Bu nedenle çocukların ilk dil ediniminde önemli bir yere sahip olan hikâyeler belli bir yaşa kadar çocukların hayatının bir parçasıdır. (Coşkun, 2009: 253)

Hikâyeler çocukların okuma alışkanlığı kazanmasında önemli bir yere sahiptir. Bu türler aracılığıyla çeşitli olayları, kahramanları tanıyan çocuk; birikimlerini gerçek hayata uygulamaktadır.

Çocuklara yönelik olarak yazılan hikâyelerin taşınması gereken bazı nitelikler vardır. İlk olarak bu eserler çocukta gerçeklik hissini uyandırmalıdır. Çocuklar kendileri gibi canlı, doğal kahramanları ister ve bu kahramanlar yoluyla kendi sorunlarını çözebilir. Öykülerde olaylar hareketli olmalı, çevre iyi belirtilmelidir.

Konusu bakımından hareketli, çocuğun yaşadıklarına gerçek bir bakış açısıyla yaklaşan ve didaktik bir tutum sergilemeyen hikâye ve romanlar dil bakımından da çocuğun gelişimine uygunluk sağlamalıdır. Dili sade ve açık; üslûbu sürükleyici olan eserler çocuğun daha çok ilgisini çekmekte, okuma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olmaktadır.

Zengin ve Zengin(2009: 199)'e göre hikâye ve romanların uygun resimlerle resimlendirilmiş olmaları da çocuklar üzerinde etkili olmaktadır.

2.1.3.3.2.3. Çocuk Romanları

“Çocuklara yazınsal metinlerle kurdukları iletişimin ilk evresinde, daha çok ilgi ve beğenilerine yanıt veren; resim, dil, kitap sevgisi kazandıran, konuşma ve dinleme isteği uyandıran, eğlendirici, bellekte kalıcı özelliği olan kısa metinlerle seslenilmelidir. Çocukta bilmece, tekerleme söyleme, şiir

okuma, masal, öykü, fıkra dinleme ve anlatma isteği uyandırdıktan sonra, çocuğun dil ve anlam evrenlerine uygun olarak yazınsal türlerin en nitelikli olanlarıyla buluşması sağlanmalıdır.” (Sever,2008: 34)

On iki yaşından sonra çocuklarda okuma isteği artarak çeşitlilik kazanır. Belirli bir okuma hazzına kavuşmuş olan çocuk soyut düşünme yeteneği hızlandığı için yetişkinler için yazılmış kitapları okuyacak seviyeye ulaşır. (Yörükoğlu, 1966) Bu nedenle bu yaş grubundan sonra çocuklar karmaşık olaylar dizisiyle ya da çok sayıda kahramanla karşılaşmayı isterler. Okuma kültürlerine hitap eden hikâyeleri daha karmaşık bir yapıda, daha hacimli bir şekilde önlerinde bulurlar ki artık dünyalarına roman türü girmiştir. Roman, olmuş ya da olması muhtemel olayların anlatıldığı uzun soluklu eserlerdir.

Okuma alışkanlığı ve zevki kazanmada önemli bir araç olan romanlar, çocukların deneyimlerini zenginleştirir, onlara yaşamla ilgili bir bakış açısı sunar ve yorum yapabilme yeteneği kazandırır. Kısacası romanlar, çocuğun hayata hazırlanmasında yardımcı niteliktedir. (Yılar, Turan, 2007:165-167)

2.1.3.3.2.4. Çizgi Roman

“Çizgi roman resmin ya da yazının bütünleyici olarak kullanılan diğer bir faktörle ilişkisi sonucunda ulaştığı sentezdir. Çizgi roman birbirinden farklı iki temel unsurun kaynaşmasıyla oluşan bir anlatım biçimi, kurgudur.” (Cantek- Kosta Ceran, 2004:28)

Çizgi romanların doğuşunu çizgi öykülere dayandırabiliriz. Uzun süre masalımsı özellikler taşıyan çizgi öykülerdeki tema, 1920'lere kadar Dünya'daki çeşitli tehlikeler karşısında çaresiz kalan bir insanın şans eseri tehlikelerden kurtuluşudur. 1920'li yıllarda aile öyküleri eğlenceli bir şekilde çizgi öykülere konu olurken 1929'da “macera öyküsü” dönemi başlar.

1920 yılında Japonların ilk örneğini çıkarttığı çizgi romanlar, II. Dünya Savaşı süresince gelişir. 1954'lü yıllarda Amerika'da yapılan araştırmalarla çizgi romanların uyuşturucu maddeler gibi tehlikeli olduğu görüşünün yaygınlaşmasıyla çizgi roman hazırlayanlar kendi yayınlarını denetlemek amacıyla birtakım kurullar hazırlamışlardır. (Yılar ve Turan, 2007:172-173)

Sektörde oluşan pazar, çocuklara yönelik olarak hazırlanan çizgi romanlarda genellikle ticari amaçların ön planda tutulduğunu göstermektedir.

Çizgi romanın diğ er bir kolu olarak geliş en çizgi filmler hazırlanırken çocuk ruh ve beden geliş imi dikkate alınmamaktadır. Bu tür eserleri okuyan veya izleyen çocuklarda davranış bozuklukları gözlemlenmesi olasıdır. Televizyonların yaygın olmadığı dönemlerde çocuklar çizgi romana daha çok ilgi duyarken günümüzde bu ilginin çizgi filmlere kaydığını gözlemlemekteyiz.(Yalçın ve Aytaş, 2003: 174-175)

Çizgi romanların çocuklar tarafından sevilme nedenlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- a) "Çizgi romanlar çocuğ un hareket ve macera isteğ ini doyurması
- b) Olaylar hızlı geliş mekte olup, öykülerin kısa olması, çocukların ç abuk doyuma ulaş mək istemesi,
- c) Okunmalarının kolay olması, okuyamayan çocukların bile resimlerin akış ından öyküyü anlayabilmesi,
- d) Ucuz ve satın alınmalarının kolay olması,
- e) Kitap alan çocukların birbiriyle değ iş tokuş yaparak daha çok kitaba ulaşabilmesi
- f) Çizgi romanın herkes tarafından okunan bir tür olması(Tuncer, 1993:51)

2.1.3.3.2.5. Biyografi

Eski dilde hal tercümesi adı ile karış ılanan biyografi türü tanınmış kişilerin, mesleklerinde başarıya ulaşmış ünlü şahsiyetlerin hayat hikâyelerini belgelere dayanarak anlatan yazı türüdür. (Yılar ve Turan, 2007:96)

Çocuklar için model alma önemli bir kavramdır ve küçük yaşlardan itibaren bazı bireyleri kendilerine model olarak seçerler. Biyografi türü aracılığ ıyla çocuklara tanıtılan şahıslar çeşitli yönleriyle onlara örnek olabilirler. Bu nedenle çocuklara yönelik hazırlanan bu tür eserlerde bireylerin örnek alınabilecek taraflarına dikkat çekilmelidir.

Biyografilerin çocuk edebiyatı açısından özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- a) Biyografik esere konu olan kişinin çocukların kavrayabileceği ünde birisi olmalıdır. Bunlar bir ulusun kahramanları veya bilim açısından güncelliği olan bir kişi ya da dünyaca ünlü bir düşünür olabilir.
- b) Çocuk edebiyatı açısından biyografik eserin çok kısa ve anlaşılır bir dille hazırlanmış olması gerekir. Belgelere yer verilmez.
- c) Biyografiye konu olan ünlü kişinin yaptıkları işler çocuklar için kabul edilebilir ve kavranabilir özellikte olmalıdır. Ünlü kişileri tüm yönleriyle tanıtmaya gerek yoktur.
- d) Biyografik eserlerdeki anlatım ise, çocukların masal, hikâye, destan tarzında alışlageldikleri konuya denk gelen bir öze üslûpla olmalıdır.
- e) Eserde diyaloglar varsa çok kısa cümlelerle gelişmeli ve konuyu daha çok kavratacak ipuçlarını içermelidir.
- f) Biyografi eseri, belirli bir tema üzerinde oluşmalıdır.
- g) Biyografik eser, eğitimcinin kolayca sunabileceği nitelikte olmalı ve çocuklar karşısında canlandırmaya elverişli özellikte bulunmalıdır.
- h) Biyografisi verilen kişinin çocuk edebiyatı açısından önemi ayrıca vurgulanmalıdır. (Ciravoğlu, 2000: 116)

2.2.İlgili Araştırmalar

Bu bölümde çalışmanın konusuyla ilgili yapılmış olan araştırmalar ve ulaşılan sonuçlar özetlenmeye çalışılmıştır.

2.2.1. Yayımlanmış Olan Çocuk Gazeteleri ve Dergileri İle İlgili Araştırmalar

Demircan (2006) çalışmasında Mektepli Gazetesi'ndeki metinlerin çocukların bilişsel ve ahlaki gelişimlerine katkısını araştırmıştır. Gazetenin biçim ve içerik bilgilerine yer verilen çalışma sonucunda gazetede ne tür

konuların işlendiği, okuyuculara ne tür bilgiler iletildiği saptanmıştır. Mektepli Gazetesi, okuyucularına gerçekleştirilen devrimleri sahiplenmeyi benimsetmeye çalışmıştır. Ayrıca gazetenin çocuklara çok çalışmaları, bilgiye ulaşmaları, öğrenmekten vazgeçmemeleri gibi iletileri aktardığı çalışma sonucunda ortaya çıkmıştır.

Doğdu (2007) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde yapmış olduğu çalışmada, çocuk gazeteleri ve dergilerini tek partili dönemde(1930- 1950) yurttaşlık bilincinin oluşturulması bakımından incelemiştir. “Çocuk Duygusu” dergisinden 66 sayı, “Çocuk Dünyası” dergisinden 29 sayı, “Çocuk Alemi” dergisinden 46 sayı, “Çalışkan Çocuk” dergisinden 38 sayı, “Sen Çocuk” dergisinden 17 sayı, “Olgun Çocuk” dergisinden 13 sayı, “Sağlam Çocuk” dergisinden 7 sayı, “Ümit Çocuk” dergisinden 7 sayı ile sınırlandırılan değerlendirmede söz konusu çocuk dergilerindeki yazı, resim türleri; düşünce, yaklaşım, anlayış ve biçim açısından incelemiştir. Araştırmanın sonucunda insan hakları ve yurttaşlık bilincinin tarihsel arka planında insancılığın evrimiyle gelişen düşünce biçiminin bazı dergilerde hakim olduğunu, bazılarında düşünce biçiminin okurlarda yapılanmasını önlemiştir.

Eker (2006), “Doğan Kardeş Dergisinde Yer Alan Metinlerin Tür, İçerik ve Anlatım Özelliklerinin Çocuk Eğitimine Katkısı Açısından İncelenmesi (1-75. Sayı)” adlı çalışmayla, etkisi uzun yıllar devam eden ve Cumhuriyet döneminin en uzun süreli çocuk dergisi olan Doğan Kardeş’te yer alan metinlerin tür, içerik ve anlatım özelliklerinin çocuk eğitimine katkısını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda Doğan Kardeş’te yer alan metinlerin aracılığıyla çocuğa kazandırılmak istenen değerler, çocuğun ahlak, kişilik ve toplumsal gelişimine önemli katkılar sağladığı tespit edilmiştir.

Esmer (2007) çalışmasında, Cumhuriyet Dönemi’nin ilk yıllarında yayımlanan çocuk dergilerindeki tahkiyeli metinler aracılığıyla çocuk eğitimine katkı sağlanırken kültür aktarımı unsurlarından ne ölçüde faydalandığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Cumhuriyet’in ilk yıllarında yayımlanmış on dergi belirlenerek bu dergilerdeki tahkiyeli metinlerin çocuğun dil eğitimine katkısı, bilgilendirme, ahlaki, evrensel, milli değerler ve kişilik modeli yönleriyle çocuğa kültür aktarımını sağlama gibi yönlerden değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda tahkiyeli eserler arasında en çok hikâye türüne

rastlandığı ve ahlaki değerlerin diğer değerlere göre daha fazla yer aldığı belirlenmiştir.

Günaydın (2005), “*Doğan Kardeş*” dergisinin 151-225. sayılarını çalışma alanı olarak seçmiş ve dergide çocuklara kazandırılmak istenen değerleri tespit etmiştir. Belirlenen değerler doğrultusunda gazetede nasıl bir çocuk modeli çizilmiş olduğuna ulaşılmıştır.

“*Ebe Sobe*” dergisinin 2003-2004 yıllarında yayımlanmış 22 sayısını kendisine çalışma alanı olarak belirleyen Güler (2006); dergiyi biçim ve içerik yönünden inceleyerek, çocuk edebiyatının nasıl bir gelişme gösterdiği ve çocuk eğitimi konusundaki yaklaşımların neler olduğunu tespit etmektedir. Çalışma sonunda, derginin çocuğa okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırma amacına çeşitli aktivitelerle ulaştığı görüşüne varılmıştır. Ebe Sobe'nin okuyucularına kazandırmak istediği davranışlar çalışmada şu şekilde sıralanmaktadır: çalışkanlık, anne-babaya sevgi ve saygı, insanların haklarına saygılı olma, doğayı koruma, hayvanları sevme, yardımseverlik, doğru sözlü olma, bilgiçlik taslamama, başkalarını küçümsememe, şiddetten uzak durma vb.

Konar, 2003 yılında yapmış olduğu araştırmasında “*Gürbüz Türk Çocuğu Dergisi*” nin eski harfli nüshalarını incelemiştir. Bu çalışmada dergideki yazar kadrosu belirlenmiş ve dergiden seçilmiş metinler aktarılmıştır.

Kırış (2007), “*Ebe Sobe*” ve “*Türkiye Çocuk*” dergilerinin 2005 yılında yayımlanmış olan sayılarını ele almıştır. Çocuk dergilerinin taşıdıkları özellikler bakımından edebiyat ve eğitim değerleri ile örtüşüp örtüşmediğini ortaya çıkarmak araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Belirtilen dergilerin “Çocuk Edebiyatının Hedefleri” yle örtüşüp örtüşmediği, “Çocuk Edebiyatı Türlerinde Aranılan Özellikler” i taşıyıp taşımadığı, “Çocuk Kitaplarını (dergilerini) İnceleme ve Değerlendirme Planı” na uygunluğu, çocukların yaş seviyelerine, cinsiyetlerine ve ilgi alanlarına göre ne ölçüde seslenebildiği ve son olarak da edebiyat-eğitim ilişkisinden hareketle “Türkçe Dersinin Genel Amaçları” na uygunluğu incelenmiştir. Çalışma sonunda dergilerin çocuk dergisi özelliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğüt (2006), 1923-1926 yılları arasında yayımlanan “*Yeni Yol*” dergisinin çocuk eğitimindeki işlevini araştırdığı çalışmasında dergideki

metinleri Türkçe'ye çevirmiş ve elde edilen verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda dergide kullanılan türler sınıflandırılmış ve derginin çocuk eğitime katkı sağladığı vurgulanmıştır.

“Türkiye’de Çocuk Dergilerinin Çocuk Eğitime Katkısı ve Milliyet Kardeş Dergisi” adlı yüksek lisans çalışmasında Taş (2008), Türkiye’de çocuk dergilerinin eğitimdeki yerinin saptanması için Türkiye’deki çocuk dergileri ve tarihsel gelişimlerini araştırmıştır. Son olarak da Milliyet Kardeş dergisinin son bir yılda çıkan sayılarını incelemiştir. Milliyet Kardeş dergisinin çocuğa kişisel bir ilgi ile yaklaşan, çocuğun hemen hemen tüm gereksinim ve becerilerini düşünen bir dergi olma niteliğini taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Taşdemir (2007) çalışmasında, Cumhuriyet öncesinde (1913-1914) yayımlanmış olan *“Mektebli”* dergisini incelemiş ve Türkiye’de çocuğa yönelişin tarihi zeminini irdeleyerek, Türkçe ve okuma eğitimi açısından *“Mektebli”* dergisinin önemini ortaya çıkarmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde dergideki yazar ve konu adlarına göre hazırlanmış olan indekse yer verilmiş, sonraki bölümlerde ise seçme metinlerdeki eğitime bakış açısı ve metin içerikleri değerlendirilmiştir.

2.2.2. Kelime Hazinesine Yönelik Araştırmalar

İncelemiş olduğumuz şiirlerde yer alan kelimelerin sayımı doğrultusunda oluşturulmuş olan kelime listesinin araştırmamızda yer alması bakımından kelime hazinesine yönelik olarak yapılmış olan çalışmaların ayrı bir başlıkta verilmesini uygun bulduk.

Aksoy 1936 yılında yapmış olduğu çalışmasında “vasıl olmak”, “müdafaa etmek” gibi ayrı yazılan birleşik kelimeleri “vasıl, olmak, müdafaa, etmek” şeklinde bağımsız olan her birimini farklı bir kelime olarak kabul etmişken; Özön 1954 yılında yapmış olduğu çalışmada ayrı yazılan birleşik kelimeleri “kürek çekmek, ebe olmak, denize girmek” olarak kabul etmiştir. Harit’in 1971 yılındaki çalışmasında da kelime sınırları ayrı yazılan kök, gövde veya bitişik yazılan birleşik kelimelerden oluşturulmuştur. Pierce’nin

çalışmasında ise kelime listeleri morfemlere dayandırılmış, listelerde kök ve gövdelere yer verilmiştir.

Çiftçi'nin (1991) çalışmasında kelime kavramı sözlük maddesi olarak düşünülmüş özel adlar, rakamlar, gün ve ay adları listeye dahil edilmemiştir. Hem yardımcı fiille hem de fiil yapım ekiyle kullanılabilen kelimeler ayrı kelime olarak sayılmıştır. Kelimelerin zarf fiil, sıfat fiil şekilleri kalıcı bir isim yapmadığı takdirde ayrı bir kelime olarak kabul edilmemiştir. Deyimlerin tek bir kelime olarak kabul edildiği çalışmada ne.. ne, ya...ya, hem...hem gibi yapılar beraber değerlendirilmiştir. (Akt. *Kurudayıoğlu, Karadağ, 2005: 303*)

Cesur (2005) Kastamonu ilindeki pansiyonlu ilköğretim okulu öğrencilerinin kelime serveti üzerine yapmış olduğu çalışmasında kelime listesi oluşturmuştur. Hazırlanan temel kelime listesinde deyimleri oluşturan kelimeler birbirinden ayrılmıştır: Örneğin "göze almak" deyimini, "göz" ve "almak" şeklinde alınmıştır. Rakamlar, soru takıları ve "de" bağlacı sayılmamış, kelimeler yazılırken (fiilimsiler, yardımcı fiille kullanılan kelimeler, ikilemeler hariç) Türk Dil Kurumu İmlâ Kılavuzu'na bağlı kalınmıştır. Yardımcı fiille kurulan kelimeler, yardımcı fiilleriyle beraber listeye alınmıştır: kaybetmek, bakabilmek, teşekkür etmek vb. Hiçbir özel isim listeye dahil edilmemiş, fiiller de olumlu şekilleriyle listeye alınmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada geçmişte ya da halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan, tarama modeli benimsenmiştir. Verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Bilgi Toplama Kaynakları

Araştırmada bilgi toplama kaynağı olarak kullanılan Mektepli Gazetesi'nin Ankara Milli Kütüphane'de bulunan sayılarının (148) tamamına ulaşılmıştır.

Dilçin(2004)'in "*Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*" ve Aksan(2006)'ın "*Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*" adlı kaynaklarından gazetede ki şiirlerin incelenmesinde yararlanılmıştır.

Kelime listesi oluşturulurken İmlâ Kılavuzundaki (TDK, 2005) yazım şekilleri esas alınmıştır.

3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Mektepli Gazetesi'nin tüm sayılarının incelenmesinin ardından gazetede iki yüz kırk dört adet şiir olduğu belirlenmiştir.

Şiirler; yayımlandığı tarih, yer aldığı gazete ve sayfa numarası, şiirleri kaleme alan kişi adlarına göre sıralandıktan sonra şekil ve içerik bakımından

incelenmiştir. İçerik bakımından şiirler, temalarına uygun olarak sınıflandırılmış ve şiirlerde kullanılan dil ve edebî sanatlar bakımından incelenmiştir. Şekil bakımından ise şiirlerin hacimleri, vezinleri ve kafiye düzenleri incelenmiştir.

Kelime hazinesinin tespiti için şiirlerdeki kelimeler teker teker sayılarak bir kelime listesi hazırlanmıştır. Kelime listesinin hazırlanmasında aşağıdaki yöntemler kullanılmıştır:

1. Kelimelerin yazımında Türk Dil Kurumu İmlâ Kılavuzu'na bağlı kalınmıştır.
2. Deyimler İmlâ Kılavuzu'nda ikili, üçlü şekilleriyle yer almadığı için deyimleri oluşturan kelimeler bu çalışmada birbirinden ayrılmıştır.
3. Şiirlerde geçen özel isimlere kelime listesinde yer verilmiştir.
4. Rakamların adları kelime listesine dahil edilmiştir. İki veya daha fazla kelimedenden oluşan sayılar ise tek bir kelime olarak sayılmıştır: "Otuz iki", "on dört"
5. Şiirleri yazan kişilerin duygu ve düşünceleri hakkında fikir sahibi olabilmek amacıyla fiillerin olumsuz şekilleri de listeye alınmıştır.
6. Kelimelerin isim fiil, sıfat fiil, zarf fiil şekilleri kalıcı bir isim yapmadığı takdirde ayrı bir kelime olarak kabul edilmemiştir.
7. Bugün kullanılmayan bazı kelimeler de kelime listesinde yer almıştır.
8. Yardımcı fiille kurulan kelimeler, yardımcı fiilleriyle beraber listeye alınmıştır. Ayrı yazılan birleşik fiillerden TDK (2005) İmlâ Kılavuzunda yer alanlar listeye tek kelime olarak alınmıştır.
9. Çok anlamlı kelimeler listede belirtilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma problemi çerçevesinde elde edilen bulgular ve bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir. Buna göre Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerin biçim ve içerik bilgileri; oluşturulan kelime listesi; bilmece ve manzum hikâyelerin çocuk eğitimine etkisi elde edilen bulguların incelenmesiyle yorumlanmıştır.

4.1. Eğitim Amaçlı Hazırlanan Çocuk Gazeteleri ve Dergileri Bakımından: Mektepli Gazetesi

Atatürk ilke ve inkılapların çocuklara aktarılması için cumhuriyetin ilk yıllarında yayımlanmış olan dergi ve gazetelerin önemi büyüktür. Mektepli Gazetesi de 1932-1935 yılları arasında 148 sayı yayımlanarak Türk çocuk edebiyatı tarihinde önemli bir yer edinmiştir. Çocukların gelişiminde çeşitli yönleriyle önemli yer tutan Mektepli Gazetesi cumhuriyeti yaşam tarzı olarak benimsemelerini sağlamıştır.

22 Eylül 1932 – 18 Temmuz 1935 tarihleri arasında yayımlanmış olan gazete, toplam 6 cilt halinde 148 sayıdan oluşmaktadır. Gazetenin ilk otuz sayısı İstanbul Halk Matbaası'nda; 31-35. sayılar İstanbul Letafet Matbaası'nda; 36-54. sayılar İstanbul Hamit Bey Matbaası'nda; 148. sayıya kadar da İstanbul Sebat Matbaası'nda basılmıştır. Senelik aboneliği 250 kuruş, altı aylığı 125 kuruş, üç aylığı 65 kuruş olarak belirlenen gazete 5 kuruştan satışa sunulmuştur.

Gazetenin 24. sayısında M. Sami'nin "İnkılâbın Çocuğu" adlı yazısı ile yetiştirilmek istenen çocuk tipi vurgulanmıştır:

"[...] İnkılâp, evet inkılâp bizimdir. İnkılâbın çocuğu bir kütledir. İnkılâbın çocuğu ayrı bir kuvvet tanımaz, ferdî kuvvetlerin peşinden koşmaz, onun kafa ve gönül birliğı vardır. Yekpare bir iman, yekpare bir kuvvet, yekpare bir varlıktır. Sadası birdir, hareketi birdir. [...] En büyük ağabeyimiz inkılâbı inkılâbın çocuğuna emanet etmemiş midir? Bu emaneti kabul eden bizler yekpare bir kütle halinde gönül ve kafa birliğıle toplanmalıyız..." [Nu.:24,s.:3 (2.3.933)]

15.09.1932 – 18.07.1935 tarihleri arasında perşembe günleri yayımlanmış olan Mektepli Gazetesi'nin ilk 132 sayısı 25 x 19cm., 132 sayıdan itibaren ise 24 x 32 cm. ebatlarındadır. 16-20 sayfa arasında yayımlanan gazetenin bazı sayılarda ilavelerle sayfa sayısı 24'e ulaşmıştır.

Gazetenin tanıtım amacıyla hazırlanan ve ücretsiz olarak verilen ilk sayısında şu bilgilere yer verilmiştir:

"Mektepleriniz açıldıktan bir hafta sonra gazetenizi arayınız... Her hafta yeni MÜSABAKALAR, BİLMECELER, BULMACALAR, bulacaksınız. Büyük HEDİYELER ve MÜKÂFATLAR tevzi edecektir. MOTORSİKLET, BİSİKLET, GRAMAFON, FOTOĞRAF, LONJİN SAATİ, RADYO vesaireyi kazanmak için MÜSABAKALARI, BİLMECELERİ muhakkak hallediniz. MEKTEPLİ GAZETESİ en güzel yazı ve resimlerle dolu olarak çıkacaktır. Resimler, Şiirler, Yazılar, Romanlar, Hikâyeler, Garip şeyler, Heyecanlı havadisler, Sinema, Spor, İzcilik, Tiyatro, Karikatür, Havadisler her şey MEKTEPLİ GAZETESİ'nde bulunacaktır. MEKTEPLİ GAZETESİ sizin için bir hazinedir.Onu merakla ve sabırsızlıkla bekleyiniz.

[...]” [Tanıtım Sayısı (Tarihi Belirtilmemiş) s.:1]

Mektepli Gazetesi, Mehmet Sami Karayel editörlüğünde yayımlanmış olan İstanbul merkezli bir çocuk gazetesidir. İçeriğı bakımından çocukların eğitimine katkılar sağlamış olan bu çocuk gazetesi, yeni harflerin çocuklarla buluşmasına yardımcı olan niteliğıyle okulda verilen eğitimi destekler bir görev üstlenmiştir. Gazetenin başyazarı ve sahibi M. Sami, gazetenin ilk sayısında Latin harflerinin kabulünün sağlamış olduğı kolaylıkları çocuklara

aktararak yeni harflerin eğitim bakımından ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır. Kendi okul hayatından örnekler veren M. Sami yeni harflerin kabulünde Atatürk'ün önemini dile getirmiştir:

“Sevgili kardeşlerim,

Ben de sizin gibi mektep sıralarında okurken bana en güç ve zor gelen ders kıraat okumak ve yazı yazmak idi... Bu benim olduğu kadar hemen bütün arkadaşlarım için de böyle idi. Diyebilirim ki hiçbir mektepli arkadaşım doğru dürüst imla yazamazdı [...]

Size şunu söyleyebilirim ki sizin bugün kıraat ve imla dersi için sarf ettiğiniz vakit ile ortaya koyduğunuz dikkat ve mesaiyi yüz hatta iki yüz misli büyütünüz. İşte biz bu kadar çok çalışıyor, bu kadar çok yoruluyorduk. Fakat tüm bunlara rağmen gene hata. Gene yanlış. Sarıklı ve cübbeli hoca efendilerden bu ders içi yediğimiz dayagın, falakanın haddi hesabı yoktu. [...]

İşte o hoca efendiler bize kendi dilimiz ve yazımız olmayan karma karışık daha ziyade resme benzer bir yazı öğrettiler. Kargacık burgacık bir şey. Arapça, Acemce kelimeler, tertipler. Uzun ve anlaşılmaz kaideler. Liseden ve Darülfünundan çıkanlar bile imla ve kıraat yanlış yaparlardı. Halbuki siz şimdi ne kadar mesut ve bahtiyarsınız. En kısa zamanda mükemmel kıraat okuyor ve yazıyorsunuz. Eğer o eski Arap yazısını bilseydiniz şimdi bu söylediklerime şaşar ve imla da yanlış yazılır mı? İşte hocam ne söylemişse aynını yazmış bulunuyorum. Hatta neden ve nereden çıkar? Diyerek isyan ederdiniz. Bugün bütün bunlar ortadan kalkmış ve siz de en güzel bir yazıya malik olmuş bulunuyorsunuz. Hiç şüphesiz sizinle beraber büyük millete de bu en büyük iyiliği yapan insanı pekiyi tanırırsınız. Onun ismi gibi her işinde de Kemal vardır. Yükseklik ve ululuk vardır. İşte bakınız resimde sizinle beraber bir sıraya oturmuş olan Türkün bu biricik ulusu; bu yazıları ilk defa ortaya koyduğu zaman memleketin, vatanın her tarafını gezip dolaşarak bu Türk yazısının başmuallimliğini bizzat kendisi yapmıştı. Başmualliminiz sizin en büyük örneğiniz, en büyük ağabeyinizdir. O Ulu Gazidir. Hepimize en büyük okuma ve yazma zevkini verdiği için muhakkak bizim de bu zevkimizi okşayan bir gazetemiz olmalıydı. Bugün nihayet o da oldu. Mektepli Gazetesi çıktı. [...]

[M. Sami , Nu: 1, s: 3, (22.9.932)]

Atatürk inkılâplarının öneminin halka duyurulmasında önemli bir yere sahip olan Mektepli Gazetesi'nin daha ilk sayısında M.Sami'nin yazısı ile eğitim ve dil devrimlerinin öneminden bahsedip, Latin harflerinin kullanılmasının gerekliliğini açıkladığı görülmektedir.

Türkçe'nin kullanımına özen gösteren gazetede Dil Kurultayı hazırlıklarına yer verilerek "Gazinin dil işleri ile uğraşanları büyük kurultaya davet ettiği" 3. sayıda duyurulmuştur. "Öz Dilimize Doğru" başlıklı 4. sayıda yer alan yazıda ise M. Sami okurları Türkçe yazmaları ve konuşmaları konusunda bilgilendirmekte; okurlardan gelen yazı ve şiirlerin Öz Türkçe ile yazılmasını istemektedir.

"... Artık bizim konuştuğlarımızı, bizim yazdıklarımızı köylülerimiz anlamalıdır. Bizde anlamalıyız. Nasıl Arapça yazıyı yıktık ve kurtulduksa, yabancı gelimeleri de yıkıp yerine bildiğimiz Türkçeyi komalıyız... Bir millet iki dil konuşur mu? Bilgiçlerimiz başka türlü konuşur ve yazarlar, köylülerimiz başka türlü konuşursa nasıl birbirimizi anlarız... İşte; Dolmabahçe Sarayında toplanan kurultay yabancı dili kovup yerine kendi has malımız ve dilimiz olan Türkçeyi yaşatmak için toplandı. Kararını verdi ve dağıldı. Bu işte baş muallimimiz ve ağabeyimizin dileklerini yerine getirmek için hep birden çalışmalıyız."

M. Sami [Nu.: 4, s.:3, (13.10.932)]

Gazetenin 118. sayısında "Okuyucularımıza" başlığı altında bir uyarı aktarılarak gönderilen yazı ve hikâyelerin Öz Türkçe olması istenmektedir.

"Göndereceğiniz şiir ve hikayeler öz Türkçe yazılmadıkça basılamaz."

[Nu: 118, s. (19.12.934)]

Gazetede imlâ, noktalama ve dilbilgisi kurallarının uygulanması açısından, Öz Türkçe konusunda gösterilen hassasiyet gösterilmemiştir. Gazetede kullanılmış olan birçok ifadede büyük-küçük harflerin kullanımına özen gösterilmediği ya da noktalama işaretlerinin kullanılmadığı görülmektedir.

Cumhuriyetin ilânından sonra medenî alanda yapılmış inkılâplardan biri olan soyadı kanununun da gazetede önemli bir yer tuttuğu görülmektedir.

Gazetenin başyazarı ve sahibi Mehmet Sami'nin 117. sayıda Karayel soyadını nasıl aldığını okuyucularla paylaştığı ve 121. sayıdan itibaren soyadı almış olan okurların gazetede yayımlandığı görülmektedir.

Gazetede milli bayramlara, belirli gün ve haftalara ayrıca yer ayrıldığı görülmektedir. Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı gibi tarihlerde bayramla ilgili yazı ve şiirlerin yayımlandığı görülmektedir. Gazetenin 83. sayısında M. Sami 23 Nisan için hazırlanan bölümde yer alan şiirle bayramların daha coşkulu ve sevinç içinde kutlanması gerektiği fikri üzerinde durmuştur.

“ 23 Nisan Bayramı

Arkadaşlar, gelin, verip elele
Kutlulayalım bu mes'ut bayramı,
Sarılarak coşgun, büyük emelle
Anam bu yurdu kuran adamı.

Göğsümüzde çarpsın çelik bir damar,
Duyalım Türklüğün hürriyetini.
Şu kalbimizde kaynayan kanlar
Kuracak yarının saadetini.

Çiçekler yapraklar bezeyen yurdu.
Kuşlar cıvıldasın seslerimizde.
Göğlerde yükselsin Türkün boz kurdu,
Haykıralım gelin hep birden bize:

Yaşasın vatani kurtaran adam!
Yaşasın yükselten bu ülkemizi!
Yaşasın, yaşasın bu büyük bayram!
Yaşasın, yaşasın o ulu Gazi! ”

[S.83, s.:4, 19.4.934]

Gazetenin aynı sayısında Mehmet Sami'nin “23 Nisan” başlıklı bir anısına yer verilerek okurlara şanslı oldukları bildirilmektedir. Bu yazı ile Cumhuriyet dönemindeki çocukların hür, büyüklerle eşit haklara sahip olduğu vurgulanmış ve dönemin çocukluk algısı iletilmiştir.

“[...] On yaşında çocuktum rahmetli anama sordum: “Anne padişahı neden görmeyoruz? resmi neden yok? Rahmetli anam cevap verdi: - Sus! Kâfir oldun. Sakın bir daha ağzından böyle bir şey işitmeyim, sonra ağzını yırtarım... Sakın bir yerde söyleme ha!..

Ben şaşırılmışım anama ne yapıyordum ki ağzımı yırtıyordu...Nihayet bizim gibi olan adamın resmini görmek isteyordum... [...]

Maazallah benim anama sorduğumu mektepte hocama veya arkadaşlarıma sormuş olsam, hemen bizi haber verirler ve anamı, babamı zindanlara atarlardı.

Sevgili çocuklarım;

Size yukarıda yazdıklarım masal değil, hakikattir. Siz bugün hürsünüz, siz bugün şensiniz, siz bugün bizimle beraber ve ortaksınız...

[...] ”

M.Sami [Nu. 83, s. 3, (19.04.934)]

Belirli gün ve haftalardan “Milli Biriktirme Günü”ne 66.sayıda yer verilen gazetede “Milli Biriktirme Gününde Üç Köylü Çocuğun Söylediği” başlığıyla üç şiirin yayımlandığı görülmektedir. Şiirlerden ikisinde incir ve fındık gibi yerli mallarımız konu edilirken, birinde “Kumbara” başlığı ile biriktirmenin önemine değinilmiştir. Ayrıca 118. sayıda da bu konuyla ilgili atasözü ve deyimlere değinildiği görülmektedir. Böylelikle çocuklara tutum yatırım ve yerli mallarıyla ilgili bilinç kazandırılmaya çalışılmıştır.

“Kumbara

Bir küçük bankam var,
Onun adı kumbara
Her gün atarım para,
Bir gün olur açınca.
Dökülür bir çok para.
Zengin olur fıkara
Biriktirir ve para.
Vatan kardaşlarıma
Lâzımdır kumbara.”

Feyziati Lisesi S. 3

RUŞEN

[Nu.66, s.:3, (21.12..933)]

Gazetede ki spor ve sinema bölümleri, çocuk ile gazete arasında eğlenceli bir bağ kurmaktadır. Yabancı dil öğretimi de Mektepli Gazetesi'nin çeşitli sayılarında yer almıştır. On iki sayı boyunca İngilizce derslerine yer veren gazete, altmış sekiz sayıda da Fransızca derslerini okuruyla buluşturmuştur.

Aytaş ve Yalçın'a göre eğitim amacıyla hazırlanmış çocuk gazeteleri ve dergileri iki şekilde değerlendirilir. Bunlardan birincisi doğrudan eğitime katkı için hazırlananlardır ve bunlar sınıf düzeyine, eğitim programlarına uygun olarak çıkartılarak, derslerde kullanılırlar. İkincisi ise eğitime yardımcı olmak amacıyla hazırlananlardan oluşmaktadır. Bu dergiler güncel olma özellikleri bakımından çocuğun eğitiminde önemli bir yer tutmaktadırlar. Ayrıca çocuğa okuma, boş zamanlarını değerlendirme alışkanlığı verdiği gibi çocukta henüz keşfedilmemiş yetenek ve istekleri ortaya çıkararak, onları yazmaya, okumaya, resim yapmaya teşvik ederler. (Yalçın ve Aytaş, 2003:234)

Bu bilgiler doğrultusunda denilebilir ki Mektepli Gazetesi eğitime yardımcı olmak amacıyla hazırlanmış ve güncel olması bakımından çocukların eğitimine önemli ölçüde etki etmiştir. Yayımlandığı dönem bakımından Cumhuriyet sonrasında yapılan inkılâpların halka duyurulması ve halk tarafından benimsenmesinde önemli bir işleve sahiptir. Gelişmenin ancak çalışmayla olabileceği görüşüyle çocukların eğitime olan isteğini arttırmaya çalışan gazetenin, 23. sayısının kapağında yer alan Mektepli Marşı okur profilini çizmektedir.

“Mektepli Marşı

Kalbimizde heyecan,
Gözlerimizde ışık.
Emelimiz var her an,
İstikbalimiz açık.

Gönlümüzde ideal:

Hayat vermek, yaratmak:
Yurdumuzu yaşatmak.”

Çocuk gazeteleri ve dergileri anadil öğretimi bakımından önemli bir yere sahiptir. Dergi ve gazetelerin dili, söz dağarcığı, cümle yapısı, çocukların bilgi ve algılama düzeylerinin üzerinde olmamalıdır. Bu bağlamda Öz Türkçe kullanımına özen gösteren Mektepli Gazetesi sade bir dil ile okuruyla buluşmuştur. Dil kurultaylarında Öz Türkçe kullanılması konusunda alınan kararların uygulanmasında ve okurlara iletilmesinde gazete önemli bir yayın aracı konumundadır.

Çocuğun vatan ve millet sevgisi kazanmasında, ulusal ve evrensel değerleri öğrenmesinde gazete ve dergi gibi kaynakların önemi büyüktür. Mektepli Gazetesi'nde bayramlara, belirli gün ve haftalara ayrılan bölümler

aracılığıyla çocuğa kazandırılmak istenen değerlerin pekiştirildiği görülmektedir.

Gazetede öykü, şiir, masal, roman gibi türlerin çocukların kişilik, dil, bilişsel ve toplumsal gelişimine katkı sağlayarak çocuk eğitiminde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Gazetede yer alan haber, bilimsel gelişmeler, ilginç konular, tarih ve tarihi yerler gibi bölümler, çocukların güncel olaylardan haberdar olmasını sağlamakta, genel kültürlerini arttırmakta ve araştırma, bilgi edinme ihtiyaçlarına karşılık vermektedir.

4.2. Mektepli Gazetesinde Yer Alan Şiirler

Mektepli gazetesi şiir türü bakımından oldukça zengindir. Gazetede yayımlanan iki yüz kırk dört şiirin büyük çoğunluğunu okurların göndermiş oldukları şiirler oluşturmaktadır. Bu şiirlerin yanı sıra gazetede çeşitli şairlerin şiirlerine de yer verilmiştir.

Araştırmamızın konusu bakımından şiirlerin gazetede yer aldığı bölümler incelenmiş ve gazetede şiirlere çeşitli bölümler altında yer verildiği tespit edilmiştir. Gazetenin onuncu sayısında okuyuculara yönelik “Yazı ve Şiir Müsabakası”nın düzenlendiği görülmektedir. Okuyucu oyu ile kazananların belli olacağı müsabakada kazananlardan birinciye kol saati, ikinciye güzel bir yazı takımı, üçüncüye de iyi bir mürekkep kalem hediye verileceği ilan edilmiştir.

Gazetenin 1 Şubat 1934 tarihinde yayımlanmış olan yetmiş ikinci sayısında birinci yazı ve şiir müsabakasının sonuçlarına yer verilmiştir. Birinci İstanbul Erkek Lisesi’nden “Doğu ve Batı Çevreleri” yazısıyla Şahap Bey olmuş ve 1 senelik abonelik kazanmıştır. İkinci İnkılap Lisesi’nden 177 numaralı Mesadet Sabri Hanım’ın “Akşam” şiiri olmuş ve 6 aylık abonelik kazanmıştır. 3. ise Kırklareli Orta Mektebi’nden Ali Şefik Bey “Son İz” şiiri ile 3 aylık abonelik kazanmıştır. Yetmiş birinci sayıda ise ikinci yazı ve şiir müsabakasının ilan edildiği görülmektedir.

Gazetede şiir ve edebiyat başlığı altında yayımlanan şiir ve yazılar, kırk birinci sayıda sona ermekte ve bu sayıdan itibaren müsabakaya gelen

yazı ve şiirlere yer verilmektedir. Elli dokuzuncu sayıdan itibaren ise yazı ve şiirlerin; sayfa ortasında, ayrı bir bölüm halinde yayımlandığı görülmektedir.

Gazetenin 11.10.1934 tarihinde yayımlanan yüz sekizinci sayısından yüz on sekizinci sayısına kadar yazı ve şiirlerin "Mektepli Okuyucularının Sahifesi" bölümünde yayımlandığı tespit edilmektedir. Yüz on dokuzuncu sayıdan itibaren de şiirlerin ikinci sayfadan verilmeye başlandığı görülmüştür. Mektepli Gazetesindeki şiirlerin isimleri, kim tarafından yazılmış oldukları, hangi sayı ve tarihte yayımlandıkları; numaralandırılmış biçimiyle aşağıda verilmiştir:

Nu.:1	[S.1, s.:6 (22.9.932)]	"MEKTEPLİ"	HAKKI SÜHA
Nu.:2	[S.1, s.:6 (22.9.932)]	"MEKTEPLİ GAZETESİNE"	NECMETTİN
Nu.:3	[S.1 s.:7 (22.9.932)]	"ALBAYRAK MEKTEBİ MARŞI"	SABRİ GÜLTEKİN
Nu.:4	[S.1, s.:7(22.9.932)]	"UZAKLAŞAN GEMİ"	
Nu.:5	[S.2, s.:6 (29.9.932)]	"ANNE"	KEMAL SAHİR
Nu.:6	[S.3, s.:6 (6.10.932)]	"DERSLERİN LİSANI"	NECMETTİN
Nu.:7	[S.3, s.:6 (6.10.932)]	"MEKTEPLİ GAZETESİNE"	FETHİ
Nu.:8	[S.4, s.:5 (13.10.932)]	"ANNE"	NAFİA GÜNSELİ
Nu.:9	[S.4, s.:5 (13.10.932)]	"BABAMA"	HÜSAMETTİN
Nu.:10	[S.4, s.:5 (13.10.932)]	"MEKTEPLİ ARKADAŞA"	A.CAVİT
Nu.:11	[S.4, s.:5 (13.10.932)]	"GAZETEMİZE"	EDİP NECMİ
Nu.:12	[S.5, s.:3 (20.10.932)]	"GAZİNİN HEYKELİNE"	CEVDET FİKRET
Nu.:13	[S.5, s.:3 (20.10.932)]	"BİZİM GAZETEMİZE"	M.KEMAL
Nu.:14	[S.6, s.:6 (27.10.932)]	GURBETTEN DÖNERKEN	HALİL SEZÂİ
Nu.:15	[S.6, s.:6 (27.10.932)]	"AKŞAM"	LÜTFULLAH
Nu.:16	[S.6, s.:6 (27.10.932)]	"YARANIN BÜYÜĞÜNE"	ŞEFİK HÜSNÜ
Nu.:17	[S.6, s.:6 (27.10.932)]	"SILANIN UFUKLARI"	CEVDET FİKRET
Nu.:18	[S.7, s.:5 (3.11.932)]	"SONBAHAR"	NAFİA GÜNSELİ

Nu.:19	[S.7, s.:5 (3.11.932)]	"LAMBA"	KÜÇÜK MUHARİR
Nu.:20	[S.7, s.:5 (3.11.932)]	"AKŞAM"	YAŞAR
Nu.:21	[S.7, s.:5 (3.11.932)]		SALİH
Nu.:22	[S.8, s.:7 (10.11.932)]	"KAHRAMAN AYŞE"	ALP GÜNDOĞDU
Nu.:23	[S.8, s.:7 (10.11.932)]	"GURUPTA"	2.KÂMÜRAN
Nu.:24	[S.8, s.:7 (10.11.932)]	"GEMİCİLERİN TÜRKÜSÜ"	KEMAL OSMAN
Nu.:25	[S.8, s.:7 (10.11.932)]	"GÖZTEPEDE GECE"	SELÇUK
Nu.:26	[S.:9 s.:5 (17.11.932)]	"MEKTEPLİ"	RIDVAN
Nu.:27	[S.:9 s.:5 (17.11.932)]	"HAVUZ SULARI"	KEMAL SAHİR
Nu.:28	[S.:9 s.:5 (17.11.932)]	"BABAMA"	ŞEFİK HÜSNÜ
Nu.:29	[S.:9 s.:5 (17.11.932)]	"GURUP"	NEBAHAT CEMAL
Nu.:30	[S.10, s.:6(24.11.932)]	"SAN'AT"	İBRAHİM FEVZİ
Nu.:31	[S.10, s.:6(24.11.932)]	"SİLAHIM"	YILDIRIM
Nu.:32	[S.10, s.:6(24.11.932)]	"YO-YO"	İ.E.
Nu.:33	[S.11, s.:3 (1.12.932)]	"SAN'ATKAR RUHLARA"	M.ZEKİ
Nu.:34	[S.11, s.:3 (1.12.932)]	"KARDEŞİME"	TACETTİN
Nu.:35	[S.11, s.:3 (1.12.932)]	"SONBAHAR"	HAYRİ
Nu.:36	[S.12, s.:6(8.12.1932)]	"BİR KAHRAMANA"	ŞEFİK HÜSNÜ
Nu.:37	[S.12, s.:6(8.12.1932)]	"GURBETE GİDERKEN"	İ.FİKRET
Nu.:38	[S.12, s.:6(8.12.1932)]	"MARMARA"	A.BAHA
Nu.:39	[S.12, s.:6(8.12.1932)]	"HAYATIM"	CELAL
Nu.:40	[S.13, s.:6(15.12.932)]	"BABAMA"	SABİHA CEMİL
Nu.:41	[S.13, s.:6(15.12.932)]	"DENİZ"	H.ZİYA

Nu.:42	[S.13, s.:6(15.12.932)]	"SONBAHAR"	KAZIM
Nu.:43	[S.14, s.:5 (22.12.932)]	"INKİLAP LİSESİ"	NERİMAN
Nu.:44	[S.14, s.:5 (22.12.932)]	"ANKARADAN UZAKTA"	ALİ SABAHATTİN
Nu.:45	[S.14, s.:5 (22.12.932)]	"SONBAHAR"	KÜÇÜK MUHARİR
Nu.:46	[S.15, s.:7 (29.12.932)]	"SAN'AT AŞKI"	ZEKİ NİYAZİ
Nu.:47	[S.15, s.:7 (29.12.932)]	"İKİ KÜÇÜK YARAMAZA"	EMEL NİHAT
Nu.:48	[S.15, s.:7 (29.12.932)]	"ANNEME"	BEŞİKTAŞLI CİHAT
Nu.:49	[S.15, s.:7 (29.12.932)]	"DOSTLAR"	ALİ REMZİ
Nu.:50	[S.16, s.:6(05.01.933)]	"MEKTEPLİ YE"	SALİH A
Nu.:51	[S.16, s.:6(05.01.933)]	"HEP ÇALIŞ!"	NADİDE S.
Nu.:52	[S.16, s.:6(05.01.933)]	"GÜN BATARKEN"	SÜLEYMAN FAHRİ
Nu.:53	[S.16, s.:6(05.01.933)]	"DAMLALAR VE ÖMÜR"	REŞİT SAİM
Nu.:54	[S.17, s.:8(12.01.933)]	"MEKTEPLİYE"	FERİHAN
Nu.:55	[S.17, s.:8(12.01.933)]	"AKŞAM"	ÖMER KIZIL
Nu.:56	[S.17, s.:8(12.01.933)]	"KEDİME"	ZEKİ
Nu.:57	[S.17, s.:8(12.01.933)]	"KUMBARA"	SUPHİ KAYA
Nu.:58	[S.18, s.:8 (19.01.933)]	"BABAMA"	AYŞE RİZA
Nu.:59	[S.18, s.:8 (19.01.933)]	"KARA KIŞ"	SARİM
Nu.:60	[S.18, s.:8 (19.01.933)]	"TERK ETTİĞİM YUVA"	M.ZEKİ
Nu.:61	[S.18, s.:8 (19.01.933)]	"BEN"	FERİDUN FAHRİ
Nu.:62	[S.19, s.:8 (26.01.933)]	"BAĞDA AKŞAM"	ZEKİ
Nu.:63	[S.19, s.:8 (26.01.933)]	"ANNEME"	ŞEFİK HÜSNÜ
Nu.:64	[S.19, s.:8 (26.01.933)]	"KIŞ GELİYOR"	ŞEFİK ŞAKİR
Nu.:65	[S.19, s.:8 (26.01.933)]	"UZAKTAN"	HALİL SEZÂİ
Nu.:66	[S.20, s.:7 (02.02.933)]	"TÜRK KIZI"	LEMAN AZİZ
Nu.:67	[S.20, s.:8 (02.02.933)]	"NİNE"	RAHMİ ERGÜN
Nu.:68	[S.20, s.:8 (02.02.933)]	"KIŞ "	B.MÜFİT

Nu.:69	[S.20, s.:8 (02.02.933)]	"GURBETTE HATIRALAR"	H.GÜNHAN
Nu.:70	[S.20, s.:8 (02.02.933)]	"BEBEKTE AKŞAM"	EDİP NECMİ
Nu.:71	[S.21, s.:6, (09.02.933)]	"ŞİKAYET"	RAHMİYE
Nu.:72	[S.21, s.:6, (09.02.933)]	"BABAMA"	İRFAN İMAT
Nu.:73	[S.21, s.:6, (09.02.933)]	"KÖY"	SADIK
Nu.:74	[S.21, s.:6, (09.02.933)]	"HASRET"	A.COŞKUN
Nu.:75	[S.22, s.:7, (16.02.933)]	"ANADOLU"	NURAN
Nu.:76	[S.22, s.:7, (16.02.933)]	"AKŞAM"	ZEKİ
Nu.:77	[S.22, s.:7, (16.02.933)]	"SONBAHAR"	EDİP NECMİ
Nu.:78	[S.22, s.:7, (16.02.933)]	"BOSTAN DOLAPLARI"	İHŞAN NAİM
Nu.:79	[S.23,kapak, 23.02.933]	"MEKTEPLİ MARŞI"	MEKTEPLİ MARŞI
Nu.:80	[S.23, s.:8, 23.02.933]	"AKŞAM"	MESRURE RAHMİ
Nu.:81	[S.23, s.:8, 23.02.933]	"GURBET"	CEMAL FUAT
Nu.:82	[S.23, s.:8, 23.02.933]	"KUMBARA"	İSMET RİFAT
Nu.:83	[S.23, s.:8, 23.02.933]	"KÖYDE SABAH"	A.FUAT
Nu.:84	[S.24, s.:8, 2.3.933]	"ŞEHİT ÇOÇUĞU"	A.ZEHRA
Nu.:85	[S.24, s.:8, 2.3.933]	"HAZAN"	MESADET SABRİ
Nu.:86	[S.24, s.:8, 2.3.933]	"YAĞMUR"	A.İHSAN
Nu.:87	[S.25, s.:8, 9.3.933]	"HEPİMİZ"	NİHAT ALTAY
Nu.:88	[S.25, s.:8, 9.3.933]	"DENİZ"	SABRİ
Nu.:89	[S.26, s.:8, 9.3.933]	"SARIYER İN AKŞAMI"	SABRİYE
Nu.:90	[S.26, s.:8, 9.3.933]	"FAKİRCİK"	M.İBRAHİM
Nu.:91	[S.26, s.:8, 9.3.933]	"BABAMA"	EMİN

Nu.:92	[S.26, s.:8, 9.3.933]	"AKŞAM"	GALİP
Nu.:93	[S.27, s.:8, 23.3.933]	"GURUP "	CELAL ŞEKİP
Nu.:94	[S.27, s.:8, 23.3.933]	"BAHAR"	ZİYA
Nu.:95	[S.27, s.:8, 23.3.933]	"SAKARYA"	İLYA
Nu.:96	[S.27, s.:8, 23.3.933]	"GAZİ YE"	VAHDET
Nu.:97	[S.28, s.:8, 30.3.933]	"AKŞAMLAR"	SADIK
Nu.:98	[S.29, s.:9, 6.4.933]	"VATAN ACISI"	BURHAN SEDAT
Nu.:99	[S.29, s.:9, 6.4.933]	"SEVİMLİ KÖY"	A.FARUK
Nu.:100	[S.29, s.:9, 6.4.933]	"ÖLÜ ODASI"	İHSAN NAİM
Nu.:101	[S.29, s.:9, 6.4.933]	"SON İZ"	ALİ ŞEFİK
Nu.:102	[S.30, s.:8, 13.4.933]	"ANNEME"	KEMAL SAHİR
Nu.:103	[S.30, s.:8, 13.4.933]	"MEHTAPTAKİ SÖĞÜTLER"	M.ASİM
Nu.:104	[S.30, s.:8, 13.4.933]	"DEMİRCİ"	M.RASI
Nu.:105	[S.30, s.:8, 13.4.933]	"AKŞAM"	MUSTAFA FAHRİ
Nu.:106	[S.31, s.:9, 20.4.933]	"CUMHURİYET DÜĞÜNÜMÜZ"	VEDAT GALİP
Nu.:107	[S.31, s.:9, 20.4.933]	"KARANLIK GECELER"	HACI ALİ
Nu.:108	[S.31, s.:9, 20.4.933]	"MANZARA"	S.KUBİLAY
Nu.:109	[S.32, s.:9, 27.4.933]	"BİR ÖLÜYE"	ZİYA
Nu.:110	[S.33, s.:8, 4.5.933]	"TÜRK BAYRAĞI"	HİKMET RECAİ
Nu.:111	[S.33, s.:8, 4.5.933]	"YEŞİL OVADA"	ŞÜKRÜ TEKİN
Nu.:112	[S.33, s.:8, 4.5.933]	"AKŞAM"	SALİH ZEKİ
Nu.:113	[S.34, s.:8, 11.5.933]	"KALBİMDE GURUP"	NERİMAN
Nu.:114	[S.34, s.:8, 11.5.933]	"SUADİYE'DE AKŞAM"	SELAHATTİN YILMAZ
Nu.:115	[S.34, s.:8, 11.5.933]	"MÜSTARİP"	ALİ FUAT
Nu.:116	[S.34, s.:8, 11.5.933]	"GAZETEME"	REŞAT ADİL
Nu.:117	[S.35, s.:8, 18.5.933]	"SARIYER SULARINA"	FATMA KASIM

Nu.:118 [S.35, s.:8, 18.5.933]	"ÇİÇEKLERE"	SABRİYE
Nu.:119 [S.36, s.:8, 25.5.933]	"BOLVADİN DE SABAH"	NURİ
Nu.:120 [S.36, s.:8, 25.5.933]	"TRABZON GECESİ"	M.ZEKİ
Nu.:121 [S.36, s.:8, 25.5.933]	"GURBETE GİDERKEN"	BURHAN SEDAT
Nu.:122 [S.37, s.:8, 1.6.933]	"AKŞAM"	M.FİKRET
Nu.:123 [S.37, s.:8, 1.6.933]	"BAHAR"	KEMAL SAHİR
Nu.:124 [S.37, s.:8, 1.6.933]	"HAYATTAN ÖRNEKLER"	EDİP NECMİ
Nu.:125 [S.38, s.:7, 8.6.933]	"MAZİYE"	BOLULU AŞIK BAKİ
Nu.:126 [S.38, s.:7, 8.6.933]	"SÖĞÜTLER"	İHSAN NAİM
Nu.:127 [S.39, s.:7, 15.6.933]	"TÜRKOĞLU"	MURAT NAIL
Nu.:128 [S.39, s.:7, 15.6.933]	"YAZ GİRERKEN"	M.SABRİ
Nu.:129 [S.40, s.:8, 22.6.933]	"VAZİFEM"	NURİ
Nu.:130 [S.40, s.:8, 22.6.933]	"AYRILDIKTAN SONRA"	NECATİ VASIF
Nu.:131 [S.41, s.:8, 29.6.933]	"VATANİ VAZİFEM"	İTALYAN L.CİHAT
Nu.:132 [S.41, s.:8, 29.6.933]	"BAHAR"	MURAT SIRAN
Nu.:133 [S.42, s.:8, 6.7.933]	"VATAN"	PASOFLU GÜLTEKİN
Nu.:134 [S.42, s.:8, 6.7.933]	"SAHİLDE BİR GECE"	SELAHATTİN
Nu.:135 [S.52, s.:17, 14.9.933]	"YAZ AKŞAMLARI"	BEHÇET
Nu.:136 [S.53, s.:17, 21.9.933]	"BENİ DE BEKLE YOLCU"	M.ASIM
Nu.:137 [S.54, s.:17, 28.9.933]	"KANATLAR"	ŞÜKRÜ TEKİN
Nu.:138 [S.55, s.:17, 5.10.933]	"BABAMA"	SAİT KUBİLAY
Nu.:139 [S.56, s.:17, 12.10.933]	"ÖĞÜT"	
Nu.:140 [S.57, s.:17, 19.10.933]	"SABAH"	SABİHA
	"29 EKİM CUMHURİYET"	
Nu.:141 [S.58, s.:8, 26.10.933]	BAYRAMI"	VAHDET GÜLTEKİN

Nu.:142 [S.58, s.:8, 26.10.933]]	"CUMHURİYET BAYRAMI"	YAŞAR
Nu.:143 [S.58, s.:9, 26.10.933]]	"TÜRK ÇOCUĞUNA"	MUALLİM AHMET
Nu.:144 [S.58, s.:9, 26.10.933]]	"MEHMETÇİK"	ŞÜKRÜ TEKİN
Nu.:145 [S.58, s.:9, 26.10.933]]	"MEHMETÇİĞİN ÖLÜMÜ"	SEHA
Nu.:146 [S.60, s.:17, 9.11.933]]	"BAĞDA AKŞAM"	S.KUBİLAY
Nu.:147 [S.61, s.:8, 16.11.933]]	"TİRENDE HIÇKIRIKLAR"	BAKİ SÜHA
Nu.:148 [S.61, s.:8, 16.11.933]]	"KARANLIK BASARKEN"	CELAL ŞEFİK
Nu.:149 [S.61, s.:8, 16.11.933]]	"TEFEKKÜR"	ZEKİ TOKAY
Nu.:150 [S.61, s.:8, 16.11.933]]	"IRKIMIN ÜÇ ZAMANI"	ŞEMSETTİN SAİT
Nu.:151 [S.62, s.:8, 23.11.933]]	"KAĞNI"	V.EDİP NAZİM
Nu.:152 [S.62, s.:8, 23.11.933]]	"BATIDAN GECEYE"	NECATİ
Nu.:153[S.62, s.:8, 23.11.933]]	"ÇAL ÇOBAN"	İLHAN
Nu.:154 [S.63, s.:8, 30.11.933]]	"ILGAZ DAĞLARI"	BOLULU AŞIK BAKİ
Nu.:155 [S.63, s.:8, 30.11.933]]	"RÜYA"	BÜLENT
Nu.:156 [S.63, s.:8, 30.11.933]]	"İZCİLER"	ZEKİ TOKAY
Nu.:157 [S.63, s.:8, 30.11.933]]	"KIZILIRMAK"	YAŞAR ZİYA
Nu.:158 [S.64, s.:17, 7.12..933]]	"SAHİLDE GECE"	SAFFET TEKİN
Nu.:159[S.65, s.:17,14.12..933]]	"BAHÇEDE KUŞLAR"	HÜSEYİN AVNİ
Nu.:160 [S.66, s.:3, 21.12..933]]	"FINDIK"	-----
Nu.:161 [S.66, s.:3, 21.12..933]]	"KUMBARA"	RUŞEN
Nu.:162 [S.66, s.:3, 21.12..933]]	"İNCİR"	-----
Nu.:163 [S.66, s.:3, 21.12..933]]	"ÜZÜM"	-----
Nu.:164 [S.72, s.:17, 1.2.934]]	"VATAN FEDAİLERİNE"	VAHDET TEVFİK
Nu.:165 [S.74, s.:17, 15.2..934]]	"BİR ARZU"	SAİT KUBİLAY
Nu.:166 [S.76, s.:17, 1.3..934]]	"BABAMA"	EMİN
Nu.:167 [S.77, s.:17, 8.3..934]]	"GENÇLİK"	SENİHA

Nu.:168 [S.78, s.:17,15.3..934]	"AÇLAR"	-----
Nu.:169 [S.79, s.:17, 22.3..934]	"ANNE"	KEMAL SAHİR
Nu.:170 [S.80, s.:17, 29.3.934]]	"KIŞ"	M.SAMİ
Nu.:171 [S.82, s.:17, 12.4.934]]	"ANKARA "	UMRAN
Nu.:172 [S.83, s.:4, 19.4.934]]	"23 NİSAN BAYRAMI"	M.SAMİ
Nu.:173 [S.83, s.:17, 19.4.934]]	"23.04.2010"	FERİT RAGIP
Nu.:174 [S.84, s.:17, 26.4.934]]	"MEKTEPLİ İÇİN"	HALİS
Nu.:175 [S.86, s.:15, 10.5.934]]	"VATAN HASRETİ"	M.NAKİ
Nu.:176 [S.87, s.:17, 17.5.934]]	"EFE TÜRKÜSÜ"	HALİT KEMAL
Nu.:177 [S.89, s.:17, 31.5.934]]	"GECE"	YAŞAR
Nu.:178 [S.90, s.:17, 7.6.934]]	"ALİ BABA"	S.DEMİR
Nu.:179 [S.91, s.:16, 14.6.934]]	"KÖYDE AKŞAM"	AHMET VEHBI
Nu.:180 [S.92, s.:17, 21.6.934]]	"İMTİHAN"	S.DEMİR
Nu.:181 [S.93, s.:15, 28.6.934]]	"23.04.2010"	BAHAETTİN
Nu.:182 [S.94, s.:15, 5.7.934]]	"GURBET"	İSMAİL EKREM
Nu.:183 [S.95, s.:15, 12.7.934]]	"YOYO"	M.CAHİT
Nu.:184 [S.96, s.:15, 19.7.934]]	"SÖĞÜTLER"	MEHMET NECATİ
Nu.:185 [S.97, s.:15, 26.7.934]]	"GECE"	-----
Nu.:186 [S.98, s.:15, 2.8.934]]	"YAZ"	MUSTAFA FEVZİ
Nu.:187 [S.99, s.:15, 9.8.934]]	"TABUT"	SELİM KEMAL
Nu.:188[S.100, s.:15, 16.8.934]]	"GURBET"	ŞAİRİ YOK RESMİ VAR
Nu.:189[S.108, s.:13, (11.10.934)]	"SONBAHAR RÜZGARLARI"	İ.MEDENİ
Nu.:190[S.109, s.:14, [18.10.934]]	"YAŞAT TÜRK GENÇİ"	İ.MEDENİ

Nu.:191 S.110, s.:14, [25.10.934]]	"GAZİYE"	MEHMET SELİM
Nu.:192[S.110, s.:14, [25.10.934]]	"YAŞA TÜRK GENÇİ"	İ.MEDENİ
Nu.:193[S.110, s.:14, [25.10.934]]	"TARLALAR"	YAŞAR ZİZAI
Nu.:194[S.111, s.:13, (1.11.934)]	"AH ANNE"	SAMİME
Nu.:195[S.111, s.:13, 1.11.934]]	"AKİSLER"	YAŞAR ZİYDİ
Nu.:196[S.112, s.:13, 8.11.934]]	"GAZİYE"	M.KEMAL
Nu.:197[S.112, s.:13, 8.11.934]]	"MERSİYE"	C.KEMAL
Nu.:198[S.112, s.:13, 8.11.934]]	"BAYRAĞIM"	YAŞAR ZİYA
Nu.:199[S.112, s.:13, 8.11.934]]	"DERE"	HAFIZ BURHAN
Nu.:200[S.112, s.:13, 8.11.934]]	"FIRTINA"	SEYFETTİN
Nu.:201[S.113, s.:7, 15.11.934]]	"ÇAL ÇOBAN"	ALTAY AHMET SELİM
Nu.:202[S.113, s.:7, 15.11.934]]	"GECE"	SEYFETTİN
Nu.:203 [S.114, s.:13, (22.11.934)]	"İNİK PERDELER"	EMİN
Nu.:204[S.114, s.:13, (22.11.934)]	"KÖYÜM"	MEHMET SELİM
Nu.:205 [S.115, s.:14, (29.11.934)]	"ULU GAZİ"	ALİ YAHYA
Nu.:206 [S.115, s.:14, (29.11.934)]	"KÖYÜMÜN YOLLARI"	TAHSİN
Nu.:207 [S.115, s.:14, (29.11.934)]	"TURANLI"	ŞÜKRÜ TEKİN
Nu.:208 [S.115, s.:14, (29.11.934)]	"ANADOLU"	BURHAN
Nu.:209 [S.116, s.:7, 6.12.934]]	"ASKER OĞLUMA"	SEYFETTİN
Nu.:210 [S.116, s.:7, 6.12.934]]	"SAAT"	SEYFETTİN

Nu.:211 [S.116, s.:7, 6.12.934]]	"SONBAHAR"	HAYDAR
Nu.:212[S.117, s.:7, 13.12.934]]	"GEÇİTSİZ DAĞLAR"	EFDAL CAN
Nu.:213[S.117, s.:7, 13.12.934]]	"KÖYÜM"	ŞÜKRÜ TEMİR
Nu.:214[S.118, s.:2, 19.12.934]]	"YARINLAR KARŞISINDA"	FAZIL AHMET AYKAÇ
Nu.:215 [S.119, s.:2,27.12.934]]	"YENİ ADI İÇİN"	FAZIL AHMET AYKAÇ
Nu.:216 [S.120, s.:2, 3.1.935]]	"İLKKANUN"	YAHYA SAİM OZANOĞLU
Nu.:217 [S.120, s.:2, 3.1.935]]	"KÖYDE AKŞAM"	H.RAHMİ
Nu.:218 [S.121, s.:2, 10.1.935]]	"ATATÜRKE ÖTKÜLER"	FARUK NAFİZ
Nu.:219 [S.121, s.:2, 10.1.935]]	"GURUP"	EMİN ATASAGU
Nu.:220 [S.122, s.:2, 17.1.935]]	"ÖZ TÜRKÇEYLE"	HALİT FELTARİ ÖZENSOY
Nu.:221[S.122, s.:19, 17.1.935]]	"BABAMA"	TURGUT TUNABAY
Nu.:222 [S.122, s.:19, (17.1.935)]	"ANADOLU YA"	CEMAL
Nu.:223 [S.122, s.:19, (17.1.935)]	"KARDEŞİME"	H.RAHMİ
Nu.:224 [S.123, s.:2, (24.1.935)]	"SAVAŞIMIZIN TÜRKÜSÜ"	MACİDE MACİD
Nu.:225 [S.124, s.:2,31.1.935]]	"KUTLU OLSUN"	MEHMET KARACA
Nu.:226 [S.124, s.:18,31.1.935]]	"BİZE DURMAK YOK"	MEHMED HİLMİ
Nu.:227 [S.124, s.:18,31.1.935]]	"ÖZ DİL İLE"	MEHMET KARACA
Nu.:228 [S.125, s.:2,7.2.935]]	"KUTLU YURD"	MACİDE MACİD
Nu.:229 [S.125, s.:16, 7.2.935]]	"KURTULUŞ"	SEYFİ UKİL
Nu.:230[S.125, s.:16, 7.2.935]]	"ZAFER"	DİLAVER ÖNDER
Nu.:231 [S.126, s.:19,14.2.935]]	"BOZKURD"	MEDİ-N
Nu.:232[S.128, s.:2, 27.2.935]]	"EN BÜYÜK TÜRKE"	CEVAT MEHMET
Nu.:233 S.128, s.:2, 27.2.935]]	"KAN DOLU YÜREĞİMİZ"	MACİDE MACİD
Nu.:234 [S.129, s.:2, 7.3.935]]	"CEYLAN"	JULİDE BUĞRA

Nu.:235[S.129, s.:18, 7.3.935]	"ATATÜRK"	H.FAHRİ OZANSOY
Nu.:236[S.129, s.:18, 7.3.935]	"ULU ÖNDERE"	BESİM HİKMET
Nu.:237 [S.130, s.:2, 14.3.935]	"SESLER,GÖZLER VE KUŞLAR"	JULİDE BUĞRA
Nu.:238 [S.130, s.:9, 14.3.935]	"SOYUM"	BESİM HİKMET
Nu.:239 [S.130, s.:17,14.3.935]	"BUDUNUMA"	NUSRETTİN ERTÜRK
Nu.:240 [S.130, s.:17, (14.3.935)]	"KAHKAHALARIM"	MEHMET KARACA
Nu.:241[S.132, s.:13, 28.3.935]	"ANNEME"	JÜLİ DE BUĞRAKIN
Nu.:242 [S.139, s.:2, (16.5.935)]	"SAKARYA"	MEHMET
Nu.:243 [S.141, s.:7, 30.5.935]	"DERE"	CEMAL DEMİRAL
Nu.:244 [S.148, s.:5, (18.7.935)]	"BEN VE SULAR"	SADIK KUTBAY

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler şekil ve içerik bakımından incelenerek aşağıda verilen çeşitli bulgulara ulaşılmıştır.

4.2.1. İçerik Bakımından Şiirler

İçerik bakımından şiirler incelenirken öncelikle kullanılan temalara göre bir ayırım yapılmıştır. Şiirlerde kullanılan dil ve üslûbun incelenmesi de içerik bakımından çeşitli bulgulara ulaşmamıza yardımcı olmuştur.

4.2.1.1. Ele Alınan Konular ve İşlenen Temalar Bakımından Şiirler

Çocuğun gelişiminde dolaylı olarak eğiticilik görevini üstlenmiş olan şiir, temaları bakımından nitelikli olmalı, aynı zamanda çocukların ilgi ve isteklerine karşılık vermelidir. Çocuğun hayal dünyasını aralayan şiirin, heyecan yaratma yönü başta gelse de bir konu ya da tema etrafında gelişmesi gerekir.(Demiray, 1973 : 34)

Şairler, dış dünyayı mantıksal bir düzen içinde akıl yoluyla değil, duygu gözüyle anlatırlar. (Kıbrıs,2008: 54) Çalışmamıza konu olan şiirler tema bakımından incelenmiş ve aşağıda çeşitli başlıklar halinde gruplandırılmıştır:

4.2.1.1.1. Çocuk Hayatını Konu Edinen Şiirler

Mektepli gazetesinde yer alan okur şiirlerinden birçoğunda çocuk hayatının konu edildiği görülmektedir. (Bk.32, 39, 47, 53, 71, 90, 100, 109, 124, 115, 149, 155, 165, 178, 183, 203, 210, 240)

Gazetede ki çocuk hayatını konu alan şiirlerde sevinç, neşe temasının hakim olduğu görülmektedir. Çocukların kendini mutlu edecek her unsuru iyi değerlendirip hayatlarını şenlendirmesi gazetede ki şiirlere yansımıştır. 32 ve 183. şiirlerde çocuklar için önemli bir oyuncak olan yoyo ele alınmıştır:

“ YO-YO

Makaraya benzeyor.
Kederleri eziyor.
Genç ve ihtiyar herkes
Yo-yo elde geziyor.

Her gün bütün ellerde
Artık hep var bir yo-yo
Caddelerde her yerde
Hep oynuyorlar yo-yo.

Toparlacık boyu var,
Şeytanlıktan soyu var.
Hali de çok sevimli
Çapkının çok huyu var.

Fransa'dan çıkarak
Dünyaya saldı budak;
Boş zamanlarda herkes
Mutlaka oynayacak.”

Ankara Lisesi: İ.E.
[S.10, s.:6 (24.11.932)]

Çocuk yaşamıyla ilgili olarak 47. şiirde çocuğun yaramazlığı, 165 numaralı şiirde pilot olma arzusu, 178. şiirde Ali Baba, 210. şiirde de saatin işleyişi şiire konu edilmiştir.

“Ali Baba
Dalgaları şalvarı
Yürüyemez yolları
Ağarmış sakalları
Bizim Ali Babanın

Viran evlere gider
Bizden şikâyet eder
Vallahi içi keder
Bizim Ali Babanın

Lağabı kaba sakaldır
Şimdi yaşı doksandır
Aklı fikri noksandır
Bizim Ali Babanın

Kâinatı dolaşmış
Her bucağa ulaşmış
Gittikçe kanburlaşmış
Sırtı Ali Babanın “

S. Demir
[S.90, s.:17, 7.6.934]

S. Demir, 90. sayıda yayımlanmış olan şiiriyle Ali Baba'nın özelliklerinden bahsetmiştir. Şiirde geçen “Ali Baba”nın gerçek hayattan alınan bir kişi mi, yoksa Binbir Gece Masalları'ndaki “*Ali Baba ve Kırk Haramiler*” hikâyesinin kahramanına yapılan bir gönderme mi olduğu kesin olarak belirlenememektedir. Masal kahramanı Ali Baba'nın saf ve temiz birisi olması bakımından şiirde “Aklı fikri noksandır / Bizim Ali Babanın” dizelerine yer verilmiş olduğu görülmektedir. Ayrıca “*Kâinatı dolaşmış/ Her bucağa ulaşmış*” dizeleriyle masal kahramanı Ali Baba'nın tüm dünyaca tanınıyor olması arasında bir bağlantı kurulabilmektedir. Bu doğrultuda şair masal kahramanı “Ali Baba” yı kullanarak; çocuk dünyasında önemli bir yere sahip olan masalları, şiirin dünyasına taşımıştır.

Çocukların hayal dünyalarının geniş olması şiirlerde soyut kavramları kullanmalarını sağlamaktadır. 155. şiirde bir çocuğun hayal dünyasında kurmuş olduğu dünyayı “rüya” kavramı ile açıkladığı görülmektedir.

“Rüya

Gökten indi bir melek
Dedi, bana gülerek,
“ Üç şey dile benden sen,
“ Ben sana geldim gökten..”

Ben evvelâ şaşırıdım,
“Aklımı mı kaçırdım ?..”
Diye düşündüm önce,
Bu meleği görünce.

Melek tekrar gülerek,
Benimle eğlenerek
Tekrar etti suali,
Gördü bendeki hali.

Ben bir an durakladım,
Cevabı hazırladım.
Söylediğim sırada
Melek yoktu ortada.

Etrafıma bakındım,
Bir hülyadan sakındım.
Fakat, beyhat! bu hülya
Anladım ki bir rüya.”

Ankara E.L. , No. 101, BÜLENT
[Nu.155, S.63, s.:8, 30.11.933]

Halman(1999:20)'ın aktardığına göre doğunun ünlü şairi Rabindranath Tagor'un ifadesi şöyledir: *“Her doğan çocuğun getirdiği haber şudur: Tanrı, henüz insandan umut kesmemiştir.”* Çocukların umutları, hayalleri onların geleceğe dair planlarına etki eder. Samsun Lisesi'nden Sait Kubilay da “Bir Arzu” şiirinde kendi arzusuna yer vererek olmak istediği mesleği, geleceğe dair umutlarını şiirinde aktarmıştır. Hayaline kavuşmak için sabırsızlanan şair, hayal ve hakikat kavamları üzerinde durmaktadır. Şiir, çeşitli benzetmelerle, akıcı ve canlı bir üslûpla çocukları azimlendirmektedir.

“Bir arzu
Öyle uzun yolları bekliyor ki gözlerim!
Göklerin boşlugunda gizli kalan en derin
Bulutların içine karışmak isteyorum,
Ben kanat takacağım günleri bekleyorum.

Gönlümde ümit denen parlayan bir yıldız
Hakikat yapacaktır hayatın çılgın hızı...
Ben bahtımın yolunu göklerde bulacağım.
Ben göklerin oğluyum, göklerin olacağım..

Kanatlarım göklerin yararken pususunu,
Elimle açacağım talin kutusunu...
Uçacağım melekler bir kanat takmış gibi...
Semalarda süzülen motorumla kuş gibi..."

Samsun lisesi No: 406
Sait Kubilay

[S.74, s.:17, 15.2..934)]

Mektepli Gazetesi'nde çocuk hayatını konu alan bazı şiirlerde ölüm temasının kullanılması da dikkat çekmektedir. Gazetede ki 53, 71, 115 numaralı şiirlerde hayatın akışı ile ölümün gelişi arasında bir bağ kurulmuştur.

Şikâyet

Sessizce akşamın hüznü iniyorken
Acı bir zehri bugün yine tattım.
Ruhuma umulmaz elemeler sınıyorken
Yaralı kalbimi bahtımla kanattım.

Her şeyi bıraktım kendimden geçtim,
Saçımın telinden fazladır derdim;
Şikâyetim var sana, dinlemez misin Rabbim?
Yeter artık kırıldı hasta kalbim.

Gökte ay yavaşça sönüyorken
Son kalan sarı yıldızlara baktım.
Ümitsiz nazarım zulmete dalıyorken
Giden akşamlar gelecek sandım.

Ruhuma medfen oldu ışık sandığım gözler,
Kaya gibi sert, başımı koyduğum dizler
Dikenli hep ümitle sarıldığım eller,
Beni hayat değil daima ölüm bekler.

Rahmiye

[S.21, s.:6, (09.02.933)]

"Şikâyet" adlı şiirde akşamın oluşu karşısında duyulan hisler aktarılmıştır. Şair akşamın oluşunu "*acı bir zehri tatmak*" olarak nitelendirmiş ve şikâyetlerini Allah'a sunmuştur. Ümitsiz bir ruh haliyle Allah'a yönelinen şiirde, akşam ile ölüm arasında bağ kurularak giden akşamların bir daha gelmeyeceği vurgulanmıştır.

100 numaralı şiirde bir ölünün durumu, 149 numaralı şiirde ise ölüm anının hissettirdikleri aktarılmıştır.

Tefekkür

Karanlık sırrından siyah bir keder,
Sükût bahçesinde elçilik eder,
Bir vücut hasretle su içmek ister
Hayalî çayların kıyılarından.

Meçhul bir hayalden canlı bir perde,
Gözümün boşluğu gördüğü yerde,
Geliyor, geçiyor, yine geçer de,
Hayalî çayların kıyılarından.

Haydarpaşa L. No. 780 ZEKİ TOKAY
[S.61, s.:8, 16.11.933]

Ölüm anının hissettirdiklerinin anlatıldığı “*Tefekkür*” adlı şiirde; keder, karanlık, siyah, sükût, hayal, meçhul, boşluk gibi kelimeler kullanılmıştır. Ölüm anını yaşamışçasına anlatan şair, “*Bir vücut hasretle su içmek ister*” dizeleriyle ölüm anında kişinin su istemesini “*Hayalî çayların kıyılarından*” su içmek olarak nitelendirmektedir.

Gazetede; ölüm, üzüntü, keder, hüzün gibi çocuk dünyasıyla bağdaştıramadığımız öğelerin çocukların şiirlerinde birçok kez yer aldığı görülmektedir. Gazetede üzüntü/keder teması ile ele alınan şiirlerden biri de 240 numaralı şiirdir. Şiirin başlığında çocuk dünyasında sıkça yer bulan kahkaha kavramına yer verilmiştir. Fakat şiir incelendiğinde kahkahanın, mutluluk anının simgesi olarak görülmediği; sadece şairin dertlerini saklayan bir işleve sahip olduğu anlaşılmaktadır.

“Kahkahalarım

Sabahaddin Sami’ye

Zannetme arkadaş kahkahalarım,
Ömrümün zevk taşan bir ırmağıdır.
Zübrim sureta, kalben ağlarım.
Her tebessüm bende elem bağıdır.

Kederim genç yaşta başından aşmış
Tatmışım hayatın zehirlerini
Şu mahzun gönlümde bir yılan kalmış
Kahper kemirir emer kalbimi

Zannetme arkadaş her zaman şenim,
Yanı unutmak için böyle gülşenim.”

Mehmet Karaca

[Nu.: 237, S.130, s.:17, 14.3.935]

Gazetede yayımlanan 90, 124, ve 203. şiirlerde çocuk dünyasının vazgeçilmez bir unsuru olan “yardım” ögesi işlenmiştir. Üç şiirde de fakir, zor durumda bulunan kişilere yardım etme arzusu bulunmaktadır.

“Fakircik

Böyle bir kış günüydü, mektebe gidiyorduk
Kar yağıyor rüzgâr var, hava soğuk diyorduk.
Bir fakir yavru gördük zangır zangır titriyor.
Avucunu uzatarak; bana acıyın diyor.

Zavallının umuzu bir çuvalla örtülmüş
Vücudü, bacakları souk kara gömülmüş
Uzattığı kuru el iskelete benzeyor
Ve titreyen sesiyle:- Bir lokma ekmek diyor.

Güneş küskün ve mahzun, bundan çok evvel batmış
Bütün kâinat ise rahat uykuya yatmış
Dondurucu fırtına her tarafta inleyor
Yalnız keskin ayazı bu fakircik dinleyor.”

Adana E.L. M. İbrahim [S.26, s.:8, 16.3.933]]

Fakir bir çocuğun kış günü sokakta “*Bir lokma ekmek*” beklemesi üzerine yazılan bu şiirde yardım duygusu ön plana çıkmaktadır. Şair, yaşadığı olaydan hareketle şiirini oluştururken “*fakircik*” ifadesini kullanmayı tercih etmiştir. Fakir kelimesine küçültme eki eklenerek, çocuğa daha zavallı bir anlam yüklenmiş ve böylelikle yardım etme duygusunun ön plana çıkması sağlanmıştır.

Şimşek (2005:221)’e göre şiirde önemli olan çocuğa bir oyun duygusu yaşatması, bir masal ya da hikaye anlatmasıdır. Çevrelerinde her gün gördükleri varlıkların ilgi çekici yönlerini keşfettirmesidir.

“HAYATTAN ÖRNEKLER

Küçük masum bir yavru; elinde bir ihtiyar,
İkisi de yalnayak... Kaldırım çiğniyorlar..

Bir asır kadar uzun, onlara böyle, sene.
Bu iki zavallıdan, küçüğün çilesi ne?..

Hasta , sarı iki yüz, titrek, solgun dudaklar
Kim bilir kaç şikâyet; kaç emel ve sır saklar?

Yüzlerinde neş’e yok... doğduklarından beri,
Ölü gözbebekleri!... Ölü gözbebekleri!

Renk ve ziya.. Bu iki mustaribe gecedir.
Saadet, neş’e... adem; gibi bir bilmededir.

Yük olmuş mihnet artık, incecik bellerine..
Koyunuz!.. «Beş, on para »... teselli ellerine!

Geçerken işkenceyle, her ümitsiz günleri.
Bunların böyle heder olacak ömürleri

Bakınız çiçek gibi; şu küçüğün de gözü,
Pek yakın, ah koruyun!.. Koruyun şu öksüzü!

Istıraplar, bu köhne vücutların nasibi..
Gidiyorlar ademe, hasta bir yolcu gibi..”

Haydarpaşa: Hikmet [S.37, s.:8, 1.6.933]

“Hayattan Örnekler” başlığı ile yayımlanan şiirde, Haydarpaşa’dan Hikmet şiirini hikâye anlatır gibi yazmıştır. Fakir ve yardıma muhtaç bir ihtiyar ve çocuğun anlatıldığı şiirde, sokakta herkesin karşılaşılabileceği bir olaya değinilmiştir.

Aytaş ve Gıyasettin(2003:211)’e göre şiirde genellikle yaşama sevinci, aile sevgisi, doğa, hayvan, yurt ve toplum sevgisi, güzellik duygusu gibi temalar yer almalıdır. Mektepli Gazetesi’nde yer alan şiirleri gönderen çocuklar savaşı yaşamış ve savaştan etkilenmiş olan ailelerin çocuklarıdır. Bu nedenle yaşamış oldukları dönemin etkileri yazmış oldukları şiirleri etkilemiştir. Bu şiirlerde güzellik duygusu, yaşama sevinci gibi temalar kimi zaman yerini ölüm, ayrılık, baba hasreti, hüznün, keder gibi temalara bırakmıştır.

4.2.1.1.2. Okulu Konu Edinen Şiirler

Mektepli Gazetesi’nde yer alan şiirlerde okula duyulan sevgi önemli bir yer tutar. **1, 3, 6, 16, 43, 51, 180** numaralı şiirlerde okulun konu edildiği görülmektedir. Okul sevgisi temasının hakim olduğu bu şiirlerde çalışmanın ve okumanın önemi vurgulanarak gelişmenin ancak bu yolla olacağı belirtilmiştir. (Nu.:16, Nu.: 51)

**“Yarının büyüğüne
-Kardeşime-**

Gönlündeki emeller
Şaşaalı, parlak;
Çektiğin elem keder
Yarın neş’e olacak.

Oku gözün kararsa,
Koluna bilezik tak.
Öğren meçhul ne varsa,
Azminle doğsun şafak.

Dolaş ana yurdunu
 Mesleğınle yanarak.
 Boğ cehalet kurdunu
 Cihana ön salarak.”
 Şefik Hüsñü
 Afyonkarahisar Lisesi
 [S.6, s.:6 (27.10.932)]

Afyonkarahisar Lisesi'nden Şefik Hüsñü'nün, kardeşine itafen yazmış olduğu “Yarının Büyüğüne” adlı şiirde okumak “*kola bilezik takmak*” olarak tanımlanmıştır. Kardeşine bilinmediğı ne varsa öğrenmesini tavsiye eden şair, öğrenme sürecinde çektiğı zorlukların gelecekte neşeye dönüşeceğini aktararak okulun önemini şiir aracılığıyla vurgulamaya çalışmıştır.

Hep çalış!
 Sen her işte sebat et,
 Korkma, göster metanet,
 Sonu olur saadet...

Küçük çocuk, yaz ve kış
 Durma, daima çalış.

Güçlük çekse de her an,
 Sebat edince insan
 Galip gelir, sen insan.

Küçük çocuk, yaz ve kış
 Durma, daima çalış.
 Hayriye lisesi: Nadide s.
 [S.16, s.:6(05.01.933)]

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte çalışmanın önem kazandığı görölmektedir. Mektepli Gazetesinde diğeri türler aracılığıyla da çalışmanın öneminin aktarıldığı görölmektedir. Böylelikle yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nin “muasir medeniyetler seviyesine çıkması” için çalışmanın önemi üzerinde durulduğu görölmektedir. “Hep Çalış” şiiri de bu doğrultuda yazılmıştır. Hayriye Lisesi'nden gönderilmiş olan şiirde yaz ve kış durmadan çalışılması gerektiğinin üzerinde durulmuştur. Bir marş havasında yazılmış olan şiirde çocuklara çalışmak fikri telkin edilmeye çalışılmaktadır.

Gazetede yayımlanan ilk şiirde ise okula başlayan bir çocuğun duygularına yer verilerek Mektepli Gazetesinin onlara arkadaş olduğu belirtilmiştir.

Mektepli
 Küçükken yaramazdım asla rahat durmazdım
 Hiç bir yerde oturamaz kabıma sığamazdım
 Tuhaf bir huyum vardı takdir ederim elan.
 Olur olmaz çocukla arkadaş olamazdım

Vaktaki çağım geldi artık mektebe girdim.
 Usulanıya başladım çalışmayı severdim.
 Seneler geldi geçti yaşımda ilerledi.
 Fakat benim yine var nihayetsiz bir derdim

O eski âdetimden hiç vazgeçemiyorum.
 Kendime bir arkadaş bulup seçemiyorum.
 Çok güzel bir tesadüf birden karşıma çıktı.
 Daima seviniyor hep neşeleniyordum.

Sevincime payan yok buldum yeni arkadaş
 İlelebet o bana olacak artık yoldaş
 Bu sevimli kardeşin ismi ise "Mektepli"
 Tesadüfe bakın ki bana oldu bir adaş.

Hakkı SÜHA 4 Eylül 932
 [S.1, s.:6 (22.9.932)]

Hakkı Süha'nın yazmış olduğu şiirin çocuk bakışıyla yazıldığı görülmektedir. Okula yeni başlayan bir öğrencinin duygularına yer verilmiş olan "Mekepli" şiirinde, kendisine arkadaş seçemeyen çocuğun Mektepli Gazetesi ile bu sorunun çözüldüğü iletilmektedir.

"İnkılâp Lisesi
 İnkılâbın güneşi
 Parıldıyor sinemde ;
 Gençliğin sensiz eşi.
 Ey inkılâp güneşi!

Başımda taşıyorum
 Gazinin heykelini,
 Size tanıtıyorum
 İnkılâp rehberini."
 İnkılâp Lisesi: Neriman
 [S.14, s.:5 (22.12.932)]

Okul ile ilgili duyguların dile getirildiği "İnkılâp Lisesi" adlı şiirde İnkılâp Lisesi inkılâbın rehberi olarak gösterilmektedir. İnkılâbın güneşi olarak tanımlanan şiirde Atatürk'e duyulan sevgiye de yer verilmiştir. Atatürk inkılâplarının iletilmesinde önemli bir yere sahip olan Mektepli Gazetesi'ne şiir gönderen öğrencilerin de inkılâpların önemini kavramış olduğu görülmektedir.

İmtihan korkusu şiirlerde kullanılan temalar arasında yer almaktadır. 6 ve 180 numaralı şiirlerde hendese dersinin zorluğundan bahsedildiği tespit edilmiştir.

“ [...]

Bana en güç ders Hendese,

Dava, hüküm, mukayese,

Almayor kafam nedense;

Bundan Hapı yuttum Hocam.

[...] “

Bursa: As. Lise, S. 9Ş3, No. 3245, Necmettin

[Nu.:6, S.3, s.:6 (6.10.932)]

“ [...]

İmtihan geldi, imtihan

Buna sıkılmaz mı can

Hem dersimiz hendese,

Anlamadım ne dense

İmtihana gelemem

Korkuyorum çünkü ben.

[...] “ S. Demir

[Nu.:180, S.92, s.:17, 21.6.934)]

Özodaşık (1999: 44) 'a göre Cumhuriyet döneminin başlangıcında eğitimde milli birliğin sağlanması eğitimin laikleşmesi, devletleşmesi ve demokratlaşması gibi temel sıkıntılar bulunmaktaydı. Tevhid-i Tedrisat yasası ile eğitimde birlik, yasal anlamda sağlanmıştır. Eğitim karmaşasına son verilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim öğretim birleştirilerek Cumhuriyet'in istediği insan tipinin aynı bakış açısıyla yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

1928 yılında Harf Devrimi'nin yapılması da eğitim alanında yapılmış olan önemli yeniliklerdendir. Harf devriminin daha ilk yıllarında okul ve öğrenci sayısının arttığını belirteren Toprak çalışmasında, yeni harflerin basım tekniğinde kolaylık sağlanması ile basılan kitap sayısının da arttığını aktarmıştır. Toprak'ın, İlber Ortaylı'dan aktarmış olduğu bilgilere göre ülkemizde 1923-1928 yılları arasında yıllık kitap basım ortalaması 600 - 800 iken 1931 yılında bu sayının 1000'e yaklaşmıştır. Yeni harflerin kabulünden sonra okuma yazmanın halka öğretilmesi amacıyla Millet Mektepleri açılmıştır. Millet Mektepleri ile okuma-yazma hareketi genişlerken,

gazetelerin yeni harflerle basılması ve devlet dairelerindeki yazışmaların yeni harflerle olması kararlaştırılmıştır. (Toprak, 2008: 44-49)

Eğitim alanındaki yenilikler çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda Atatürk bu konuda şu sözleri söylemiştir:

“Bir yurdun en değerli varlığı yurttaşlar arasında ulusal birlik, iyi geçinme ve çalışkanlık duygu ve kabiliyetinin olgunluğudur.” (Akt. Toprak, 2008: 45)

Cumhuriyetin ilanından sonra eğitim alanında yapılan yeniliklerle okula verilen önemin arttığı görülmektedir. Gazetede yayımlanmış olan şiirler aracılığıyla inkılapların öneminin kavratıldığı ve ülkenin gelişmesinde okulun işlevinin vurgulandığı tespit edilmiştir. Gelişimin çalışmakla olacağı fikri şiirler aracılığıyla okurlara iletilmiştir. Bu şiirlerin (1. şiir haricinde) okurlar tarafından gönderilmiş olması dönemin çocuklarının okumaya hevesli, okul sevgisiyle dolu bireyler olduğunu göstermektedir.

4.2.1.1.3. Aile- Çocuk İlişisini Konu Edinen Şiirler

Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirlerin büyük bir bölümünde aile konu edilmiştir.

Gazetede yer alan şiirlerin bir çoğunda anne- çocuk ilişkisi ön plana çıkarılmıştır. (Bk. Nu.:5, Nu.:8, Nu.:63, Nu.:102, Nu.:169, Nu.:194, Nu.:241, Nu.:241) Bu şiirlerde “anne sevgisi” ve “özlem” temalarının işlendiği görülmektedir. Okumak gayesiyle gurbette olan çocuğun annesine duyduğu özlem şiirlerde yer almaktadır:

“Ah Anne
Her yer boyun eğmiş, sahiller kuytu
Sılada olanın yok mu kaygusu?
Ruhumda en yüksek emelsin anne

Hasretim bir sonsuz sevgiye,
Beni de okşarken ah! kızım diye
Hayatta her şeye bedelsin anne,

[...] ”

İzmir kız lisesinden Samime
[Nu.:194, S.111, s.:13, 1.11.934]

Gazetede yer alan anne şiirlerinde anneye duyulan özlem anlatılmaktadır. Bu şiirlerden kimilerinde ölen anneye duyulan özlem söz konusuken kimilerinde de gurbette olan çocuğun annesine duyduğu özlem ele alınmıştır.

“Anneme
Ara, ara oğlunu,
Uzat ona kolun;
Şu hasretli günlerde
Bekle onun yolunu.

Denizlerden öteyim,
Kimsesiz yerlerdeyim;
Güler yüzler önünde
Bir matemli perdeyim.

Karanlıklar içinde,
İstikbalin peşinde,
Gidiyorum koşarak,
Buna şahit ol sen de.

Benden uzak değilsin,
Benimsin, sen benimsin.
Yad ellerde yaşını
Esen rüzgârlar silesin.”

İstanbul L. Kemal Sahir
[S.30, s.:8, 13.4.933]

“Anneme” şiirinde denizlerden öte uzaklarda kimsesiz olan bir çocuğun annesine seslenişi söz konusudur. “*Karanlıklar içinde / İstikbalin peşinde / Gidiyorum koşarak / Buna şahit ol sen de*” dizeleriyle çocuğun istikbali için annesinden uzak olduğunu anlamaktayız. Kendisini bir matemli perdeye benzeten şair, annesinden onu aramasını ve beklemesini istemektedir.

“Anne

Anne, gördüm seni bu gece rüyamda,
Beyaza sarılmış dururdum hülyamda.
Kanadım açtın ben girdim altına,
Oturdum orada gönlünün tahtına..

Uçurdun beni de engin ufuklara.
Dayandın kışlara, keskin soğuklara.
En nihayet indin bahçenin içine,
Gözümü yaladı bir şey, acap o ne?

Çiçekler açılmış bülbüller ötüyor,
İhtiyar bir çoban sürüyü güdüyor.
Havuzda huriler, dizilmiş sakiler,
Bunlar gönüllere neş'e sürur diler.

Gösterdin rüyamda ebedi hayatı.
Nedense hala var dudağımda tadı,
Benim bahtım kara, Ömrüm ondan kara
Ağlıyor gözlerim sızlıyor o yara.”

Kemal Sahir

[S.79, s.:17, 22.3..934)]

Kemal Sahir'in yazmış olduğu bir diğer anne şiirinde ise cennetten gelmiş olan annenin oğluna bulunduğu yeri göstermesi işlenmektedir. Annenin cennet ile özdeşleştirilerek ebedi hayatı göstermesi bile çocuğun annesinin ölümü karşısında duymuş olduğu acıyı silmeye yetmemiştir.

Kemal Sahir'in gazetede yayımlanmış olan beş şiirinden üçünün anne ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Yüz altmış dokuzuncu şiirin başında şair, "Kırk Anne Şiirlerimden" başlığını eklemiştir. Bu doğrultuda Kemal Sahir'in anne özlemi çekerek annesine itafen yazmış olduğu şiirlerden üç tanesinin gazetede yayımlandığını söyleyebiliriz.

Mektepli Gazetesi'nde baba ile ilgili olarak yayımlanmış şiirlerde de özlem teması hakimdir. Bu özlem; ölüm veya ayrılık sonucunda duyulmuş ve şiirlere yansımıştır. (Bk. Nu.:9, Nu.:58, Nu.:72, Nu.:91, Nu.:166, Nu.: 221)

“Babama

Beni öksüz bıraktın daha küçük yaşında
Düşmanın hain kahhar kuşunile mahvoldun
Bize veda etmiştin bir bahar sabahında
Ah: yiğit babacığım erken sarardın soldun

Seni hatırladıkça gözlerim yaşla dolar
Kim bilir hangi toprak sana ebedi mezar
Yad ettikçe ismini yüzüm sararır solar
Benim bu defterime gökte melekler ağlar

Çok yakın bir zamanda yanına geleceğim
Hasretimden sarılıp seni hep öpeceğim

Babacığım rahat uyu ebedî yatağında
Renksiz bir gonca açmış sararan yanağında
Babacığım bak öksüz yavrun işte kaşında
Ah! şehit babacığım beni sev aguşunda”

Daruşşafaka Lisesi:S. Hüsamettin

[Nu.9, S.4, s.:5 (13.10.932)]

Daruşşafaka Lisesi'nden S. Hüsamettin'in yazmış olduğu şiirde savaşta şehit olmuş bir babaya duyulan özleme yer verilmiştir. Babasının mezarını dahi bilmeyen şairin haline gökteki meleklerin bile ağladığı vurgulanmıştır. “Çok yakın bir zamanda yanına geleceğim / Hasretimden sarılıp seni hep öpeceğim” dizeleriyle çocuğun babasına karşı duyduğu

özlemin ancak ölüm ile dineceği anlaşılmaktadır. 1932-1935 yılları arasında yayımlanmış olan gazetede şiirleri yayımlanan çocukların 12- 18 yaşlarında olduğu göz önünde bulundurulursa, bu çocukların babalarının I. Dünya Savaşı'na veya Kurtuluş Savaşı'na katılmış olabileceği ortaya çıkmaktadır. Şehit babaya duyulan özlemin anlatıldığı şiirler bu düşünceyi destekler niteliktedir. Gazetede yayımlanmış olan şiirlerin birçoğunda baba özleminin vurgulanmasının nedeni savaşın çocuklar üzerinde bıraktığı etkilerden dolayıdır.

Gazetede kardeş ile ilgili olan dört şiirden birinde (Bk. Nu.:223) "kardeş sevgisi" teması işlenirken, ölen kardeşe duyulan özlemin de üç şiirde (Bk. Nu.: 34, Nu.: 109, Nu. 187) yer aldığı tespit edilmiştir.

60 numaralı şiirde aileye duyulan özlem, çeşitli sanatsal anlatımlarla yer almıştır.

"Terk Ettiğim Yuva

İslenen duvarda birkaç örümcek
Bir firkat ağını örmekle meşgul.
Can vermiş sakında iki çift böcek,
Önüme uzandı gurbet denen yol.

Odanın en tozlu rafında bile
Annemin dinmiyen eninleri var.
Kolumun ucuyla göz sile sile,
Kardeşim kenarda büzülüp ağlar.

Kalbimde hasretin var yaraları,
Arabam yürüyor hep yavaş yavaş,
Gönlümde mazinin hatıraları,
Gözümde düşmiyen iki damla yaş."

Konya San'at m. No: 72 M. Zeki
[Nu.:60, S.18, s.:8 (19.01.933)]

Yalnızlığın tasviriyle başlanan şiirde, gurbete çıkmış olan bir çocuğun ailesine duyduğu özlem anlatılmaktadır. Ruh halini bulunduğu mekânla desteklemeye çalışan şair "*Gözümde düşmiyen iki damla yaş*" dizesiyle gurbette gözlerinin her zaman yaşlarla dolu olduğunu vurgulamaktadır.

Toplumun temel niteliklerini yansıtan en küçük birim olan aile, çocuğun fiziksel ve psikolojik gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Çocuğun sağlıklı bir benlik algısı geliştirerek, özerkleşmesi ailenin tutumuna bağlıdır. (Ayhan,2004:22)

Edebiyatımızda sıkça kullanılan konulardan biri olan aile-çocuk ilişkisi, Mektepli Gazetesi'nde okurlara kazandırılmak istenen değerlerdendir.

Gazetede yer alan şiirlerde genellikle aile bireylerine duyulan özlemin anlatıldığı dikkati çekmektedir. Çocukların şiirlerini kaleme alırken hüznün ve özlemlerle dolu duygulara yer vermeleri dikkat çekmektedir. Bu durum I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın uzantısı olarak savaşta şehit olan babaya duyulan özlemin şiirlere yansımaları olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca eğitim ve öğretim alanında yapılmış olan değişiklikler neticesinde kendi memleketinden, okumak için ayrılmış olan çocukların ailelerine duyduğu özlem de şiirlere yansımıştır. Bu şiirlerde her ne kadar gurbet olgusunun dayanılmaz zorluğu vurgulansa da satır aralarından istikbalin kurtuluşu için bu durumun gerekli olduğu, mesajı çıkarılmaktadır.

4.2.1.1.4. Doğayı Konu Edinen Şiirler

Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirleri konularına göre ayırdığımızda doğayı konu edinen şiirlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Deniz sevgisinden, köy hayatına, mevsimlerin uyandırdığı duygulardan, çoban hayatına kadar birçok tema, çocukların gazetede yayımlanmış olan şiirlerini zenginleştirmiştir. (Bk. 4, 41, 42, 45, 59, 64, 68, 73, 77, 78, 83, 85, 88, 94, 99, 101, 103, 112, 119, 120, 124, 126, 128, 132, 155, 158, 159, 170, 177, 179, 184, 186, 189, 193, 195, 199, 200, 201, 206, 211, 213, 237, 243, 244)

Akşamın oluşu ve gecenin hissettirdikleri okuyucuların göndermiş olduğu şiirler arasında sıkça yer almaktadır. (Bk.15 20 21 23 25 52 55 62 70 76 80, 89, 92, 93, 97, 105, 107, 108, 112, 113, 114, 122, 134, 135, 146, 148, 151, 152, 179, 185, 202 217 219 237)

“Bebekte Akşam

Her taraf karanlık, her taraf kara
Yalnız sahillerde kızıl bir yara;
Kararan denizde kızılışarak
Yanıyor bu yara titrek sularda.

Denizin kararan siyah saçları
Çiçeklerde uçan küçük bir arı,
Karşı denizlerden ufku aşarak

Dağlardan kayboldu çam ağaçları.
Feyziati L. Edip Necmi
[S.20, s.:7,(02.02.933)]

Feyziati Lisesi'nden Edip Necmi'nin yazmış olduğu şiirde Bebek'te akşamın oluşu anlatılmaktadır. Şiirde karanlığın çökmesiyle etrafın karardığı belirtilmiş ve güneşin deniz üzerinde bıraktığı kızılık, bir yaraya benzetilmiştir.

Günün bitimi ve gece genellikle şiirlerde hüznün temasıyla aktarılmıştır. Akşamın oluşu şiirlerde hüznün, keder ya da korkuyu beraberinde getirmiştir. Bazı şiirlerde akşamın oluşu ile ömrün sonlanması arasında bir bağ kurularak, akşamların ölümü yaklaştırdığı fikri vurgulanmıştır.

“ [...]”
Bağra bir yara açan akşamlar
Hicrana benzer, hüznün doludur.
Rüha zehirden bir hançer saplar
Bir ömrün onlar gidiş yoludur.”
Davutpaşa O. M. 216 Sadık
[Nu.:97, S.28, s.:8, 30.3.933]]

Aşağıdaki şiirde, doğada akşamın oluşuyla baş gösteren solgun ve ıssız manzaradan bahsedilmektedir. Şehirlerin, ışıklar ile sunî bir gündüz oluşturularak akşamın kederinden kurtulduğu düşünülmektedir.

“ [...]”
Nihayet şehirler ışık içinde,
Sun'i gündüzlerle kedersiz kalır.
Deniz, dere, ova başka biçimde
Ölgün, bitkin, solgun ve ıssız kalır.”
Pertevniyan İ. N. 765 Mustafa Fahri
[Nu.:105, S.30, s.:8, 13.4.933]]

Mektepli Gazetesi'nde akşamın oluşunun anlatıldığı bazı şiirlerde de huzur söz konusudur. (Bk.55, 62, 179) “Köyde Akşam” adlı şiirde akşamın sahilleri “çok tatlı bir hisle ürpertiği” belirtilmiştir. Şair, akşam yanan ışıkların sudaki yansımasını “renklerin suya mor karanfiller gibi dökülmesi” olarak görmektedir. Bu doğrultuda “Köyde Akşam” şiirinde akşamın köydeki insanlara huzur getirdiği belirtilmiştir.

“Köyde Akşam
Kızıl gökten sulara, indi masmavi bir sis
Sardı uzak dağları ıslak mendiller gibi
Ürperti sahilleri tatlı çok tatlı bir his
Döküldü renkler suya, mor karanfiller gibi

Yanık sesler eridi siyah gece içinde ;
 Bir damla göz yaşından daha titrek yıldızlar
 Çeşmeye gidiyorlar , hepsi aynı biçimde
 Başları peştamallı, omzu testili kızlar.”

Ahmet Vehbi
 [Nu.:179, S.91, s.:16, 14.6.934]]

Akşamın hissettirdiklerinin aksine şiirinde, sabahın oluşuna yer veren İnönü İlkmektebi öğrencisi Sabiha, bu durum karşısında duyduğu hisleri dile getirmektedir. Şiirde sabahın oluşu, şaire, neşe-sevinç vermektedir .

“ [...]
 Anladım sabah oldu
 Güneşin şevki doldu
 Kuşlar geldi neş'eye,
 Sevinç doldu her yere.
 [...] “

[Nu.: 140, S.57, s.:17, 19.10.933]]

Mektepli Gazetesi'nde doğayı konu edinen yirmi şiirde mevsimlere yer verildiği görülmektedir. Şiirlerde çocuklar, kış ve sonbahar mevsimlerini genellikle hüznün teması ile bağdaştırmışken, ilkbahar ve yaz mevsimlerinin kullanıldığı şiirlerde sevincin hakim olduğu tespit edilmiştir.

Gazetedeki bazı şiirlerde ilkbaharın sevinci ve etrafa neşe getirdiği üzerinde durulurken, (Bk. 83, 94, 123,132) bazılarında da yaz mevsiminin kişilerde uyandırmış olduğu duygular ele alınmıştır. (Bk. 128, 186, 193) Yazla ilişkili olarak şiirlerde sıcak, güneş, deniz, buğday gibi kavramların yer aldığı tespit edilmiştir.

“Bahar
 Kuşlar öttü kırlarda,
 Yeşillendi ağaçlar.
 Çimen ve çayırlarda
 Hep neşeli çocuklar.

Kimi oynar oyuncak,
 Uçururlar uçurtma.
 Sesler sarar dört bucak
 Vaktini evde tutma

İlk bahar çocukların,
Yoktur başka onlardan
Getiren hep baharın
Zevkini daha kıştan.”
Erkek muallim m. N. 666 Ziya
[S.27, s.:8, 23.3.933]

Sonbaharın konu edildiği (Bk.18, 35, 42, 45, 77, 189, 211) şiirlerde ise rüzgâr ögesinin sıkça kullanıldığı görülmektedir. Bu şiirlerde “hüzün” temasının hakim olduğu belirlenmiştir.

Kış mevsiminin şiirlerde genel olarak; (Bk. 59, 64, 68,170) soğuk, kar, yağmur, rüzgâr gibi kavramlar ile anlatıldığı görülmektedir. Genellikle kışın zorluklarına değinilen şiirlerde ilkbahara ve yazaya duyulan özlem dile getirilmiştir.

Kış

Bak tabiat bürünmüş bembeyaz bir kefene!..
Merhametsiz bir rüzgar sataşiyor geçene,
Ortalıkta sükûnet korkunç bir vahşilik var;
Her yerde hal sönmüş herkeste bir elem var.

Ürperiyor tüylerim baktıkça şu dağlara
Zirveleri benzıyor tıpkı «Evliyalara»
İşte bak uzaklarda bir kefenli duruyor!..
O üryan vücudunu esmer duman bürüyor.

Bazan güneş çıkıyor tebessümler ederek
Darılıyor kaçıyor bulutlara girerek.
Karartıyor bahtımı bu mevsimin günleri
Nerede ilk baharın o şakrak bülbülleri?...

Er. As. mp. M. Sami
[S.80, s.:17, 29.3.934]

M.Sami'nin yazmış olduğu “Kış” isimli şiirde beyaz bir kefene benzetilen kar, tabiatı esir almıştır. Rüzgârın da merhametsizce insanlara sataştığı vurgulanmaktadır. Her yerde hakim olan sessizlik ise etraftakilere elem vermektedir. Karlı dağ zirvelerinin evliyalara benzetildiği şiirde, kefenli kelimesi ile kış mevsimi ve ölüm arasında bir bağ kurulmuştur. Şair, ara sıra çıkan kış güneşinin kısa sürede kaybolmasını, güneşin darılarak bulutların arasına kaçması olarak değerlendirmektedir. Kış günlerinin bahtını kararttığını düşünen şair, ilkbaharın şakrak bülbüllerine duyduğu özlemi dile getirmiştir.

64 numaralı aşağıdaki şiirde ise kışın hoşluğundan bahsedildiği görülmektedir. Kar topu ve kızaklarla oynanan oyunların kış günlerini renklendirdiği üzerinde durulurken, derslerin unutulmaması gerektiği mesajı verilmektedir.

“ [...]

Kış geliyor, hazırlanın

Kızaklara, kar topuna.

Kış geliyor, fakat sakın

Dalmayın yalnız oyuna.

Kış başı soba başında

Derse çalışmak da hoştur.

Bilgiyle dolsun başın da

Ondan sonra kızak kuştur.

[...] ”

Galatasaray L. Şefik Şakir

[Nu.:64, S.19, s.:8(26.01.933)]

Gurbetteki kişilerin sılaya duymuş oldukları özlem, aşk gazetede yer alan temalardandır. Birçok şiirde, gurbete çıkan kişilerin memleketlerine ulaşma isteği dile getirilmiştir. (Bk. 17, 18, 37, 44, 49, 65, 81, 98, 130, 147, 182, 188, 204)

“Uzaktan

Çiçekle bezenmiş yurdu anarken

Şu ulu denizi yarasım gelir...

Hasretle tutuşan gönlüm yanarken.

Bağa gül dermeğe varasım gelir...

Dallar çırpınıyor saçını yolup,

Eziyor bu gece içime dolup,

Uzak elimde kalan annemi bulup,

Saçile yaramı sarasım gelir...

Genç kızlar harmanda döven sürerken

Her tarafta neş'e herkes gülerken,

Çitlenbik altında bir öğle erken,

Yatarak uyuya kalasım gelir...

Ufukta yükselen bir karlı dağın

İçinde bir gönül eğleyen bağın,

Deli dolu akan Kızılıрмаğın,

Durarak seyrine dalasım gelir...”

Balıkesir Necati Bey m.m. Halil Sezai

[S.19, s.:8 (26.01.933)]

Balıkesir Necatibey Muallim Mektebi'nden Halil Sezai şiirinde, denizleri yarıp çiçeklerle bezenen memleketine ulaşmak gayesindedir. Çitlenbikler altında öğle uykusuna yatmak isteyen şair, herkesin neşeli ve güler yüzlü

olduğu memleketine ve annesine özlem duymaktadır. “*Deli dolu akan Kızılıрмаğın / Durarak seyrine dalasım gelir*” dizelerinden şairin memleketinin Kızılırmak dolaylarında olduğunu öğrenmekteyiz.

Anadolu sevgisinin de çeşitli şiirlerde kullanıldığı görülmektedir. (Bk. Nu.: 38, Nu.:171, Nu.:222) Böylelikle gazeteyi okuyan çocuklar, Anadolu’nun çeşitli yerleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır.

“Anadolu’ya
Ey cömert Türkiyem, şirin Türkiyem,
Her köşen acuna bedel Türkiyem.
Acunda hangi ülke bu kadar zengin,
Ucuyok, sonuyok, engin mi engin.
*
Yüzlerce yıl sana hep hor baktılar,
Seni yıktılar seni hep yaktılar.
Sen bizimsin artık sadece bizim.,
Sahibiyiz artık öz ülkemizin.
*
Senibiz o kadar seviyoruz ki,
Damarımızda akan kanısın sanki.
Ciğerimize giren o saf havan,
Yaşasın o yurdu bize yaratan.”

Bergama O. M. S. II

No. 64 CEMAL

[S.122, s.:19, 17.1.935]

“Anadolu’ya” adlı şiirde, Bergama Orta Mektebi’nden Cemal’in vatanına duymuş olduğu sevgi dile getirilmektedir. Türkiye’nin acundaki en zengin ülke olduğunu söylemiş olan şair, ülkenin bağımsızlığına kavuşması karşısında duymuş olduğu sevinci “*Yüzlerce yıl sana hep hor baktılar / Seni yıktılar seni hep yaktılar / Sen bizimsin artık sadece bizim / Sahibiyiz artık öz ülkemizin*” dizeleriyle şiirine yansıtmıştır.

Son dörtlükte damarlarımızdaki kanla özdeşleşen vatanın, yaratıcısına duyulan minnet aktarılmaktadır. Gazetede yayımlanmış olan 205 numaralı şiirdeki “*Türkiyeyi yaratan biricik başbuğ sensin*” dizesi ve 232 numaralı şiirdeki “*Arz yüzünün sonuncu dâhi peygamberisin / Fermanını duyacak yarınki nesil bile / Asarını bir kuran sanarak öyle bilsin / Kâğıtlardan okusun namını destan diye*” dizeleri; Atatürk’e kutsal bir anlam ithaf edilmiş olduğunu göstermektedir. Bu nedenle “Anadolu’ya” adlı şiirdeki minnet duygusunun ilahi bir güce mi, yoksa bağımsızlığın lideri olan Atatürk’e mi sunulduğu tam olarak belirlenememekle birlikte “*yurdu bize yaratan*” ifadesi ile Atatürk’e kutsal bir anlam yüklendiği düşünülmektedir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinde konu olarak sıkça rastladığımız hayvan unsurunun, gazetede ki şiirlerde kullanılmamış olması dikkat çekmektedir. Gazetede şiirleri yayımlanmış olan çocukların, şiirlerinde hayvanları konu olarak seçmediği görülmüştür. Fakat bazı şiirlerde hayvanların, şairin duygularını aktarmada yardımcı öge olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

“ [...]

Altından duvak örttü mehtap durgun sulara

Gece siyah tül gibi çöktü mor kayalara ,

Bülbül hasretlisinden ayrıldı çimenzardan

Gül yalnız dudak büktü sağa sola bakarak..

Ay uzak tepelerden süzüldü mor sulara..

[...] ”

Süleyman Fahri
[S.16, s.:6(05.01.933)]

Sever(2008:199)'e göre yaşama, insana, doğaya, hayvanlara sevgi ile yaklaşan; kendisi ve çevresiyle barışık, hoşgörülü, demokratik kültürü içselleştirmiş insanlar yetiştirmede çocuk edebiyatına önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda gazetede ki doğayı konu edinmiş olan şiirlerin sayıca fazla olması, şairlerin yaşadıkları çevreye karşı duyarlı olduklarını göstermektedir. Doğayı konu edinen şiirler incelendiğinde genellikle hüznün temasının hakim olduğu tespit edilmiştir.

4.2.1.1.5. Milli Değerleri Konu Edinen Şiirler

Edebi türler aracılığıyla çocuklara milli değerler kazandırmak isteyen edebiyatçılar, eserlerinde kahramanlık konusunu sıkça işlemiştir. Mektepli Gazetesi'ndeki türler ile de çocuklara milli değerler kazandırılmak istendiği görülmektedir. Bu türler arasında şiirlerin de yer aldığı belirlenmiştir. (Bk. 22, 24, 31, 33, 36, 48, 61, 66, 75, 84, 87, 95, 106, 127, 129, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 150, 156, 164, 172, 173, 176, 181, 190, 191, 192, 196, 207, 208, 209, 212, 224, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 238, 239, 243)

Silâhım

Ey hicranlı yuvaların, ey kahraman erlerin,
Ey bağlanan gönüllere vicdanların elile,
Ey yalçın kayalardaki yoldaşı askerlerin
Üstün tutamam kimseyi bir kurşunundan bile.

Bir mezarsız kabristana atılırken kefensiz
Seninle can vereceğim aziz silâh yine ben,
İmkânı yok silahım bir lâhza yaşamam sensiz
Kalbinden ayrılırmı hiç, bir ölmek isteyen?

Fen ne kadar ilerlerse yine yüksek başısın,
Senin de milletin gibi bir ebediyetin var.
Şu kimsesiz hayatımın en aziz yoldaşısın;
Sevememiştım ben daha anamı senin kadar.

Kuleliden: Yıldırım
[S.10, s.:6 (24.11.932)]

“*Silâhım*” şiiri, Kuleli’den Yıldırım’ın silahına duymuş olduğu sevgiyi konu almıştır. Şiirde mezarları bilinmeyen, silahıyla birlikte toprak olmuş binlerce şehite gönderme yapılarak “*Bir mezarsız kabristana atılırken kefensiz / Seninle can vereceğim aziz silah yine ben*” dizeleriyle şairin şehit olma arzusunda olduğu vurgulanmıştır. Fenin ilerlemesine karşın silahın yerini hiçbir şeyin alamayacağını aktaran şair, silahın Türk milleti gibi ebedi kalacağını ifade etmektedir. Kendisine hayat yoldaşı olarak gördüğü silahını annesinden daha çok sevdiğini dile getirmektedir.

Palabıyık(2008: 225)’a göre Kurtuluş Savaşı sırasında gösterilmiş olan mücadelenin dünyaya örnek olacak şekilde ve büyük fedakarlıklarla kazanılmış olması milletimizin arkasına “tarihi geleneklerimizi” aldığını göstermektedir. Bu tarihi geleneklerimiz arasında bulunan “gazilik ve şehitlik mertebesi”, “silahın kutsallığı” gibi öğelerin Mektepli Gazete’sindeki şiirlere yansıdığı görülmüştür. Bu konulara önem verilmesi ve çocukların bu konuları şiirlerine taşımaları, Milli mücadelenin kazanılmasını sağlayan ruhun devam ettiğini göstermektedir.

Zafer

Afyonkarahisara yunanlılar girdiler
Sonradan bir mum gibi kılıçtan eridiler
Kadın, erkek durmadan canlarını verdiler
Türk ulusu yarattı, o zaman bir kumandan
Yıldırım gibi geldi orta anadoludan

* *

*

Geçti Türk ordularının, bu birden önlerine
 Fırladı Türk askeri düşman üzerine
 Türk dönmiyecek eski istibdat günlerine
 Diye bağırdı birden bu büyük vatanından
 Yüksелеcek, kanacak, Türk düşmanı yurdundan

* *

*

Hedefini gösterdi ata türk ak denize
 Haydi yürüyünüz bu büyük hedefinize
 İzmirden döküldüler hepsi birden denize
 Düşman kovduk anadoludan eze eze
 Ata türk yeni bir yurt yarattı hepimize

DİLÂVER ÖNDER

[S.125, s.:16, 7.2.935]

Milli Mücadele'nin gururla anlatıldığı “Zafer” adlı şiir, ülkenin kadın-erkek birlikte savaşarak kazanıldığını göstermektedir. Yunanlıların Afyonkarahisar’ da yenilmelerini bir mum gibi erimeye benzeten şair, Türk’ün eski istibdat günlerine dönmek için ölesiye savaştığını vurgulamıştır. Son dörtlükte ise bu kahramanca savaşın önderliğini Atatürk’ün üstlendiği aktarılmıştır. Atatürk’ün “Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir, İleri” sözünden hareketle düşmanın Anadolu’dan kovuluşu şiirde büyük bir onurla anlatılmıştır.

Ulu Önder Atatürk’e duyulan sevginin araştırmamızın konusunu oluşturan şiirlerde sıkça yer aldığı görülmektedir. (Bk. Nu.12, Nu. 205, Nu.216, Nu.218, Nu.225, Nu.235, Nu.236)

“Ulu Gazi

Bir sözünle dünyaya kendini sevdirdirsin
 Yaptığın işler ile yurdu sen yükseltirsin
 İstersinki ulustan pek çok Gazi yetişsin
 Onlarda senin gibi bu budunu yüceltsin

Yurt zindan da uyurken ona nur verensin
 Dili özleştiren, fesleri atan sen sin
 Halkın dilinden anlar onunla dertleşirsin
 Bu âleme her zaman sesini dinletirsin

Bazan coşar sel olur kâinatı örtersin
 Sonra bir güneş olur bize ışık verirsin
 Fakat ne olursan ol sen bizim Gazimiz sin
 Türkiyeyi yaratan biricik başbuğ sensin”

Fevziye Lisesi

187 Ali Yahya

[S.115, s.:14, 29.11.934]

Fevziye Lisesi'nden Ali Yahya'nın yazmış olduğu "Ulu Gazi" şiirinde Atatürk'ün tüm dünyada sevildiği, yaptığı işler ile ülkeyi yükselttiği vurgulanmış ve yurdun yücelmesi için nice Gaziler yetişmesini istediği dile getirilmiştir.

İkinci dörtlükte Atatürk'ün dilde sadeleşme ve kılık kıyafet konularında yapmış olduğu yeniliklere değinen şiir, Atatürk'ün halkın dilinden anlayan yapısını ön plana çıkarmıştır. Şiirde, "*Kainatı örten bir sel*" ve "*halka ışık veren bir güneş*" gibi olan Atatürk, "*Türkiyeyi yaratan biricik başbuğ*" olarak adlandırılmıştır.

Gazinin heykeline

Bir ıssız gecenin sonunda gördüm,
Uyandım uykudan canlanır gibi;
Rüyamda çözmüştüm bağlı bir düğüm,
Sinende okunan o satır gibi.
Alnında gördüğüm manalı izler

Gaybolup eriyen bir sırmı gizler?
Akşamla baktığım uzun denizler;
Zihnimde gördüğüm bellerde izler,
İstersen erirler yalnız söz ister...

Her zaman görürüm yine buradasın,
Etrafında mevsim henüz ilk bahar.
Yılmayan gözlerin semada alnın!
Kalbinde Tanrımın cesareti var.
En sonra kavuştun o emeline.
Lâtif rüzgârına göğüs vererek
İnlet etrafını hürüz diyerek,

Bursa askeri Lisesi
Cevdet Fikret

[S.5, s.:3 (20.10.932)]

Bursa Askeri Lisesi'nden Cevdet Fikret'in göndermiş olduğu şiirde Atatürk'e duyulan hisler aktarılmaktadır. Atatürk'ün yılmayan, kararlı, cesur yapısını ön plana çıkaran şair, hür olmanın sevincini yaşamaktadır.

"ATATÜRKE ÖTKÜLER

SEN

Kartallar senden aldı bükülmez kanadım
Senden aldı gönüller sevişmenin tadını
Yaylada kaç yiğitler anar senin adını
Kızlar senin türkünü söyler Pınar başında

Erlerin bir yıldırım sesi duysa derinde
Sesini duymuş gibi olur gönüllerinde
Aransa sen çıkarsın yüreklerin yerinde
(tü) babanın yaşında atanın gözyaşında

Sen gök gibi yer gibi yaradılışla dolusun
Dedin benim budunumun kanından ergen olsun
Yeni baştan adını koydun eski ulusun
Bir budun yarattın ki baba, oğul yaşında”

FARUK NAFİZ

[S.121, s.:2, 10.1.935]

Faruk Nafiz'in Atatürk'e itafen yazmış olduğu “Atatürk'e Ötküler-Sen” şiiri, üç dördlükten oluşmaktadır. Her bir dördlüğünde Atatürk sevgisinin farklı boyutlarından bahseden şair, ilk iki dördlükte ülkedeki yiğitlerin, kızların, erlerin, babaların ve ataların Atatürk'e duymuş oldukları sevgiyi aktarmaktadır. Kartalların güçlü kanat özelliklerini, sevişmenin de tadını; Atatürk'ten aldığını vurgulayan Faruk Nafiz, son dördlükte “*Yeni baştan adını koydun eski ulusun*” dizesiyle, Türkiye Cumhuriyeti' nin Osmanlı'nın devamı olduğunu dile getirmektedir.

Kutlu olsun

-Büyük öndere-

Bu ulus senden gayri bir “Atatürk,, bulmadı,
Kutlu olsun ey baş buğ: Sana Atatürk adı,
Gönlümüzde yaşarsın yaşadıkça Türk adı,
Kutlu olsun ey baş buğ sana Atatürk adı.

MEHMED KARACA

[S.124, s.:2, 31.1.935]

Mustafa Kemal'e 24 Kasım 1934 tarihli ve 2587 sayılı kanun ile “Türklerin Atası” anlamına gelen Atatürk soyadının verilmesi, Mehmet Karaca'nın “Kutlu Olsun” şiirinde yer almıştır. Şair, Atatürk soyadının verilmesi karşısında duymuş olduğu hislere yer vererek, Türklük yaşadıkça Mustafa Kemal'in gönlümüzde kalacağını dile getirmiştir.

Atatürk

Bütün çağlar içinde en büyük Türkün adı:
Atatürk.. Yıldızların görmediği bir Oğan...
Güneyden Günbatara bu ad nasıl çınladı
Nasıl gökler gürlendi dağlarda yankulardan...

Atatürk... adı gibi yücedir yücelerden...
Soy ağacı üstünde ün veriyor her daha...
Tan yerine kavuşup sonsuz gecelerden
Adını gün yazıyor sönmez parıltılarla...

Bozkırlarda yol aldı güne eren dirgele,
Aydınlığı yayıldı en uzak öceklere
Kurtardığı ülkeden ağıldı son gölgele,
Atatürk güneşini saldı geleceklere.

Atatürk Hey acuna adı sığmaz ulumuz,
 Nice tunç abakların üstüden bakıyorsun.
 Senin gibi coşmada ne Atillâ, ne Oğuz,
 Sen ışık dalgasının, köpürmüş akıyorsun
 H. Fahri Özensoy
 [S.129, s.:18, 7.3.935]

Atatürk sevgisinin ele alındığı diğer bir şiir ise H. Fahri Özensoy'un dört kıtadan oluşmuş olan "Atatürk" şiiridir. Şiirde, çağlar içindeki en büyük Türk olarak gösterilen Atatürk'ün dünyadaki herkes tarafından tanındığı aktarılmıştır.

"ULU Önder'e
 Ey sevgili Atatürk sen
 Bizi yağılar elinden,

Kurtararak yol gösterdin
 Durmadan ileri.. dedin.

Sen bu buyruğu verince
 Hepimiz düştük sevince,

O, yüreğindeki ateş
 Olmuştu bizlere güneş..,

Yırtarak karanlıkları,
 Aydınlatmıştı her yanı.

Siz de atıldık ileri
 Bin yıla olacak işi,

Başarmıştık on bir yılda
 Ulu Önder, sen bin yaşa..."

Besim Hikmet
 [S.129, s.:18, 7.3.935]

Besim Hikmet, gazetenin 129. sayısında yayımlanmış olan şiirinde Atatürk'e seslenerek milletin içinde bulunduğu kötü durumdan onun rehberliğinde çıkıldığını, bunun da milleti sevince boğduğunu vurgulamaktadır. Şiirin son kısmında ise bin yılda elde edilecek kadar zor olan başarılarla, Atatürk döneminde, kısa sürede ulaşıldığı belirtilmiştir. Bu bağlamdan hareketle şiir aracılığıyla, Atatürk ilke ve inkılâplarının başarılı bir şekilde uygulanmış olduğu ve on bir yıl gibi kısa bir zamanda yeni devletin birçok alanda başarıyı yakaladığı fikri okuyuculara iletilmiştir.

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerde cumhuriyet ve inkılâp sevincini anlatan, gelişmenin önemini vurgulayan şiirlerin bulunduğu görülmektedir. (Bk. Nu.79 Nu.110, Nu.125, Nu.141, Nu.142, Nu.220, Nu.227)

“Cumhuriyetimiz
Kalbimizin emeli gözlerimize doldu ,
Cumhuriyetimizi tek cihan tanıyoruz.
Güneş avucumuzda eridi, ateş oldu,
Fezayı dolduracak kadar geniş yurdumuz.

Ellerimiz aynı kan, aynı ateşle yanıp,
Yarattı yaşamamız için yeni bir dünya.
Ellerimiz aynı aşk, aynı kana boyanıp,
Gökten indirmeyecek, aslâ, Yıldız la Ay ı.

Nasıl, damarımızda dönüyorsa aynı kan,
Biz Türk çocukları da aynı yurdun kalbinde
Birbirinden ayrılmaz bir varlığız. Bu vatan
Sevgisinin eşi yok, ve olamaz, bir dinde.

Mademki varlıkları yaratan insanlarız,
Kendimize hayatı veriyoruz kendimiz,
Ülkümüzle kaldıkça sonsuz yaşayacağız,
Ebediyete varıp Ezeldeki izimiz.”

VAHDET GÜLTEKİN
[S.58, s.:8, 26.10.933]

Vahdet Gültekin'in yazmış olduğu “*Cumhuriyet*” şiirinde güneşi avcunda eritip ateş yapacak kadar güçlü olan bir milletin, bayrağından dolayısıyla da bağımsızlığından vazgeçmeyeceği vurgulanmıştır. Eşsiz bir vatan sevgisiyle yazılmış olan şiirde, aynı ülkü doğrultusunda toplanmış olan insanların kendilerine yaşamak için yeni bir dünya yarattığı belirtilmiş ve bu dünyanın, ülkesüne bağlı kalacak olan insanlar ile ebedi olacağı fikri yansıtılmıştır.

“ [...]”

Yüz yıllarca, Türk adı bu acuna şan verdi,
Ey genç okur, öz dili, önder armağan verdi..
Bize kesin ağızlı, çelik yatağan verdi..

Başımızda var bizim yüce başkanımız;
Yaşasın baş kanımız! Yaşasın baş kanımız!.. “

MEHMED KARACA
[S.124, s.:18, 31.1.935]

Cumhuriyet döneminde yapılmış olan yeniliklerin gazetede yayımlanmış olan şiirleri etkilediği görülmektedir. Bu noktadan hareketle Atatürk'ün önderliğinde başlatılmış olan dilde sadeleşme hareketi, gazetede yayımlanmış olan şiirlere konu edilmiştir. “Öz Dil İle” şiirinde şair okurlara seslenerek öz dilin, Atatürk tarafından armağan edildiğini belirtmektedir.

Gazete’de yer alan şiirlerde savaş durumu, vatan hasreti, Anadolu sevgisi, bayrak sevgisi gibi konulara da yer verilmektedir. (Bk. Nu.110, Nu.175, Nu.198, Nu.222)

“Türk ruhunda ve edebiyatında öteden beri mevcut olan vatan ve bayrak sevgisi, modern Türk edebiyatının en önemli temalarındandır.” (Serarşlan, 2007: 439) Nitekim zaferin ve cumhuriyetin ilanına müteakip milli bayramlarda mahalli kurtuluş günlerinde, vatan, bayrak gibi kavramlar üzerine yazılmış olan şiirler okunmaya başlanmıştır. Bu süreçte istediği gibi bir şiir bulamayan Adana Lisesi edebiyat öğretmeni şair Arif Nihat Asya bir şiir kaleme almış ve yazmış olduğu “Bayrak” şiiri ile “bayrak şairi” ünvanını almıştır.

Serarşlan(2007: 446), bu şiirlerden en güzellerinin, tarihî hadiselerin oluşturduğu duygu ve düşünce atmosferinde yazıldığını belirtmektedir. Bu bağlamdan hareketle Mektepli Gazetesi’nde yer alan şiirlerin Milli Mücadele yıllarının ve Cumhuriyet dönemindeki yeniliklerin tarihî atmosferinde yazılmış olduğu, vatan ve bayrak sevgisi temalarının bu şiirlerde çoşkulu bir şekilde ele alındığı görülmektedir.

“TÜRK BAYRAĞI

Sen ne kadar şanlısın!
Zafere nişanlısın.
Yüzünde bin bir gurur
Şerefle yanar durur.
Ruhumun kâbesinde
Duyarım başka sürur.
Her dağın tepesinde
Şanınla gölgen durur.
Yanık hasret sesinde,
Bayrak, toprak duyulur...
Var mıdır bir emsalin?
Şehit kanı timsalin.

Gökten ayı indirdik
Yıldızı kardeş verdik.
İsminle duyarız biz
İftihar; şen ölkemiz
Göklerinde sen çirpın

Tarihe daha yakın
 Mazide şeref verdin
 Yeni ikbale erdin.
 Bin selâm Türk bayrağı ,
 Tanrının armağanı.”

Amasya O.M
 ŞÜKRÜ TEKİN
 [S.33, s.:8, 4.5.933)]

Amasya Orta Mektep'inden Şükrü Tekin'in yazmış olduğu şiirde bayrağın yüceltildiği görülmektedir. Bayrak hakkındaki duygu ve düşüncelerin aktarılmasında “zafer”, “şeref”, “şehit”, “şan”, “iftihar”, “ikbal” gibi kelimeler seçilmiştir. Son kısımda ise bayrağın bize “Tanrının armağanı” olduğu aktarılmıştır.

Oğuzkan (2010:354)'a göre yerli eserlerde tarihimizin unutulmaz dönemlerini ve değerlerini tanıtmak, Atatürk Devriminin önemini açıklamak ve bu devrimlerin genç kuşaklara yozlaştırılmadan sürdürülmesini sağlamak, demokratik toplum yaşayışıyla ilgili birtakım ana ilkeleri benimsetmek gibi temalar kullanılmaktadır. Bu doğrultuda Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler söz konusu temaların ışığında yazıldığı görülmektedir.

Gazetede yayımlanmış olan şiirler aracılığıyla çocuklara vatan ve millet sevgisi kazandırılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Önemli olayların ve değişikliklerin yaşanmış olduğu Milli Mücadele ve Cumhuriyet'in ilanı sonrasındaki dönemde bireylerin vatan ve millet sevgisi etrafında toplandığı görülmektedir. Ülkenin bağımsızlığını her şeyden üstün tutan Türk milleti için bir ülkü olarak belirlenen, milli birlik ve beraberlik bu dönemde yazılmış olan şiirlere yansımıştır.

4.2.1.1.6. Çeşitli Konulardaki Şiirler

Cumhuriyet kuşaklarının öz yaşantıları hakkında bilgi sahibi olduğumuz Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerde yerli malı, sanat gibi çeşitli konulara yer verildiği görülmektedir. (Bk. Nu.:30, Nu.:46, Nu.:57, Nu.:82, Nu.:160 Nu.:161, Nu.:162, Nu.:163, Nu.:215)

San'at

Anlamak dileyorsan terakkinin yolunu ;
Göz gezdür memleketin toprağına, taşına!
Arkadaş, istiyorsan sıvayarak kolunu
Geç kıvılcımlar saçan şu ocağın başına!..

Çekiç terennüm eder san'at şarkılarını,
Bu sesler hakikattan birer yanık bestedir.
Bize haber veriyor ümit dolu yarın,
Bugün bütün kulaklar bu müjdeli sestedir..

San'at, o çalışkanın bulunduğu her yeri
Ve her büyük milleti yükseltecek bir adtır.
Bir düstur olur bize Gazinin şu sözleri :
"Medeniyet tahtının merdiveni san'attır!"

Bursa San'at mektebi 155: İbrahim Fevzi
[S.10, s.:6 (24.11.932)]

"San'at" şiirinde, gelişmenin ve milletleri yükseltmenin anahtarı olarak gösterilen sanat, Atatürk'ün sözlerinden "*Medeniyet tahtının merdiveni san'attır*" ifadesi ile açıklanmaya çalışılmıştır.

"Kumbara

Şeker babam aldı bana
Pırıl pırıl kumbara.
Atıyorum her gün ona
Az çok mutlak beş on para.

İktisadî öğrenmeli,
Yaşamalı rahat rahat.
Zenginliğin bu temeli:
Kumbarana birşeyler at.

Biriktirirsen paranı
Memlekete hizmet olur.
Şenlendirirsin vatani,
Para bir gün kuvvet olur.

Sen de söyle bey babana
Hemen bir kumbara bulsun.
Bir şeyler at kumbarana
Çabuk çabuk para dolsun."

Ankara E. L: 237 Suphi Kaya
[S.17, s.:8 (12.01.933)]

Ankara Erkek Lisesi'nden Suphi Kaya'nın "*Kumbara*" şiiri dört kıtadan oluşmaktadır. Biriktirmenin önemine değinen bu şiir, çocuklara davranış kazandırmaya yönelik bir üslûpla yazılmıştır.

Çocukların sürekli değişmekte olan ilgilerine değinmek amacıyla çocuk gazeteleri ve dergilerinde türlü uğraşı alanlarına ilişkin konulara sık sık yer verilmektedir. Çocukların genellikle ilgi duyduğu pul biriktirme, nakış, model çıkarma, fotoğrafçılık, müzik, tiyatro, bale, resim çizme, keşif ve icatlar, çiçek yetiştirme, evcil hayvanların bakımı ve beslenmesi gibi çeşitli konular gazete ve dergilerde kullanılmaktadır. (Oğuzkan,2010: 354) Mektepli Gazetesi'nde de çeşitli alanlardaki konular şiirlerde yer almıştır.

4.2.1.2. Kullanılan Dil ve Üslûp Bakımından Şiirler

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler, dil ve üslûp bakımından incelendiğinde şiirlerin yayımlandığı dönemin dil özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Öz Türkçe'ye dönüş kapsamında yapılan yenilikler gazetede ki şiirlere yansımıştır.

Çocuk dilinin yansıması olarak kelimelerin pekiştirilmiş, küçültülmüş şekillerine şiirlerde yer verilmiştir. Şiirlerde bembeyaz, ıpissız, kapkara, kapkaranlık, kıpkızıl, masmavi, simsiyah, tertemiz gibi kavramların pekiştirilerek aktarıldığı görülmektedir. Mehmetçik, köyceğiz, küçücük, fakircik, toparlacık, incecik gibi kelimelerle de küçültmelerden yararlanıldığı belirlenmiştir.

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerde ikilemeler sıkça yer alır. Şiirlerde kullanılan ikilemeleri şu şekilde sıralayabiliriz: çabuk çabuk, çakılır çakılmaz, kol kola, mahzun mahzun, mışıl mışıl, birdenbire, perde perde, pırıl pırıl, damla damla, dilden dile, serin serin, duya duya, sık sık, sile sile, elveda elveda sükût sükût, sürü sürü, şırıl şırıl, hazin hazin, ılık ılık, vura vura, ince ince, inim inim, yara yara, zangır zangır.

Gazetede ki şiirlerde gürlemek, hışıltı, hışırtı, hışırdamak, homurdanmak, mışılta, miyavlamak, şaklatmak, şakırdamak gibi yansıma sözcüklerin kullanıldığı görülmektedir. Bu gibi ifadelerin, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına hitap ederek, dil gelişimine olumlu etki edeceği açıktır.

Çocuk dünyası ile ilişkili olarak gazetede uçurtma, trampet, imtihan, yaramazlık, yavru, kahkaha gibi kelimeler kullanılmıştır. Bu bağlamda çocuk

dünyasının renklerle ve hayvanlarla ilişkisi göz önünde bulundurularak pembe, yeşil, mavi, turuncu gibi renklerin; kedi, kelebek gibi hayvanların şiirlerde kullanıldığı görülmüştür. Şiirlerde; çocukların hayatlarında önemli yer edinmiş olan şahıs, okul, şehir adları gibi özel adlara da yer verildiği belirlenmiştir. Çocuk dünyasında yer alan kelimelerin aksine ölüm, tabut, kefen, kabristan gibi çocuğa hitap etmeyen kavramaların da şiirlerde kullanıldığı görülmektedir.

Çekici, çarpıcı, yoğun bir anlatım özelliği taşıyan ve çoğunda gerçek anlamdan ayrı bir anlam bulunan (Bilgin,2002: 57) deyimlerin, gazetedeki şiirlerde kullanılmış olması hem şiirleri hem de çocukları dil bakımından zenginleştirmektedir. Bu vasıta ile gazetedeki şiirleri yayımlanan okurların, kelimelerin değişik anlamlarını da şiirlerinde kullandığını söyleyebiliriz.

Gazetedeki şiirlerde imlâ kılavuzunda yazımına rastlamadığımız sözcüklerin kullanıldığı da tespit edilmiştir. Dilin canlı bir varlık olmasının sonucu olarak kelimelerin zaman içinde söyleyişi ve yazımı değişebilmekte, hatta bazı kelimeler kullanımdan düşmektedir. Bu doğrultuda gazetedeki yer alan ölkemiz, gelmiyor, almayor, arıyor, gaybolmak, güçük, bekliyen, neş'e gibi günümüzde yazımı farklılaşan kelimelerin yazılımlarında imlâ kılavuzu ölçüt alınmıştır.

Gazetedeki sözcüklerin birçoğunun imlâ bakımından sorunlu olduğu görülmektedir. Şiir başlığını oluşturan kelimelerin ilk harflerinin birçok şiirde küçük harfle başlaması, kelimelerde bazı harflerin eksik ya da yanlış yazılmış olması bu sorunlardan bazılarıdır. Fakat bunların baskıdan mı, şiirleri gönderenlerden mi kaynaklandığı bilinmemektedir.

Gazetede yayımlanmış olan şiirler dil ve üslûp bakımından incelendiğinde yukarıda sıraladığımız çeşitli bulgulara rastlanmaktadır. Araştırmamız kapsamında yer alan kelime listesine ait bulgular şiirlerin dil ve üslûp özelliklerinin belirlenmesinde etkili olacaktır.

4.2.1.2.1. Edebi Sanatlar Bakımından Şiirler:

Şiirlerdeki sözcüklerin değişik biçimlerde ilişkilendirilmesi edebî sanatlar vasıtasıyla olmaktadır. Bu nedenle araştırmamızdaki şiirlerde kullanılmış olan edebî sanatların tespitinin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

4.2.1.2.1.1. Benzetme (Teşbih)

Sözünü daha etkili kılmak için aralarında gerçek ya da mecazi yönden ilgi bulunan iki kelimedenden birinin, kendisinden güçlü olana benzetilmesi “benzetme sanatını” oluşturmaktadır. Benzetme sanatının Mektepli Gazetesi’nde yayımlanan şiirlerde sıkça kullanılarak sözün etkisinin artırılmak istendiği tespit edilmiştir.

Çocuklar duygularını ifade ederken benzetme sanatına sıkça başvurmuştur. (Bk. 2, 3, 4, 5, 8, 11, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 29, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 49, 52, 53, 54, 55, 56, 59, 61, 62, 63, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 78, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 95, 96, 97, 98, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 117, 120, 122, 126, 128, 130, 133, 137, 138, 139, 143, 145, 150, 152, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 172, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 179, 181, 182, 184, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 205, 206, 207, 209, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 228, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 240, 243)

“ [...]

Akseden bu hayalin bir mezar taşı olsun...

Gökten akan yıldızlar bana göz yaşı olsun.

[...]”

Trabzon: Burhan Sedat

[Nu.: 98, S.29, s.:9, 6.4.933]]

Yukarıda gurbetteki bir kişinin duygularına yer veren şiirde akseden hayal ile mezar taşı arasında, yıldız ile de göz yaşı arasında bir anlam ilgisi kurularak sözün daha etkili hale gelmesi sağlanmıştır.

“ [...]

Şehit olmak ne demek?

Meğer ölmek demekmiş!

Şehitlerin aldığı

Hep yaralar çiçekmiş

[...] ”

Nu.: 84 Üsküdar 22 inci ilköğretim s.5 A. Zehra
[Nu.: 84, S.24, s.:8, 2.3.933)]

Aşağıda yer alan şiirde babası şehit olan bir çocuğun duygularını okurken benzetme sanatından yararlandığını görmekteyiz. Şiirde yaralar çiçeğe benzetilerek çocuğun babasına karşı hisleri dile getirilmektedir.

“ [...]

Dizlerim titreyerek yıkılıyorken yere.

Elimdeki bayrağım çırpınarak uçtu,

Göklere kanat açan, sanki, kızıl bir kuştu.

Sonra, Ay Yıldızıyla üzerime gerildi,

Ter temiz ışıkları gözlerime iğildi.

Titriyen yıldızını sandım gökün yıldızı,

Yüreğimi sararken tatlı, derin bir sızı.

[...]”

Adana Cumhuriyet m. ,Sınıf 5,751, SEHA
[Nu.: 145, S.58, s.:9, 26.10.933)]

Bu mısralarda bayrak, kanat açan kızıl bir kuşa; bayrağın yıldızı, gökteki yıldızla benzetilerek şiirdeki duyguların daha etkileyici bir biçimde aktarılması sağlanmıştır.

4.2.1.2.1.2. Teşhis (Kişileştirme)

Mektepli Gazetesi'nde yer alan şiirlerde çocuklar sıkça teşhis sanatından yararlanmıştır: (Bk. Nu.: 4, Nu.:5, Nu.:14, Nu.:15, Nu.:17, Nu.:18, Nu.: 20, Nu.: 21, Nu.: 23, Nu.: 24, Nu.: 25, Nu.: 30, Nu.: 31, Nu.: 35, Nu.:38, Nu.:39, Nu.: 40, Nu.: 41, Nu.: 45, Nu.: 49, Nu.: 52, Nu.: 53, Nu.: 56 , Nu.: 57,

Nu.:60, Nu.:61, Nu.:62, Nu.:64, Nu.:65, Nu.:70, 74, Nu.:76, Nu.: 77, Nu.: 78, Nu.:80, Nu.:83, Nu.:85, Nu.:86 Nu.:88 Nu.:89, Nu.:92, Nu.:93, Nu.:97, Nu.:100, Nu.:102, Nu.:104, Nu.:108, Nu.:110, Nu.:111, Nu.:112, Nu.:113, Nu.:114, Nu.:115 , Nu.: 116, Nu.:119, Nu.:120, Nu.:121, Nu.:123, Nu.:124, Nu.:125, Nu.:126, 128, Nu.:130, Nu.:132, Nu.:133, Nu.: 134, Nu.:135, Nu.:139, Nu.:140, Nu.:143, Nu.:145, Nu.:146 Nu.:147, Nu.:148, Nu.:149, Nu.:151, Nu.:152, Nu.:153, Nu.:154 Nu.:155, Nu.:156, Nu.: 157, Nu.:158, Nu.:170, Nu.:174, Nu.:175, Nu.:177, Nu.:179, Nu.:183, Nu.:184, Nu.:185, Nu.:186, Nu.:188, Nu.:189, Nu.:193, Nu.:194, Nu.:195, Nu.:198, Nu.:199, Nu.:200, Nu.:201, Nu.:202, Nu.:204, Nu.:205, Nu.:206, Nu.:210, Nu.:211, Nu.:212 Nu.:217, Nu.:219, Nu.:220, Nu.:222, Nu.:224, Nu.:226, Nu.:228, Nu.:232, Nu.:233, Nu.:235, Nu.:237, Nu.:241, Nu.:243)

“ [...]

Deniz sanki bir ruhtur,
Bazı mükedder durur,
Hıçkırır boğuk boğuk
Kalbimizi durdurur

[...] ”

İnkilâp lisesi 415 Sabri

[Nu.88, S.25, s.:8, 9.3.933]

Dörtlükte denizin ruha benzetilip, boğuk boğuk hıçkırması ile denize kişilik özellikleri kazandırılarak teşhis sanatı yapılmıştır.

“ [...]

Seni kuşlar selâmlar,
Çiğdemlerle beraber
Ağaçlar hep güldüler:
Hoş geldin güzel bahar

[...] ”

Çorum O. M. 48 Mustafa Sinan

[Nu.132, S.41, s.:8, 29.6.933]

Gazetede ki 132 numaralı şiirden alınan dizelerde kuş, çiğdem, ağaç ve bahar kavramlarının aynı dörtlükte kişileştirildiği görülmektedir.

İnsan dışındaki canlı varlıkların , soyut duygu ve düşüncelerin insana ait gibi gösterilmesi sanatına teşhis (kişileştirme) denir. Çocuklara yönelik hazırlanan eserlerde sıkça yer bulan bu sanat, fabl türünde ve çocuk şiirlerinde kullanılır.

İnsan dışındaki canlılara veya cansız bir varlığa, insana ait özellikler kazandırılması, hemen hemen her çocuktan hayal dünyasının bir ürünü olarak beklenen bir davranıştır. Hayal gücünün oldukça geniş olduğu çocukluk döneminde; cansız bir sopayı at yerine koyan, oyuncak bir bebekle saatlerce sohbet eden çocuğun şiirde teşhis sanatından yararlanması pek de şaşılacak bir durum değildir. İncelemiş olduğumuz şiirlerde çocukların bu sanata sıkça yer vermesi bu düşünceyi doğrular niteliktedir.

4.2.1.2.1.3. İntak (Konuşurma)

Gazetede ki şiirlerin bazılarında bu sanattan yararlandığı görülmektedir. (Bk. Nu.:55, Nu.:85, Nu.:89, Nu.:135, Nu.:155, Nu.:160, Nu.:162, Nu.:184, Nu.:214)

“ İncir

Bana pazarda diyorlar:

“Yeyiniz; incir bal küpü.

Nedense hep istiyorlar

Beş kuruşa bir bal küpü.

Bir çok kuvvetler veririm.

Bugün fen de diyor böyle

Ne yazık kuşlara yemim,

Doğru değil mi sen söyle,

[...] ”

[Nu.:162 S.66, s.:3, 21.12..933]]

Yukarıdaki şiirde incire konuşma özelliği verilerek kendi ağzından yararlarının anlatılması sağlanmıştır. İntak sanatının kullanıldığı şiirde anlatım daha etkileyici bir özellik kazanmıştır.

“ [...]”

Ufuklar bin dert için kanlı yaşlar döktüler,
Bulutlar el bağlayıp bellerini büktüler..
Ufuklarda bir hasta için için inledi.
“Kucakla beni,,dedi “Ölüyorum ben,,dedi..

Kızıl dudaklarını dalgalar söndürdüler.
Hasta, sarı güneşi köpüklere gömdüler.
Söndürdüler dalgalar tutuşan birkaç canı.
Ufuklar haykırdılar: Sarıyer in akşamı.”

Saint –Banoit L. S.4 Sabriye
[Nu.:89, S.26, s.:8, 9.3.933]

89 numaralı şiirde ufuk, bulut, güneş, dalgalar gibi kavramlar kişileştirilmiş ve bu kavramlardan güneş “Kucakla beni,, “Ölüyorum ben,, ifadeleriyle; ufuklar ise “Sarıyer’in akşamı” ifadesiyle konuşturulmuştur.

İntak (konuşturma) sanatında, insan kişiliğine girmiş olan cansız varlıkların veya insan dışındaki canlıların konuşturulması söz konusudur. İntak sanatının kullanıldığı şiirlerde aynı zamanda teşhis sanatının da kullanıldığı bilgisi, her intakta teşhis bulunduğunu; fakat her teşhiste intak bulunmadığını doğrulamaktadır. Bu bağlamda Mektepli Gazetesi’nde intak sanatının kullanılmış olduğu dokuz şiirde, kişileştirme sanatının da bulunduğunu belirtebiliriz.

4.2.1.2.1.4. Mübâlağa (Abartma)

Mektepli Gazetesindeki birçok şiirde abartma sanatının kullanıldığı görülmektedir (Bk. Nu.:9, Nu.:14, Nu.:16, Nu.:22, Nu.:71, Nu.:78, Nu.:90, Nu.:95, Nu.:100, Nu.:101, Nu.:127, Nu.:141, Nu.:143, Nu.:144, Nu.:150, Nu.:164, Nu.:172, Nu.:176, Nu.:190, Nu.:192, Nu.:203, Nu.:228, Nu.:236, Nu.:238)

“ [...]

Her şeyi bıraktım kendimden geçtim,

Saçımın telinden fazladır derdim;

Şikâyetim var sana, dinlemez misin Rabbim?

Yeter artık kırıldı hasta kalbim.

[...] ”

Rahmiye

[Nu.:71, S.21, s.:6, (09.02.933)]

Yukarıdaki dörtlükteki “*Saçımın telinden fazladır derdim*” dizesinde abartma sanatının kullanıldığı görülmektedir.

Gazetede, kahramanlık temasıyla yazılmış birçok şiirde mübâlağa sanatına başvurulduğu görülmektedir.

“ [...]

Dünyalar kaldıkça eğilmez başınla,

Yıldırım durduran ünlü savaşınla,

Kalbinde yaşayan Ayşe yoldaşınla,

Nice sarp, aşılmaz dağlar aşacaksın..

[...] “ Amasya : O. M. Son sınıf: ŞÜKRÜ TEKİN
[S.58, s.:9, 26.10.933]

Yukarıdaki dörtlükte “*Yıldırım durduran ünlü savaşınla / [...] / Nice, sarp, aşılmaz dağlar aşacaksın*” dizeleriyle abartma sanatı kullanılmıştır.

Anne-babasına sevgisini “*Dünyalar kadar çok seviyorum.*” gibi ifadelerle aktaran çocuğun dünyasında bu tip örnekleri sıralamak çok zor değildir. Bu da çocuk için abartma kavramının, önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Çocuklar için kaleme alınmış olan ya da çocukların kendilerinin kaleme aldığı şiirlerde, bir kavramın ya da hislerin anlatılırken olduğundan fazla ya da eksik gösterilmesiyle oluşan mübâlağa (abartma) sanatının kullanılması önemlidir.

4.2.1.2.1.5. Tezat

Birbirine karşıt nitelikte olan duygu ve düşüncelerin bir arada kullanması sanatına “**tezat**” denir. Tezat sanatında birbirinin zıttı olan kavramlar ortak

bir özellikle ele alınırlar. Mektepli Gazetesi'nde yayımlanmış olan şiirlerde tezat sanatının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Gazetede tezat sanatının yer aldığı şiirler bulunmaktadır. (Bk. Nu.:15, Nu.:16, Nu.:17, Nu.:34, Nu.:39, Nu.:58, Nu.:62, Nu.:107, Nu.:154, Nu.:161, Nu.:187, Nu.:224, Nu.:240)

“ [...]

Kalbimde açtığın yara çok derin,
Duyduğum her yerde ah ile enin.
Elemle acıyı zevk sanıyorum;
Hasretinle baba ah yanıyorum.

[...]”

Elâziz Orta m. No 661 Ayşe Rıza
[Nu.58, S.18, s.:8 (19.01.933)]

Yukarıdaki dörtlükte acının zevk sayılması tezat sanatının kullanıldığını göstermektedir. Aşağıda örneği verilen dizelerde gece-gündüz, keder- neşe gibi kavramlar bir arada yer almıştır. Böylelikle karşıt nitelikli kelimeler bir arada kullanılarak üzüntülü bir duygu haline vurgu yapılmıştır.

“ [...]

Geceden gündüze, sonra geceye...
Kederden neş'eye, sonra hasrete

[...]”

Cevdet Fikret: Bursa: Askerî Lisesi
[S.6, s.:6 (27.10.932)]

4.2.1.2.1.6. İstifham (Soru Sorma)

Sözü, daha etkili kılmak amacıyla, soru biçiminde söylemek istifham sanatını oluşturur. Gazetede yer alan şiirlerin bazılarında bu sanatın kullanıldığı görülmektedir. (Bk. Nu.:31, Nu.:71, Nu.:72, Nu.:81, Nu.:84, Nu.:110, Nu.:124, Nu.:126, Nu.:138, Nu.:146 Nu.:147, Nu.:155, Nu.:159, Nu.:194, Nu.:201, Nu.:212, Nu.: 213)

“ [...]

Sende benim gibi dertli, yaşlı mısın ey çoban?

Kavalının yanık sesi hazin, hazin inliyor.

Yayılrken uzaklara sürü'n karşı ovadan,

Çal çoban, çal ; o nağmeni kuzuların dinliyor.

[...] ”

Pertevniyal Lisesi: Ahmet Selim
[Nu.: 201, S.113, s.:7, 15.11.934)]

4.2.1.2.1.7. *Telmih*

Söz arasında bilinen bir olaya, duruma ve efsaneye, ünlü bir kişiye, bir inanca ya da atasözüne işaret eden **telmih** sanatının da gazetedeği şiirlerde yer aldığı görülmektedir.

“ [...]

Ecdadımın ismi tarih,

Türk gibi dünyada Fatih,

Yoktur bu milletten arif;

Buna dünya şahit hocam

[...] ”

Bursa: As. Lise :Necmettin
[Nu.: 6, S.3, s.:6 (6.10.932)]

Şiirdeki “Fatih” kavramı ile Fatih Sultan Mehmet’e işaret edildiğinden şiirde telmih sanatının kullanıldığını söyleyebiliriz.

“ [...]

Nura kavuşmak için dik dağları aşarsak;

Belki bir iz buluruz Türkün eski elinden

Demir dağları delen Oğuz Hanın neslinden

[...] ”

136 numaralı şiirde Oğuz Han’a vurgu yapılarak telmih sanatının uygulandığı görülmektedir.

Şiirler, yaratıcı ürünler oldukları için sözcükleri değişik biçimlerde ilişkilendirerek yeni bir yapı oluşturmanın coşkusunu ve keyfini yaşatmak, sözcüklere yan anlamlar yükleyerek zengin ve düşsel bir dünya oluşturmak, soyut düşünme becerisi kazandırmak gibi çocukların yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirmede önemli görevler üstlenmektedir. (Güleryüz, 2002:277) Bu da şiirde edebî sanatlar vasıtasıyla sağlanmaktadır.

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler dil ve üslûp bakımından incelenirken yukarıda örneklenen sanatlara yer verilmiştir. Bunların yanı sıra şiirlerde başka söz sanatlarının da bulunduğu görülmektedir. Fakat çocukların edebî sanatlar bakımından bilgi birikimlerinin sınırlı olması nedeniyle çocuk şiirlerinde daha sık kullanılan ve gazetedeki şiirlerde daha çok yer bulan yukarıdaki sanatlar incelenmeye değer bulunmuştur.

4.2.2. Şekil Bakımından Şiirler

Şiirlerin şekil özellikleri çocukları birinci derecede ilgilendirmemektedir. (Şimşek, 2005:219) Fakat çocuğun şiire karşı ilgi ve tutumunun belirlenmesinde şekil özellikleri etkilidir. Bu nedenle çocuk şiirlerinin niteliklerinin belirlenmesinde şiirin şekil özellikleri önemli bir yere sahiptir.

Araştırmamızdaki şiirler şekil bakımından vezinlerine, kafiye düzenlerine ve hacimlerine göre incelenmiştir.

4.2.2.1. Hacimleri Bakımından Şiirler

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirleri hacim bakımından incelediğimizde 6 dizeden 41 dizeye kadar geniş bir yelpazede yazılmış oldukları görülmektedir. Şiirler nazım birimlerine göre aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır:

4.2.2.1.1. Nazım Birimi Beyit Olan Şiirler:

Mektepli Gazetesi'ndeki sekiz şiirde nazım birimi olarak beyit kullanılmıştır.

Gazetedeki 82 numaralı şiir nazım birimi olarak beyit kullanılarak yazılmıştır ve şiirin 8 dizeden oluştuğu tespit edilmiştir. Beyit nazım biriminin kullanıldığı 17, 24 ve 25 numaralı şiirler 10 dizeden, 46, 236 numaralı şiirler 14 dizeden, 47 numaralı şiir ise 16 dizeden oluşmaktadır.

4.2.2.1.2. Nazım Birimi Üçlük Olan Şiirler:

Gazetede ki üçlük nazım biriminin kullanıldığı şiir sayısının az olduğu belirlenmiştir.

Üçlük nazım birimiyle yazılmış olan 49 numaralı şiir altı dizeden; 212 numaralı şiir dokuz dizeden; 34, 73 numaralı şiirler 12 dizeden; 33, 45 ve 194 numaralı şiirler 18 dizeden; 146. şiir ise 24 dizeden oluşmaktadır.

4.2.2.1.3. Nazım Birimi Dörtlük Olan Şiirler:

Gazetede yayımlanmış olan şiirlerin büyük bir bölümünde dörtlük nazım biriminin kullanıldığı görülmektedir.

Nazım birimi dörtlük olup sekiz dizeden oluşan şiirler gazetede yer almaktadır. (Bk. Nu.:43 Nu.:44, Nu.:48, Nu.:54, Nu.:55, Nu.:62, Nu.:63, Nu.:66, Nu.:68, Nu.:70, Nu.:79, Nu.:80, Nu.:81, Nu.:83, Nu.:85, Nu.:86, Nu.:91, Nu.:92, Nu.:97, Nu.:98, Nu.:114, Nu.:117, Nu.:118, Nu.:119, Nu.:120, Nu.:142, Nu.:149, Nu.:151, Nu.:173, Nu.:179, Nu.:208, Nu.:210, Nu.:213, Nu.:217, Nu.:219, Nu.:233)

Nazım birimi dörtlük olup on iki dizeden oluşan şiirler de mevcuttur. (Bk. Nu.:5, Nu.:16, Nu.:20, Nu.:21, Nu.:30, Nu.:31, Nu.: 35, Nu.:36, Nu.: 39, Nu.:40, Nu.:41, Nu.:50, Nu.:58, Nu.:59, Nu.:61, Nu.:67, Nu.:69, Nu.:74, Nu.:75, 76, Nu.:77, Nu.:78, Nu.:87, Nu.:88, Nu.:89, Nu.:90, Nu.:93, Nu.:94, Nu.:95, Nu.:100, Nu.:104, Nu.:105, Nu.:115, Nu.:116, Nu.:121, Nu.:122, Nu.:123, Nu.:126, Nu.:127, Nu.:128, Nu.:131, Nu.:132, Nu.:133, Nu.:134, Nu.:135, 140, 147, 148, Nu.:150, Nu.:156, Nu.:157, Nu.:159, Nu.:165, Nu.:170, Nu.:171, Nu.:174, Nu.:181 182 Nu.:185, Nu.:188, Nu.:195, Nu.:199, Nu.:203, Nu.:204, Nu.:205, Nu.:207 Nu.:218 Nu.:222 Nu.:226 Nu.:229 Nu.:232 Nu.:237 Nu.:239 Nu.: 243 Nu.:244)

Dörtlük nazım birimiyle yazılmış olan şiirlerden 47 si 16 dizeden oluşmaktadır: (Bk. s.1, s.2, s.4, s.10, s.11, s.13, 15, s.19, s.22, s.32, s.38,

s.42, s.53, s.56, s.57, s.64, s.65, s.71, s.72, s.95, s.102, s.103, s.106, s.107, s.109, s.110, s.141, s.143, s.144, s.153, s.158, s.160, s.162, s.163, s.167, s.169, s.172, s.177, s.178, s.186 s.187, s.189, s.190, s.192, s.206, s.228, s.231, s.234, s.235)

Nazım birimi drtlk olup 20 dizeden oluşan sekiz (Bk. s.6, s.7, s.137, s.154, s.155, s.184, s.191, s.216), 24 dizeden oluşan iki (Bk. s.220, s.224), 28 dizeden oluşan bir (Bk. s.84), 32 dizeden oluşan bir (Bk. s.138) Şiir bulunmaktadır.

4.2.2.1.3. Nazım Birimi Beşlik Olan Şiirler:

Gazetede yayımlanan Şiirlerden nde beŐli nazım birimi kullanılmıştır. Bu Şiirlerden 12 numaralı Şiir on , 15 numaralı Şiir yirmi, 230 numaralı Şiir ise on beş dizeden oluŐmuŐtur.

4.2.2.1.5. Nazım Birimi Altılık Olan Şiirler:

Gazetedeki Şiirlerin ikisinde, altılı nazım biriminin seçildiği görülmektedir. 129 ve 130 numaralı bu Şiirlerin on ikiŐer dizeden oluştuğu görülmektedir.

4.2.2.1.6. Diğer Şiirler:

Mektepli Gazetesi'ndeki Şiirleri nazım birimi yönünden incelediğimizde farklı nazım birimlerinin bir arada kullanıldığı Şiirleri görürüz. (Bk. Nu.: 3, Nu.:8, Nu.:9, Nu.:12, Nu.:14, Nu.:18, Nu.:51, Nu.:52, Nu.:193, Nu.:209, Nu.:211, Nu.:214, Nu.:223, Nu.:227, Nu.:240)

“Hep Çalış!

Sen her işte sebat et,
Korkma, göster metanet,
Sonu olur saadet...

Küçük çocuk, yaz ve kış
Durma, daima çalış.

Güçlük çekse de her an,
Sebat edince insan
Galip gelir, sen insan.

Küçük çocuk, yaz ve kış
Durma, daima çalış.”

Hayriye lisesi: Nadide s.

[Nu.: 51, S.16, s.:6(05.01.933)]

Şiirlerin bazıları ise herhangi bir nazım birimine bağlı olmadan, mısra sistemine göre yazılmıştır(Bk. Nu.:23, Nu.:99, Nu.:100, Nu.:101, Nu.:109, Nu.:111, Nu.:125, Nu.:136, Nu.:139, Nu.:145, Nu.:161, Nu.:168, Nu.:176, Nu.:180, Nu.:196, Nu.:197, Nu.:200, Nu.:238, Nu.:241)

4.2.2.2. Vezin

Mektepli Gazetesi'nde yayımlanmış olan şiirleri incelediğimizde kimilerinin hece ölçüsüne bağlı kalınarak, kimilerinin ise serbest ölçü ile yazıldığı belirlenmiştir.

Gazetede 7'li hece ölçüsüyle yazılmış olan şiirler bulunmaktadır. (Bk. 2 7 10 11 13 14 15 18 20 23 33 36 41 42 43 45 47 50 51 54 66 67 68 79 82 83 84 85 94 95 99 103 107 110 111 115 122 123 131 132 137 140 142 146 155 158 174 177 178 189 193 219) Bu şiirlerden dördü (Bk. 99, 110, 115, 193) 4+3 duraklı şekilde yazılmıştır.

“ [...]

Etrafı insan kaplar
Sonra çalışma başlar;
Meydanı sükût sarar,
Güzel yeşil ovada.

Üsküdar Orta mektep son sınıf

SALİH ZEKİ

[Nu.:111, S.33, s.:8, 4.5.933]

Gazetede yayımlanmış olan şiirlerden on ikisinin, 8li hece ölçüsüyle yazılmış olduğu görülmektedir. (Bk. Nu.:6, Nu.:19, Nu.:56, Nu.:57, Nu.:64, Nu.:75, Nu.:128, Nu.:156, Nu.:160, Nu.:163, Nu.:198, Nu.:236) 8’li hece ölçüsüyle yazılmış olan şiirlerden 4+4 durakla yazılanları şu şekilde sıralayabiliriz: (Bk. 56 57 64 75 129 156 198 236)

Gazetede ki şiirlerden bir tanesinde (Bk. Nu.:97) 10’lu hece ölçüsü ve 5+5 durak kullanıldığı görülmektedir.

Gazetede ki 11 li hece ölçüsüyle yazılmış olan 8, 12, 17, 22, 40, 44, 46, 55, 60, 61, 63, 65, 72, 87, 91, 93, 101, 105, 106, 108, 112, 114, 119, 126, 127, 133, 138, 149, 159, 185, 191, 197, 220, 231, 244 numaralı şiirlerde 6+5; 76 ve 86 numaralı şiirlerde ise 4+4+3 durak sisteminin kullanıldığı görülmektedir. 11Li hece ölçüsüyle yazılmış olan 4, 35, 70, 126, 148, 176, 192, 224, 243 numaralı şiirler herhangi bir durağa bağlı kalınmadan yazılmıştır.

Araştırmamıza konu olan şiirlerin birçoğunda 14’lü hece ölçüsünün kullanıldığı görülmektedir. 39 numaralı şiir haricinde 14’lü hece ölçüsüyle yazılmış olan şiirlerde 7+7 durak sisteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. (Bk. 1, 24, 38, 49, 52, 53, 69, 73, 74, 77, 78, 80, 81, 89, 96, 98, 100, 113, 121, 124, 125, 129, 134, 135, 136, 141, 145, 147, 151, 152, 153, 154, 164 165 171 179 182 195 216 217 223 225 226 232 242)

Gazetede yer alan 244 şiirden ikisi 15’li hece ölçüsü ve 8+7 li durak ile yazılmıştır. (Bk. 31, 215)

5’li hece ölçüsünün 3+2 duraklı şekliyle yazılmış olan 21 numaralı şiir, 10’lu hece ölçüsünün 5+5 duraklı şekliyle yazılmış olan 97 numaralı şiir, 12’li hece ölçüsünün 7+5 duraklı şekliyle yazılmış olan 37 ve 169 numaralı şiirler , 13lü hece ölçüsünün 8+5 duraklı şekliyle yazılmış olan 143 numaralı şiir, 16’lı hece ölçüsünün 8+8 duraklı şekliyle yazılmış olan 25 numaralı şiir gazetede hece ölçüsüyle yazılmış olan diğer şiirlerdendir.

Şiirde genel olarak ritmi sağlayan öge olan ölçü, Mektepli Gazetesi'ndeki bazı şiirlerde kullanılmamıştır. Serbest ölçü ile yazılan şiirler şunlardır: (Bk. 26, 34, 71, 139, 157, 168, 175, 181, 183, 187, 188, 202, 206, 207, 214, 218, 221, 240, 241)

Gazetede ki şiirlerden bazılarında hece ölçüsünün şiirin herhangi bir dizesinde bozulduğu görülmektedir. Bu da çocukların iyi düzeyde şiir bilgisine sahip olmadığını göstermektedir.

“	[...]	
Yarın		
Kan rengi ufukları / rüzgâr gibi aşacak,		14
En siyah gecelere / verecek nurdan şafak,		14
İki kanat çırpışta / süzülürken göklere		14
Bir devre kilit vurup / bin bir devr açacak.		13

Gaziantep E. L. No. 23 ŞEMSETTİN SAİT
[S.61, s.:8, 16.11.933]]

Şiirde ahengi sağlayan unsurlardan birisi olan vezin; Türkçe'nin söz yapısına uygun olarak, manzum eserlerde, mısraların hece ve durak bakımından denk oluşuna dayanır. Şiirin ritim kazanmasını, duygu ve düşüncelerin daha vurgulu-etkili biçimde aktarılmasını sağlar. Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler incelendiğinde genellikle hece ölçüsüne bağlı kalınarak şiirlerin kaleme alındığı görülmektedir.

Ölçünün şairin hayal gücünü, yaratıcılığını ve en etkili sözcükleri kullanmasını engellediği görüşünde olan şairler serbest ölçülü şiirler yazmaktadır. (Oğuzkan, 2010:255) Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerden bazılarında serbest ölçünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.2.3. Kafiye Düzeni Bakımından Şiirler

Bazı seslerin tekrar edilmesiyle kulakta hoş bir seda bırakan kafiye şiirde öğrenilen şeyin kalıcılığını sağlar ve öğrenmeyi hızlandırır. (Turan ve Gücüyeter, 2007:195)

Mektepli Gazetesindeki şiirleri kafiye düzeni ve çeşidi yönünden incelediğimizde bir çeşitlilikle karşılaşmaktayız. Şiirlerde yarım uyak, tam

uyak, zengin uyak, tunç uyak ...vb. gibi uyak çeşitlerinin örneklerine yer verilmiştir.

Kafiye düzeni bakımından şiirler incelendiğinde de çok çeşitli şemalar ortaya çıkmaktadır. Aşağıda bu şemalardan bazılarına yer verilerek gazetedeki şiirlerin uyak düzenine değinilmek istenmiştir:

Şiirin nazım biriminde tüm dizeler kendi içinde uyaklanırsa, buna düz uyak denir: aaaa-bbbb, aaa-bbb...Gazetedeki şiirlerin birçoğunda düz uyak sisteminin kullanıldığı görülmektedir.

“Sonbahar

Sonbahar rüzgârı esiyor yine,	a
Yaralar debreşir ağır yerinde,	a
Dökülür yapraklar gönül gölünde,	a
Ağaçlar durmadan secdede yine.	a

Yağmurun damlası düşünce yere	b
Toprağın bağırını oyuyor dere	b
Eritip durmadan katıyor sele	b
Sonbahar zulmünden kurtulmaz yele	b

Sonbahar şerrinden bülbüller kaçtı	c
Uyuşan yaramı sinemde açtı	c
Yaramaz bu mevsim bana sataştı	c
Şairin kaygusu başından aştı.”	c

Gaziosmanpaşa 8-B 575:Hayri
[Nu.35, S.11, s.:3 (1.12.932)]

Nazım birimi dördlük olan bir şiirde uyak, birer dize atlayarak kurulursa çapraz uyak oluşur: abab-cdcd...Mektepli Gazetesi’ndeki şiirlerin büyük bir bölümünde çapraz uyak kullanıldığı tespit edilmiştir.

“Albayrak Mektebi Marşı

Bu Albayrak mektebi,	a
Bizim güzel yuvamız.	b
Büyük alimler gibi;	a
Öğrenmektir davamız.	b

Albayrak’ta şehir yıldız;	a
Marifetle yarışan.	b
Biz yavrular erkek kız.	a
Gece gündüz çalışan.	b

[...] “

Ankara Muallim Sabri Gültekin
[Nu.3, S.1, s.:7(22.9.932)]

Nazım birimi dörtlük ya da üçlük olan bir Şiirde uyak, her birimde, ilk dize ile son dizede aynı olursa *sarmal uyak* denir. Ara dize ya da dizelerde uyak ilk dizeden ayırır: **abba cddc...** Gazetedeeki Şiirlerin bazılarında sarmal uyak düzenine rastlanmaktadır.

“Bağda Akşam

Bir tl gibi yayılır ortalığa karanlık,	a
Yakınlar uzaklaşır, uzaklarsa bir mazi.	b
Okşar mnis eliyle geceye giren bizi,	b
Gündüzden arta kalan bir rüzgâr ılık ılık.	a

Tekir mıyavlıyarak bir köşede sırnaşır.	c
Bir vızılıyla gelir konar sivrisinekler;	d
Akşam Şarkılarına başlar gizli böcekler.	d
Bir bağ akşamı bize işte böylece taşır.”	c

Konya Sanat m. M. Zeki
[Nu.62, S.19, s.:8 (26.01.933)]

rŐk uyak, edebiyatımıza Fransız edebiyatından geçmiş, ilk kez Servet-i Fünun edebiyatında terza-rima nazım biçiminde kullanılmıştır. Uyak diziliŐi; **aba-bcbcdc-ded...** dır. Mektepli Gazetesi’nde lklerle yazılan Şiirlerin bulunduğu belirlenmiştir; fakat bunlarda rŐk uyağın yerine düz uyak kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.3. Gazetede Şiirleri Yayınlananlar

Mektepli Gazetesi Şiir türü bakımından oldukça zengindir. Gazetede yayımlanan Şiirlerin çok az kısmı Şairler tarafından kaleme alınmıŐken, büyük bir bölümü okuyucuların göndermiş olduğu Şiirlerden oluşmaktadır.

Gazetede, Şiirlerine yer verilen Şairler arasında gazetenin başyazarı Mehmet Sami bulunmaktadır. M. Sami’nin 80. sayıda “**Kış**” isimli Şiirine yer verilmiştir. Şiiri gazetede yayımlanan Őairlerden Halid Fahri zensoy’un 129. sayıda “**Atatürk**” ve 122. sayıda “**Türk Ozanı Diyor!**” adlı Şiirleri bulunmaktadır. Bu Şairlerin yanı sıra Macide Macit’in 123. sayıda Faruk Nafiz’e yazmış olduğu “**Savaşımızın Türküsü**”, 125. sayıda Fazıl Ahmet Aykaç’a yazmış olduğu “**Kutlu Yurd**”, 128. sayıda “**Kan Dolu Yüreğimiz**”

adlı şiirleri; Hakkı Süha Gezgin'in gazetesinin ilk sayısında "**Mektepli**" şiiri yer almaktadır.

Bunların dışında Fazıl Ahmet Aykaç'ın 118. sayıda "**Yarımlar Karşısında**", 119. sayıda "**Yeni Adı İçin**" şiirleri; Vahdet Gültekin'in 58. sayıda "**Cumhuriyetimiz**" şiiri yer almaktadır.

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerin büyük bir bölümünü okuyucu şiirleri oluşturmaktadır. Cumhuriyet Dönemi çocuklarının duygu-düşünceleri, sözcük dağarcıkları, şiir yazma becerileri alanlarında fikir sahibi olmamızı sağlayan bu şiirleri, gönderenlerin okulları, şehirleri, cinsiyetleri bakımından incelemenin önemli olacağı düşüncesindeyiz.

4.2.3.1. Gazetede Şiirleri Gönderenlerin Okulları:

Gazetede yayımlanan şiirlerde şiirleri yazan okuyucuların okullarına da yer verilmiştir. Cumhuriyet'in ilanıyla geleneksel eğitim anlayışı yerine çağdaş eğitim anlayışının benimsenmesini isteyen Atatürk ilk olarak 3 Mart 1924'de Tevhidi Tedrisat Kanunu çıkarmakla işe başlamıştır. Bu kanunla eğitimde birlik sağlanmış, tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetimine alınmıştır.

Tevhidi Tedrisat'ın ardından 1 Kasım 1928'de Latin Harfleri kabul edilmiştir. Yeni Türk harflerinin halka öğretilmesi için okullarda birçok çalışma başlatılmıştır. Öğrenim çağı dışındaki yetişkinlerin için ise okuma yazma seferberliği başlatılarak Millet Mektepleri kurulmuştur.

Cumhuriyetin on yılında eğitim alanında yapılan yenilikler ile yeni bir eğitim sistemi kabul edilmiştir. 1924 yılında yapılan değişiklikle ilkökul eğitim süresi beş yıl olarak belirlenmiştir. Köylerdeki çocukların büyük bir bölümü ise üç yıllık okullarda eğitim görmektedir.

Gazetede yer alan şiirlerin sekizini (Bk. 8, 13, 50, 68, 75, 82, 99 140 numaralı şiirler) 7-12 yaş grubundaki ilk mektep öğrencilerinin yazdığı görülmektedir.

1924 yılında yapılmış olan II. Heyeti İlmiye toplantısına göre ortaokul ve liselerin ayrı ayrı bölüm haline getirilmesi kararlaştırılmış ve her ikisi için de öğrenim süresi üçer yıl olarak belirlenmiştir.

Mektepli Gazetesi'ndeki bazı şiirlerin orta mektepte okuyan öğrenciler tarafından gönderildiği tespit edilmiştir. Başka bir deyişle gazetede şiirleri yayımlanmış olan yirmi dokuz öğrenci, orta mektepte okuyan 12- 15 yaş arası çocuklardır. (Bk. 22, 37, 49, 54, 55, 56, 58, 80, 81, 83, 87, 91, 92, 93, 96, 97, 101, 111, 112, 115, 117, 129, 132, 136, 137, 144, 151, 153, 164, 166, 167, 174, 189, 190, 192, 212, 222, 243, 244)

Bazı şiirler ise lise öğrencileri tarafından kaleme alınmıştır. (206, 72, 90, 16, 36, 63, 57, 155, 171, 32, 9, 78, 100, 40, 53, 205, 221, 11, 24, 126, 128, 122, 113, 85, 88, 66, 61, 43, 51, 208, 156, 149, 150, 6, 25, 161, 77, 70, 5, 44, 102, 123, 219, 223, 229, 194, 19, 45, 103, 135, 7, 242, 185, 191, 197, 201, 204, 105, 89, 118, 146, 138, 165, 186, 127, 152)

Askeri Mektep öğrencilerinin de gazeteye şiir yolladıkları görülmektedir. (Bk. 2, 6, 10, 12, 15, 17, 31, 38, 48, 67, 73, 130, 159, 170)

Gazeteye o dönemdeki öğretmen ihtiyacının karşılanmasında önemli bir yere sahip olan muallim mekteplerinden de şiirler gönderilmiştir. 65, 154, 41, 95, 39, 119, 59, 109, 23, 158, 21, 134 numaralarıyla gazetede yer alan on iki şiir muallim mektebi öğrencileri tarafından yazılmıştır.

Atatürk; işe yarar, üretici ve hayatta başarılı olacak kuşaklar yetiştirmek amacıyla uygulamalı eğitimi Türk eğitim sisteminin temeli olarak kabul etmiş ve bu alanda bir çok çalışma gerçekleştirmiştir. Ülkenin birçok yerinde açılan meslek okulları bu çalışmalardandır.

Bu bağlamda gazetede 86 numaralı şiir ticaret lisesinden, 107 numaralı şiir zabıt mektebinden, 30,46, 33, 60, 62 104, 110 numaralı şiirler sanat mektebinden gönderilmiştir. Gazeteye şiir gönderen iki kişinin de muallim olduğu görülmektedir. (Bk. 3,4)

Bazı şiirlerde ise herhangi bir okul bilgisine rastlanmamaktadır. (Bk. 1, 8, 14, 18, 20, 42, 52, 69, 71, 79, 98, 106, 108, 113, 115, 119, 120, 123, 124, 125, 131, 133, 141, 142, 143, 147, 148, 169, 172, 173, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 188, 193, 196, 200, 202, 207, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 226, 227, 230, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 243, 244)

4.2.3.2. Gazetede ki Şiirleri Gönderenlerin Memleketleri :

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk genel nüfus sayımı, 1927 yılında yapılmış ve ülkenin nüfusu 13.464.564 olarak belirlenmiştir. Kaştan'ın aktardığına göre 14 Nisan 1919'da Misak-ı Milli sınırları içinde kalan nüfus için yapılan tahminde, ülkede 14.118.968 kişinin yaşadığı öngörülmüştür. Kaştan çalışmasında *“Misak-ı Milli Sınırları Çerisindeki Nüfusun İllere Göre Dağılımı”*na yer vererek nüfusun büyük bir kısmının şehir dışındaki kasaba, köy, oba, kom gibi yerlerde yaşadıklarını vurgulamıştır.

Çalışmada, şehirlerden sadece İstanbul'un nüfusunun bir milyonu aşmış olduğu ve İstanbul'u yüz binin üzerindeki nüfusuyla İzmir'in takip ettiği belirtilmiştir. Ülke nüfusunun büyük kısmının toprağa bağlı, tarım ve hayvancılıkla geçinen kırsal alanlarda yaşadığı görülmektedir.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde en kalabalık şehir otuz sekiz binle Erzurum'dur. Ege Bölgesi'nde İzmir, Akdeniz Bölgesi'nde Adana, İç Anadolu Bölgesinde Kayseri, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Antep, Karadeniz Bölgesi'nde Trabzon en büyük şehir merkezleridir. (Kaştan, 2006: 66)

Bu bilgiler ışığında Mektepli Gazetesi'nde şiirleri yayımlananlar şehirleri bakımından incelendiğinde aşağıdaki çizelgeye ulaşılmaktadır.

Çizelge incelendiğinde şiirlerin en çok İstanbul'dan gönderilmiş olduğu görülmektedir. Ankara'dan on üç, Bursa'dan on, Konya'dan sekiz, Adana, Balıkesir, Kastamonu ve Erzincan'dan beşer şiir gönderilmiştir.

Büyük şehirlerden gönderilen şiir sayısının diğerlerine göre fazla olması ailelerin ekonomik durumuna ve okullaşma oranının şehirlerde daha çok olmasına bağlanmıştır. Yukarıdaki tabloda diğer büyük şehirlerle kıyaslandığında İzmir'den gönderilen şiir sayısının az olduğu görülmektedir.

Gazetede yayımlanan yedi şiirin; Bergama, Bolvadin, Gebze, Karacasu, Tarsos (Tarsus) gibi çeşitli ilçelerden gönderildiği görülmektedir.

Seksen yedi şiirde şehir adı kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bazı şairlerin, okudukları okulun bulunduğu şehri değil; kendi memleketlerini şiirlerinde kullanmış oldukları tahmin edilmektedir. Bu nedenle şairlerin okullarından yola çıkarak, kimi şehir adlarına ulaşılması mümkün olsa da, bu

şiiirler yukarıdaki çizelgede “şehir adı kullanılmayanlar” katagorisinde sınıflandırılmıştır.

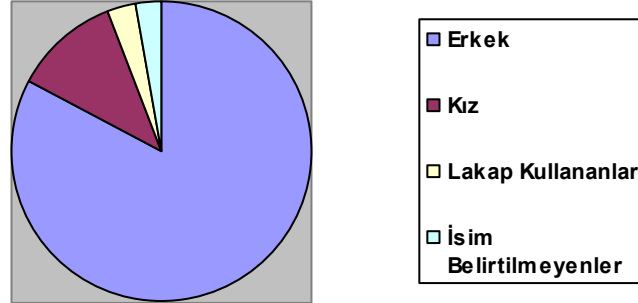
Çizelge 4. Gazetede Şiirleri Yayımlananların Şehirlere Göre Dağılımı

Adana	5	Erzincan	5
Adapazarı	1	Gaziantep	2
Afyonkarahisar	4	Gebze	1
Amasya	4	Giresun	1
Ankara	13	İstanbul	61
Antalya	1	İzmir	3
Aydın	1	Karacasu	1
Balıkesir	5	Kastamonu	5
Bartın	3	Kırklareli	1
Bergama	3	Konya	8
Bilecik	2	Manisa	1
Bolu	1	Samsun	3
Bolvadin	1	Sivas	2
Bursa	10	Tarsos	1
Çanakkale	1	Trabzon	4
Çorum	3	Şehir Adı Kullanılmayanlar	87

Akgün'e göre Atatürk eğitim seferberliğini kurtuluş seferberliğinden ayrı düşünmemiş, savaş yıllarında da eğitim atılımlarını gerçekleştirmiştir. Savaştan bitap halde çıkmış olan ülkede, özellikle köylerde eğitim ailelerin birincil kaygısı değildi. (Akgün, 1999: 50-51)

Nüfusun büyük bir çoğunluğunun şehirle tam anlamıyla bütünleşememiş olması, köylerin geleneksel tarım biçimleriyle geçimini sağlayan bireylerden oluşması gibi nedenlerle okur-yazarlık, hayat biçimini değiştirebilecek bir araç olmaktan çıkmaktadır. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte sürdürülen çalışmalar ile 1930'lu yılların başlarında okuryazar oranın nüfusun % 19'una ulaştığı görülmektedir. (Toprak,2008: 49)

4.2.3.3. Cinsiyetleri Bakımından Gazetede Şiirleri Gönderenler:

Şekil 1. Mektepli Gazetesi'nde Şiirlerini Yazarların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Gazetede yer alan iki yüz kırk dört şiirden, iki yüz ikisi erkekler, yirmi sekizi ise kızlar tarafından kaleme alınmıştır. Yedi şiirde lakap kullanılmış, kalan yedi şiirde de herhangi bir isme yer verilmemiştir.

Osmanlı döneminde eğitim sisteminin karma olmaması kadın nüfusun aleyhinde fırsat eşitsizliğine neden olmuştur. Bu nedenle Cumhuriyet'in ilanından sonra ortaokullarda yapılan çeşitli çalışmalar sonucunda 1928-1929 eğitim öğretim yılında tüm liselerde karma eğitime geçilmesi sağlanmıştır. (Toprak, 2008:47)

Filiz (2005:38) çalışmasında 1923 yılında Cumhuriyet'in kuruluşunda ülkenin öğrencilerinin dağılımına yer vermiştir. Bu çalışmadaki veriler ışığında 1923 yılında ilkokulda okuyan 341941 öğrenci bulunduğunu; bunlardan 62054'ünün kız, 279887'sinin de erkek olduğunu öğrenmekteyiz.

Aynı çalışmaya göre ortaokulda öğrenim gören 5095 öğrencinin 3913'ünün erkek, 1182'sinin kız olduğu; lisede öğrenim gören 1241 öğrencinin 930'unun erkek, 311'inin de kız olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki veriler göz önüne alındığında Cumhuriyet'in ilk yıllarında okula devam eden kız öğrenci sayısı ile erkek öğrenci sayısı arasında bir uçurum olduğu görülmektedir. Cumhuriyetin ilk on yılında eğitim sisteminde yapılan yenilikler ile kadın nüfusun okuma-yazma oranında artış görülse de bu artış yeterli kabul edilmemektedir. Mektepli Gazetesi(1932-1935)'nde

Ŗiirleri yayımlanan öğrencileri cinsiyetlerine göre incelediğimizde, bu durumun yansımasını görmekteyiz.

4.3. Mektepli Gazetesindeki Şiirler Aracılığıyla Oluşturulan Kelime Listesi

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
A					
ABA	1	1	AĞAÇ	15	15
ACEP	2	2	AĞARMAK	3	3
ACI (İSİM)	27	22	AĞIL	1	1
ACIKLI	1	1	AĞIRLAŞMAK	1	1
ACILI	1	1	AĞIRLIK	1	1
ACIMAK	1	1	AĞIZ	6	4
ACINMAK	1	1	AĞIZLI	1	1
ACITMAK	1	1	AĞLAMAK	42	31
ACUN	7	5	AĞLAŞMAK	3	3
AÇ	7	2	AĞLATMAK	1	1
AÇIK	5	3	AĞRI	2	2
AÇILMAK	11	9	AĞRILI	1	1
AÇMAK	24	24	AH (ALMAK İSİM)	3	2
AD	21	16	AH (ÜNLEM)	20	14
ADAM	4	3	AHD (SÖZ VERMEK)	1	1
ADAŞ	2	2	AHENK	7	7
ADEM	2	1	AK	12	12
ÂDET (GELENEK)	1	1	AKAY	1	1
ADMAK	2	2	AKIL	3	3
AFAK	1	1	AKIN	3	2
AFYONKARAHİSAR	1	1	AKIŞ	1	1
AGUŞ	2	2	AKİS	8	7
AĞ	1	1	AKMAK	42	35

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
AKREP	1	1	AN (ZAMAN)	19	18
AKSAKALLI	1	1	ANA	17	12
AKSETMEK	1	1	ANA DİL	1	1
AKŞAM	68	42	ANA YURT	6	3
AL (KIRMIZI)	5	5	ANADOLU	16	9
ALBAYRAK(Özel İsim)	4	1	ANBEAN	1	1
ALÇAK	1	1	ANCAK	3	1
ALÇALMAK	3	3	ANDIRMAK	4	4
ÂLEM (Evren)	1	1	ANILMAK	1	1
ALEV	18	14	ANKA	15	13
ALIN	6	5	ANKARA	13	5
ALIŞMAK	3	3	ANLAMAK	12	12
ALİ (Özel İsim)	6	2	ANLATMAK	8	7
ÂLİM (Bilgin)	1	1	ANMAK	7	7
ALKIŞ	1	1	ANNE	45	15
ALLAH	3	2	ANSIZIN	2	2
ALMAK	32	26	ANT	3	3
ALMAMAK	1	1	APAK	1	1
ALT	7	7	AR	1	1
ALTAY	1	1	ARA (İSİM)	3	3
ALTI (RAKAM)	1	1	ARABA	3	2
ALTIN	4	4	ARABACI	1	1
AMAÇ	1	1	ARAMAK	22	16
AMAN	1	1	ARANMAK	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ARAP	1	1	AŞMAK	1	1
ARAŞTIRMAK	1	1	ATEŞ	1	1
ARAŞTIRMAK	1	1	B		
ARI	7	2	BABA	38	17
ARIKAN	2	1	BABACIĞIM	12	3
ARİF	1	1	BACAĞ	1	1
ARKADAŞ	19	17	BACAĞSIZ	1	1
ARMAĞAN	5	5	BAĞ	18	13
ARSLAN	1	1	BAĞIR (Organ)	16	14
ARŞ	1	1	BAĞIRMAK	2	2
ART	12	9	BAĞIŞLANMAK	1	1
ARTIK	39	34	BAĞLAMAK	6	6
ARTMAK	1	1	BAĞLANMAK	1	1
ARZU	10	8	BAĞLI	1	1
ARZULU	1	1	BAHAR	22	11
ASAR	1	1	BAHÇE	8	6
ASIL	1	1	BAHSETMEK	2	2
ASIR	3	3	BAHT	6	6
ASİL	4	4	BAHTİYAR	5	5
ASKER	6	6	BAHTSIZ	1	1
ASLA	2	2	BAKAKALMAK	1	1
ASLAN	1	1	BAKINMAK	1	1
ASYA	4	4	BAKIR	1	1
AŞAĞI	1	1	BAKIŞ	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
BAKMAK	59	51	BAYILTMAK	1	1
BAKRAÇLI	1	1	BAYKUŞ	4	4
BAL	4	3	BAYLI	1	1
BALYOZ	6	5	BAYRAK	5	5
BANA	35	29	BAYRAM	15	10
BANKA	3	2	BAZI	7	6
BASMAK	8	7	BEBEK	2	2
BASMAK (ULAŞMAK)	1	1	BEDBAHT	1	1
BASTIRIVERMEK	1	1	BEDEL	3	3
BAŞ	64	48	BEDEN	2	2
BAŞ (İLK)	9	7	BEKÇİ	2	2
BAŞAK	2	1	BEKLEMEK	30	18
BAŞARILMAMAK	1	1	BEKLENMEK	1	1
BAŞBUĞ	2	2	BEKLETMEK	2	2
BAŞKA	12	9	BEL	2	2
BAŞKAN	5	2	BEL (YER)	1	1
BAŞLAMAK	9	9	BELDE	4	4
BAŞLI	1	1	BELİRMEK	4	4
BAŞVURMAK	1	1	BELİRSİZ	3	3
BATAK	1	1	BELKİ	7	7
BATARYA	1	1	BELLİ	2	2
BATI	16	8	BEMBEYAZ	5	3
BATMAK	18	14	BEN	125	58
BAYILMAK	1	1	BENCE	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
BENEKLİ	1	1	BİLDİRMEK	1	1
BENİMSEMEK	1	1	BİLE	9	8
BENİMSENMEK	1	1	BİLEZİK	2	2
BENİZ	5	5	BİLGİ	5	4
BENLİK	7	7	BİLGİLİ	1	1
BENZEMEK	4	4	BİLİNMEK	2	2
BENZER	3	3	BİLLUR	1	1
BERABER	10	7	BİLMECE	4	4
BERİ	11	9	BİLMEK	36	30
BERRAK	12	12	BİLMEMEK	1	1
BESTE	4	4	BİN	26	19
BESTELEMEN	4	4	BİN BİR	6	6
BEŞ	6	6	BİNA	1	1
BEŞİK	4	4	BİR	509	192
BEY	4	3	BİR ŞEY	1	1
BEYAZ	11	11	BİRAZ	6	6
BEYHUDE	1	1	BİRAZCIK	1	1
BEZ	1	1	BİRBİRİ	3	3
BEZEMEK	1	1	BİRDEN	11	9
BEZENMEK	1	1	BİRDENBİRE	2	2
BIKMAK	1	1	BİRER	15	12
BIRAKMAK	44	37	BİRİCİK	1	1
BİÇİM	8	8	BİRİKMEK	8	8
BİÇMEK	1	1	BİRİKTİRMEK	4	4

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
BİRİNCİ	1	1	BOZMAK	10	7
BİRKAÇ	6	6	BOZULMAK	1	1
BİRÜH	1	1	BÖYLE	26	24
BİTİRİLMEK	1	1	BÖYLECE	3	3
BİTKİN	3	3	BU	231	118
BİTMEK	8	8	BUCAK	6	5
BİZ	120	54	BUÇUK	1	1
BOĞMAK	11	11	BUDUN	8	4
BOĞUK	7	4	BUGÜN	18	17
BOĞUŞMAK	1	1	BUĞU	2	2
BOMBA	1	1	BUHRAN	1	1
BORÇ	1	1	BUHUR	2	2
BOSTAN	4	1	BULMAK	19	15
BOŞ	6	6	BULUNMAK	5	3
BOŞ BOŞUNA	2	1	BULUŞMAK	1	1
BOŞANMAK	1	1	BULUT	26	25
BOŞLUK	5	5	BULUTLU	2	2
BOŞUNA	2	2	BUNALMAK	1	1
BOY	1	1	BUNCA	1	1
BOYANMAK	10	9	BUNLAR	12	11
BOYUN	6	6	BURADA	11	9
BOZGUN	1	1	BURGİLE	1	1
BOZKIR	2	2	BURGUZ	1	1
BOZKURD	4	2	BURLİGİLE	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
BURULMAK	1	1	CANLI	4	3
BUSE	1	1	CANSIZ	1	1
BUYRUK	5	5	CANEVİ	1	1
BUZ	2	2	CEBİR	1	1
BÜKMEK	6	6	CEFA	1	1
BÜKÜK	1	1	CEHALET	2	2
BÜKÜLMEK	5	5	CENNET	3	3
BÜKÜM	1	1	CENK	3	3
BÜLBÜL	16	14	CEPHE	1	1
BÜNYE	1	1	CESARET	2	2
BÜRÜNMEK	10	10	CESUR	1	1
BÜSBÜTÜN	1	1	CEVAP	1	1
BÜTÜN	35	26	CEYLEN	7	2
BÜYÜK	25	19	CEZA	1	1
BÜYÜKLÜK	1	1	CEZBETMEK	1	1
BÜYÜMEK	1	1	CILIZ	1	1
BÜYÜTMEK	1	1	CIVILDAMAK	2	2
C			CİĞER	1	1
CADDE	1	1	CİHAN	8	7
CAM	6	6	CİHAT	1	1
CAN	26	23	CİLVE	1	1
CANAVAR	3	3	COĞRAFYA	1	1
CANA YAKIN	1	1	COŞTURMAK	1	1
CANLANMAK	5	5	COŞMAK	6	5

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
COŞKUN	6	6	ÇAPKIN	2	2
CÖMERT	1	1	ÇATI	1	1
CUMHURİYET BAYRAMI	2	2	ÇATLAMAK	1	1
CUMHURİYET	7	6	ÇATMAK	3	3
CURCUNA	1	1	ÇAY	2	2
	Ç		ÇAYIR	4	4
ÇAĞ	5	5	ÇAYIRLIK	2	2
ÇAĞILDAMAK	2	2	ÇEKEMEMEK	1	1
ÇAĞIRMAK	1	1	ÇEKİÇ	3	2
ÇAĞLAMAK	11	11	ÇEKİLMEK	4	4
ÇAĞLAYAN	6	6	ÇEKMEK	7	7
ÇAKIL	1	1	ÇELENK	4	4
ÇAKILIR ÇAKILMAZ	1	1	ÇELİK	9	6
ÇALDIRMAK	1	1	ÇERÇEVE	1	1
ÇALIŞKAN	1	1	ÇEŞME	4	4
ÇALIŞMAK	14	11	ÇETİN	2	2
ÇALKALAMAK	1	1	ÇIKARMAK	2	2
ÇALMAK	40	9	ÇIKIŞ	2	2
ÇALMAK (SÜRMEK)	1	1	ÇIKMAK	33	33
ÇAM	12	12	ÇILGIN	4	4
ÇAMUR	2	2	ÇINGIRAK	1	1
ÇAMURLU	1	1	ÇINLAMAK	4	4
ÇANAKKALE	2	2	ÇINLATMAK	2	2
ÇANTA	2	2	ÇIPLAK	3	3

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ÇIRPINMAK	6	6	ÇUVAL	1	1
ÇIRPMAK	3	3	ÇÜNKÜ	16	12
ÇİÇEK	17	13	ÇÜRÜK	1	1
ÇİFT	2	2	D		
ÇİFTÇİ	1	1	DAĞ	33	31
ÇİFTLİK	1	1	DAĞLAMAK	3	3
ÇİĞDEM	1	1	DAĞLANMAK	1	1
ÇİĞNEMEK	3	3	DAHA	12	12
ÇİLE	1	1	DAHİ	1	1
ÇİM	1	1	DAİMA	10	9
ÇİMEN	3	3	DAL	11	9
ÇİMENZAR	1	1	DALGA	18	16
ÇİNKO	1	1	DALGALANMA K	7	7
ÇİTLEMBİK	1	1	DALGALI	1	1
ÇİZİLMEK	1	1	DALGIN	1	1
ÇİZMEK	2	2	DALMAK	13	13
ÇOBAN	17	7	DALMAMAK	1	1
ÇOCUK	22	18	DAM	4	4
ÇOK	34	28	DAMAR	5	5
ÇOKTAN	1	1	DAMLA	10	8
ÇÖKERTMEK	1	1	DAMLA DAMLA 2		2
ÇÖKMEK	11	11	DAMLACIK	1	1
ÇÖL	3	3	DAMLAMAK	6	5
ÇÖZMEK	1	1	DANS	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
DAR	5	4	DEMİRCİ	2	2
DARALMAK	1	1	DENİZ	55	39
DARALTMAK	1	1	DENİZSİZ	1	1
DARILMAK	1	1	DENK	1	1
DARLIK	1	1	DERE	23	21
DAVA	2	2	DERGİ	1	1
DAVET	2	2	DERİN	26	21
DAYAK	1	1	DERİNLEŞMEK	2	2
DEBREŞMEK	1	1	DERİNLİK	2	2
DEFNE	1	1	DERMEK	1	1
DEFTER	1	1	DERS	2	2
DEĞİL	18	14	DERT	32	28
DEĞİŞİM	1	1	DERTLEŞMEK	1	1
DEHŞET	3	3	DERTLİ	6	6
DEHŞET	1	1	DEŞMEK	1	1
DEİM	1	1	DEVİRMEK	7	5
DELİKANLI	2	2	DEVİRAN	1	1
DELMEK	8	8	DİK	2	2
DELMEMEK	2	2	DİKEN	1	1
DEM	4	4	DİKENLİ	1	1
DEMEK	18	17	DİKİLMEK	2	2
DEMET	2	2	DİKMEK	3	2
DEMİN	2	2	DİL	9	8
DEMİR	14	8	DİLDEN DİLE	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
DİLEK	3	3	DOKUNDURMAK	1	1
DİLEKÇE	2	2	DOKUNMAK	1	1
DİLEMEK	4	4	DOKUNMAMAK	1	1
DİMAĞ	3	2	DOKUZ	2	1
DİN	1	1	DOLAP	4	1
DİNÇ	3	3	DOLAŞMAK	16	16
DİNDİRMEK	1	1	DOLDURMAK	5	5
DİNLEMEK	15	12	DOLGUN	1	1
DİNLEMEME	1	1	DOLMAK	26	23
DİNMEK	1	2	DOLMAMAK	1	1
DİNMEMEK	1	1	DOLU (DOĞA OLAYI)	1	1
DİP	5	5	DOLUP TAŞMAK	23	20
DİRAYET	1	1	DONDURUCU	1	1
DİRGELE	1	1	DONMAK (HAREKETSİZ KALMAK)	1	1
DİŞ	3	3	DONUĞ	1	1
DİYAR	37	27	DOPDOLU	1	1
DİYE	28	28	DOST	5	4
DİYEMEME	2	2	DÖKMEMEK	1	1
DİZ	9	9	DÖKÜLMEK	11	11
DİZİLMEK	3	3	DÖNMEK	19	13
DOĞMAK	28	25	DÖNMEMEK	1	1
DOĞRULTMAK	2	2	DÖNÜŞ	1	1
DOĞRULUK	1	1	DÖRT	3	3
DOĞU	14	12	DÖVEN	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
DÖVMEK	2	2	DUYGU	7	4
DÖVMEMEK	1	1	DUYMAK	23	17
DÖVÜNMEK	2	2	DUYMAMAK	2	2
DÖVÜŞMEK	2	2	DUYULMAK	6	5
DUDAK	15	14	DUYULMAMAK	1	1
DUMAN	3	3	DUYULMAZ	1	1
DUMANLANMAK	2	1	DÜĞÜM	3	1
DUMANLI			DÜĞÜN	8	3
DUMLUPINAR	6	6	DÜNYA	36	32
DURAKLAMAK	4	4	DÜRMEK	1	1
DURDUKÇA	1	1	DÜSTUR	1	1
DURDURMAK	3	3	DÜŞMAN	20	15
DURDURMAK	3	3	DÜŞMEK	16	15
DURGUN	2	2	DÜŞMEMEK	2	2
DURGUNLAŞMAK	1	1	DÜŞÜNCE	2	2
DURMADAN	16	11	DÜŞÜNMEK	13	9
DURMAK	21	20	DÜŞÜNMEMEK	1	1
DURMAMAK	12	8	DOĞRU	7	5
DURULMAK	4	4	E		
DURUŞ			EARUK (ÖZEL İSİM)	1	1
DUVAK	4	4	EBEDÎ	3	2
DUVAKLI	1	1	EBEDİYEN	1	1
DUVAR	11	9	EBEDİYET	1	1
DUYA DUYA	1	1	EBET	2	2

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ECDAD	3	3	ELEMSİZ	1	1
ECEL	1	1	ELİM	2	2
EDA	1	1	ELLİ	1	1
EDEBİYAT	3	3	ELMASLI	1	1
EDİRNEKAPI	1	1	ELVEDA	2	1
EFE	2	1	ELVEDA ELVEDA	1	1
EĞER	3	2	EMEK	2	2
EĞİLMEK	4	4	EMEKLEMEK	1	1
EĞİLMEZ	4	4	EMEL	13	12
EĞLEMEK	2	2	EMMEK	2	2
EĞLENCE	1	1	EMSAL	1	1
EĞLENMEK	5	5	EN	12	8
EĞMEK	4	4	ENGİN	29	27
EJDER	2	2	ENİN	3	3
EKİN	2	2	EPEY	1	1
EKLEMEK	1	1	ER	4	4
EKMEK	6	6	ERGEN	1	1
EL	51	38	ERİK	2	2
ELAN	2	2	ERİMEK	11	10
ELBET	3	3	ERİŞMEK	2	2
ELBİSE	1	1	ERKEK	3	3
ELÇİLİK	1	1	ERKEKÇE	1	1
ELELE	4	4	ERKEN	6	6
ELEM	16	16	ERMEK	4	4

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ESARET	1	1	EZE EZE	1	1
ESAS	1	1	EZEL	6	6
ESERSİZ	1	1	EZİLMEK	2	2
ESERSİZ	1	1	EZMEK	6	6
ESİR	4	4	F		
ESKİ	6	6	FADİ (FEDA)	1	1
ESMEK	23	23	FAKAT	13	12
ESMER	3	3	FAKİR	2	2
ESRAR	2	2	FAKİRCİK	2	2
ESRARENGİZ	1	1	FASIL	1	1
ESRARLI	1	1	FASILSIZ	1	1
EŞ	11	11	FATİH	1	1
EŞMEK	2	2	FAZİLET	3	2
ET	1	1	FAZLA	3	3
ETMEK	43	40	FECAİYİ	1	1
ETRAF	32	25	FECİR	1	1
EV	20	18	FEDA	1	1
EVET	2	2	FEDAİ	1	1
EVLAT	10	8	FELEK	2	2
EVLİYA	1	1	FEN	2	2
EVREN	1	1	FENA	1	1
EVVEL	5	5	FENER	1	1
EVVELA	2	2	FERAH	2	2
EY	48	28	FERAHLATMAK	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
FERMAN	1	1	GAYET	2	2
FERYAT	4	3	GAYRET	2	2
FES	1	1	GAYZ	1	1
FEYİZ	1	1	GAZEL	1	1
FEZA	1	1	GAZETE	24	8
FIKARA	1	1	GAZİ	25	15
FIKRA	1	1	GECE	61	42
FINDIK	3	2	GEÇEMEMEK	1	1
FIRSAT	1	1	GEÇİLMEZ	2	2
FIRTINA	4	3	GEÇİRMEK	1	1
FIRTINALI	1	1	GEÇİŞ	1	1
FISILDAMAK	6	5	GEÇİŞ	1	1
FISILTI	7	5	GEÇİTSİZ	1	1
FİŞKIRMAK	3	3	GEÇMEK	28	25
FİKİR	5	5	GEÇMEMEK	2	2
FİRKAT	1	1	GELECEK	1	1
FİSKE	1	1	GELİN	1	1
FİŞEK	1	1	GELİŞ	1	1
FRANSA	1	1	GELMEK	71	52
G			GELMEMEK	7	6
GAMLI	12	9	GEMİ	4	3
GARİP	4	4	GEMİCİ	2	1
GARP	2	2	GENÇ	19	15
GAYE	2	2	GENÇLİK	10	8

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
GENE	4	3	GONCA	2	2
GENİŞ	7	5	GÖÇ ETMEK	1	1
GENİŞLEMEK	2	2	GÖÇMEK	2	2
GERÇEK	1	1	GÖĞÜS	16	16
GERÇİ	1	1	GÖK	45	33
GERİ	10	9	GÖKYÜZÜ	6	6
GERİLMEK	2	2	GÖL	4	4
GERİNMEK	1	1	GÖLGE	10	9
GERMEK	3	3	GÖLGELENMEK	1	1
GEZDİRMEK	1	1	GÖLGELİ	1	1
GEZEN	3	3	GÖMÜLMEK	3	3
GEZİNMEK	1	1	GÖMÜLÜ	1	1
GEZMEK			GÖNÜL	59	51
GIVAMIYA	1	1	GÖRMEK	41	28
GİBİ	96	70	GÖRÜNMEK	5	4
GİDERMEK	1	1	GÖRÜNMEZ	2	2
GİRDAP	2	2	GÖRÜŞMEK	1	1
GİRMEK	15	13	GÖSTERMEK	14	14
GİTMEK	52	41	GÖTÜRMEK	1	1
GİTMEMEK	2	2	GÖZ	100	72
GİYMEK	1	1	GÖZBEBEĞİ	2	1
GİZLEMEK	2	2	GÖZLEMEK	5	2
GİZLENMEK	2	2	GÖZLEŞMEK	2	2
GİZLİ	4	4	GÖZLÜ	5	4

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
GÖZTEPE	2	2	GÜNEŞ	75	57
GÖZÜKMEMEK	1	1	GÜR	4	4
GÖZYAŞI	20	18	GÜRLEMEK	8	8
GURBET	37	20	GÜTMEK	1	1
GURUP	13	8	GÜTMEMEK	1	1
GURUR	1	1	GÜZEL	40	28
GÜBRE	1	1	GÜZELLİK	4	4
GÜÇ	3	3	H		
GÜÇLÜK	1	1	HABER	9	7
GÜFTELEMEK	1	1	HABER VERMEK	1	1
GÜL	16	13	HAFİF	8	6
GÜLCEMAL	1	1	HAFTA	2	2
GÜLE GÜLE	1	1	HAIN	4	4
GÜLMEK	15	15	HAK KAZANMAK	1	1
GÜLMEMEK	1	1	HAKİKAT	6	6
GÜLŞEN	2	2	HAL	12	11
GÜLÜŞ	3	3	HALA	3	3
GÜMÜŞ	3	3	HALASKAR	2	2
GÜN	94	69	HALE	1	1
GÜNBATAR	1	1	HALIÇ	1	1
GÜNDELİK	1	1	HALİYLE	1	1
GÜN DEN GÜNE	1	1	HALK	3	3
GÜNDÜZ	9	9	HALSİZ	1	1
GÜNER	2	2	HAMARAT	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
HAMLE	1	1	HAYAT	37	25
HANÇER	2	2	HAYIR (Yok, Olmaz)	2	1
HANE	1	1	HAYIRLI	1	1
HANGİ	5	4	HAYKIRMAK	13	13
HANİ	1	1	HAYLAZLIK	1	1
HAP	2	2	HAYRET	1	1
HARABE	1	1	HAYRET	1	1
HARAP	2	2	HAZ	1	1
HARARET	2	2	HAZAN	13	8
HARCETMEK	1	1	HAZIRLANMAK	2	2
HARF	1	1	HAZİN	13	9
HARMAN	1	1	HAZİN HAZİN	5	5
HARP	10	10	HAZİNE	1	1
HAS	1	1	HECE	1	1
HASRET	25	20	HEDEF	3	2
HASRETLİ	4	4	HEDER	2	1
HASTA	11	9	HEDİYE	2	2
HAŞMETLÜ	1	1	HELE	1	1
HATIRLAMAK	2	2	HEMEN	7	7
HAVA	7	7	HENDESE	1	1
HAVALI	3	1	HENÜZ	2	2
HAVUZ	6	2	HEP	77	60
HAYAL	18	15	HEPSİ	6	6
HAYALÎ	2	1	HER	54	27

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
HER BİR	4	4	HİLAL	1	1
HER DEM	1	1	HİS	10	10
HER GÜN	13	11	HİSSETMEK	2	2
HER ZAMAN	9	9	HİTAM	1	1
HERKES	15	14	HİZMET	1	1
HESAP	1	1	HOCA	6	2
HEVES	1	1	HOMURDANMA K	1	1
HEYECAN	3	3	HOPLAMAK	1	1
HEYKEL	3	3	HOR	2	2
HIÇKIRIK	4	4	HOŞ	6	4
HIÇKIRMAK	2	2	HUDUT	1	1
HIRÇIN	3	3	HURİ	2	2
HIŞILTI	1	1	HUY	2	2
HIŞIRDAMAK	1	1	HÜCRA	1	1
HIŞIRTI	1	1	HÜCUM	1	1
HIZ	6	6	HÜKÜM	2	2
HIZLA	1	1	HÜLYA	5	4
HIZLI	3	3	HÜR	10	9
HİCRAN	8	7	HÜRRİYET	6	6
HİCRANLA	1	1	HÜSRAN	1	1
HİCRANLI	1	1	HÜZÜN	7	7
HİÇ	25	20	HÜZÜNLÜ	8	8
HİÇBİR	5	5			
HİKÂYE	1	1	ILGAZ	6	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ILIK	1	1	İĞİLMEK	1	1
ILIK ILIK	1	1	İĞİLMEZ	2	2
IPISSIZ	1	1	İĞİMLEMEK	1	1
IRK	1	1	İĞMEK	1	1
IRMAK	5	5	İĞNE	1	1
ISLAK	3	3	İĞRENÇ	1	1
ISLATMAK	1	1	İHTİRAS	2	1
ISLIK	3	3	İHTİYAÇ	6	1
ISSIZ	7	7	İHTİYAR	6	6
ISSIZLIK	1	1	İKBAL	1	1
IŞIKLI	24	24	İKEN	1	1
IŞIKSIZ	1	1	İKİ	22	17
IŞIMAK	1	1	İKİMİZ	2	2
ITIR	1	1	İKİNDİ	1	1
ISTIRAP	9	9	İKTİSAT	3	3
			İLE	1	1
İ			İLELEBET	2	2
İÇ	24	21	İLERİ	4	3
İÇİN	25	21	İLERLEMEK	3	3
İÇİN İÇİN	6	6	İLHAM	1	1
İÇİNDE(KAPSAMINDA)	7	7	İLİM	4	4
İDARE	1	1	İLK	4	4
İDEAL	1	1	İLK KÂNUN	1	1
İFTİHAR	1	1			

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
İĞDİRMEK	2	2	İLKBAHAR	3	3
İMAN	6	5	İRFAN	4	4
İMDAT	1	1	İSA (Özel İsim)	1	1
İMKÂN	1	1	İSE	2	2
İMTİHAN	5	1	İSİM	16	14
İN	1	1	İSKELET	1	1
İNCE	10	9	İSLENMEK	1	1
İNCE İNCE	2	2	İSTEK	1	1
İNCECİK	2	2	İSTEMEK	14	13
İNÇİ	1	1	İSTEMEMEK	2	2
İNÇİLİ	2	2	İSTİBDAT	4	4
İNÇİR	2	2	İSTİFHAM	1	1
İNEK	1	1	İSTİKBAL	7	7
İNİLDEMEK	1	1	İSTİKLAL	1	1
İNİLTİ	2	2	İSTOP ETMEK	1	1
İNİM İNİM	1	1	İŞ	6	6
İNKILAP	8	3	İŞARET	1	1
İNLEMEK	10	9	İŞKENCE	1	1
İNLETMEK	3	3	İŞLEMEK	4	4
İNMEK	18	16	İŞTE	19	19
İNMEMEK	1	1	İYİ	2	2
İNÖNÜ	4	4	İYİLİK	1	1
İNSAN	5	4	İZ	28	23
İNTİHAR	2	2	İZCİ	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
İPLİK	1	1	İZLEMEK	2	1
İZMİR	2	2	KAHROLMAK	1	1
K			KÂİNAT	12	12
KABA	1	1	KÂKÜL	1	1
KABARMAK	1	1	KALBEN	1	1
KABE	1	1	KALDIRICI	1	1
KABİL	2	2	KALDIRILMAK	1	1
KABİR	5	2	KALDIRIM	3	3
KABRİSTAN	1	1	KALDIRMAK	2	2
KABUS	1	1	KALE	2	2
KAÇ	9	7	KALMAK	32	30
KAÇIRMAK	1	1	KALMAMAK	5	5
KAÇMAK	11	10	KALP	102	81
KADAR	24	21	KAMAŞTIRMAK	2	2
KADIN	5	4	KAMÇI	1	1
KAFA	3	3	KAMER	1	1
KAFKAS	1	1	KAMU	1	1
KAĞIT	4	4	KAMUS	1	1
KAĞNI	9	6	KAN	52	28
KAHHAR	1	1	KANAL	1	1
KAHIR	2	2	KANAMAK	2	2
KAHKAKA	5	4	KANAT	18	13
KAHPER	1	1	KANATLANMA K	2	2
KAHRAMAN	7	6	KANATLI	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
KAHRAMANCA	1	1	KANATLI	1	1
KANATMAK	3	3	KARARMAK	11	10
KANBURLAŞMAK	1	1	KARARSIZ	2	2
KANLI	3	3	KARARTMAK	1	1
KANMAK	1	1	KARDEŞ	42	42
KANUN	2	2	KARGA	1	1
KAP	1	1	KARIN	3	3
KAPAK	2	2	KARIŞ	1	1
KAPAMAMAK	2	2	KARIŞIK	2	2
KAPANMAK	7	7	KARIŞMAK	3	3
KAPATMAK	1	1	KARLI	4	4
KAPI	3	3	KARŞI	17	16
KAPKARA	1	1	KARTA	1	1
KAPKARANLIK	1	1	KARTAL	7	6
KAPLAMAK	7	7	KARTOPU	1	1
KAPMAK	1	1	KASA	1	1
KAPTIRMAK	1	1	KASIMPATI	1	1
KAR	18	13	KASIRGA	2	2
KARA (Renk)	13	11	KAT	4	3
KARA (Yer)	2	2	KATILMAK	2	2
KARADENİZ	4	4	KATMAK	5	5
KARALTI	1	1	KATNE	2	2
KARANFİL	2	2	KATRA	1	1
KARANLIK	38	29	KAVAL	12	9

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
KARANLIKLA	1	1	KAVİ	1	1
KAVRULMAK	1	1	KIZGIN	1	1
KAVUŞMAK	14	14	KIZIL	35	25
KAYA	10	10	KIZILIRMAK	2	1
KAYBOLMAK	6	6	KIZILLAŞMAK	1	1
KAYBOLMAMAK	5	5	KIZILLIK	4	4
KAYGI	5	5	KIZMAK	1	1
KAYIP	1	1	KİLİT	2	2
KAYNAK	4	4	KİM	11	9
KAYNAŞMAK	2	2	KİMİ	2	2
KAZANILMAK	1	1	KİMSE	1	1
KAZANMAK	3	3	KİMSESİZ	12	11
KEDER	5	5	KİRPIK	2	2
KEDERSİZ	1	1	KOCA	2	1
KEDİ	3	2	KOCA (BÜYÜK)	7	7
KEFEN	3	3	KOÇ	2	1
KEFENSİZ	4	4	KOĞUK	1	1
KELEBEK	1	1	KOKULU	2	2
KIYMETLİ	1	1	KOL	14	14
KIYMETTAR	1	1	KOL KOLA	1	1
KIZ	22	20	KOLAY	2	1
KIZAK	4	2	KONAK	1	1
KIZARMAK	3	3	KONMAK	1	1
KIZARTMAK	1	1	KONUĞ	2	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
KIZDIRMAK	1	1	KONUŞMAK	1	1
KOP	1	1	KÖPÜKLÜ	1	1
KOPARMAK	2	2	KÖPÜRMEK	7	6
KOPMAK	5	4	KÖR	3	3
KOPUZ	24	6	KÖRÜK	2	2
KOR	4	4	KÖŞE	3	3
KORKMAK	2	2	KÖY	24	12
KORKU	5	5	KÖYCEĞİZ	2	1
KORKULU	1	1	KÖYLÜ	5	5
KORKUNÇ	5	5	KUBBE	4	4
KORU	2	2	KUCAK	19	19
KORUMAK	4	3	KUCAKLAMAK	6	6
KOŞMAK	11	11	KUCAKLAŞMAK	6	6
KOŞTURMAK	2	2	KUDRET	4	4
KOŞUŞMAK	1	1	KUDURMAK	2	2
KOVMAK	5	5	KULAK	2	2
KOYMAK	2	2	KULLANMAMAK	1	1
KOYMAMAK	1	1	KUMANDAN	2	2
KOYU	6	6	KUMAR	3	3
KOYUN	4	2	KUMBARA	11	4
KÖHNE	2	2	KUMSAL	9	4
KÖK	10	10	KUNDAK	1	1
KÖLE	1	1	KUR'AN	2	2
KÖMÜR	2	2	KURAKLIK	1	1
KÖPÜK	9	9	KURMAK	5	5

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
KURŞUN	1	1	KÜKREMEK	3	3
KURT	5	5	KÜL OLMAK	1	1
KURTARICI	3	2	KÜLLETMEK	1	1
KURTULMAK	12	11	KÜP	2	1
KURTULUŞ	8	3	KÜSKÜN	4	4
KURU	5	5	KÜSMEK	2	2
KURULMAK	3	3	L		
KURUMAK	1	1	LACİVERT	2	2
KURUŞ	2	2	LAHZA	6	5
KUSMAK	2	2	LAKAP	1	1
KUŞ	27	23	LALE	2	1
KUTLAMAK	3	3	LAMBA	3	1
KUTLU	7	4	LATİF	5	5
KUTSİ	1	1	LAV	1	1
KUVVET	8	7	LAYIK	1	1
KUVVETLİ	1	1	LAZIM	2	1
KUVVETSİZ	1	1	LEŞ	1	1
KUYTU	1	1	LEYLA (Özel İsim)	1	1
KUYU	2	2	LİRİK	1	1
KUZU	6	6	LİSAN	1	1
KÜÇÜCÜK	1	1	LİSE	1	1
KÜÇÜK	21	18	LOKMA	2	2
KÜÇÜKKEN	1	1	M		
KÜÇÜLMEK	1	1	MABET	4	4

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
MABUT	1	1	MASA	1	1
MADEMKİ	8	8	MASAL	6	6
MADEN	1	1	MASMAVİ	4	4
MAĞRİP	1	1	MASRAF	1	1
MAHKÛM	1	1	MATEM	8	7
MAHŞER	1	1	MATEMLİ	2	2
MAHVOLMAK	1	1	MAVİ	10	9
MAHZUN	10	10	MAVİLEŞMEK	1	1
MAHZUN MAHZUN	1	1	MAZİ	23	21
MAHZUNLUK	1	1	MEÇHUL	3	3
MAKARA	1	1	MEDENİYET	5	5
MAKBER	1	1	MEDFEN	1	1
MAKİNE	1	1	MEFTUN	2	2
MAKSAT	2	2	MEĞER	1	1
MAL	2	2	MEHMET (Özel isim)	2	1
MALÛL	1	1	MEHMETÇİK	8	6
MAMUL	1	1	MEHTAP	16	8
MANA	2	2	MEKTEP	7	4
MANALI	1	1	MEKTEPLİ	27	11
MANZARA	2	2	MELAL	3	3
MARİFET	1	1	MELEK	6	3
MARMARA	3	3	MELEKÛT	2	2
MARŞ	2	2	MELEMEK	1	1
MARTI	3	3	MELİKE	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
MELTEM	1	1	MEVSİM	5	5
MEMBA	2	2	MEYDAN	4	4
MEMLEKET	3	3	MEYUSARE	1	1
MEMUR	1	1	MEZAR	9	8
MENDİL	2	2	MEZARSIZ	1	1
MENKİBE	1	1	MEZİYET	1	1
MERDİVEN	1	1	MİŞİL MİŞİL	3	2
MERHAMETLİ	1	1	MİŞİLTİ	2	2
MERHAMETSİZ	1	1	MİHNET	1	1
MERSİYE	1	1	MİLLET	28	15
MERT	1	1	MİLLİ	2	1
MERTÇE	1	1	MİLYON	4	3
MERTLİK	2	2	MİNARE	1	1
MESLEK	1	1	MİRAC	2	1
MEST EYLEMEK	1	1	MİRAS	1	1
MESUT	9	9	MİS	1	1
MESUT ETMEK	2	2	MİYAVLAMAK	2	2
MESUT OLMAK	2	2	MOR	12	8
MEŞALE	3	3	MORARMAK	1	1
MEŞGUL	1	1	MOTOR	1	1
MEŞİN	1	1	MUALLİM	1	1
METANET	1	1	MUAMMER	1	1
METİN	2	2	MUAZZEZ	1	1
MEVCE	1	1	MUCİZE	2	2

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
MUHARİP	1	1	NA	3	2
MUKADDES	4	4	NAĞME	5	4
MUKAYESE	1	1	NAM	3	3
MUM	4	2	NAME	1	1
MUNİS	2	2	NAMEKÂR	1	1
MURAT	4	4	NAMSIZ	1	1
MUSA	1	1	NAPOLYON	1	1
MUSİKİ	1	1	NAR	2	2
MUSTARİP	3	3	NARİN	2	2
MUTLAKA	2	2	NASIL	15	12
MUTTARİT	1	1	NASIRLI	1	1
MÜBAREK	1	1	NASİP	1	1
MÜCELLA	1	1	NAZAR	2	2
MÜDÜR	1	1	NAZIM	1	1
MÜESSESE	1	1	NAZİK	1	1
MÜJDELEMEK	2	2	NAZLI	5	4
MÜJDELİ	1	1	NE	60	48
MÜKEDDER	1	1	NE KADAR	5	5
MÜLHEM	1	1	NE OLUR	1	1
MÜNHANİ	1	1	NE ZAMAN	1	1
MÜSTAHAK	1	1	NE..... NE	6	6
MÜŞKÜL	1	1	NEBAT	1	1
MÜŞTEREK	1	1	NECİP (Özel İsim)	1	1
N			NEDEN	7	7

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
NEFER	1	1	NİNE	2	1
NEFES	10	10	NİNNİ	3	3
NEFTÎ	1	1	NİŞANLI	1	1
NEHİR	4	4	NİYE	3	2
NERE	2	2	NOKSAN	1	1
NEREDE	9	5	NUR	25	20
NEREDEYSE	1	1	NURLU	2	2
NEREYE	2	2	NÜZUL	1	1
NERGİS	1	1	O		
NESİL	8	8	O	90	61
NESİR	1	1	OCAK	4	4
NEŞE	46	40	ODA	9	7
NEŞELENMEK	1	1	OĞAN	1	1
NEŞELİ	2	2	OĞUL	19	14
NEŞESİZ	1	1	OĞUZ HAN	3	3
NEVAZİŞ	1	1	OKŞAMAK	11	9
NEVİ	1	1	OKUMAK	6	6
NEY	2	2	OKUMAMAK	1	1
NEZİH	2	2	OKUNMAK	2	2
NİCE	10	7	OKUR	1	1
NİÇİN	2	2	OLDUKÇA	1	1
NİDA	1	1	OLMAK	173	106
NİHAYET	7	7	OLMAMAK	2	2
NİL	1	1	OLUK	8	7

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
OMUZ	1	1	ÖBEK	2	1
ON	1	1	ÖBÜR	2	1
ON BEŞ	1	1	ÖC	2	1
ON DÖRT	1	1	ÖCEK	1	1
ON İKİ	1	1	ÖFKE	1	1
ONGAN	1	1	ÖĞLE	2	2
ORMAN	3	3	ÖĞRENMEK	7	7
ORTA	6	6	ÖĞÜNMEK	1	1
ORTAK	2	2	ÖĞÜT	1	1
ORTALIK	6	6	ÖKSÜZ	14	11
OT	1	1	ÖLDÜRMEK	4	3
OTAĞ	4	3	ÖLGÜN	4	4
OTOBÜS	1	1	ÖLKE	4	4
OTURMAK	6	6	ÖLMEK	14	9
OTUZ İKİ	1	1	ÖLÜ	12	8
OVA	18	11	ÖLÜM	11	9
OYALAMAK	1	1	ÖMÜR	17	14
OYMAK	3	3	ÖN	16	15
OYNAMAK	13	9	ÖNCE	2	2
OYNAŞMAK	3	3	ÖNDER	3	3
OYNATMAK	2	2	ÖNDER(ÖZEL İSİM)	2	2
OYUN	3	3	ÖP	5	5
OZAN	12	1	ÖPÜŞMEK	2	2
Ö			ÖRGÜ	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ÖRMEK	3	3	PARILTI	1	1
ÖRNEK	1	1	PARLAK	9	9
ÖRS	2	2	PARLAMAK	5	5
ÖRTMEK	2	2	PARLATMAK	1	1
ÖRTÜ	1	1	PAS	2	2
ÖRTÜLMEK	1	1	PASLANMAK	2	2
ÖRÜLMEK	1	1	PASLI	3	2
ÖRÜLÜ	1	1	PAYAN	1	1
ÖRÜMCEK	1	1	PAZAR	2	2
ÖTE	4	4	PEÇE	1	1
ÖTKÜ	1	1	PEK	16	13
ÖTMEK	5	5	PEKMEZ	1	1
ÖTMEMEK	1	1	PEMBE	6	5
ÖVÜNMEK	1	1	PENAH	1	1
ÖYLE	7	7	PENCERE	2	2
ÖZ	18	14	PENÇE	2	2
ÖZENMEK	1	1	PERÇİNLEMEK	1	1
ÖZLEMEK	1	1	PERDE	9	7
ÖZLEŞTİRMEK	1	1	PERDE PERDE	1	1
	P		PERİ	3	3
PAMUK	1	1	PEŞ	1	1
PARA	10	6	PEŞTAMAL	1	1
PARÇALANMAK	1	1	PINAR	7	7
PARILDAMAK	6	6	PIRIL PIRIL	3	2

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
PIRILDAMAK	2	2	RIDVAN	1	1
PIRILTI	1	1	ROBA	1	1
POSTACI	1	1	ROMAN	3	2
PUDRA	1	1	RUBAP	1	1
PUSE	3	3	RUH	38	31
PUSU	8	7	RUHSUZ	1	1
R			RÜYA	13	7
RAB	1	1	RÜZGÂR	51	44
RAF	1	1	S		
RAHAT	3	3	SAADET	9	9
RAHAT RAHAT	1	1	SAAT	5	4
RAKİP	1	1	SABAH	11	8
RAKİT	1	1	SABAHADDİN	1	1
RAŞE	1	1	SAÇ	11	10
RECAİ (Özel İsim)	1	1	SAÇILMAK	2	2
REÇİNE	2	2	SAÇLI	4	4
REFAH	1	1	SAÇMAK	19	18
REHAVET	1	1	SADE	1	1
REHBER	8	7	SAF	4	2
RENÇPER	1	1	SAĞ	6	6
RENGÂRENK	1	1	SAĞ OLMAK	1	1
RENK	2	2	SAĞIRLAŞMAK	1	1
RENKLİ	7	6	SAĞLAMAK	7	7
RENKSİZ	27	25	SAĞMAK	2	2

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
SAHİL	18	15	SANMAK	2	2
SAHİP	2	2	SANMAMAK	14	12
SAKAL	2	1	SAPAN	1	1
SAKARYA	10	6	SARARMAK	11	9
SAKINMAK	4	4	SARAY	1	1
SAKİ	1	1	SARHOŞ	4	4
SAKİT	3	3	SARI	10	8
SAKLAMAK	4	4	SARILMAK	5	5
SAKLANMAK	1	1	SARIŞIN	1	1
SAKLANMAK	1	1	SARIYER	6	4
SAKLI	1	1	SARMAK	21	20
SAKLICA	1	1	SARMAŞAN	1	1
SAL	2	2	SARP	6	6
SALABET	1	1	SARSILMAK	2	2
SALDIRIŞ	1	1	SARSMAK	1	1
SALDIRMAK	1	1	SATAŞMAK	2	2
SALLAMAK	1	1	SATIR	1	1
SALLANMAK	2	2	SAVAŞ	10	9
SALMAK	3	3	SAVURMAK	2	2
SALTANAT	6	6	SAYE	3	3
SANAT	16	10	SEBAT	2	1
SANATKÂR	3	1	SEBEPSİZ	1	1
SANDAL	2	2	SECDE	1	1
SANİYE	1	1	SECİYELİ	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
SEÇİLEMEME	1	1	SERİNLEMEK	1	1
SEÇMEK	2	2	SERPİ	1	1
SEDA	1	1	SERPİLMEK	1	1
SEDEF	4	4	SERPMEK	2	2
SEFALİ	2	2	SERT	3	3
SEFİL	1	1	SES	66	47
SEKSEN	1	1	SESLİ	1	1
SEL	11	10	SESSİZ	7	5
SELAM	2	2	SESSİZCE	5	5
SELAMLAMAK	10	10	SEVDALI	1	1
SELAMLAMAMAK	1	1	SEVDİRMEK	1	1
SEMA	24	19	SEVEMEME	1	1
SEN	180	87	SEVGİ	14	12
SENDELEMEK	2	2	SEVGİLİ	12	8
SENE	11	11	SEVİ	1	1
SENELERCE	2	2	SEVİMLİ	8	6
SENSİZ	6	6	SEVİNÇLİ	11	11
SER	1	1	SEVİNMEK	5	4
SERAP	2	2	SEVİŞME	1	1
SERBEST	1	1	SEVMEK	12	11
SERÇE	2	2	SEYİR	1	1
SERĞİ	2	2	SEYRETMEK	3	3
SERİN	8	7	SEZMEK	1	1
SERİN SERİN	1	1	SICAK	3	3

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
SICAKLIK	1	1	SİLMEMEK	1	1
SİĞMAMAK	3	3	SİMSİYAH	2	2
SIK SIK	1	1	SİNDİRMEK	1	1
SIKILMAK	1	1	SİNE	3	3
SIKILMAMAK	2	2	SİNMEK	12	11
SIKINTI	1	1	SİS	6	6
SIKMAK	3	2	SİSLİ	1	1
SILA	12	9	SİVRİ	1	1
SİR	6	6	SİVRİSİNEK	2	2
SIRALANMAK	3	3	SİYAH	23	21
SIRMA	1	1	SİYAHLAŞMAK	1	1
SIRNAŞMAK	1	1	SOBA	1	1
SIRT	6	6	SOĞUK	9	9
SIVAMAK	2	2	SOĞUKLUK	1	1
SIVANMAK	1	1	SOL	7	7
SIZI	1	1	SOLGUN	4	4
SIZLAMAK	6	6	SOLMAK	17	14
SIZLATMAK	2	2	SOLMAMAK	1	1
SIZMAK	1	1	SOLUK	5	5
SİHİR	2	2	SOLUMAK	1	1
SİLAH	8	5	SON	22	20
SİLE SİLE	1	1	SONBAHAR	17	8
SİLİNMEK	2	2	SONRA	17	14
SİLMEK	4	4	SONSUZ	11	11

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
SONSUZLUK	1	1	SULANMAK	2	2
SONUNCU	1	1	SULTAN	4	4
SORGUÇ	1	1	SUNİ	1	1
SORGUÇLU	1	1	SUNMAK	1	1
SORMAK	7	6	SURETA	3	3
SORMAMAK	1	1	SUSAMAK	2	2
SOY	4	4	SUSMAK	5	5
SOYLU	2	1	SUSTURMAK	1	1
SOYSUZ	1	1	SUSUZ	2	2
SOYUNMAK	1	1	SUSUZLUK	1	1
SÖĞÜT	15	4	SÜKÛN	5	5
SÖKMEK	4	4	SÜKÛNET	2	2
SÖNDÜRMEK	3	2	SÜKÛT	15	15
SÖNMEK	10	9	SÜKÛT SÜKÛT	1	1
SÖNMEMEK	5	5	SÜKÛTİ	1	1
SÖNMEZ	1	1	SÜMBÛL	1	1
SÖNÜK	2	2	SÜNGÜ	4	4
SÖYLEMEK	11	10	SÜRAT	1	1
SÖYLEŞMEK	2	2	SÜRMEK	1	1
SÖZ	9	8	SÜRUR	2	2
SU	81	45	SÜRÜ	6	6
SUADİYE(Özel İsim)	2	2	SÜRÜ SÜRÜ	1	1
SUAL	2	2	SÜRÜKLEMEK	3	3
SULAMAK	10	10	SÜRÜLMEK	2	2

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
SÜRÜNMEK	2	2	ŞARAPNEL	1	1
SÜS	4	3	ŞARKI	9	9
SÜSLEMEK	2	2	ŞAŞAALI	1	1
SÜSLETMEK	1	1	ŞEF	1	1
SÜSLÜ	1	1	ŞEFFAF	1	1
SÜZGÜN	1	1	ŞEFKAT	5	5
SÜZMEK	1	1	ŞEHİR	12	8
SÜZÜLMEK	2	2	ŞEHİT	9	6
	Ş		ŞEKER	2	2
ŞAFAK	3	3	ŞEKİL	3	3
ŞAH	1	1	ŞEN	16	14
ŞAHIS	2	1	ŞENLENDİRME K	1	1
ŞAHİT	1	1	ŞENLENMEK	1	1
ŞAHİT OLMAK	1	1	ŞENLETMEK	1	1
ŞAHLANMAK	4	4	ŞER	1	1
ŞAİR	2	2	ŞEREF	5	4
ŞAİRLİK	1	1	ŞEREFLİ	2	1
ŞAKIRDAMAK	1	1	ŞERİT	2	1
ŞAKLATMAK	1	1	ŞEVK	1	1
ŞAKRAK	1	1	ŞEY	26	21
ŞALVAR	1	1	ŞEYTANLIK	1	1
ŞAMDAN	1	1	ŞIRIL ŞIRIL	1	1
ŞAN	10	10	ŞIRILDAMAK	2	2
ŞANLI	2	2	ŞIRILTI	3	3

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ŞİFA	2	2	TAKİP ETMEK	1	1
ŞİİR	4	4	TAKMAK	6	5
ŞİİRLİ	1	1	TALİH	1	1
ŞİKÂYET	4	3	TALİM	1	1
ŞİKÂYET ETMEK	2	2	TALİN	1	1
ŞİMDİ	39	31	TAM	1	1
ŞİMŞEK	2	2	TAN	2	2
ŞİRİN	4	4	TAN YERİ	1	1
ŞİRİT	1	1	TANIDIK	1	1
ŞU	46	36	TANIMAK	3	3
ŞUA	1	1	TANIMAMAK	2	2
ŞUBAT	2	2	TANITMAK	2	2
ŞULE	2	2	TANRI	6	6
ŞURA (Şu Yer)	1	1	TARAF	19	18
ŞURADA	2	2	TARİH	10	9
ŞUURLU	2	2	TARLA	5	2
ŞÜKRAN	1	1	TAS	3	3
	T		TAŞ	12	12
TA	1	1	TAŞIMAK	3	3
TABIAT	11	10	TAŞMAK	13	13
TABUT	5	2	TATLI	14	11
TAHT	3	3	TATMAK	6	6
TAHTA	3	2	TAVAN	2	2
TAKDİR	1	1	TAVIR	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
TAYFUN	1	1	TERAKKİ	1	1
TAZE	3	3	TERANE	2	2
TAZELEMEK	1	1	TERENNÜM	2	2
TEBESSÜM	2	2	TERK ETMEK	3	3
TEESSÜR	1	1	TERK EYLEMEK	1	1
TEFEKKÜR	2	2	TERKİP	1	1
TEK	8	8	TERSİM	1	1
TEKERLEK	2	1	TERTEMİZ	1	1
TEKİR	1	1	TESADÜF	2	1
TEKNİK	1	1	TESELLİ	9	9
TEKRAR	3	2	TEŞEBBÜS	1	1
TEL	4	3	TEŞEKKÜR	1	1
TELAŞ	2	2	TETİK	1	1
TELAŞLI	2	1	TEVRAT	1	1
TEMBEL	2	2	TEZAT	1	1
TEMBELLİK	1	1	TIKANMAK	1	1
TEMEL	2	2	TIPATIP	1	1
TEMİZ	4	4	TIPKI	2	2
TEMMUZ	1	1	TIRMANMAK	3	3
TEN	2	2	TIRPAN	1	1
TENEFFÜS	1	1	TİMSAL	1	1
TEPE	11	10	TİPİ	1	1
TEPETAKLA	1	1	TİTREK	3	3
TER	2	2	TİTREMELİK	8	7

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
TİTREŞMEK	4	4	TÜKENMEZ	1	1
TİTRETMEK	2	2	TÜL	6	5
TOPARLACIK	1	1	TÜLBENT	1	1
TOPARLAK	1	1	TÜLLENMEK	1	1
TOPLAMAK	1	1	TÜRBE	1	1
TOPRAK	20	19	TÜRK	65	30
TOZLU	1	1	TÜRK OĞLU	4	3
TÖRPÜ	1	1	TÜRKÇE	1	1
TRABZON	2	2	TÜRKİYE	6	4
TRAMPET	1	1	TÜRKLÜK	6	4
TREN	3	2	TÜRKÜ	14	5
TUFAN	2	2	TÜRLÜ	2	1
TUHAF	1	1	TÜTMEK	4	4
TUNÇ	3	3	TÜY	6	6
TUR (Dağ)	1	1	U		
TURAN	3	2	UÇ	4	4
TURUNCU	1	1	UÇKUN	1	1
TUTAMAMAK	1	1	UÇMAK	7	7
TUTMAK	3	3	UÇURMAK	2	2
TUTMAMAK	1	1	UÇURTMA	1	1
TUTUŞMAK	4	4	UÇURUM	3	3
TÜCCAR	1	1	UÇUŞMAK	3	3
TÜKENMEK	1	1	UFUK	59	49
TÜKENMEMEK	2	2	UĞRAŞMAK	3	3

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
UĞRUNDA	3	3	UZAK	2	1
UĞULDAMAK	4	4	UZAKLAŞMAK	48	39
UĞULTU	2	2	UZAMAK	3	3
UĞUR (UĞRUNA)	4	3	UZAMAMAK	4	1
ULU	13	11	UZANMAK	11	11
ULUMAK	2	2	UZATMAK	5	4
UMMAK	2	2	UZUN	8	8
UMMAMAK	3	3	Ü		
UMMAN	3	3	ÜÇ	7	5
UMULMAMAK	1	1	ÜFLEMEK	2	2
UNSUR	1	1	ÜLKÜ	5	5
UNUTMAK	3	3	ÜMİT	10	10
UNUTMAMAK	6	5	ÜMİTSİZ	3	3
URAL	1	1	ÜN	1	1
US	2	2	ÜNLÜ	6	2
USLANMAK	1	1	ÜREN	1	1
UTKU	3	2	ÜRKEK	1	1
UYANIK	1	1	ÜRPERMEK	2	2
UYANMAK	5	5	ÜRYAN	1	1
UYKU	15	15	ÜST	14	13
UYUMAK	12	12	ÜSTÜN	1	1
UYUŞMAK	2	2	ÜŞENMEK	1	1
UYUTMAK	1	1	ÜŞMEK	2	2
UZ (Müzik Aleti)	1	1	ÜŞÜMEK	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
ÜZLEMEK	1	1	VEFASIZ	1	1
ÜZÜM	7	3	VEKAR	1	1
ÜZÜNTÜ	3	2	VERMEK	78	50
ÜZÜNTÜSÜZ	1	1	VERMEMEK	1	1
V			VESVESE	1	1
VADİ	6	6	VIZ	4	2
VAHŞET	1	1	VIZILTI	1	1
VAHŞİ	2	2	VİCDAN	1	1
VAHŞİLİK	1	1	VİNÇ	1	1
VAKİT	3	3	VİRAN	3	3
VAKTA Kİ	1	1	VİYANA (şehir)	1	1
VALLAHİ	1	1	VOLKAN	2	2
VAPUR	4	4	VOYVO	1	1
VAR	92	24	VURA VURA	1	1
VARLIK	11	8	VURDURMAK	1	1
VARMAK	10	8	VURGUN	1	1
VATAN	60	26	VURMAK	11	8
VATANİ	1	1	VURMAMAK	1	1
VAZ	1	1	VURULMAK	1	1
VAZİFE	7	3	VURUŞ	2	2
VE	50	38	VÜCUT	10	10
VECT	1	1	Y		
VEDA	4	4	YA.....YA	1	1
VEFAKÂR	1	1	YABANCI	3	3

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
YAD (Yabancı)			YABANİ	1	1
YÂD (Anma)	3	3	YANKI	1	1
YAD ELLER	1	1	YANLIŞ	1	1
YADİGÂR	3	1	YANMAK	8	7
YAĞI	3	3	YAPILMAK	1	1
YAKILMAK	1	1	YAPMAK	22	19
YAKIN	6	6	YAPRAK	14	13
YAKIŞMAK	1	1	YAPTIRMAK	1	1
YAKLAŞMAK	8	7	YÂR (sevgili)	5	4
YAKMAK	17	14	YAR (uçurum)	3	3
YALAMAK	3	3	YARA YARA	1	1
YALAZ	2	2	YARAMAZ	4	3
YALAZLI	1	1	YARAMAZLIK	1	1
YALÇIN	3	3	YARAP	1	1
YALIN AYAK	1	1	YARATICI	1	1
YALKUVAN	1	1	YARATMAK	12	12
YALNIZ(Sadece)	13	12	YARIN	2	1
YALNIZ(Tek Başına)	6	5	YARIŞMAK	1	1
YALNIZLIK	1	1	YAŞAMAK	34	23
YAN	8	8	YAŞAMAMAK	1	1
YANGIN	1	1	YAŞATMAK	14	11
YANI BAŞI	1	1	YAŞLI	9	7
YANIK	6	6	YAŞMAKLI	1	1
YANIT	1	1	YATAĞAN	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
YATMAK	11	11	YATAK	1	1
YAVAŞ	3	2	YILDIZ	31	37
YAVRU	15	13	YILDIZLI	1	1
YAYILMAK	5	5	YILMAZ	1	1
YAYMAK	1	1	YIRTIK	1	1
YEGÂNE	1	1	YIRTMAK	4	3
YELKEN	3	3	YİNE	23	19
YELKENLİ	1	1	YOK	31	25
YELLİ	1	1	YOKLUK	1	1
YEM	2	2	YOKSA	2	1
YEMEK	7	6	YOL	64	50
YEMİŞ	1	1	YOLCU	10	5
YENİ	9	9	YOLCULUK	1	1
YENİDEN	2	2	YOLDAŞ	9	8
YER	73	62	YOLLANMAK	1	1
YERLİ	2	2	YOLMAK	2	2
YERYÜZÜ	1	1	YORGUN	4	4
YESİ	1	1	YORULMAK	5	5
YEŞİL	15	10	YORULMAMAK	2	2
YEŞİLLENMEK	2	2	YOSUNLU	1	1
YEŞİLLİK	1	1	YUDUMLAMAK	2	1
YETER	2	2	YUMAK	1	1
YIĞIN	4	4	YUNANLI	1	1
YIKANMAK	1	1	YURTTAŞ	1	1

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı	KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
YUVARLAMAK	1	1	YUVA	7	7
YUVARLANMAK	1	1	ZAVALLI	7	7
YÜCE	11	8	ZAVİYE	1	1
YÜCELTMEK	1	1	ZEHİR	3	3
YÜK OLMAK	1	1	ZEMZEM	1	1
YÜKSEK	6	6	ZENGİN	1	1
YÜKSELİŞ	1	1	ZENGİNLİK	2	2
YÜKSELMEK	17	15	ZEVK	10	8
YÜKSELTMEK	6	6	ZIPLAMAK	1	1
YÜR	1	1	ZİHİN	2	2
YÜRÜMEK	9	8	ZİNDAN	3	3
YÜZ	30	26	ZİRA	2	2
YÜZ (SAYI)	2	2	ZİRVE	1	1
YÜZLERCE	1	1	ZORLU	1	1
YÜZLÜ	2	2	ZULM	2	2
YÜZMEK	2	2	ZULMET	8	7
	Z		ZÜBRİM	1	1
ZAFER	12	10	ZÜMRÜT	4	4
ZALİMANE	1	1			
ZAMAN	34	30			
ZANGIR ZANGIR	1	1			
ZANNETMEK	1	1			
ZANNETMEMEK	2	1			
ZARP	1	1			

Kelime listesine ait veriler incelendiğinde Mektepli Gazetesi'ndeki çocuk şiirlerinde 2220 ayrı kelime kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ülkemizde kelime hazinesi yeterliliğine dayalı çalışmaların yeterli düzeyde olduğu söylenemez. Bu nedenle çocukların yaş özelliklerine göre kaç kelime ile konuşup yazacaklarının aralığı net olarak belirlenememiştir. Yapılan bazı araştırmalar, gelişmiş ülkelere göre günümüzde öğrencilerimizin kullanmış olduğu kelime sayısının hayli az olduğunu ortaya koymaktadır. Türkçe eğitim programında kelime hazinesinin önemine yönelik kazanımlar belirlenmiş olsa da programda hangi sınıfta ne kadarlık kelime hazinesine sahip olunacağı belirtilmemiştir.

Tosunoğlu'na göre her seviye için ayrı olarak yapılacak olan kelime listeleri; bireyin kavrama, algılama, yorumlama, karar verme gibi zihni fonksiyonlarını ve hedeflenen toplumun özelliklerini kapsadığı için başlangıç kadar bitişi de belirler. Bu sebeple nelerin ne kadar öğretileceğini bu listeler, yaklaşık olarak göstermektedir.

Tosunoğlu'nun belirttiği gibi *“İleri ülkelerin kendi ana dilleri konusunda yaptıkları çalışmalar, bu konu için açtıkları kurumlar, bu kurumların belirledikleri temel kelime listeleri, bu listelere göre gösterilen başarılar “İleri” olmanın ölçütlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.”* (Tosunoğlu, 1999)

Ülkemizde yaş gruplarına göre çocuklara öğretilmesi gereken temel kelime listelerinin bulunmaması, çalışmamızda ortaya çıkarılmış olan kelime listesinin değerlendirilmesinde bir eksiklik olarak belirlenmiştir.

Günümüzde genölerin günlük konuşmalarını 200 - 300 kelime çerçevesinde sınırlandırdığı bilgisi göz önüne alındığında Mektepli Gazetesi'ne şiir gönderenlerin 2220 ayrı kelime ile şiirleri yazmaları geniş bir kelime hazinesine sahip olduklarını göstermektedir. Birçok kavramın yer aldığı şiirlerde duygu ve düşüncelerin aktarılması için çeşitli kelime türlerinin (isim- sıfat – fiil gibi) kullanımına yer verildiği görülmüştür. Şiirlerde kullanılmış olan çeşitli filler ile şiirlere hareketlilik, sıfatlar yardımıyla ise duyguların aktarımında çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

Şiirlerde kullanılmış olan toplam kelime sayısının şiir sayısına oranlanmasıyla elde edilen verilerde, Mektepli Gazetesi'ndeki çocuk şiirlerinin ortalama 55 kelime ile yazıldığı ortaya çıkarılmıştır.

Kelimeler, şiirlerdeki kullanım sıklıklarına göre değerlendirilerek; şiirlerde en çok kullanılmış olan yirmi kelime tespit edilmiştir :

KELİME	Kaç Defa Kullanıldı	Kaç şiirde kullanıldı
BİR	509	192
BU	231	118
SEN	180	87
OLMAK	173	106
BEN	125	58
BİZ	120	54
KALP	102	81
GÖZ	100	72
GİBİ	96	70
GÜN	94	69
VAR	92	24
O	90	61
SU	81	45
VERMEK	78	50
HEP	77	60
GÜNEŞ	75	57
YER	73	62
GELMEK	71	52
AKŞAM	68	42
SES	66	47

Şiirlerde bir kelimesinin sıkça kullanılmış olduğu görülmektedir. Yüz doksan iki şiirde beş yüz dokuz kere kullanılmış olan “bir” kelimesi şiirlerde çeşitli anlamlarıyla yer almıştır. Türkçe sözlükte birbirinden farklı on üç

anlamı sıralanan “bir” kelimesinin çeşitli anlamlarla çocukların şiirlerinde yer aldığı tespit edilmiştir.

“O”, “bu”, “sen”, “ben”, “biz” gibi zamirlerin de şiirlerde en çok kullanılmış olan kelimelerden olduğu görülmektedir. “O” ve “bu” kelimelerinin kimi şiirlerde sıfat olarak kullanılmış olduğu da tespit edilmiştir. 58 şiirde 125 kere yer almış olan “ben” kelimesi ile çocukların kendi dünyalarını, kendileriyle ilgili olanı aktarma gayesinde olduğunu ispatlar niteliktedir. 87 şiirde 180 kere “sen” kelimesinin kullanılmış olması çocukların şiirlerinde başkalarına da yer verdiğini ya da sıklıkla sen dilini kullandığını göstermektedir. Birliktelik anlamı taşıyan “biz” kelimesinin de elli dört şiirde yüz yirmi kere kullanılmış olması şairlerin, birlik beraberlik duygularına önem verdiğinin göstergesidir.

Canlıların yaşam göstergesi olan kalp, eskilerden bu yana sevginin depolandığı yer olarak görülmekte ve sevgi ile ilgili olan hemen hemen her şeyde yer almaktadır. Çocuklar, kendi dünyalarını yansıtmış oldukları Mektepli Gazetesi’ndeki şiirlerde “kalp” kelimesine sıkça yer vererek “sevgi” ve “canlılık” duygularını vurgulamak istemiştir.

Gün, güneş, akşam kelimelerinin de şiirlerde sıkça kullanılmış olduğu görülmektedir. Gün ve güneş kavramları aydınlık, umut, sıcak gibi kelimeleri çağrıştıran kişilerde olumlu duygular uyandırırken; akşam kelimesi karanlık, bitiş, yalnızlık gibi kelimeleri çağrıştırmaktadır. Şiirlerde genel olarak akşamın oluşu ile ölüm arasında bir bağ kurulduğu ve hüznün duygusunun aktarıldığı tespit edilmiştir.

Aytekin’e göre çocuk edebiyatı eserlerinde vatan, millet, bayrak gibi kutsal sayılan değerler adına ölümün göze alınabileceğini anlatan olaylara rastlanmaktadır. Bu olaylar bir savaş anında şehit olmayı veya üstün bir cesaret ve fedakârlık göstermeyi içerebilir ve bir anlamda okuyucu çocukta, milli ve manevi değerler duygusunun gelişmesine katkı sağlayabilir. Böylelikle, çocuk benzeri olaylar karşısında nasıl tavır alınacağını hangi şartlarda ölümün göze alınacağını öğrenir. (Aytekin, 2008: 98)

Mektepli Gazetesindeki şiirlerde ölüm ve ölümle ilişkili olan kelimelerin sıkça kullanıldığı görülmüştür. Ölmek fiili, dokuz şiirde on dört kere; öldürmek fiili, üç şiirde 4 kere; ölü ismi, sekiz şiirde on iki kere; ölüm ismi de dokuz şiirde on bir kere kullanılmıştır. Bu kelimelerin yanı sıra “tabut”, “kefen”,

“kefensiz”, “mezar”, “öksüz”, “şehit” gibi kavramların da şiirlerde kullanımına rastlanmıştır. Yaşanılan dönem itibariyle çocukların savaştan etkilendiği ve bunun sonucu olarak da şiirlerinde “ölüm” temasının işlendiği belirlenmiştir. Şairler, şiirlerinde şehit olan babaya duyulan özlemi sıkça ele almışlardır. Bu da I. Dünya Savaşı veya Kurtuluş Savaşı’nda yakınlarını kaybeden çocukların dizelerdeki haykırıışları olarak değerlendirilmiştir.

Mektepli Gazetesi’ndeki birçok şiirde çeşitli yer isimlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yeni kurulan devlet için ayrı bir öneme sahip olan Ankara’nın şiirlerde sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir. Beş şiirde on üç kere “Ankara” kelimesinin geçmesi, Türkiye Cumhuriyeti’ne başkent olarak seçilen şehrin çocuklar için de ayrı bir anlamı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Afyonkarahisar, İzmir, Sakarya, Trabzon şehirlerinin de şiirlerde yer almış olması çocukların memleketlerine karşı duymuş oldukları sevginin göstergesidir.

Yeni devlete isim olarak seçilmiş olan “Türkiye” kelimesi de dört şiirde altı kere yer almış ve ülkenin güzelliği düşsel öğeler ve sanatsal ifadeler yardımıyla aktarılmıştır. Çeşitli imgeler aracılığıyla vatan sevgisinin aktarıldığı bu şiirlerde, Anadolu kelimesinin sıkça kullanılması da çocukların vatanına bakışını yansıtmaktadır. Dumlupınar, Edirnekapı, Haliç, Ilgaz, Kızılırmak, Sarıyer, Suadiye gibi çeşitli özellikte ve güzellikteki yerlerin farklı duygular ile çocuklar tarafından şiirlere taşındıkları görülmüştür. Ayrıca Fransa, Viyana, Nil gibi dünyanın çeşitli yerlerine de şiirlerde değinilmiştir.

Kelime listesinde yer alan “ağaç”, “çiçek”, “bağ”, “orman” gibi kavramların şiirlerde sıkça yer alması çocukların doğa ve tabiatla ilgili öğelere duyarlı olduklarını göstermektedir. Çeşitli çağrışımların abartma gibi sanatsal ifadelerle aktarıldığı bu şiirlerde, doğanın hissettirdikleri vurgulanmıştır. Mevsimler de çeşitli duyguların ifadesinde doğa ile ilişkilendirilerek şiirlerde yer alan kavramlardandır.

Mektepli Gazetesi’ndeki şiirlerde hayvanları konu alınan şiirlere yer verilmemesine karşın, çeşitli konulardaki şiirlerde duyguların aktarımında hayvanlardan yararlanıldığı görülmektedir. “Sivrisinek”, “serçe”, “örümcek”, “kuzu”, “koyun”, “kedi”, “ceylan”, “bülbul”, “baykuş”, “ aslan”, “akrep” gibi hayvanların, şiirlerdeki duyguların ifadesinde kullanıldıkları tespit edilmiştir. Edebiyatımızda kendisine çeşitli anlamlar yüklenmiş olan bülbul, gazetedeki şiirlerde en sık kullanılan hayvandır.

Çocuk şiirlerinde başlık da büyük önem taşımaktadır. Etkileyici bir başlık çocuğu şiire davet eder. Mektepli Gazetesindeki çocuk şiirleri başlıklarında kullanılan kelimeler bakımından aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

ŞİİR BAŞLIKLARI

23.Nis	3	KARA	1
29.Eki	1	KARANLIK	2
ACI	1	KARDEŞ	1
AÇ	1	KARŞI	1
AD	1	KEDİ	1
AKİS	1	KIŞ	5
AKŞAM	18	KIZ	1
ALİ	1	KIZILIRMAK	1
ANADOLU	3	KÖY	8
ANKARA	3	KUMBARA	3
ANNE	8	KURTULUŞ	1
ARKADAŞ	1	KUŞ	2
ARZU	1	KUTLU	2
ASKER	1	KÜÇÜK	1
AŞK	1	LAMBA	1
ATATÜRK	2	LİSAN	1
AYRILMAK	1	LİSE	1
AYŞE	1	MANZARA	1
BABA	10	MARMARA	1
BAĞ	2	MARŞ	2
BAHAR	3	MAZİ	1
BAHÇE	1	MEHMETCİK	2
BASMAK	1	MEHTAP	1
BATI	1	MEKTEPLİ	9
BATMAK	1	MEKTEPLİ	1
BAYRAK	2	MERSİYE	1
BEBEK	1	MÜSTARİP	1
BEKLEMEK	1	NİNE	1
BEN	3	ODA	1
BİR	3	OĞUL	1
BİZ	2	OLMAK	1
BOLVADİN	1	OVA	1
BOSTAN	1	OZAN	1

BOZKURT	1	ÖĞÜT	1
BUDUN	1	ÖLÜ	2
BÜYÜK	2	ÖLÜM	1
CUMHURİYET	1	ÖMÜR	1
CUMHURİYET BAYRAMI	2	ÖNDER	1
ÇAL	2	ÖRNEK	1
ÇALIŞ	1	ÖTKÜ	1
ÇİÇEK	1	PERDE	1
ÇOBAN	2	RUH	1
ÇOCUK	2	RÜYA	1
DAĞ	2	RÜZGAR	1
DAMLA	1	SAAT	1
DEMEK	1	SABAH	3
DEMİRCİ	1	SAHİL	2
DENİZ	2	SAKARYA	2
DERE	2	SANAT	3
DERS	1	SARIYER	2
DOLAP	1	SAVAŞ	1
DOLU	1	SEN	1
DOST	1	SES	1
DÖNMEK	1	SEVİMLİ	1
DURMAK	1	SILA	1
DÜĞÜN	1	SİLAH	1
EFE	1	SOĞÜT	3
FAKİR	1	SON	1
FEDAİ	1	SONBAHAR	6
FINDIK	1	SONRA	1
FIRTINA	1	SONRA	1
GAZETE	5	SOY	1
GAZİ	5	SU	3
GECE	9	SUADİYE	1
GEÇİTSİZ	1	ŞEHİT	1
GELMEK	2	ŞİKAYET	1
GEMİ	1	TABUT	1
GEMİCİ	1	TARLA	1
GENÇ	3	TEFEKKÜR	1
GİRMEK	2	TERK ETMEK	1
GİTMEK	1	TRABZON	1
GÖZ	1	TREN	1
GÖZTEPE	1	TURANLI	1

GURBET	6	TÜRK	1
GURUP	5	TÜRKOĞLU	1
GÜN	1	TÜRKÜ	3
HASRET	2	UFUK	1
HATIRA	1	ULU	2
HAVUZ	1	UZAK	2
HAYAT	2	UZAKLAŞMAK	1
HAYAT	2	ÜÇ	1
HAZAN	1	ÜZÜM	1
HEP	1	VATAN	4
HEP	1	VATAN	5
HEYKEL	1	VATANI	1
HIÇKIRIK	1	VAZİFE	2
ILGAZ	1	YAĞMUR	1
IRK	1	YARAMAZ	1
İKİ	1	YARIN	2
İLKKANUN	1	YAŞAMAK	1
İMTİHAN	1	YAŞATMAK	1
İNCİR	1	YENİ	1
İNİK	1	YEŞİL	1
İNKILAP	1	YOK	1
İZ	1	YOL	1
İZCİ	1	YOLCU	1
KAĞNI	1	YURT	1
KAHKAHA	1	YUVA	1
KAHRAMAN	3	YÜREK	1
KALP	1	ZAFER	1
KAN	1	ZAMAN	1
KANAT	1		

Bu veriler ışığında gazetede ki çocuk şiirlerine seçilen başlıklarda 203 ayrı kelime kullanıldığı belirlenmiştir. Şiirlerin başlıklarının genel olarak kısa, dikkat çekici ve şiirle bağlantısı olan kelimelerden seçildiği tespit edilmiştir.

4.3. Mektepli Gazetesi'nde Yer Alan Bilmeceler

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirsel nitelikte yazılmış olan elli bir adet bilmece incelenmiştir. Danışoğlu'nun ifadesine göre bilmeceler; genellikle ölçülü, uyaklı, bilgi ve zekaya dayalı, şiire özgü, tekerlemeleri anımsatan, atasözlerini çağrıştıran, simgeli, ilginç ve yaratıcılığı ön plana çıkaran, düşündürten özellikler taşımaktadır. (Danışoğlu, 2006: 27)

Mektepli Gazetesinde ilk altmış altı sayıda yer almış olan bilmeceler, çocukların kelime hazinelerinin zenginleşmesine katkı sağlayıcı nitelikte hazırlanmıştır. Gazetede genellikle son sayfada yer verilen bilmecelerin "Zengin Müsabakamız" adlı bölüm altında yayımlandığı görülmektedir. Cevapları yaklaşık yirmi gün sonraki sayıda ilan edilen bilmeceler aracılığıyla bilmecelere cevap veren çocuklar gazeteden çeşitli hediyeler kazanmaktadır.

Gazetede bilmeceler içerik bakımından incelendiğinde çeşitli nesnelere öğrencilerin kelime hazinesine dahil etmeye çalıştığı görülmektedir. Gazetede bilmeceler tabiat ve tabii hadiselerle ilgili olanlar, insan, hayvan, bitki, eşya ile ilgili olanlar, mücerret kavramlar ve dini unsurlarla ilgili olanlar olmak üzere çeşitli alt başlıklara ayrılmıştır.

4.3.1. Tabiat ve Tabii Hadiselerle İlgili Olan Bilmeceler

Bilmecelerden altısının tabiat ve tabii hadiselerle ilgili olduğu tespit edilmiştir. (Bk. Nu.:15, Nu.: 20, Nu.:21, Nu.:25, Nu.:34,Nu.51)

Benim tam altı harfim var.
Arkamdan gelir bazan kar.
İlk hecem yenecek şeydir.
Hayvanlardan, süttten gelir.
İkinci hecemi tersten
Okursanız size birden
Bir milletin ismi çıkar.
Bundan kolay daha ne var?

Cevap: Yağmur
[Nu.20, S.23, s.:18, 23.02.933]

Tabiatla ilgili olan bilmeceler incelendiğinde 34 ve 51 numaralı bilmeceler dışında aabbccdd... kafiye düzeniyle yazıldıkları tespit edilmiştir. Hacimleri bakımından dört ile sekiz dize arasında değişen bilmecelerde genellikle 8li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Bilmecede sorulan kavramla ilişkili olarak birçok kavramın bilmece metninde kullanıldığı görülmektedir.

4.3.2. İnsanla İlgili Olan Bilmeceler

Gazetede insanla ilgili olan ve insan yaşamını ilgilendiren öğelerin bulunduğu bilmecelere yer verilmiştir. (Bk. 1, 3, 10, 27, 36, 37, 44)

Altı harfli kelimeyim
Ve yalnız iki heceyim:
Çocuklara güzel yuva.
Bulursunuz küçük bir dağ
Son heceme eklerseniz
İkinci harfi eğer siz.
Altı, beş, dört, iki ve üç
Harflerimde bir tatlı var.

Cevap: Mektep
[Nu.: 27, S.30, s.:8, 13.4.933]

Bilmeceler incelendiğinde 1 ve 3 numaralı bilmeceler dışında 8'li hece ölçüsünün kullanıldığı görülmektedir. 44. şiir dörtlüklerle yazılması ve 12 dizeden oluşması bakımından küçük bir şiir görünümündedir. Bilmecelerde çeşitli kafiye düzeninin yer aldığı görülmektedir.

Çeşitli söz oyunları ile çocukların bilişsel gelişimine katkı sağlayan bu bilmecelerde çocuklar çeşitli kavramlar üzerinde kafa yormaktadır.

4.3.3. Hayvanlarla İlgili Olan Bilmeceler

Mektepli Gazetesinde yer alan bilmecelerden sadece bir tanesinin hayvanlarla ilgili olduğu görülmektedir:

Yedi harfli ve üç hece:
Küçük ve güzel bir kuştur.
Son hece ters çevirilince
Yıldızla beraber durur.

İlk üç harflerin rengi al,
Vücuda çoktur faydası.
İkinci heceyi çek al:
Çıkar güzel kış meyvası.

Cevap: Kanarya
[Nu.:46, S.60, s.:19, 9.11.933]

Bilmece incelendiğinde abab cdcd kafiye düzeniyle yazılmış ve cinaslı uyak kullanıldığı görülmektedir.

4.3.4. Eşya ile İlgili Olan Bilmeceler

Gazetede yer alan bilmecelerden çoğunluğunu eşyalarla ilgili olanlar oluşturmaktadır. 2, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 33, 35, 38, 48 numaralı şiirler çeşitli kavramlarla ilgilidir.

Küçük, sevimli bir ismim
Yalnız iki heceliyim.
İçimde var dizi dizi
Her lakırdımızın izi.
Kış gecesi hepinize
Olurum hoş bir eğlence.
Okur iseniz tersimden
Çevrilerek hemen birden
Küçüklere, bebeklere
Olur güzel bir hediye.

Cevap: Kitap
[Nu.:17, S.20, s.:17,(02.02.933)]

Çocukların dünyalarında yer alan nesnelere bilmecelerde kullanılması önemlidir. "Cevap", her çağda hemene her çocuğun idrak edebileceği, tanıyabileceği gibi nesne ve varlıklar; kullandığı ve karşılaştığı objeler olmalıdır.(Köktürk, 2005: 124) Mektepli Gazetesi'nde eşyalarla ilgili bilmecelerin cevaplarına bakıldığında çocuğun yaşantılarına uygun olduğu görülmektedir. Genellikle iki dördük halinde yazılmış olan bilmecelerin kafiye düzeni çeşitlilik göstermektedir.

4.3.5. Bitkilerle İlgili Olan Bilmeceler

24, 28, 43, 50 numaralı bilmecelerin bitkilerle ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Beş harfli ve iki hece:
Bir meyvedir lezzetlice.
İlk ve son harfi faydalı
Bir hayvancığın ismidir.
Dört ve beş harfi bir çalgı:
Bunu bilmek bir şey midir?

Cevap: Armut
[Nu.:43, S.57, s.:19, 19.10.933]

Gazetede ki bilmeceler dil ve anlatım yönünden incelendiğinde bazılarının akıcı olmadığı görülmektedir. Bu tür bilmecelerin şiirsel anlatımın zevkini uyandırmadığı görülmektedir.

Anadoluda bir şehir,
Harfleri tam beş tanedir.
İlk hecesi kar üstünde,
Göze çarpar bazı kere.
Dördüncü harfini (e)yle
Değiştirip de tersine
Okursanız erkek ismi
Çıkar; şimdi bildiniz mi?

Cevap: İzmir
[Nu. 19, S.22, s.:18, (16.02.933)]

Bilmeceler şiirsel bir anlatımla çocukları dille kurgulanmış bir zeka oyununa davet etmektedir. (Sever, 2008: 148) Gazetede ki bilmecelerde yer alan kelimelerin çeşitli anlamlarda kullanılması dilin söz varlığını çocuklara yansıtmaktadır.

4.3.6. Şehirlerle İlgili Olan Bilmeceler

4, 5, 9, 19, 23, 26, 29, 30, 31, 39, 40, 42, 45 numaralı bilmeceler çeşitli şehirlerle ilgili olarak sorulmuştur.

Anadoluda bir şehir:
Dokuz harf ve dört hecedir.
İlk beş harfi suda gezer
Son dört harfi de «köle» dir.

Cevap: Balıkesir
[Nu. 29, S.32, s.:18, 27.4.933]

4.4. Mektepli Gazetesinde Yer Alan Manzum Hikâyeler

Gazetede okurlardan gelen yazılar bölümünde manzum hikâyelere de yer verildiği görülmektedir. Çocuğun bilişsel ve ahlaki gelişimi üzerinde etkisi bulunan bu hikâyeler aracılığıyla çocuklar çeşitli konularda eğitilmektedir. Sayıca az olan bu manzum hikâyeler çocuğun eğitime etkisinin belirlenmesi amacıyla incelenmiştir.

H.T. imzasıyla derginin 2. sayısında yer almış olan “Diller” adlı manzum hikâyede dilin işlevi üzerinde durularak, hem meram anlatacak, hakikatin kapılarını açacak bir ilim anahtarı olduğu hem de kendini överek fenalık yapan bir yapıda olduğu vurgulanmıştır.

Derginin üçüncü sayısında yer alan “Terhisten Sonra “ adlı manzum hikâyede köylerinde şehit olan erlere üzülen kadınlara, bir ses, vatanın hür ellerde olduğunu hatırlatmaktadır.

Derginin 5. sayısında yer alan manzum hikâyede kış mevsiminde soğuk bir akşam tasvir edilerek, fakir bir çocuğun durumu aktarılmaya çalışılmıştır.

133. sayıda İstiklâl Lisesi’nden Selim Levent tarafından yazılan manzum hikâyede ise Talihsiz bir tüccarın bir çocuğa yardım etmesi sonucu talihinin dönmesi ve zengin olması anlatılmaktadır. Hikâyeye aracılığıyla zor durumda olan birine yardım etmenin insana sağlayacağı faydaları üzerinde durularak çocukların yardım duygusu teşvik edilmeye çalışılmıştır.

Besim Hikmet’in yazmış olduğu Parasız Ressam adlı manzum hikâyesinde konu, parasız bir ressamın yemek yedikten sonra tabağa 1 lira resmi çizerek garsonu kandırmasıdır. Çocuğa kazandırılmak istenen davranışlar bakımından hikâyeye incelendiğinde insanları kandırmak gibi olumsuz bir davranışa yer verildiği görülmektedir.

Besim Hikmet’in gazetenin diğer bir sayısında yer alan Eşeğin Hilesi adlı yazısı fabl özelliğinde yazılmıştır. Yazıda bir eşeğin kurnazlığının sonucunda sahibinin ona ders vermesi anlatılmaktadır. Kurnazlık peşinde

olarak insanları kandıranların bir gün mutlaka aynı tuzağa kendilerinin düşeceği fikri hikâye aracılığıyla aktarılmaktadır.

Okurlardan gelen manzum hikâyelerin yanı sıra gazetede resimli manzum hikâye ve masallar bölümünde de manzum hikâyelere yer verildiği görülmektedir. Gazetenin birkaç bölümünde yer alan resimli hikâyelerde Ali-Veli adında iki yaramazın maceraları aktarılmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan yeniliklerle çağdaş bir toplum yapısına ulaşılması amaçlanmıştır. Bu yapının sağlanması için gereken en önemli unsur eğitim olarak belirlenmiş; bu alanda çağın ve toplumumuzun ihtiyaçlarına cevap verecek bir eğitim sistemi oluşturulması için birçok değişiklik yapılmıştır. Eğitim öğretimin birleştirilmesi, yeni harflerin kabulü gibi yapılan yeniliklerle eğitime olan talep artmıştır. Artan talep doğrultusunda okuma ürünlerine olan ihtiyaç da artış göstermiştir. 1932-1935 yılları arasında yayımlanan ve dönemin uzun soluklu ilk gazetesi olan Mektepli Gazetesi çocukların okuma ihtiyaçlarına önemli ölçüde cevap vermiştir.

Toplumsal değişim ve gelişmelere bağlı olarak çocuğa bakış zaman içinde değişiklik göstermektedir. Mektepli Gazetesi incelendiğinde çağdaş bir toplum olma yolunda ilke ve inkıpların uygulayıcısı, çalışan, üreten, idealist bir çocuk profilinin oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Gazete yaklaşık üç yılı bulan yayım hayatı boyunca içeriğinde yer verdiği türler ile çocuklarda okuma zevki oluşmasını sağlamıştır. Bu yönüyle çocuğu okumaya alıştırmış ve çocuk ile okuma materyalleri arasındaki köprünün kurulmasına büyük ölçüde yardımcı olmuştur.

Mektepli Gazetesi'nde; çeşitli hikâye, masal, öykü, roman tefrikaları, okul müfredatına uygun öğretim konuları ve bunlara ilişkin sorular, bilmeceler, bulmacalar, çocuk oyunları, eğlence konuları, kitap ve diğer tanıtımlara yer verilen çok zengin bir içerikle karşılaşılmaktadır.

Mektepli Gazetesi'nde yer alan edebi türler aracılığıyla çocukların çeşitli bilgilerle donanması ve aynı zamanda eğlenceli vakit geçirmesi sağlanmaktadır. Gazetedeki hikâyelerin çocukların bilişsel ve ahlak gelişimini olumlu yönde etkileyecek birçok iletiye sahip olduğu Şahin'in 2009 yılında yapmış olduğu çalışmasında ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca gazetede yer alan haberler, bilimsel gelişmeler, ilginç konular, tarih ve tarihi yerler bölümleri

çocukların güncel olaylarla ilgilenmesini sağlamakta, genel kültürlerini arttırmakta ve araştırma, bilgi edinme ihtiyaçlarına karşılık vermektedir.

Osmanlı eğitim anlayışındaki öğüt vererek çocuğa yön ve biçim kazandırılacağı düşüncesi bir ilke olarak çocuklara yönelik olarak yazılan şiirlere de yansıtılmıştır. Beltilen dönemde yazılmış olan şiirler incelendiğinde, duygudan önce eğitici ve yön verici olma kaygısının ağır basmış olduğu görülmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar şairler öğütçü olma özelliğinden sıyrılamamışlardır.

Gazetede ki şiirler incelendiğinde dönemin çocuk şiiri anlayışı ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerin çocuk şiiri niteliklerine uygunluğu şu şekilde tespit edilmiştir:

1. Çocuk şiirlerinde işlenen konular, yurt sevgisi, aile sevgisi, ahlaklı olmak, yaşama sevinci vb. duyguları geliştirici özellikte olmalıdır. Gazetede ki şiirler, işlenen konular ve ele alınan temalar bakımından çocuğun eğitimine olumlu yönde etki ederek onların ulusal ve evrensel değerleri öğrenmesine, kişilik gelişimini sağlıklı bir şekilde tamamlamasına ve topluma eğitilmiş bir birey olarak kazandırılmasına olanak sağlayacak niteliktedir.

Gazeteye gönderilen şiirlerin büyük bir bölümünde ölüm, ayrılık ve hüznün temalarının yer alması; I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın çocuklar üzerindeki etkilerini göstermektedir. Dönem bakımından incelendiğinde basım tarihi 1932 - 1935 olan gazetede şiirleri yayımlananların, Milli Mücadele yıllarında bebek ya da küçük yaşta ki çocuklar olduğu ortaya çıkmaktadır. Böylelikle bu şairlerin, yakınlarının savaşa katılmış olabileceği öngörülmektedir. Nitekim bu da şiirlerde şehit babaya, kardeşe duyulan özlemin işlenmesine neden olmuştur.

2. Şiirlerde mısralar, kısa; cümle düzeni, doğal; seçilen sözcükler, sade olmalıdır. Bu doğrultuda gazetede ki şiirlerin mısralarının kısa olduğu, cümle düzeni bakımından kimi şiirlerde devrik, kimilerinde kurallı cümlelerin kullanıldığı belirlenmiştir. Gazetenin yayımlandığı dönemdeki dil özellikleri göz önüne alındığında şiirlerin Öz Türkçe ile yazıldığı görülmektedir. Şiirlerde kullanılan sözcükler bakımından bir değerlendirme yapıldığında ise bazı kelimelerin ilköğretim öğrencilerinin algılama düzeyinin üstünde olduğu belirlenmiştir.

3. Çocuklar çağrışım dünyaları itibarıyla zengin sayılmadıkları için çocuk şiirlerinde; benzetme, istiare, mecaz gibi edebi sanatlara ölçülü bir şekilde yer verilmelidir. Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler incelendiğinde çeşitli imgelerin sanatsal bir dille aktarıldığı ve kullanılan edebî sanatların çocuğun birikimlerine uygun olduğu görülmektedir.

4. Şiirlerde ahengi sağlayan unsurlardan olan ritm, çocuk şiiri için vazgeçilmez bir unsur olmalıdır. Yaş özellikleri bakımından ritmi sağlayabilmiş şiirlerin çocukların daha çok ilgisini çektiği görülmektedir. Çocuklara yönelik yazılmış veya yazılacak olan şiirlerde ölçü ve kafiye'nin göz ardı edilmemesi gerekir. Bu bağlamda incelediğimiz şiirlerin büyük bir çoğunluğunda hece ölçüsüne ve belli bir kafiye düzenine bağlı kalındığı görülmektedir.

Şiirlerin bazılarında hece ölçüsü ya da kafiye bakımından sorun bulunması, çocukların nitelikli şiirler yazabilmesi için şiir bilgisine sahip olmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

5. Uzun soluklu şiirler dikkat dağıtabileceği için çocuk şiirleri, kısa olmalıdır. Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler hacimleri bakımından sınıflandırıldığında çocuğa göre yazıldığı görülmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalarla ilköğretim 1., 2., 3. sınıflarda okunacak dörtlük sayısı ortalama iki-üç; 4. ve 5. sınıflarda üç-beş; 6.,7.,8. sınıflarda dört sekiz civarında olması gerektiği ortaya çıkarılmıştır. Nitekim gazetede şiirleri yayımlanmış olan ilk mektep öğrencilerinin şiirlerinde kullanmış olduğu dize sayısının orta mektep ve lise gibi üst okullardaki öğrencilerin yazmış olduğu şiirlere göre daha az olduğu tespit edilmiştir.

Gazetede bazı şiirlerin, herhangi bir nazım birimine bağlı kalınmadan, çok uzun şekilde yazılmış olduğu görülmektedir. Bu şiirlerin genellikle gazetenin son sayılarında yer aldığı ve yetişkin şairler, tarafından kaleme alındığı belirlenmiştir.

6. Çocuk şiirlerinde noktalama işaretlerine ve yazım yanlışı bulunmamasına özen gösterilmelidir. Noktalama işaretlerinin dikkate alınmaması, dizelerin küçük harfle başlaması gibi kişisel tercihlerden kaçınılmalıdır. Gazetede şiirlerin bu yönü, ihmal ettiği görülmektedir. Yayımlanan şiirlerde birçok yazım yanlışı ve noktalama hatası bulunmaktadır.

Çalışmamızda yer alan kelime listesine ait bulgularla gazetede çocuk şiirlerinde geniş bir kelime hazinesinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bireyin

zengin bir söz dağarcığına sahip olmasının geniş bir düşünce evreni oluşturabileceği görüşünden yola çıkarak şiirlerdeki kelimelerin çocuğu bilişsel ve dil gelişimi bakımından beslediği görülmektedir.

Gazetede ki şiirlerin çoğunun çocuklar tarafından yazılmış olması, ele alınan konularda çocuk bakışının olduğunu ortaya koymaktadır. Şiirlerdeki çocuk bakışı incelendiğinde, yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyet'inin çağdaş, gelişmiş bir ülke olma yolundaki çalışmalarının bu bakış açısına yansıdığı görülmektedir. Yapılan yeniliklere ve inkılâplara sahip çıkan, çalışkan, üretici bir çocuk tipinin yetiştirilmeye çalışıldığı Mektepli Gazetesi'ndeki şiirlerde ortaya çıkmaktadır. Gelişmenin ve inkılâpların anlatıldığı şiirlerde ümitli, geleceğe güvenle bakan bir bakış olduğu tespit edilmişken, ülkenin savaş durumundan yeni çıkmış olması da şiirlerdeki çocuk bakışına etki etmiştir. Şehitlik, bayrak, vatan gibi kavramların kutsal bir bakışla şiirlerde yer aldığı görülmektedir.

Ölüm, hüznün ve ayrılık temalarının, çocuk şiirlerinde sıkça kullanılmadığı bilinmektedir. Bu doğrultuda gazetede ki şiirlerde söz konusu temaların bolca yer almış olması; I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın etkileri olarak düşünülmektedir.

Gazetede ki bilmeceler; genellikle ölçülü, uyaklı, bilgi ve zekaya dayalı, şiire özgü, simgeli, ilginç ve yaratıcılığı ön plana çıkaran, düşünmeyi sağlayan yapılarıyla çocuğun ruhsal, zihinsel ve sosyal açıdan kendini geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca bu bilmecelerin, çocukları dikkatli olmaya yönlterek bilişsel gelişimlerine yardımcı olduğu, dilin inceliklerinin öğrenilmesini kolaylaştıran eğlendirici özellikte bulunduğu ve eğitsel bir işleve sahip olduğu görülmektedir.

Mektepli Gazetesindeki manzum hikâyeler çocuklara değer ve davranış kazandırmaya yönelik bir yapıdadır.

Mektepli Gazetesi'ndeki şiirler incelendiğinde çocuk dünyasına yönelik öğelerin varlığından söz edilse de şiirlerin, büyüklerin de ilgisini çekebilecek nitelikte yazıldığı görülmektedir. Gazetede ki bilmece ve manzum hikâyelerin; şiirlere göre çocuklara daha çok hitap ettiği görülmüştür.

5.2. Öneriler

Cumhuriyet Dönemi çağdaş bir ülke olma yolunda yapılan inkılapların temelini atılması yönünden tarihimizde ayrı bir önemi bulunmaktadır. Yayımlandığı dönemin güncel olaylarını, dil özelliklerini aktarması bakımından temel kaynak niteliğinde olan gazete ve dergilerle ilgili araştırmaların çoğaltılması dönemin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Türk edebiyatındaki çocuk gazete ve dergileri araştırmalarında en çok gazetelerin içerik bakımından hangi türlere yer verdiği ve bu türlerin çocuğun eğitimindeki etkisinin araştırıldığı görülmektedir. Çocuk gazeteleri ve dergilerinin dil yeterlilikleri ve Türkçe eğitimine olan katkıları bakımından incelenmesi alana faydalı olacaktır.

Çocuk edebiyatı eserlerinde çocuğun kelime hazinesi göz önünde tutularak çocuğun dünyasındaki kavramlara yer verilmeli aynı zamanda da sözcük dağarcığının giderek arttırılmasına olanak sağlanmalıdır. Bu amaçla çocukların kelime hazinelerini belirlemeye yönelik hazırlanan araştırmaların sayısı arttırılmalıdır.

Şiir yoluyla kazandırılan öğretilerle, çocuk öğrendiklerini belleğinde daha kolay sakladığı ve hatırlama gücü daha yüksek olduğu için çocukların eğitiminde şiirlerden yararlanılmalıdır.

Çocuk şiirlerinde tema bakımından daha çok pastoral ve didaktik şiir anlayışının hakim olması, çocuğa duygu dünyasının kapılarını aralama fırsatı tanımamaktadır. Bunun sonucu olarak çocukların şiire karşı ilgileri azalmaktadır. Bu nedenle çocuk şiirlerinde bilgiyi ve bildiriye amaçlarken estetik duyuş ve söyleyişten uzaklaşmamak gerekir.

Çocuk edebiyatı ürünleri genel olarak bir dil ve üslûp kaygısı taşır. Çocuk şiirleri sade anlaşılır ve akıcı olmalı, herkesin anlayacağı bir üslûpla yazılmalıdır. Şiirler yazılırken konuşma dili ölçüt alınmalı eserin dili ile konuşma dili arasında uçurum olmamalıdır.

Dil ediniminin çocuk üzerindeki olumlu etkilerinin bilinmesi çocukların kelime hazinelerini tespit edecek araştırmaların yapılmasını gerekli

kılmaktadır. Günümüzde çocukların kelime hazinelerine yönelik araştırmaların çoğaltılması alana yeni görüşler kazandıracaktır.

Belirlenen yaş gruplarına göre hazırlanacak olan temel kelime listeleri aracılığıyla çocuklara kazandırılması hedeflenen kelimeler belirlenmelidir. Böylelikle dil öğretim süreci belli aralıklarla bu temel kelime listelerine göre değerlendirilebilme fırsatı bulacaktır. Örneğin ilköğretime yeni başlayan bir çocuğun bir yıllık süreç sonunda hangi kelimeleri etkin olarak kullanacağını gösteren listelerin hazırlanması dilin öğretiminde önemli bir yere sahip olacaktır.

Çocuk şiiri ve nitelikleri üzerindeki görüş ayrılıkları da bu alanda yapılacak olan yeni çalışmalar ile netlik kazanacaktır.

KAYNAKÇA

- Adalı, Oya. (2003). “Anlamak ve Anlatmak”, Pan Yayınları, İstanbul , s: 31.
- Akarsu, Hasan. (2005). “Şiire Teğet Yazılar”. Türk Dili Dergisi , sayı 111, Kasım-Aralık <http://www.turkdilidergisi.com/index.html>
- Akgün, Seçil Karal. (1999). “Cumhuriyet’in İlk On Beş Yılında Bazı Basın Organlarında Çocuk”. Cumhuriyet ve Çocuk. II. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri / 4-6 Kasım 1998. Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları. No:2. Ankara. s. 48-55
- Aksan, Doğan. (2005) “Anlambilim”, Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksan, Doğan. (2006) “Şiir Dili ve Türk Şiir Dili”, Engin Yayınevi, Ankara.
- AKYOL, Hayati. (2000). “Yazı Öğretimi”. Milli Eğitim Dergisi. 146, 37-48.
- Aslan, Aslı. Maden, Sedat. Durukan, Erhan. (2010). “Çoklu Ortam Aktiviteleriyle Metin Öğretimine Bir Model (Fabl Örneği)”. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. Cilt:3. Sayı:10. 69-76
- Ay, Arif. (2001) “Türk Edebiyatından Çocuklara Şiirler Antolojisi”, Akçağ Yay., Ankara
- Aydın Ayhan. (2004). “Sınıf Yönetimi”. Tek Ağaç Eylül Yayınları, Eylül, Ankara, s.22
- Aytaş, Alemdar. Yalçın, Gıyasettin. (2003). “Çocuk Edebiyatı”. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Aytekin, Halil. (2008). “Çocuk Edebiyatında Ölüm Teması”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:20. s.:89-102. Konya.
- Boratav, Pertev Naili. (1958). ”Zaman Zaman İçinde”. İstanbul. Remzi Kitabevi.
- Bilgin, Muhittin, (2002), “Anlamdan Anlatıma Türkçemiz”, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Cesur, Oğuz. (2005). “(Kastamonu İlinde Bir İnceleme) Pansiyonlu İlköğretim Okulu Öğrencileri Üzerinde Kelime Serveti Araştırması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu
- Ciravoğlu, Öner. (2000) . “Çocuk Edebiyatı”. Esin Yayınevi. İstanbul.

- Çaplı, Orhan. (1993). "*Çocukların, Gençlerin Eğitimi*". Ankara: Bilgi Yayın Evi. Beşinci Basım.
- Coşkun, Eyyup. (2009). "*Türkçe Öğretiminde Metin Bilgisi*". Kırkkılıç, A. Ve Akyol, H. (Editörler). İlköğretimde Türkçe Öğretimi. 2. Baskı. Ankara. Pegem Akademi. ss. 231-282
- Danişoğlu, Hicran. (2006). "*Eğelendirici Yazınsal Türlerin Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Bu Çerçeve 2004-2005 Türkçe Öğretim Programının Değerlendirilmesi*", Yüksek Lisans Tezi Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
- DEMİRAY, Kemal, (1979). "*Çocuk Ruhunu Besleyen Kaynak*". Türk Dili Dergisi. S. 331
- Demiray, Kemal, (1973), "*Çocuk Edebiyatı Antolojisi*", Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi s. 34
- Demircan, Candemir. (2006). "*Mektepli Gazetesi'nde Yer Alan Metinlerin İçeriğinin Çocukların Bilişsel ve Ahlaki Gelişimlerine Etkisi (1-148. Sayılar)*". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Demirel, Özcan. (2003). "*Türkçe Öğretimi*". Ankara: Pegem yayıncılık.
- Demiray, M.G. (1986) "*Halk Masalları Üzerine Bazı Görüş ve Düşünceler*" Türk Folkloru Dergisi, s. 86.
- Dilçin, Cem. (2004). "*Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*". TDK yayınları, Ankara
- Eker, Nurten. (2006) "*Doğan Kardeş Dergisinde Yer Alan Metinlerin Tür, İçerik ve Anlatım Özelliklerinin Çocuk Eğitime Katkısı Açısından İncelenmesi*", (1-75. Sayı). Mersin Sosyal Bilimler Enstitüsü
- EKİZ, Osman Nuri. (1984). "*Ansiklopedik Edebiyat Bilgileri Sözlüğü*". İstanbul:Zümrüt Yayınları
- Enginün, İnci. 1985. "*Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış*", Türk Dili Çocuk Edebiyatı Özel sayısı, Nisan, s.400
- Erdal, K. Celepoğlu, A. Kılıç, Y. Arıcı, A.F. Kara, Ruhi. (2007) "*Çocuk Edebiyatının Kaynakları*". Yılar, Ö. Turan, L. (Editörler). Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı. Birinci Baskı.Ankara. Pegem Yayıncılık. ss. 67-200
- Erden, Minüre ve Akman Yasemin. (1995). "*Eğitim Psikolojisi*", Arkadaş Yay. Ankara.

- Ergin, Muharrem. (2002). *"Türk Dil Bilgisi"*, Bayrak Basım Yayım Tanıtım, İstanbul.
- ERGENÇ, İclal. Seda, GÖKMEN. (1999). *"Türkiye'de Dil Edinimi Çalışmalarına Toplu Bir Bakış"*, Cumhuriyet ve Çocuk , 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi , Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara,
- Esmer, S.Kübra. (2007). *"Cumhuriyet Döneminin İlk Yıllarında (1923-1928) Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Metinlerin Çocuklara Değer Akatarımı Açısından Değerlendirilmesi"*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Filiz, Taylan. (2005) *"Milli Mücadele ve Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Örgütlerinin Eğitim sorununa Bakışı (1920- 1935)"*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı. İstanbul.
- Gedizli, Mehmet. (2004) *"Yazabilmek"*. Şûle Yayınları. İstanbul. s. 22.
- Gücal, Şahin, Şeyda. (2007). *"İlköğretim Birinci Kademedeki Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi"*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi
- Güler, Gökhan.(2006). *"Ebe-Sobe Dergisinin Eğitim Açısından İncelenmesi"*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi.
- Günaydın, Gönül. (2005). *"Doğan Kerdeş Dergisinde Çocuğa Kazandırılması Hedeflenen Değerler ve Ortaya Çıkan Çocuk Modeli"*. (151-225. sayılar), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Mersin.
- Gündüz, Üzeyir. (2003). *"Çocuk Ruhumuzu Dinlendiren Bir Fantezi Yumağı: MASAL"*. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi. Yıl:4. Sayı:41. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi41/gunduz-1.htm>
- Güner, Galip. (2004). *Türkçe Kompozisyon Öğretiminde (İlköğretimin II. Basamağı) Yazma Öncesinde Yapılabilecek Bazı Etkinlikler*, Erciyes Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi sayı : 17, (s. 225-230).
- Kaplan, Mehmet. (2005). *"Şiir Tahlilleri – I Tanzimattan Cumhuriyet'e Kadar"*. Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Karaçalı, Ali. Selahattin, Arslan. Uslu, Hakkı.(2003). Çocuk Edebiyatçıları Birliği Başkanı, *Yazar Üzeyir GÜNDÜZ ile "Öykü, Masal ve Çocuk Edebiyatı" Üzerine*. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi. Yıl:4. Sayı:41. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi41/arslan-uslu.htm>

- Kaştan, Yüksel. (2006). "Cumhuriyet Döneminde Nüfus Hareketlerinin Fonksiyonu". Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt:7. Sayı:1. s.:65-76. Erzurum.
- Kavcar, Cahit. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Engin Yayınları. Ankara.
- Kavcar, Cahit. Sever, Sedat ve Oğuzkan, Ferhan (1995), *Türkçe Öğretimi*, Engin Yayınları, Ankara
- Kıbrıs,İbrahim. (2002). *Uygulamalı Çocuk Edebiyatı*. Eylül Kitap ve Yayınevi, Ankara
- Kıbrıs İbrahim, (2008) "Okuma ve Yazma Çalışmalarında Şiir Etkinliklerinden Nasıl Yararlanılabilir?" Bolu İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt 8, Sayı 1, Yıl 8, Haziran
- Kırış, Fatma, (2007), *Türkiye Çocuk ve Ebe Sobe Dergilerinin Edebiyat ve Eğitim Değerleri Açısından İncelenmesi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu
- Kurudayıoğlu, Mehmet. Karadağ, Özay. (2005). Kelime Hazinesi Çalışmaları Açısından Kelime Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 25, Sayı 2, 293-307
- Konar, Elif.(2003). Gülbüz Türk Çocuğu Dergisinin İncelenmesi(1926-1928 Yılları), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Köktürk, Şahin. (2005). *Çocuklara Şiirin, Felsefenin ve İmgesel Dünyanın Kapılarını Açan Tür Bilmeceler*, Hece Dergisi, Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı, sayı: 104-105, Ağustos-Eylül, Ankara
- Lecompte, G. (1980). "Ruhsal Dilbilim": Dilbilim ve Dilbilgisi Konuşmaları, TDK, Ankara, 149-156.
- Maltepe, Saadet ,*Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Uygulamaları İçin Bir Seçenek: Yaratıcı Yazma Yaklaşımı*, Dil Dergisi, Sayı:132 <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/757/9637.pdf>
- Maltepe, Saadet. (2006) *Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe'nin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Moran, Berna. (2006). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme*. Ankara: Bilim Yayınları.

- WILKINSON, A. (1986). *The Quality of Writing*, Philadelphia: Open University Pres.
- Oğuzkan, A. Ferhan. (2010). *Çocuk Edebiyatı*. 9. Baskı. Anı yayıncılık. Ankara
- Oğuzkan, A. Fergan. (1987). "*Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*" Ankara.
- OKAY, Cüneyd. (1998). *Osmanlı Çocuk Hayatında Yenileşmeler*. İstanbul:Kırkambar Yayınevi
- Öğüt, Nilüfer. (2006) *Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
- Özkırımlı, Atilla.(1987), *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cem yayınevi, İstanbul
- Özodaşık, M., (1999). "*Cumhuriyet Dönemi Yeni Bir Nesil Yetiştirme Çalışmaları 1923-1950*". Çizgi Kitabevi. Konya.
- Palabıyık, M. Hanefi. (2008) "*Milli Mücadeleye Destek ve ArkaPlan Olarak Dinî Düşünce ve Dinî Gelenekler*". Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi. Sayı:36. s.: 225-262. Erzurum.
- Sarıkaya, Makbule. (2003). Türkiye’de Latin Harflerine Geçiş Sürecinde "Türkçe Gazete" Atatürk Dergisi, Cilt 3, Sayı 4, <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/ad/article/viewFile/1092/1086>
- Şahin, A. Turan, L. Dursunoğlu, H. Celepoğlu,A. (2007) "*Çocuk –Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı*". Yılar, Ö. Turan, L. (Editörler). Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı. Birinci Baskı.Ankara. Pegema Yayıncılık. ss. 1-36
- Şahin , Esin. (2006). "*Açık İlköğretim ve İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Soruların OKS Türkçe Sorularıyla Örtüşme Düzeyi*" Basılmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı. Erzurum
- Şahin, Güliz. (2009), *Mektepli Gazetesi'nin İçerik ve Biçim Özellikleri İle Gazetede Hikâyelerin Çocuğa Sunduğu Bilişsel ve Ahlaki İletiler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Serarslan, Halim. (2007). *Tarihî Bir Perspektif İçinde Modern Türk Edebiyatında Vatan Ve Bayrak Sevgisine Örnek Birkaç Güzel Şiir*. Selçuk Üniversitesi Sosayl Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:18. s. 439-446. Konya.

- Sever, Sedat. (2003). “*Anadili Öğretiminin Temel Bir Aracı: Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitapları*”. Cumhuriyet’in 80. Yılında Disiplinlerarası Bakışla Türkiye’de Çocuk. IV. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri / 15-17 Ekim 2003. Ankara. s.:156-167
- Sever , Sedat. 2008, *Çocuk ve Edebiyat*, Ankara, Kök Yayıncılık,
- Şirin, Mustafa Ruhi, 1994, “*99 Soruda Çocuk Edebiyatı*”, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Şimşek, Hüseyin, (2001) *XIX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine* , Milli Eğitim Dergisi(151)
- Şimşek, Tacettin. (2005). “*Çocuk Şiirleri*”. Hece Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı. Ağustos-Eylül. s. 221
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7, 8. Sınıflar)*, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi, Ankara
- TDK. (2005). *Türkçe Sözlük (Onuncu Baskı)*, Ankara:4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- TDK. (2005). *İmla Kılavuzu (Yirmi Dördüncü Baskı)*, Ankara:4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- Taş, Elvan Başaran. (2008). Türkiye’de Çocuk Dergilerinin Çocuk Eğitime Katkısı ve Milliyet Kardeş Dergisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Taşdemir, A.Durmuş. (2007). “Mektebli” Çocuk Dergisi (indeks, Seçme Metin, Değerlendirme). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Temizyürek, Fahri. (2006). Türkçe Eğitiminde Masalların Yeri ve Önemi. Büyük Türk Dili Kurultayı. 26 – 27 Eylül.
- Toprak, Gül Nihan. (2008). Cumhuriyetin İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sosyoloji Anabilim Dalı. Afyonkarahisar.
- Tosun, Necip, 2005, *Çocuk Hikâyeleri*, Hece, Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı 104-105, s. 213-218
- TOSUNOĞLU, Mesiha. (1999). “*Kelime Servetinin Eğitim Öğretimdeki Yeri ve Önemi*”, Millî Eğitim Dergisi. Sayı:144. Ekim Kasım Aralık. Ankara. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/144/tosunoglu.htm>

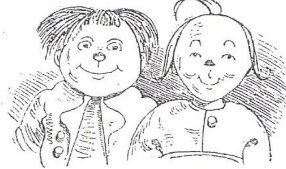
- Tuncer, Nilüfer. (1993). *Çizgi Roman ve Çocuk*, Çocuk Vakfı Yayınları: İstanbul
- Turan, Lokman. Gücüyeter, Bahadır. (2005). *Çocuklar İçin Yazılan Her Manzumeye Şiir Denir Mi?*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt:6. Sayı:2.
- Ural, Orhan. (1979). *Şiirlerde Çocuk - Çocuk Konulu Şiirlerden Seçmeler*. Ankara. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. s.6
- Yağcı, Öner. (1999). *Cumhuriyet Dönemi Edebiyat Çevirileri Seçkisi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, Sanat ve Edebiyat Eserleri Dizisi 252/76, Birinci Baskı.
- Yavuz ,Helimoğlu. Muhsine. (2000). *Çocuklar İçin Hazırlanacak Masal Kitaplarının İçerik, Dil,- Anlatım ve Eğitsel Özelliklerine Genel Bir Bakış*, I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu, Ankara, Ocak,
- Yener, Mavisel. "Çocuklar İçin Üretilen Edebiyat Kitaplarına Farklı Bakış Açılarında Çözümlemeci Bir Yaklaşım: Masal, Öykü, Şiirlerle Duygu Eğitimi", 04-06 Ekim 2006, II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, Ankara
- Yeşildağ, Yılmaz, *Türkiye'de Çocuk Edebiyatı*. I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu, Ankara, Ocak, 2000
- Yörükoğlu, Atalay,(1966), Türk Dili Dergisi, Sayı:292, Ankara
- Yapıcı, Şenay. Yapıcı, Mehmet. (2005). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Anı Yayıncılık. Ankara
- Yılar, Ömer ve Celepoğlu, Ayşegül. *Çocuk Yayınları ve Bu Yayınlarda Bulunması Gereken Temel Unsurlar*. Yılar Ö. ve L. Turan. (Editörler). "Çocuk Edebiyatı", Ankara, Pegema Yayıncılık,
- Zengin, Ahmet Yasar. Zengin, Nesrin. "Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı". İstanbul: Efa Yayınları, 2003

Ek 1. Mektepli Gazetesi Örnek Resimli Manzum Hikâye ve Masal Sayfası

RESİMLİ MANZUM HİKÂYE VE MASALLAR...

ALİ - VELİ

Anlatılır, söylenir dilden dile ;
Yaramazdan yaramazdılar bile ;
Resimde duran bu iki afacan ;
İkisi de doğmuştu bir Anadan .

İsimleridir Ali ile Veli ,
Komşuları da etmişlerdi deli ;
Ne laf , ne söz dinlerdi kulakları ,
El ele aşarlardı divarları .

İncir, ceviz aparmak, elma çalmak,
Çitler aşarak bağlara dalmak ;
Herkesle, hocalarla alay etmek ,
Bunlar için yemekti peynir ekmek .

Mektep sıraları bunları sıktı ,
Bir gün Ali ile veli mektepten çıktı ;
Benzediler afacanlar , serseriye ,
Oturulur mu her gün böyle diye .

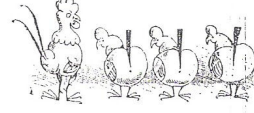
Burada hem resimle, hem yazıyla ,
Bu şeyler görülecek sırasıyla ;
Dikkat ile örnek alın hey çocuklar !
Bunlardan İbret alın ey çocuklar !

BAŞLANGIÇ

Tavuk faydalı bir hayvandır .
Yumurtası da safi kandır .
Tüyleri sıcak tutar bizi ,
Eti doyurur hepimizi . . .

İşte bak Fatma dudu bile ,
Yemler yedirir kile , kile ;
Çok sevgili üç tavuğuyla ,
güzel Denizli horozuna . . .

Tavuklar semiz, horoz mağrur ;
Ali , Veli sevmezdi gurur . . .
Bunlar birbirine danıştı ,
Afacanlar hemen anlaştı .

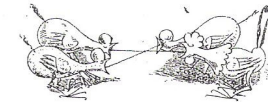
Ali Ekmeği dörde böldü ,
Veli de ipi yere serdi .
Uçlarına ekmek takarak ,
Kaçtılar Fatmaya bakarak . . .

Horozcuk yemi görür görmez ,
Gıt , gıt diyerek çağırır tez ;
Gözleri artık birşey görmez ,
Tavuklar başka bir şey yemez .

Sezmediler bunlar tuzağı ,
Şişirdiler hemen kursağı ;

Yutu verince ekmekleri . . .
Ne o ileri , ne o geri .
Uğraştılar hem pek mi , pek çok ,
Kurtulmanıza imkânı yok .

(Devamı gelecek sayıda)

Ek 2. Mektepli Gazetesi Örnek Resimli Hikaye Sayfası

RESİMLİ HİKAYELER

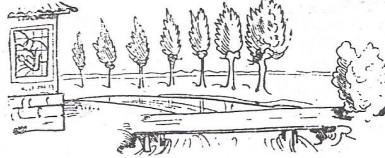
ALI - VELİNİN

İkinci yaramazlıkları

-1-

Ali Veli'nin köyünde
Küçük bir dere akardı.
Bu derenin ötesinde
Birde değirmenci vardı .

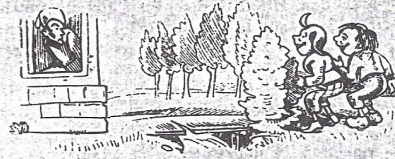
Bir taraftan diğer yana
Geçmek için köprü diye
İnce ve eski bir tahta
Uzatılmıştı dereye .

Değirmenci hergün gelip
Bu köprücükten geçerdİ .
Ali Veli bunu bilip
Bir oyuna karar verdi .

Kabul edilince karar
İki yaramaz bir yerden
Bir destere uydurdular
Ve sonra ikisi birden

Başladılar o köprüyü
Kesmeğe; değirmenci de
Duyamadı hiç gürültüyü;
Çünkü meşguldü içerde .

Belli edilmeden köprü
Ortasından kesilince
Başlar derenin öbürü
Tarafında ilk eğlence :

Bizim bu iki yaramaz
Koyulurlar bir alaya ,
Çok kızan adam duramaz
Çıkar onları tutmaya .

Zaten ne zamandanberi
O yezit afacanlara
Kızardı ve içerlerdi
Bir gün, derdi, ah şunlara

Ben bir temiz dayak atsam.
Dudaklarında bu karar ,
Ve kalbinde bu intikam,
Değirmenci hemen fırlar .

Ali Veli saklanmıştı ;
Bir çalının arkasına;
Değirmenci aldanmıştı :
O köprünün ortasına

Devamı gelecek sayıda

Ek 3. Mektepli Gazetesinde Yer Alan Şiir Metinleri

-1-

Mektepli

Küçükken yaramazdım asla rahat durmazdım
Hiç bir yerde oturamaz kabıma sığamazdım
Tuhaf bir huyum vardı takdir ederim elan.
Olur olmaz çocukla arkadaş olamazdım

Vaktaki çağım geldi artık mektebe girdim.
Uslanmaya başladım çalışmayı severdim.
Seneler geldi geçti yaşıma da ilerledi.
Fakat benim yine var nihayetsiz bir derdim

O eski âdetimden hiç vazgeçemiyorum.
Kendime bir arkadaş bulup seçemiyorum.
Çok güzel bir tesadüf birden karşıma çıktı.
Daima seviniyor hep neşeleniyordum.

Sevincime payan yok buldum yeni arkadaş
İlelebet o bana olacak artık yoldaş
Bu sevimli kardeşin ismi ise "Mektepli"
Tesadüfe bakın ki bana oldu bir adaş.

Hakkı SÜHA 4 Eylül 932
[S.1, s.:6 (22.9.932)]

-2-

Mektepli Gazetesine

Doğdu, doğacak diye,
Beklettin bizi niye,
Senelerce aylarca;
Mektepli gazetesini...

Ey mektepli kardeşler,
Artık olun bahtiyar,
Çünkü bizimle yoldaş;
Mektepli gazetesini...

Hep verelim elele,
Yaşatalım bizimle,
Fikrimizi yükselten;
Bizim gazetemizi...

Bursa Askerî lise : S 9, Ş 3. 3245
Necmettin
[S.1, s.:6 (22.9.932)]

-3-

Albayrak Mektebi Marşı

Bu Albayrak mektebi,
Bizim güzel yuvamız.
Büyük alimler gibi;
Öğrenmektir davamız.

Albayrak'ta şehir yıldız;
Marifetle yarışan.
Biz yavrular erkek kız.
Gece gündüz çalışan.

Göğsü kabarır sesle:
Mektebimiz Albayrak.
Kardeş yürü herkesle,
Bilgiden meşale yak.

Biz ve bu mektebimiz..
Ondan nur alacağız;
Büyüktür rehberimiz.
Vatana yapacağız;
Ön saflardır yerimiz.
Biz ve bu mektebimiz..

Ankara Muallim Sabri Gültekin
[S.1, s.:7(22.9.932)]

-4-

UZAKLAŞAN GEMİ

Deniz gibi pırıl pırıl bir kumsal;
Kumsal gibi mışıl mışıl bir deniz
Bir kız- ayakları berrak sularda-
Elinde kumlarla oynuyor sessiz.

Eğilip ıslattı kâküllerini;
Işıklı gözlerle denize baktı.
Uzakta bir küçük yelkenli gördü,
Elinden kumarı suya bıraktı:

Yelkenler bembeyaz, gemi bembeyaz;
Bembeyaz köpükler süs olmuş ona;
Gidiyor, gidiyor, uzaklaşıyor
Bilinmez bir elin kıyılarına..

Küçük kız eğiyor gene başını ;
Başında uçuyor binlerce masal..
Kumsal gibi mışıl mışıl bir deniz;
Deniz gibi pırıl pırıl bir kumsal..

Gebze Muallim:H.T.
[S.1, s.:7(22.9.932)]

-5-

ANNE

Sen alıp gittin gurbet ellere,
Bizi bırakın ıssız yerlere;
Ümidimi kıran şu sellere..
Bakıpta ağla başına anne!..

Saçının teline ak inmeden,
Bitti gözyaşım sana dökmeden;
Sar (kemal)i hasretle gitmeden.
Meftun oldum göz yaşına anne!..

Uyuturdun kucağında hani,
O zaman verdin ateşli kanı,
Yükselsin oğlunun adı şanı;
Dedin mi doğru söylesene anne...

İstanbul lisesi: Kemal Sahir
[S.2, s.:6 (29.9.932)]

-6-

Derslerin Lisanı

Ana dilim edebiyat,
Nazım, nesir, lirik, tezat,
Ruha neşe veren san'at;
Buna ben aşıkım Hocam..

Ecdadımın ismi tarih,
Türk gibi dünyada Fatih,
Yoktur bu milletten arif;
Buna dünya şahit hocam

Arzın tersimi coğrafya,
Nehir, deniz, dağ, taş kaya,
Türkün öz vatani Asya ;
Bunu bilmeyen yok Hocam..

Hesabın kolayı cebir,
Dokuz zarp dokuz, seksen bir
Kolay değil de ya nedir;
Bunu çoktan yuttum Hocam..

Bana en güç ders Hendese,
Dava, hüküm, mukayese,
Almayor kafam nedense;
Bundan Hapı yuttum Hocam.
Bursa: As. Lise S. 9Ş3 No. 3245
Necmettin
[S.3, s.:6 (6.10.932)]

-7-

Mektepli gazetesine

Bıkmadan, yorulmadan
Bekledim seni candan
En nihayet doğunca
Okudum hiç durmadan

Sen oldun bana yoldaş
Buldum yeni arkadaş
Buluşurum haftada
Olurum ona adaş

Ayırmam hiç yanımdan
Severim onu candan
Hep gezeriz beraber
Hiç sıkılmam ben ondan

Anlatır bana masal
Kağıtlardan yapar sal
Biz ikimiz kalınca
Bilmece ederim hâl

Çok yamandır kendisi
Uzaktan gelir sesi
Hiç elimden düşmüyor
Mektepli gazetesini

Kadıköy erkek lisesi
Fethi

[S.3, s.:6 (6.10.932)]

-8-

Anne

Bir buçuk senedir gelmiyor sesin,
Dudağımdan uçtu sıcak nefesin ;
Boş kalan kucağım seni arıyor;
Anne nerdesin ah anne nerdesin?...

Gurbet elemleri kalbimi yaktı.
Ayrılık zehiri ruhuma aktı;
Ah şu kırılmalı kollarım bilmem
Sevimli boynunu niçin bıraktı?...

Pek güç geldi bana sensiz yaşamak,
Saadetten uzak; sevgiden uzak ...
Anne, güzel anne, çok sıkıldım ben,
Bu hicran ne zaman hitam bulacak?...

Anne nazlı anne, sevgili anne,
Dizinde uyusam, ne olur anne?...

Ankara: Nafia Günseli
[S.4, s.:5 (13.10.932)]

-9-

Babama

Beni öksüz bıraktın daha küçük yaşında
Düşmanın hain kahhar kuşunile mahvoldun
Bize veda etmiştin bir bahar sabahında
Ah: yiğit babacığım erken sarardın soldun

Seni hatırladıkça gözlerim yaşla dolar
Kim bilir hangi toprak sana ebedi mezar
Yad ettikçe ismini yüzüm sararır solar
Benim bu defterime gökte melekler ağlar

Çok yakın bir zamanda yanına geleceğim
Hasretimden sarılıp seni hep öpeceğim

Babacığım rahat uyu ebedî yatağında
Renksiz bir gonca açmış sararan yanağında
Babacığım bak öksüz yavrum işte kaşında
Ah! şehit babacığım beni sev aguşunda
Daruşşafaka Lisesi:
S. Hüsamettin
[S.4, s.:5 (13.10.932)]

-10-

“Mektepli” Arkadaşa

Mesut olmak için biz
Hayatın yollarında;
Çalışıp azmederiz
Hayatın yollarında;

Bir olan maksadımız
Çalışmak muradımız
Yükselmektir arzumuz
Hayatın yollarında

Bu müşkül gaye bizi
Kıramaz azmimizi
Yıldırılmaz kendimizi
Hayatın yollarında

“Mektepli” arkadaşşa
Daima deriz yaşa
Verelim hep baş başa
Hayatın yolarında

Erzincan Kuleli As. Ls. S: 10 A. Cavit
[S.4, s.:5 (13.10.932)]

-11-

Gazetemize

Bize parlak yol açtın,
Mektepli gazetesini;
Neş'e ve hayat saçtın,
Mektepli gazetesini

Bizim rehberimizsin,
İssız çölde bir izsin
Yegâne sesimizsin,
Mektepli gazetesini

Bize oldun bir rehber.
Aydınlanıyor her yer,
Senden alınca haber,
Mektepli gazetesini

Hür ağzından nur saçar.
İstikbale yol açar,
Sönmesin arkadaşlar
Mektepli gazetesini

Feyziati Lisesi S: 7 N. 55

Edip Necmi

[S.4, s.:5 (13.10.932)]

-12-

Gazinin heykeline

Bir ıssız gecenin sonunda gördüm,
Uyandım uykudan canlanır gibi;
Rüyamda çözmüştüm bağlı bir düğüm,
Sinende okunan o satır gibi.
Alnında gördüğüm manalı izler

Gaybolup eriyen bir sırmı gizler?
Akşamla baktığım uzun denizler;
Zihnimde gördüğüm bellerde izler,
İstersen erirler yalnız söz ister...

Her zaman görürüm yine buradasın,
Etrafında mevsim henüz ilk bahar.
Yılmayan gözlerin semada alın!
Kalbinde Tanrımın cesareti var.
En sonra kavuştun o emeline.
Lâtif rüzgârına göğüs vererek
İnlet etrafını hürüz diyerek,

Bursa askeri Lisesi

Cevdet Fikret

[S.5, s.:3 (20.10.932)]

-13-

Bizim Gazetemize

Oyunlar bilmeceler
 Var nice eğlenceler
 Bize bilgiler döker
 Sevgili gazetemiz
 Mektepliye sunacak
 İlim tefekkür, bilgi.
 Bize rehper olacak
 Sevgili gazetemiz
 Şiir, roman, hikâye,
 Öğrenmek, bilmek gaye
 O da senin sayende
 Sevgili gazetemiz.
 Yer yok artık bir derde
 Kırda, akşam evlerde
 Bizimle hep bir yerde
 Sevgili gazetemiz
 Seni çıkaranlara
 Teşekkür etmeliyiz.
 Lâzım bu borcu eda
 Sevgili gazetemiz.

Gaziantep İsmetpaşa ilk
 Mektebi S:5 N. 127
 M. Kemal
 [S.5, s.:3 (20.10.932)]

-14-

Gurbetten dönerken

Ey yollar uzamayın
 Ben gurbetten dönerken,
 Onu bana sormayın,
 İztırpla inerken
 Anlatsın tekerlekler;
 Annem gözleri yaşlı
 Yurdumda beni bekler.
 Bekliyen belli başlı
 Bir odur beni; bilin.
 Uzamayın ey yollar,
 Önümüzde eğilin!

Şaklatarak kırbacı,
 Sür, bakma arabacı!
 Atların kanatlansın,
 Yollar geride kalsın!
 Ey yollar uzamayın,
 Durmayın tekerlekler!
 Annem gözleri yaşlı
 Yurdumda beni bekler!
 Halil Sezai
 [S.6, s.:6 (27.10.932)]

-15-

Akşam

Ufukta yanan güneş
Renklerle oynayarak,
Bu diyardan çok uzak
Bir ülkeye gidiyor,
Bize veda ediyor.

Ufuktaki güneşin
Camlarda aksi yandı,
Ufuktaki güneşin
Rengi ala boyandı.
Gönlüm bir isim andı.

Ufuktaki güneşin
Son ışığı da soldu,
Ufuktaki güneşin
Yeri gölgeyle doldu;
Böylece akşam oldu.

Ufuktaki karanlık
Sessizce genişliyor,
Ufuktaki karanlık
Ta kalbime işliyor,
Emelleri siliyor.

Kuleliden:
Lütfullah
[S.6, s.:6 (27.10.932)]

-16-

Yarının büyüğüne

-Kardeşime-

Gönlündeki emeller
Şaşaalı, parlak;
Çektiğin elem keder
Yarın neş'e olacak.

Oku gözün kararsa,
Koluna bilezik tak.
Öğren meçhul ne varsa,
Azminle doğsun şafak.

Dolaş ana yurdunu
Mesleğinle yanarak.
Boğ cehalet kurdunu
Cihana ön salarak.
Şefik Hüsnü
Afyonkarahisar Lisesi
[S.6, s.:6 (27.10.932)]

-17-

Sılanın Ufukları

Kimsesiz bir çeşme bu ıssız yerler,
Rüzgârın sesleri derede inler.

Irmaklar uzaktan akarken her gün
Tabiat burada bana ne küskün!

Geceden gündüze, sonra geceye...
Kederden neş'eye, sonra hasrete

Karşıda kararan kaybolan dağlar
Gurbette her akşam kimsesiz ağlar.

Sararan ufuklar, sönen ışıklar
Gurbette gözleri sılayı arar.

Cevdet Fikret:
Bursa: Askerî Lisesi
[S.6, s.:6 (27.10.932)]

-18-

Sonbahar

Bahar...ey solan bahar
Bak soğuk rüzgâr diyar
Diyar gezerek yine
Geldi senin öfkene.

Bahar...; ey solan bahar,
Bak yine acı rüzgâr,
Elinde kırık kaval,
Dolaşmaktadır dal, dal.

Bahar...; ey solan bahar,
Pek vahşimiş bu rüzgâr.
Ne kadar acı hüznün..
Sarardı yeşil yüzün.

Görüyorum üzöldün
Yaprak yaprak döküldün.
Bulutlarla öpüşen,
O pek sevimli, pek şen
Dudakların da soldu,
Sana başka hal oldu...

Ankara:Nafia Günseli
[S.7, s.:5 (3.11.932)]

-19-

Lâmba

Odalarda belirince
Siyah renkli mahzun gece,
Bir lâmbanın alevleri:
Aydınlatır hep evleri..

Lâmba bir ev ki sahibi
Alev Bey; bir sultan gibi
En üst katında oturur
Ve etrafı süzer, durur..

Fakat alev hastadır pek!
İster bu dünyadan göçmek:
Esse hafiften bir rüzgâr,
O ande eder intihar!..

Fakat onun bir dostu var:
Arkadaşı camdan divar..
Alev Bey sönmesin diye,
Mahkûmdur hep beklemiye!..

Kabataş Lisesi:

Küçük Muharrir

[S.7, s.:5 (3.11.932)]

- 20-

Akşam

Güneş semadan indi
Çok hoş şimdi ikindi.
Yamaçlar morarıyor.
Ortalık kararıyor

*

* *

Anladım akşam oldu
Güneşin rengi soldu
Kuşlar döndü yuvaya
Hüzün doldu ovaya.

*

* *

Ufukta biraz sonra
Renk düştü bulutlara:
Sarı saçlı ay doğdu
Zulmeti nura boğdu.

Bartın:

Yaşar

[S.7, s.:5 (3.11.932)]

-21-

Ufuklar solgun,
Vadiler yorgun;
Kimsesiz dağlar
Durmadan ağlar.

*
* *

Serin yel eser,
Kederi keser;
Ağlıyan sular
Derinden çağlar.

*
* *

Işıklar sönmüş.
Zindana dönmüş
Karanlık evler;
Gamlıdır heryer...

Sivas Erkek Muallim Mektebi: Salih
[S.7, s.:5 (3.11.932)]

-22-

Kahraman Ayşe

Kanayan yaranla ayrıldığı gün
Volkanlar patladı bağrından, Ayşe;
Gürleyen seslere yırtılan gönlün
Ne kadar akıttı her zaman, Ayşe!

Mehmedin gelmedi gittiği yerden,
Sana bir dert oldu ayrılık birden,
Benzin sarardıkça böyle kederden
Kalbin parçalandı aşkından, Ayşe!

Gözlerin yollara uzandı kaldı,
Kederden, elemden için daraldı;
Eşini harp denen canavar aldı,
Ayırdı seni de yurdundan, Ayşe!

Mehmedin öcünü almaktı kârın,
Koştun imdadına Dumlupınarın,
Senin azmin oldu o düşmanların
Hücumunu kıran, kahraman Ayşe!

Bolu Ortamektep: Alp Gündoğdu
[S.8, s.:7 (10.11.932)]

-23-

Gurupta

Guruptaki denizin
Gönlüne hepimizin
Derin elemi girer.
Batan güneş müjdeler
Hayat erittiğini,
Bir günün bittiğini.

Karalar giyen dağlar
 Dertli bir başa benzer,
 Şırıldayan dalgalar
 Sahilde sükût ezer.
 Ufuklarda dolaşan
 Martı sanki ruhumuz,
 Heyecan dolup taşan
 Bir kalp gibi oluruz.
 Bin hissin zevki vardır,
 Acınan akşamlardır;
 Gurupta mazi olan,
 Yazık hatıralardır...

İzmir Muallim Mektebi:

II.Kâmüran

[S.8, s.:7 (10.11.932)]

-24-

Gemicilerin türküsü

Korkudan, ıstıraptan yok içimizde bir iz,
 Biz dalgalar çocuğu gemici yiğitleriz.

Bahtımız enginlerin rengi gibi açıktır,
 Bağrımızda çırpınır mavi sulardaki sır .

Diyarımızdan uzak, annemizden uzağız,
 Biz yıkılmak bilmiyen şaha kalkmış
 [bir dağız.

Ruhumuz ufuklarda uğuldiyan rüzgârdır,
 Suların gönlümüzde gizli bir yeri vardır.

Gözlerimiz vurgundur denizin cilvesine,
 Yıllar var ki hasretiz bir sevgili sesine.

Feyziati Lisesi : Kemal Osman [S.8, s.:7 (10.11.932)]

-25-

Göztepede gece

Göz kırpışan yıldızların altındaki gecelerde
 Tabiatın güzelliği gönüllere ferah saçar;

Hissedilir bir tüy gibi her saniye ve her yerde
 Bazan serin, bazan lâtif, bazan uğuldiyan rüzgâr.

Bak dalganın vura vura halsiz düşen şu sesine,
 Bak şurdaki çağlıyanın dertli, yorgun bestesine;

İşte çamda şakırdayan aşık olmuş gamlı bülbül,
 Öteyanda bu geceyi ta içine sindiren gül.

İşte bunlar tabiatın sesli sessiz nağmeleri,
 Ve kalpleri ferahlatan saadet teraneleri.

Galatasaray Lisesi: Selçuk [S.8, s.:7 (10.11.932)]

26--

Mektepli

Mes'ut ettin bir anda biz gençleri sesinle,
Esersiz güzelliğin gözleri kamaştırdı.
Kasurğa gibi yaktın her yeri nefesinle,
Titrek nazarlarımız her yeri araştırdı...

Ezilirken neş'esiz, kalbimiz günden güne
Parlak duygularınla bizleri kutsi sesin
Lâtif bir nevazişle da'vet etti düğüne!
İlim saçan Mektepli sen ne hoş gazetesin!..

Maltepe Askeri Lisesi: Rıdvan

[S.:9 s.:5 (17.11.932)]

27

Havuz Suları

Şırıltısı mahzun, akışı titrek,
Gönlümü sızlatan havuz suları!..
O kadar nazlı ki sanırsın, ürkek
Canıma can katan havuz suları.

Mehtabı soyunmuş yıkanır gördüm,
Havuzun ardında saklanır gördüm,
O gece o anda ağlanır gördüm,
Beni de ağlatan havuz suları.

İstanbul Lisesi: Kemal Sahir

[S.:9 s.:5 (17.11.932)]

28

Babama

Genç iken yolumda ağaran saçın
Bilirim gönlünden ihtiyar baba!
Yorulmak bilmeyen zorlu savaşın,
Yapacak yarını bahtiyar baba!..

Alnında beliren acı hatların,
Silineceği an belki çok yakın.
Yarın neş'e olur hıçkırıkların;
Gönlümde sevginin tahtı var baba!..

Afyon Karahisar Lisesi: Şefik Hüsni

[S.:9 s.:5 (17.11.932)]

29

Gurup**-Sevimli Hocalarıma-**

Ufuk kızıl aleve hazin hazin büründü,
 Bir şeyler fısıdadı bağrıma aktı gurup...
 Son hayali güneşin topraklarda süründü,
 Hayretlerle haykırdım o kan rengini duyup.

“Hayat böyle kararsız, fakat yaşamak tatlı.”
 Güneş boynunu büktü yavaş yavaş yorulup...
 Neden ruhum bir hissin arzusile kanatlı?
 Bana “çalış!” diyerek kalbime aktı gurup!..
 Orta mektep talebesinden: Nebahat Cemal
 [S.:9 s.:5 (17.11.932)]

30

San’at

Anlamak dileyorsan terakkinin yolunu ;
 Göz gezdir memleketin toprağına, taşına!
 Arkadaş, istiyorsan sıvayarak kolunu
 Geç kıvılcımlar saçan şu ocağın başına!..

Çekiç terennüm eder san’at şarkılarını,
 Bu sesler hakikattan birer yanık bestedir.
 Bize haber veriyor ümit dolu yarın,
 Bugün bütün kulaklar bu müjdeli sestedir..

San’at, o çalışkanın bulunduğu her yeri
 Ve her büyük milleti yükseltecek bir adtır.
 Bir düstur olur bize Gazinin şu sözleri :
 “Medeniyet tahtının merdiveni san’attır!”
 Bursa San’at mektebi 155: İbrahim Fevzi
 [S.10, s.:6 (24.11.932)]

31

Silâhım

Ey hicranlı yuvaların, ey kahraman erlerin,
 Ey bağlanan gönüllere vicdanların elile,
 Ey yalçın kayalardaki yoldaşı askerlerin
 Üstün tutamam kimseyi bir kurşunundan bile.

Bir mezarsız kabristana atılırken kefensiz
 Seninle can vereceğim aziz silâh yine ben,
 İmkânı yok silahım bir lâhza yaşamam sensiz
 Kalbinden ayrılırmı hiç, bir ölmek isteyen?

Fen ne kadar ilerlerse yine yüksek başısın,
 Senin de milletin gibi bir ebediyetin var.
 Şu kimsesiz hayatımın en aziz yoldaşısın;
 Sevememiştım ben daha anamı senin kadar.

Kulelden: Yıldırım [S.10, s.:6 (24.11.932)]

32

Makaraya benzeyor.
Kederleri eziyor.
Genç ve ihtiyar herkes
Yo-yo elde geziyor.

Toparlacık boyu var,
Şeytanlıktan soyu var.
Hali de çok sevimli
Çapkının çok huyu var

YO – YO

Her gün bütün ellerde
Artık hep var bir yo-yo
Caddelerde her yerde
Hep oynuyorlar yo-yo.

Fransa'dan çıkarak
Dünyaya saldı budak;
Boş zamanlarda herkes
Mutlaka oynayacak.

Ankara Lisesi: İ.E.

[S.10, s.:6 (24.11.932)]

33

San'atkâr Ruhlara

Kızıl çeliklere vur,
Etrafa ateş savur,
Görsün herkes yolunu.

Işık ver her bir göze,
Kızma acılı söze,
Işıl sağla solunu.

Uzat nasırlı elle,
O muazzez emelle,
Teknik meş'alesini.

Vatana yan bakanın,
Ona fiske atanın,
Vur hemen kellesini

Göster bu hakikatı;
Kuvvet denen san'atı,
Buhran adlı şu günde,

Seni selamlamıyan,
Derdini anlamıyan,
Baş eğecek önünde.

Konya San'at m. M. Zeki
[S.11, s.:3 (1.12.932)]

Müسابakamıza gelen yazılardan

34

Kardeşime

Hasretin sanki ateş, benliğim bir yığın kar;
Erir her an varlığım...Kalbimi yakar yakar!
Şimdi bir rüya olan tatlı hatıraların,

Birer hıçkırık oldu kahkahalar şen sözler.
Uğrunda inlediğim o koyu ela gözler
Yok!... Şimdi hayal olan tatlı hatıraların.,

Bazı akşam üzeri sahile uzanırım,
Gönlümün elemi giderecek sanırım;
Şimdi bir hayal olan tatlı hatıraların.

Geçen her zaman bana bir yılı hatırlatır,
Bağrımı da kapamıyan yaraları kanatır;
Varlığımı yok eden çılgın hatıraların..

Kandilli: Tacettin
[S.11, s.:3 (1.12.932)]

35**Sonbahar**

Sonbahar rüzgârı esiyor yine,
 Yaralar debreşir ağrı yerinde,
 Dökülür yapraklar gönül gölünde,
 Ağaçlar durmadan secdede yine.

Yağmurun damlası düşünce yere
 Toprağın bağırını oyuyor dere
 Eritip durmadan katıyor sele
 Sonbahar zulmünden kurtulmaz yele

Sonbahar şerrinden bülbüller kaçtı
 Uyuşan yaramı sinemde açtı
 Yaramaz bu mevsim bana sataştı
 Şairin kaygusu başından aştı.
 Gaziosmanpaşa 8-B 575:Hayri
 [S.11, s.:3 (1.12.932)]

36**Bir kahramana**

Harp yollarında iğdin
 O iğilmez başını.
 Zira mes'ut sen ettin,
 Karını, kardaşını.

Gençliğinde ağardı
 Saçının kızıllığı.
 Gönlünü elem sardı,
 Çok tattın ayrılığı.

Yaşayorsun, bahtiyar,
 Kazandığın bir yurttta.
 Seni neslin çok anar
 Yaşadıkça bu yurt da.

Afyonkarahisar Lisesi : Şefik Hüsnü
 [S.12, s.:6 (8.12.1932)]

37**Gurbete giderken**

Gözlerimi kapladı siyah bir bulut,
 Sevgili yurdum beni artık sen unul.
 Kaç sene kalacağım bilmem gurbette,
 Bir gün gelirim eğer varsa kismette.

Karşı dağlardan akan sular çağlıyor,
 Kalbim kederli, gözüm hep kan ağlıyor.
 Her tarafta mahzunluk ve bir sükûn var.
 Hafif hafif yağmaya başlamıştı kar.

Artık Şimdi epeyi gece olmuştu,
Sanki bütün cihanı zulmet boĐmuŐtu.
Bir taraftan soğuk var, hem de ayrılık,
Koca ova içinde var bir ıssızlık.

orum orta mektebi: İ.Fikret
[S.12, s.:6 (8.12.1932)]

38

Marmara

Snen nefesler gibi Şafak olur gün batar,
Sahilinde süzülür koyu nefti kayalar.
Kumsal kıyılarını hafif mevceler yalar,
Titreyen tüller gibi yüzünü okşar rüzgâr.

İnce, kıvrak dudağı semalara gülümser
Soğuk, gümüş bir mehtap yüzünü öptüğü an,
İlık, latif bir buğu amları okşar, eser
Yaz günleri akşamı güneş battığı zaman.

Tatlı nilerle sema kızıl izlerde
Snerek gök renginden ufuklara dağılır.
Penbe bir yaldız gibi pırıldar denizlerde,
Titreyen sahillere, enginlere yayılır.

Bir kotranın geçişi derin yaralar açar
O gölgeli sularda durulan gller gibi.
Bir bulutsuz semada ince katreler saçar
Ve süzülür ahenkle bu derinliğin dibi.

Kuleli: A. Baha
[S.12, s.:6 (8.12.1932)]

Müsabakamıza gelen yazılardan

39

Hayatım

Hayatım roman gibi anlatırsam ben size ;
Gözlerim bazı dalar nihayetsiz denize
Akşam sessizliğinden hıŐırdayan dalgalar
Sanki benim gönlümde ağlayan bir kartal var.

Bu kartal ki kalbimin ağlayanı gleni,
Ta ezelden beridir kalbine gmleli
Şairlik hayatında nice kayalar aŐtım,
Nice viran haneler, nice köyler dolaŐtım.

Kaldırımında yatan bir çok ksler gördüm,
Bir lokma ekmek için aĐlaŐan gözler gördüm.
Hayatında basmadan geçenler az bu ize,
Hayatım roman gibi anlatırsam ben size...

İst. Erkek Mu. mektebi: Celal

[S.12, s.:6 (8.12.1932)]

40

Babama

Dalların üstünde binlerce serçe
 Matem sırlarını üflerken sana
 Dolaştık o akşam mor tepelerde
 Karanlık çökmüştü, akşamdı, baba.

Çok gördü seni de kıskandı felek
 Taktı pençesini merhametsizce
 Birinci kânunun son günlerinde
 Topraktan semaya göç ettin baba.

Aklından geçerken ölgün hayalin
 Gözümün önünde canlandı şanın;
 O pembe bulutlar senin mezarın,
 Tanrına kavuştun nihayet baba.

Erenköy kız L. Sabiha Cemil
 [S.13, s.:6 (15.12.932)]

41

Deniz

Şu denizin dudağı
 Sıralanmış yalılar.
 O mas mavi kucağı
 Dolaşır sevdalılar.

Başlarsa yazla sıcak
 Deniz olur bir ana.
 Alarak yıkayacak
 O serin ağışuna.

O zaman sevinenler
 En fazla çocuklardır.
 Onunla eğlenenler
 Belki yalnız onlardır.

E.Muallim m.: H. Ziya
 [S.13, s.:6 (15.12.932)]

Müsabakamıza gelen yazılardan:

42

Sonbahar

Yine geldi sonbahar
 Döküldü hep yapraklar,
 Herkesin kalbi ağlar,
 Uzaklaşıyor bahar.

Artık deniz kudurdu,
 Hazan onu coşturdu,
 Martılar uzaklaştı
 Çünkü hazan yaklaştı.

Sonbahar keder saçtı,
 Kalplere yara açtı,
 Kelebekler hep kaçtı
 Çünkü hazan yaklaştı

Bütün dereler taşıdı,
 Sular evlere aştı,
 Fakirin gözü yaştı
 Çünkü hazan yaklaştı.

Bursa: Kâzım
 [S.13, s.:6 (15.12.932)]

43

İnkılâp Lisesi

İnkılâbın güneşi
 Parıldıyor sinemde ;
 Gençliğin sensiz eşi.
 Ey inkılâp güneşi!

Başımda taşıyorum
 Gazinin heykelini,
 Size tanıtıyorum
 İnkılâp rehberini.

İnkılâp Lisesi: Neriman
 [S.14, s.:5 (22.12.932)]

44

Ankara dan uzakta

Sevgili Ankara, şirin Ankara,
 Unmuyor kalbimde açtığın yara;
 Bak senin yüzünden bağrım kap kara,
 Özleyorum seni güzel Ankara..

Senden ayrıldığım o günden beri,
 Dönmek isteyorum daima geri,
 Kalbimde sevginin geçmiyor yeri:
 Özleyorum seni güzel Ankara ..

İstanbul Lisesi: Ali Sabahattin
 [S.14, s.:5 (22.12.932)]

Müسابakamıza gelen yazılardan:**45****Sonbahar**

Gök yüzünde duran ay
Yüzü kirli sedef yay
Gibi paslı ve donuk..

Herkeste bu vesvese:
Yağmur başlar nerdeyse..
Hava oldukça soğuk..

Etrafta hışırtı var:
Esiyor sert bir rüzgâr,
İnliyor boğuk boğuk..

Duvarları aşılıyor,
Damlarda dolaşılıyor
Bulmak için bir koğuk..

Rüzgâr alıyor nefes ,
Duyulmıyor başka ses,
Ne de başka bir soluk..

Kâinat sanki hasta;
Ve göklerde bu yasta,
Mehtabın yüzü soluk..

Kabataş lisesi: Küçük Muharrir
[S.14, s.:5 (22.12.932)]

46**San`at Aşkı**

Sıvamış kolunu durmuş karşında,
İşte medeniyet yanı başında.

Alevini gördüm gözün kamaştı
Düşüncem kaynaştı ruhum pek taştı.

Kömürünü sandım sanki siyah gül;
Örs üstünde öter bir siyah bülbül,

Çekilen körüğü sandım fırtına,
Dağlarda koparır büyük curcuna.

Balyozun indikçe şu ak demire
Kıyamet kopuyor bak birden bire.

Şu anlından akan mubarek terin
Yere damlayınca maden fişkırısın,

Düştükçe işine aziz göz ferin
San`atın aşkını kalbin haykırısın.

Kastamonu san`at mektebi: Zeki Niyazi
[S.15, s.:7 (29.12.932)]

47

İki küçük yaramaza

İşte iki yaramaz
Hiç yerinde duramaz

Dcim haylazlık eder
Yok bunlarda gam, keder

Dayak yerler gülerler
Bize vız gelir derler

Her şeyleri tıpatıp
Gelip te bize çatıp

Kızdırmağı severler
Yaramazlık ederler

Earuk bey önden gider
Necip te takip eder

Tepetaklak dururlar
Kol büker baş vururlar

Cezaya hak kazanır
Ve mustahak olurlar
Cerrahpaşa N.:9 Emel Nihat
[S.15, s.:7(29.12.932)]

48

Anneme

Bu topraklar uğruna ben ölürsem bir gün
Oğlunun arkasından ağlama anneciğim.
Mezarı bilinmeyen bir kefensiz ölünün
Hayaline ömrünü bağlama anneciğim.

Mademki ben askerim, bugün değilse yarın
Vurulup düşeceğim üstüne toprakların
Bu mukaddes ecelle ölüp gittiğim zaman
Bağrını göz yaşile dağlama anneciğim.

K.A.L. 26 Beşiktaşlı Cihat
[S.15, s.:7(29.12.932)]

49

Dostlar

Benki bir sandal gibi ayrılık denizinde,
Dağ gibi dalgaları köpük dolu dizinde
Artık unuttun beni, gurbete gidiyorum..

Bu gurbet yolculuğu bana ne kadar acı
Alnında iz bıraktı, bu ayrılık kırbağı.
Kalbin yana yakıla elveda ediyorum.

Tarsos: Orta mektep – Ali Remzi
[S.15, s.:7(29.12.932)]

50

Mektepli ye

Saat geldi yediye
Şimdi bana en iyi
Ve en güzel hediye
Mektepli gazetesini!

Her küçük gibi ben de
Onu pek severim de
Kapağını görünce
Düşerim bir sevince .

Hiç durmadan zıplarım ,
Kafkas dansı oynarım!
Öperim onu sık sık,
Sonsuzdur neş'em artık.

sarıyer 14 üncü ilkmektep
4-A: Salih A.

[S.16, s.:6(05.01.933)]

51

Hep çalış!

Sen her işte sebat et,
Korkma, göster metanet,
Sonu olur saadet...

Küçük çocuk, yaz ve kış
Durma, daima çalış.

Güçlük çekse de her an,
Sebat edince insan
Galip gelir, sen insan.

Küçük çocuk, yaz ve kış
Durma, daima çalış.

Hayriye lisesi: Nadide s.
[S.16, s.:6(05.01.933)]

52

Gün batarken

Etrafa turuncu, mor hâleler serpen güneş
 Yine bulmadan bugün aradığı gibi eş
 Klavi hüznüle dolu, yüreğinde hicrala
 Boynu büsbütün bükük, atıldı mor sulara
 Ve denizi kızarttı dudağındaki ateş.

Altından duvak örttü mehtap durgun sulara
 Gece siyah tül gibi çöktü mor kayalara ,
 Bülbül hasretlisinden ayrıldı çimenzardan
 Gül yalnız dudak büktü sağa sola bakarak..
 Ay uzak tepelerden süzüldü mor sulara..

Gölgeler siyahlaşan sularda ürperiyor
 Karanlıklar gözüme tül den perde geriyor;
 Garipler diyarında bu akşam gün batarken,
 Güneş ufukta yine ölümü besteliyor.

Süleyman Fahri
 [S.16, s.:6(05.01.933)]

53

Damlalar ve Ömür

Bir yağmur serpisidir camları çimdikleyen,
 Rubabının muttarit musikisi dilinde.
 İşte bak! süzülerek inerken sendeliyor,
 Şu damladadır ömrüm, hayat onun elinde.

O damlalar andırır, anların geçtiğini
 Birbiri arkasından, gösterir o süzülüş
 Her lahzada ömrümün, nasıl eridiğini
 Nasıl uçup giderse bir kahkaha, bir gülüş.

Ah!..bu anlar lahzalar, olur kaybolmasalar!
 Sakın unutma!... onlar hayatın terkididir.
 Bunların bittiği gün bir zevk,bir hayat solar
 Ömrümün senelere akan dere gibidir.

Her gün başka bir zevkin içinde yaşayan kör
 Tetik bas ayağını sonsuz mezarını gör.
 Senin de hayatında unutma! yıllar akar
 Bir dere bir gün seni alır ummana atar.

Er. Lisesinden: Reşit Saim
 [S.16, s.:6 (05.01.933)]

54

Mektepliye

Bize hayat, can veren
Mektepli Gazetesi ,
Her tarafa şan veren
İlim müessesesi;

Kalbimizde tek güneş
Mektepli Gazetesi
Bize daima ol eş
Ve bilgi hazinesi.

Vefa o. m. 108 Ferihan
[S.17, s.:8(12.01.933)]

55

Akşam

Bulutlar başladı uzaklaşmağa,
Güneş de gizlendi gibiydi sanki.
Kıvılcım saçıyor bütün etrafa
Ufuklar kırmızı bir alev gibi.

Deniz de bürünmüş koyu maviye,
Sahiller bir gölge hep baştan başa
Kayalar çiziyor birer zaviye
Dalgalar diyorken "Akşam çok yaşa !"
Mu. or. m. Ömer Kızıl

Müسابakamıza gelen yazılardan:

56

Kedime

Artık seni benimsedim,
Narin, ince, şair kedim.
Pamuk gibi tüylerin var,
Gözlerin hep dehşet saçar.

Bir azıcık sevme ile
Göz açar ve gerinirsin.
Başına el sürme ile
Homurdanır, sevinirsin.

O incecik renkli, renkli
Tüycüklerin hep benekli,
Mışıl mışıl uyuyorsun
Uykuda zevk buluyorsun.

Seni ben hep oynatırım,
Neşeye neşe katarım,
Yuvarlar ve koştururum,
Bu oyunda zevk bulurum.

Adapazar or. m. 115 Zeki
[S.17, s.:8(12.01.933)]

57

Kumbara

Şeker babam aldı bana
Pırıl pırıl kumbara.
Atıyorum her gün ona
Az çok mutlak beş on para.

İktisadı öğrenmeli,
Yaşamalı rahat rahat.
Zenginliğin bu temeli:
Kumbarana birşeyler at.

Biriktirirsen paranı
Memlekete hizmet olur.
Şenlendirirsin vatanı,
Para bir gün kuvvet olur.

Sen de söyle bey babana
Hemen bir kumbara bulsun.
Bir şeyler at kumbarana
Çabuk çabuk para dolsun.

Ankara E. L: 237 Suphi Kaya
[S.17, s.:8 (12.01.933)]

58

Babama

Baba, uzaksın benden, hem de çok uzak.
Kalbimi de beni de öksüz bıraktın,
Gönlümü bir görünmez ateşle yaktın.

Baba, gittiğin yere beni de götür,
Neş'emi öldürdün beni de öldür.
Tütüyor gözümde hasretin baba.
Hiç kimse teselli vermiyor bana.

Kalbimde açtığın yara çok derin,
Duyduğum her yerde ah ileenin.
Elemle acıyı zevk sanıyorum;
Hasretinle baba ah yanıyorum.
Elâziz Orta m. No 661 Ayşe Riza
[S.18, s.:8 (19.01.933)]

59

Kara Kış

Bulutlar sağacak
Kara kış sel gibi,
Yine yağmur yağacak,
Gök yüzünden sel gibi...

Kaçarken yorulacak
Hep mektep çocukları!
Birer çeşme olacak
Damların olukları.

Rüzgâr esecek elbet,
O zaman, boğuk boğuk.
Çaldıracak tırampet,
Dişimize bu soğuk!

İstanbul Mu. m. 267 Sarım
[S.18, s.:8(19.01.933)]

**Müsabakamıza Gelen yazılardan:
60**

Terk Ettiğim Yuva

İslenen duvarda birkaç örümcek
Bir firkat ağını örmekle meşgul.
Can vermiş sakında iki çift böcek,
Önüme uzandı gurbet denen yol.

Odanın en tozlu rafında bile
Annemin dinmiyen eninleri var.
Kolumun ucuyla göz sile sile,
Kardeşim kenarda büzülüp ağlar.

Kalbimde hasretin var yaraları,
Arabam yürüyor hep yavaş yavaş,
Gönlümde mazinin hatıraları,
Gözümde düşmiyen iki damla yaş.
Konya San'at m. No: 72 M. Zeki
[S.18, s.:8 (19.01.933)]

61

Ben

Ağlarken anamın yaşlı dizinde,
Bir şehit yavrusuydum ben.
Dumanlı gözlerim kağrı izinde
İzlenen yolların yolcusuydum ben.

Hıçkırın kalplerin dertli sesine,
Gönlüm de yol açtı tufan yesine,
Beklerken bir günün son nefesine
Atılmış bir gülün koncasıydım ben.

Vatanın her yanı harabe dolmuş,
Kahırla kahr olan gözler kör olmuş,
O günler geçerken hazanın solmuş
Bir ümit bekleyen hastasıydım ben.
İnkılâp L. 229 Feridun Fahri
[S.18, s.:8 (19.01.933)]

62

Bağda Akşam

Bir tül gibi yayılır ortalığa karanlık,
Yakınlar uzaklaşır, uzaklarsa bir mazi.
Okşar mûnis eliyle geceye giren bizi,
Gündüzden arta kalan bir rüzgâr ılık ılık.

Tekir mıyavlıyarak bir köşede sırnaşır.
Bir vızıltıyla gelir konar sivrisinekler;
Akşam şarkılarına başlar gizli böcekler.
Bir bağ akşamı bize işte böylece taşır.

Konya Sanat m. M. Zeki
[S.19, s.:8 (26.01.933)]

63

Anneme

Tahta beşiğimi sallayan elin,
Kimsesiz gönlüme penahtır anne!.
Gençliğini bana feda ettiğin
O demler bugün de bir ahtır anne!.

Hayat mabedinin gamlı bağında;
Saadet ararken emel çağında,
Şefkat dolu ismin yar dudağında,
Sensiz hep günlerim siyahtır anne!..

Afyonkarahisar L. Şefik Hüsnü
[S.19, s.:8 (26.01.933)]

64

Kış geliyor

Yapraklar sarardı, düştü;
Yalnız kaldı ince dallar,
Kargalar damlara üştü,
Gökte dolaşüyor rüzgâr .

Postacı geldi kapıya:
"Birkaç güne kadar, diyor,
"Bürünerek bir abaya,
"Aksakallı kış geliyor!."

Kış geliyor, hazırlanın
Kızaklara, kar topuna.
Kış geliyor, fakat sakın
Dalmayın yalnız oyuna.

Kış başı soba başında
Derse çalışmak da hoştur.

Bilgiyle dolsun başın da
Ondan sonra kızak kuştur. Galatasaray L. Şefik Şakir [S.19, s.:8(26.01.933)]

65**Uzaktan**

Çiçekle bezenmiş yurdu anarken
 Şu ulu denizi yarasım gelir...
 Hasretle tutuşan gönlüm yanarken.
 Bağa gül dermeğe varasım gelir...

Dallar çırpınıyor saçını yolup,
 Eziyor bu gece içime dolup,
 Uzak elimde kalan annemi bulup,
 Saçile yaramı sarasım gelir...

Genç kızlar harmanda döven sürerken
 Her tarafta neş'e herkes gülerken,
 Çitlenbik altında bir öğle erken,
 Yatarak uyuya kalasım gelir...

Ufukta yükselen bir karlı dağın
 İçinde bir gönül eğleyen bağın,
 Deli dolu akan Kızılıрмаğın,
 Durarak seyrine dalasım gelir...

Balıkesir Necati Bey m.m. Halil Sezai
 [S.19, s.:8 (26.01.933)]

66**Türk Kızı**

Vatan için döktüğün
 Merhametli göz yaşın,
 Ecdadından gördüğün
 Eğilmez, asil başın..

Asrımıza nur saçan
 Şefkat dolu yüreğin,
 İnsanlığa yol açan..
 Hep senin rehberliğin.

Inkilâp L, 414 Leman Aziz
 [S.20, s.:7 (02.02.933)]

67**Nine**

Beyaz saçlı bir nine,
 Dalgın bakıp engine,
 Ruhuna sine sine,
 Gençliğini arıyor..

Yeşil, billur bir kaynak,
 Kalbinde canlanarak;
 Kâbusla ağlayarak
 Rüyadan uyanıyor..

Hayatı denizlerde
 Durgunlaşan izlerde.
 Ak saçları dizlerde
 Kınaya boyanıyor..
 Kuleli A. Li. Rahmi E gun
 [S.20, s.:8 (02.02.933)]

68

Kış

Kapıdan esti ayaz,
 Baktım heryer bembeyaz.
 Gözlerimi kapattım:
 Ah ne güzeldi o yaz!

Ağaçlarda kar gibi
 Görürdük çiçekleri;
 Şimdi de görüyoruz
 Karları çiçek gibi..
 Sarıyer 14üncü ilkmektep
 5-B Müfit
 [S.20, s.:7, (02.02.933)]

69

Gurbette Hatıralar

Penbe bir iz bıraktı güneş mavi sularda,
 Kalbimde bir ölünün çöken matemi var da,
 Bu guruba bakarak derin acıyla yandım;
 Elemler, ıztıraplar kalbimde saklı sandım.

İçimde bir hasretli his var bu akşam yine,
 Her şeyden uzaktayım burada kendi kendime.
 Bu güneş arkasından bir ömür sürükler de
 Penbe renkli ümitler karanlıkla gider de.

Fakat burada, bu yerde için için titrerken
 Kendimi avuturum, teselli bulurum ben.
 Burada ebet kalacak ruhumda neleri var
 Gurbetin hatırası, gurbette hatıralar..
 H.Günhan
 [S.20, s.:7, (02.02.933)]

70

Bebekte Akşam

Her taraf karanlık, her taraf kara
 Yalnız sahillerde kızıl bir yara;
 Kararan denizde kızılılaşarak
 Yanıyor bu yara titrek sularda.

Denizin kararan siyah saçları
 Çiçeklerde uçan küçük bir arı,
 Karşı denizlerden ufku aşarak
 Dağlardan kayboldu çam ağaçları. Feyziati L. Edip Nemci [S.20,
 s.:7,(02.02.933)]

71

Şikâyet

Sessizce akşamın hüznü iniyorken
 Acı bir zehri bugün yine tattım.
 Ruhuma umulmaz elemeler sınıyorken
 Yaralı kalbimi bahtımla kanattım.

Her şeyi bıraktım kendimden geçtim,
 Saçımın telinden fazladır derdim;
 Şikâyetim var sana, dinlemez misin Rabbim?
 Yeter artık kırıldı hasta kalbim.

Gökte ay yavaşça sönüyorken
 Son kalan sarı yıldızlara baktım.
 Ümitsiz nazarım zulmete dalıyorken
 Giden akşamlar gelecek sandım.

Ruhuma medfen oldu ışık sandığım gözler,
 Kaya gibi sert, başımı koyduğum dizler
 Dikenli hep ümitle sarıldığım eller,
 Beni hayat değil daima ölüm bekler.

Rahmiye

[S.21, s.:6, (09.02.933)]

72

Babama

Nerdesin şimdi sen kaç günden beri?
 Arıyor durmadan gözlerim seni.
 Kaybolup gittiğin o günden beri
 Arıyor durmadan gözlerin seni.
 Ruhumda bir acı dolaşır, gezer.
 Hep yarar zihnimi, kalbimi ezer.
 Sızlayan benliğim gamdan gam sezer
 Ararken durmadan gözlerim seni.

Sarınca ıztırap beni her yerden
 Matemle eş oldum ben kederinden
 Kalbimde bir enin inler derinden
 Ararken durmadan gözlerim seni.

Görünmez bir hayal olup gidince
 Saklıca ağladım her gün, her gece,
 Haykırdım, inledim sensiz günlerce
 Ararken durmadan gözlerim seni.

Adana E.L. İrfan İmat

[S.21, s.:6, (09.02.933)]

73

Köy**-Kerim Özdemir e-**

Ruhunda bir baharın açmasını istersen.
Bana kaygu, üzüntü, elem gelmesin dersen
Git atıl kucağına saf havalı köylerin.

Yüreğinde ağırlı bir yuva yaptırmaktan,
Şehirde sıkıntıya içini kaptırmaktan
Seni bil ki kurtarır şen havalı köylerin,

Köy bağları, bahçesi gönlünde cennet olur,
Üzüntüsüz, elemsiz sen bir memleket olur,
Saf havalı, sünbüllü, reçine yurdu dağlar.

Şen dereler, ormanlar, çobanların kavalı,
Bağlarının pekmezi ve saf kokulu balı,
Pınarların ahengi seni bir aşka bağlar.

Kuleli A. L. M. Sadık
[S.21, s.:6, (09.02.933)]

74

Hasret

Hasret öyle bir dert ki kalbimi yakar, yakar.
Gençliğimin uzayan, sızlayan anlarında.
Ruhumdaki yangını söndürmek için akar
Gözyaşlarım hasretin çılğın zamanlarında

Varlığım dumanlanır, gözlerim dumanlanır,
Mazideki günlerim birer birer canlanır.
Benliğimi sararım gurbet denen kefene,
Yine dimağım yandı, yandı dimağım yine..

Yaşlı, mahzun gözlerim ufuklara dalarken
Aradığım şeyleri göreceğim sanırım.
Uyuşan vücudumu sert bir rüzgâr yalarken
Acıyan dertlerimi hasret diye tanırım...

Çorum: Sıhhat memurları mektebi

A. Coşkun

[S.21, s.:6, (09.02.933)]

75

Anadolu

Kuvvetlidir Türkün kolu,
Doğruluktur her bir yolu,
Baştan başa Türkle dolu
Anadolu.. Anadolu!.

Türk çocuğu küçük yaştan
Ekmeğini söker taştan.
Kurtulmuştur yeni baştan
Anadolu, Anadolu..

Çalışmanın vardır tadı,
Tenbelliğe alışmadı.
Türk cennetinin adı
Anadolu, Anadolu!..

Üsküdar 22 inci ilk m.323 Nuran
[S.22, s.:7, (16.02.933)]

76

Akşam

Ne gariptir bu akşamın havası,
Baykuş sesi yurdumuzu bürüyor.
Yeter artık bu gecenin cefası
Kâinata kara matem yürüyor.

Her şey şusmuş tabiatta hiç ses yok,
Yıldız çıkmış, ay dikilmiş tepeye.
Nebat biruh, bülbül küsmüş, izi yak.
Güzel kuşum, şimdi buradan nereye.

Her şey sessiz, sade bir ses duydum ben.
Dere ruhsuz ıslığını çalıyor.
Yalnız budur bu beldede inliyen
Gece sessiz uykusuna dalıyor.

Konya K. Z.S: 17 Zeki
[S.22, s.:7, (16.02.933)]

77

Sonbahar

Gönlüm kanatlanarak bulutlara yükseldi,
Yosunlu yamaçlardan kartal sesleri geldi.
Yaralı feryatlarla meşin dağları deldi
Anladım ki arkadan görünecek sonbahar.

Ufuklar kızarıyor, gözler bir şey arıyor,
Yalnızlıktan paslanan gönülleri sarıyor,
Çırpınan şu denize yine yağmur yağıyor,
Yırtık, sarı bir beze bürünecek sonbahar.

Artık şifa kalmadı derinleşen bir derde,
Gizli bir göz yaşı var duyulan her haberde.
Sarı, soluk yapraklar uçuşurken yerlerde
Çamurlu sokaklarda sürünecek sonbahar..
Feyziati Lisesi s. 7 N. 55 Edip Necmi
[S.22, s.:7, 16.02.933]

78

Bostan Dolapları

-Dorviş Yunus'a-

Güneş suya damlıyor kızıl bir alev gibi,
Gözükmiyor kuyunun derin karanlık dibi,
Haliyle andırıyor kararacak mağribi;
Hazin hazin ağlıyor şu bostan dolapları.

Hasretli bir kadın ki ıslaktır yanakları
Göz yaşları suluyor sararmış yaprakları
Yaşatabilmek için kurumuş toprakları
Hazin hazin ağlıyor şu bostan dolapları.

Bir kadının bitmeyen dertlerini döküyor,
Hayatın tükenmeyen ipliğini büküyor,
Fakat devran durmuyor, o bükümü söküyor
Hazin hazin ağlıyor şu bostan dolapları.

İhsan Naim: Darüşşafaka
[S.22, s.:7, 16.02.933]

79

Mektepli Marşı
Kalbimizde heyecan,
Gözlerimizde ışık.
Emelimiz var her an,
İstikbalimiz açık.

Gönlümüzde ideal:
Hayat vermek, yaratmak:
Yurdumuzu yaşatmak

80

Akşam

Batıyorken ufukta nur yüzlü güzel güneş,
Karanlıklar çöküyor teessürle köyüme.
Tebessümlü yüzlerle doğuyor ay; bir ateş.
Meftunun ta ezelden bu akşamın hüznüne.

Dönüyor vatanımın dağlarından kuzular,
Uyuyan çocuklara ninniyle güzel rüzgâr
Kulağının dibinde fısıldıyor şarkılar,
Yara sarar bu sükûn ve neşeye namekâr.

Elâziz: Ortamektep 2-1 51 Measure Rahmi
[S.23, s.:8, 23.02.933]

81

Gurbet**-Anneme-**

Gözüm her dem o sıcak hayalini görmekte;
İlk hasretin kalbimi için için dağılıyor.
Her geçen yıl başıma birer çelenk örmekte,
Anne zavallı oğlun niçin her an ağlıyor?

Yuvadan uzaklaşmış, öksüz, garip bir kuşum,
Zaman zaman dolaşır hazan esmer yüzümde.
Teselli arayarak uzun seneler koştum,
Her emek serap oldu; kararıyor ömrüm de..
Çanakkale ortamektep Cemal Fuat
[S.23, s.:8, 23.02.933]

82

Kumbara

Ben küçücük bir kızım,
Yoktur süsüm, yıldızım.

İktisatta çok para,
Gündeliğim kırk para.

Yok harc edecek yerim,
Bankalara veririm.

Bir bankam var: Kumbara,
İçi dolu çok para.
Bostancı ilkmektep 135 İsmet Rifat
[S.23, s.:8, 23.02.933]

83

Köyde Sabah

Güneş ufuktan doğdu;
Etrafı nura boğdu.
Uyandı yamaçlarda
Şen serler ağaçlarda.

Hep dallar kucaklaştı,
Sabahın nefesiyle.
Gönüller doldu, taştı.
Baharın neş'esiyle
Konya A.O. M. No: 4760 A. Fuat
[S.23, s.:8, 23.02.933]

84

Şehit Çocuğu

Bir gün bana dediler :
 “Senin baban on gün var
 “Şehit oldu, bıraktı
 “Seni bize yadigâr..”

Şehit olmak ne demek?
 Meğer lmek demekmiş!
 Şehitlerin aldığı

Hep yaralar çiçekmiş

Benim güzel babam da
 Ak alnına gl takmış,

Gle gle ölürken
 Uzak yerlere bakmış..

Bu bakışın adına
 “Hasret gitti,, derlermiş.

Böyle giden Türklerin
 Hepsi yiğit erlermiş..

Çocukları millete
 Gayet nazlı, kıymettar
 Birer evlât olarak
 Kalırlarmış yadigâr.

Ben de bir ya.. yok hayır,

Hayır yanlış bu fikir,
 Asıl babam yadigâr
 Çünkü kanı bendedir

O kan bende çoğalır,
 Bytrse yaşımı,
 Ben de bir gün gllerle
 Ssletirim başımı..

skdar 22 inci ilkmektep s.5 A. Zehra
 [S.24, s.:8, 2.3.933]]

85

Hazan

Enginle baş başayız ikimiz senle bugün;
Denizin ne kederli, ne sakın bir hali var!
Diyebilirim, evet, hasta bir ruhtan ölgün,
Meyusane, sükûti, acı bir melâli var.

Hazan, hazan her yerde, kalbinde tabiatın
Bir istifham şeklinde kıvrılıp bükülüyor.
Rüzgâr diyor: "Zevklere biraz da keder kattın,,
Korkunç uğultusuyla zalimane gülüyor ..
Inkilâp lisesi 177 Mesadet S bri
[S.24, s.:8, 2.3.933]

86

Yağmur

Nihayetsiz, siyah, korkunç ve derin
Her tarafı kaplayan bir gece var.
Şimdi hafif ve kederli damlalar
Gözlerinden süzülüyor göklerin.

Bazı döver hırçın deniz kenarı,
Bir vahşi ses boş geceyi inletir.
Bazı rüzgâr ölümlerin sesidir,
Bir şey arar, gezer bütün dağları..
Adana Ticaret mektebi: 46 A. Ihsan
[S.24, s.:8, 2.3.933]

87

Hepimiz

Yurdunun içinde bir kaynak olup,
Daima köpürüp taşanlardanız.
Halkının diliyle istekler bulup,
Coşarak her zaman aşanlardanız.

Öz milli ahenkle gür sesimizle,
Bu yolda tükenmez hevesimizle,
Her vakit yorulmaz nefesimizle,
Sel gibi durmayıp coşanlardanız.

Sebepsiz geride kalıyorduk dün...
Hep benliğimizi anladık bugün,
O ulu Gazinin ardından bütün
Yurdumuz uğrunda koşanlardanız.
Aydın O. m. S.3, No. 116
Nihat Altay
[S.25, s.:8, 9.3.933]

88

Deniz

Deniz sanki bir ruhtur,
Bazı mükedder durur,
Hıçkırır boğuk boğuk
Kalbimizi durdurur.

Deniz bir ejderdir ki
Fırtınalı zamanda
Öyle dehşet verir ki
Ummadığınız anda...

Deniz bir hülyadır ki
Karanlık ufkumuzda
Bir ümit yolu açar.
Ümitsiz ruhumuzda.

İnkilâp lisesi 415 Sabri
[S.25, s.:8, 9.3.933]

89

Sarıyer'in Akşamı

Karşiki sahillerde parıldadı ışıklar,
Denizin genç yüzünde belirdi kırışıklar.
Yuvarlandı dalgalar rüzgârın kırbacile.
Kıvrandı engin deniz kalbinde bin acile..

Ufuklar bin dert için kanlı yaşlar döktüler,
Bulutlar el bağlayıp bellerini büktüler..
Ufuklarda bir hasta için için inledi.
"Kucakla beni,,dedi "Ölüyorum ben,,dedi..

Kızıl dudaklarını dalgalar söndürdüler.
Hasta, sarı güneşi köpüklere gömdüler.
Söndürdüler dalgalar tutuşan birkaç canı.
Ufuklar haykırdılar: Sarıyer in akşamı.

Saint –Banoit L. S.4 Sabriye
[S.26, s.:8, 9.3.933]

90

Fakircik

Böyle bir kış günüydü, mektebe gidiyorduk
Kar yağıyor rüzgâr var, hava soğuk diyorduk.
Bir fakir yavru gördük zangır zangır titriyor.
Avucunu uzatarak; bana acıyın diyor.

Zavallının umuzu bir çuvalla örtülmüş
Vücudu, bacakları souk kara gömülmüş
Uzattığı kuru el iskelete benzeyor
Ve titreyen sesiyle:- Bir lokma ekmek diyor.

Güneş küskün ve mahzun, bundan çok evvel batmış
 Bütün kâinat ise rahat uykuya yatmış
 Dondurucu fırtına her tarafta inliyor
 Yalnız keskin ayazı bu fakircik dinliyor.

Adana E.L. M. İbrahim
 [S.26, s.:8, 16.3.933]

91

Babama

Ey baba: hasretin kalbimi yaktı.
 Bir sene oluyor ayrıldın bizden,
 O günde gözümde bir çok yaş aktı.
 O zaman ayrıldık senin dizinden.

Kabil olsa dönsen şimdi geriye
 Göynümde, çak büyük sevinç doğacak.
 Sen o zaman geri dönecek diye,
 Vücudum, her yerim ferah dolacak.

Bursa: O. M. No 510 Emin
 [S.26, s.:8, 16.3.933]

92

Akşam

Güneş çekildi demin,
 Doğdu bir renk akşamı.
 Bu bütün günlerimin
 İçime denk akşamı.

Akşamı duya duya,
 Sular yattı uykuya,
 Kızılık çöktü suya,
 Sandım bir cenk akşamı.

Konya : O. M. S. 1 Galip
 [S.26, s.:8, 16.3.933]

93

Gurup

Gurubun aksile sular kırmızı,
 Güneş de dökmekte en son yaldızı,
 Terennüm ediyor bir peri kızı.
 Semada titreşen ışıklar yandı!.

Yuvaya dönüyor üç yavru serçe,
 Bakınız çöküyor etrafa gece;
 Duyulmaz ne bir ses, ne de bir hece!
 Kâinat bir derin uykuya daldı...

Gül başına şimdi bülbüller ağlar,
 Hüzünlü kalbimi kaygular dağlar,
 Matem teranesi etrafta çağlar.
 Koruda akseden bir o ses kaldı...

Gelenbevi O. m. Celâl Şekip
 [S.27, s.:8, 23.3.933]

94

Bahar

Kuşlar öttü kırlarda,
Yeşillendi ağaçlar.
Çimen ve çayırlarda
Hep neşeli çocuklar.

Kimi oynar oyuncak,
Uçururlar uçurtma.
Sesler sarar dört bucak
Vaktini evde tutma

İlk bahar çocukların,
Yoktur başka onlardan
Getiren hep baharın
Zevkini daha kıştan.

Erkek muallim m. N. 666 Ziya
[S.27, s.:8, 23.3.933]

95

Sakarya

On silâh, beş batarya,
Bunlar Türk muharibi,
Akıyordu Sakarya
Kızıl bir şerit gibi.

Gönülde dileğimiz
Süngümüz, tûfengimiz.
Düşmanlara hincımız
Olmuştu kılıncımız.

Biz onlara demiştik:
“Ya öl, ya öleceğiz!,”
“Bu uğurda ant içtik:
“Kurtulacak ülkemiz!,”

Azmimizle her kaya
Açıldı kilit gibi.
Akıyordu Sakarya
Kızıl bir şerit gibi.

İstanbul: Aşirefendi caddesi. No. 91 İlya
[S.27, s.:8, 23.3.933]

96

Gazi ye

Tunç yüzlü Yüce Gazi, istiklâl verdin bize,
 Yep yeni bir idare gösterdin hepimize.
 Ummadığımız günde sen güneş gibi doğdun,
 En parlak şu'lelerle bu yurdu nura boğdun.

Senin aydınlığından bu yolu seçebildik,
 Medeniyet nuruna nihayet biz de erdik.
 Bilin ki bu idare artık yıkılmayacak
 Nesilden nesle geçip ta ebede varacak.

Balıkesir Kız O. M. S. 2 Vahdet
[S.28, s.:8, 30.3.933]

97

Akşamlar

Ufukta yine bir kızıl perde
 Siyah duvaklı bir peri gizler.
 Her akşam güneş ufka gider de
 Peşinde koşan bir günü gözler.

Bağra bir yara açan akşamlar
 Hicrana benzer, hüzün doludur.
 Rüha zehirden bir hançer saplar
 Bir ömrün onlar gidiş yoludur.

Davutpaşa O. M. 216 Sadık
 [S.28, s.:8, 30.3.933]

98

Vatan Acısı

İçimde taşıdı derin acın bu akşam yine,
 Sensiz ufka bakarak can verdiğim engine
 Akseden bu hayalin bir mezar taşı olsun...
 Gökten akan yıldızlar bana göz yaşı olsun.

Burada, bu gurbette, için için yanarken
 Korkuyorum uzakta ya ölürsem diye ben.
 İsterim yüreğine acım dolmasın benim
 O temiz toprağında kapansın da gözlerim.

Trabzon: Burhan Sedat
 [S.29, s.:9, 6.4.933]

99

Sevimli Köy

Ne sevimli köyceğiz!
 Ne güzeldir dağları!
 Ne sefalı bağları!
 Pek severiz onu biz.

Sürü sürü inekler
 Kırklarında dolaşır.
 Öbek öbek çiçekler
 Yarlarına sarmaşır,
 Ne sevimli köyceğiz!
 Bahtıyarız onda biz.
 Beyoğlu 45 inci ilkmektep A. Faruk
 [S.29, s.:9, 6.4.933]]

100

Ölü Odası
 Siyah perdeler inmiş tavandan yere kadar
 Bence oda geliyor ölüye cihandan dar.
 Bir kedi miyavlıyor ölünün baş ucunda.
 Mumlar, sırttan mumlar, her kalbin duruşunda.

Gölgeler titreyor duvarda sağa sola,
 Mumlar uykuya daldı şamdanlarda kol kola ..
 Minareler uzuyor, kubbeler genişliyor
 Duvarda vuran saat seneleri işliyor..

Çıplak bir kadın gibi bir kumaş bükülüyor
 Uzaklarda eğlenen bir kaç adam gülüyor

.....
 Bir kulak kesilmiş bu up uzun yatan ölü
 Geride bıraktığı bir cihanı dinliyor..
 Darüşşafaka I. İhsan Naim
 [S.29, s.:9, 6.4.933]]

101

Son İz

O sabah erkendi, mevsim de yazdı,
 Sisle tüllenen dağ kardan beyazdı.
 Düz yolu yan yana takip ederken
 Gördük ufak bir su, etrafı diken.

Sanki sihir vardı bu paslı suda,
 Kurbağalar yatmış, bekler pusuda.
 Her yanı sarmıştı dağ çiçekleri
 Selâmlayacaklar hep geçenleri.

Ta göğe uzanan ağaçlar hep çam
 Sular parıldıyor, mücellâ bir cam.
 Yavaş akıyordu bu paslı dere;
 Yan yana oturduk genç çimenlere.

İşte bu sabah da beraberiz biz.
 Fakat biraz sonra, aşarak deniz,
 Ayrıldım annemden, ne acı histir!
 Kalbimde çizilen bu bir son izdir...

Kırklareli o. m. Ali Şefik
 [S.29, s.:9, 6.4.933]]

102**Anneme**

Ara, ara oğlunu,
 Uzat ona kolun;
 Şu hasretli günlerde
 Bekle onun yolunu.

Denizlerden öteyim,
 Kimsesiz yerlerdeyim;
 Güler yüzler önünde
 Bir matemli perdeyim.

Karanlıklar içinde,
 İstikbalin peşinde,
 Gidiyorum koşarak,
 Buna şahit ol sen de.

Benden uzak değilsin,
 Benimsin, sen benimsin.
 Yad ellerde yaşını
 Esen rüzgârlar silesin.

İstanbul L. Kemal Sahir
 [S.30, s.:8, 13.4.933]

103**Mehtaptaki söğütler**

Gece rüzgâr esinde
 Mehtaptaki söğütler
 Gülüşür ince ince
 Mehtaptaki söğütler

Yaprakları pırıl da
 Sular gibi şırıldar,
 Hafif hafif kımıldar
 Mehtaptaki söğütler

Kanatlarını açar
 Gece uykusu kaçır
 Etrafa râşe saçır
 Mehtaptaki söğütler.

Sarsılması ne şıktır,
 Herkese yılışıktır.
 Pınarlara âşıktır
 Mehtaptaki söğütler

Kabataş Lisesi : M.Asım
 [S.30, s.:8, 13.4.933]

104**Demirci**

Demirlere can veren, şekil veren sanatkâr!
 Örsle çekicinizdir medeniyeti kuran.
 Demirle, kömürle çekiçle, uğraşanlar!
 Demir gibi kolunuzdur, vatani kurtaran.

Vur çınlasın balyozun hayat veren sesleri
 Kızıl kıvılcımları saçılan ocağının.
 Nam olacak bir gün bak Türk gencinin işleri.
 Dökülecek altınlar içine kucağının.

Vatanın üzerinde tütsün kara dumanlar!
 Ne mutlu bu zamanda bir sanatkâr olanın.
 Sağlam seciyeli, bünyeli balyoz vuranlar!
 İstikbalden kurulacak sanatkârlarla yarın.

Bursa Sanat m. 141 m. Rasi
 [S.30, s.:8, 13.4.933]

105**Akşam**

Akşamla beraber sönen ruhlarda
 Hicranla karışık bir melâl vardır,
 Korkuyla uzanan uzak dağlarda
 Sararmış yüzüyle bir hilâl vardır.

Güneş giderken bir uzak diyara.
 Gözlerim mağribin "tül,, üne dolar.
 Sızlarken gönlümde belirsiz yara
 Kavallar hicranlı türküler çalar.

Nihayet şehirler ışık içinde,
 Sun'i gündüzlerle kedersiz kalır.
 Deniz, dere, ova başka biçimde
 Ölgün, bitkin, solgun ve ıssız kalır.
 Pertevniyan İ. N. 765 Mustafa Fahri
 [S.30, s.:8, 13.4.933]

106**CUMHURİYET DÜĞÜNÜMÜZ**

Gazimiz gösterdi batıyı bize,
 Kanayan ülkeyi alırken dize,
 Dağlardan sel gibi aktık denize
 Yurdumun en ünlü bir günüdür bu
 Kurtuluş gününün düğünüdür bu.

Kökünden devirdik biz saltanatı,
 Dağıttık bozuldu, o çürük çatı,
 Yücelttik göklere şahlanan atı,
 Yurdumun en ünlü bir günüdür bu
 Kurtuluş gününün düğünüdür bu.

Kararmış günlere güneşle çatan,
Her yıl taze bir renk verdi kızıl tan,
Türkten ışık aldı, ışıksız yatan,
Yurdumun en ünlü bir günüdür bu
Kurtuluş gününün düğünüdür bu.

Derin bir uçurum bakma gerimiz,
On beş milyon çelik, sağlam erimiz,
Bu toprak bizimdir bizim yerimiz,
Yurdumun en ünlü bir gündür bu
Kurtuluş gününün düğünüdür bu.

Hep sevinç parlayan gözler bulutlu
Bir yılın içinde bu gün en kutlu,
Bu günü biz yaptık bize ne mutlu;
Vücutumun en ünlü bir günüdür bu
Kurtuluş gününün düğünüdür bu.

Halıcioğlu Küçük Zabıt mekt.

HACI ALİ

[S.31, s.:9, 20.4.933]

107

KARANLIK GECELER

Kalbimde dolu hüzün,
Gülmedi bahtsız yüzüm,
Ben ezelden öksüzüm,
Ey karanlık geceler.

Size yoldaşım ben de,
Ben artık ölürsem de,
Kanat gerin türbemde,
Ey karanlık geceler.

Dudaklarım susuzdu,
Gözlerim uykusuzdu,
Bakın kalbim de sustu,
Ey karanlık geceler.

Ben dertle törpülüyüm,
Yaşayan bir ölüyüm,
Kalplere gömülüyüm,
Ey karanlık geceler.

S.KUBİLAY

[S.31, s.:9, 20.4.933]

108

MANZARA

Edirnekapıdan sakit sulara
 Alçalıp karışan rakit sulara;
 Tatlı yamaçlardan inerken bir gün
 Gölgesi çökmüştü akşamın ölgün.
 Lâcivert denizin göğsüne kadar;
 Karşıdan iniyor Halice bir yar.
 Yeşil çimenler de hüzünlü belki,
 Ufukla beraber değişti rengi.
 Gittikçe yaklaşan siyah ufuklar,
 Eziyor ruhları kararan sular,
 İşte bak bulutlar ağırlaşıyor..
 Tabiat onunla sağırlaşıyor.
 Karayla denizin faslına evler
 Gölgeler halinde tırmanan devler
 Hissini veriyor insana aman!
 Korkmamak ne mümkün bu karanlıktan.
 İstanbul Mu. Mektebi s. 4ZİYA
 [S.31, s.:9, 20.4.933]

109

BİR ÖLÜYE

-Kardeşim Recaiye-

Otuz iki senesi son baharında,
 Ağlaşıyoruz senin mezar taşında,
 Durdukça kabrinde nur olsun etrafın
 Bak bütün çiçeklerle süslü mezarın.

Kalbimiz eleme bürünmüş değil:
 Böyle ölüm dünyada görülmüş değil.
 Bir gün duyduk çok elim, acı bir haber.
 Tabutunu yapmakta Rıdvan dı rehber.

Ne feryadımızı, ne ahı duydun:
 Recai, sen kabrinde derin uyudun.
 Giderken kardeşlerin sen ellerinde,
 Herkes sanki kalmıştı donup yerinde.

Haber verirken bize bu fikatini
 Eminiz unutmazsın sen "Sanat,,ini.
 Veda etmiş bulundun sen mabuduna.
 Ördük gülden bir çelenk tabaduna.
 İstanbul: Mıntika Sanat Mektebi 70
 HİKMET RECAİ
 [S.32, s.:9, 27.4.933]

110

TÜRK BAYRAĞI

Sen ne kadar şanlısın!
 Zafere nişanlısın.
 Yüzünde bin bir gurur
 Şerefle yanar durur.
 Ruhumun kâbesinde
 Duyarım başka sürür.
 Her dağın tepesinde
 Şanınla gölgen durur.
 Yanık hasret sesinde,
 Bayrak, toprak duyulur...
 Varmıdır bir emsalin?
 Şehit kanı timsalin.

Gökten ayı indirdik
 Yıldızı kardeş verdik.
 İsmine duyarız biz
 İftihar; şen ölkemiz
 Göklerinde sen çırpın
 Tarihe daha yakın
 Mazide şeref verdin
 Yeni ikbale erdin.
 Bin selâm Türk bayrağı ,
 Tanrının armağanı.

Amasya O.M
 ŞÜKRÜ TEKİN
 [S.33, s.:8, 4.5.933]

111

YEŞİL OVADA

Güneş evinden çıkar
 Etrafı nura boğar,
 Bülbüller hep yem arar
 Geniş yeşil ovada...

İner güzel bir dere,
 Benzer parlak sedefe;
 Koşar hızla hedefe
 Geniş yeşil ovada...

Saçarak güzel sesler,
 Sanki şiir besteler;
 Hep bu güzel ses inler,
 Geniş yeşil ovada.

Sapan ile çiftçiler;
 Ekin eken rençperler,
 Hep birden dizilirler.
 O yem yeşil ovada.

Etrafı insan kaplar
 Sonra çalışma başlar;
 Meydanı sükût sarar,
 Güzel yeşil ovada.
 Üsküdar Orta mektep son sınıf
 SALİH ZEKİ
 [S.33, s.:8, 4.5.933]]

112

AKŞAM

Ufuklar saçıyor kıvılcımları
 Köylüler tarladan döndüğü zaman.
 Bir kaval kesiyor esen rüzgârı
 Kuzular dağlardan indiği zaman.

Hüzünlü akşamı müjdeleyordu
 Mor dağlar ardında saklanan güneş.
 Durulmuş sulara renk veriyordu
 Uzakta alevle yanan bir ateş.
 İnkılâp L. No.11
 NERİMAN
 [S.33, s.:8, 4.5.933]]

113

Kalbimde Gurup

Ufukta bir kocanın aşkından kan kusuyor
 İnildeyen bir bülbül : güneş işte son karta!
 Can vererek belki de gömülecek koyu mor
 Bir atlasa bürünen muztarip dalagalara.

Bir elinde buhurdan şimdi sahilde rüzgâr
 Koşuyor denizleri süsleyen bir mezara.
 Dumanlar boşluklarda çiziyor binbir esrar.
 Nerkisin gözü yaşlı, kocanın kalbi yara.
 Selahattin Yılmaz
 [S.34, s.:8, 11.5.933]]

114

Suadiye de Akşam

Gün mavi suların ardına indi,
 Ufkun kızılığı denize sindi.
 Sahiller büründü karanlıklara
 Kuşlar da hep sustu, sedalar dindi.

Son vapur karşıda uzaklaşıyor,
 Koy da nefeslerle kucaklaşıyor,
 Işıklar parlıyor şimdi evlerde
 Sükûtu ürperten tren yaklaşıyor.
 Konya a. O. m. No. 4670 Ali Fuat
 [S.34, s.:8, 11.5.933]]

115**Müstarip**

Her lâhzada bak gönlüm
 Pek mustarip duruyor.
 Gelecekmiş ah ölüm,
 Betim benzim soluyor.

Tâ, içimden “ah” sesi
 Canavarca uluyor
 Ölüm saçan pençesi
 Yüreğimi yoluyor.

Oluyorum, pek harap
 Ruhumu gam kaplıyor.
 İçimdeki ıstırap
 Hançerini saplıyor.

Reşat Âdil

[S.34, s.:8, 11.5.933]

116**Gazeteme**

Sen bir ilim menbaı
 Ufkumuzda parladın.
 Dünkü fikirlerinle
 Bugünü hazırladın

Yüksek emellerinle
 Düşündünse sen beni
 Yaşatmak varlığıyla
 Ahdım olsun ben seni.

Varsa her gazete de
 Sen yegâne emelim.
 İşte ben bu şiirinde
 Yine senden mülhemim.

I. Kız o. m. Fatma Kasım

[S.34, s.:8, 11.5.933]

117**Sarıyer Sularına**

Sularından bir katre şifa umar da
 Önünde can verir hasta yolcular.
 Derdile çağladığın berrak sular da
 Kimbilir kaç bedbahtın gözyaşları var.

Güneş henüz batarken karşı dağlarda
 Sularına binbir ruh bin kalp ağlar da.
 Benliğine girdiğin geniş yarlarda
 Sana bir yoldaş olur kimsesiz ruhlar.

Saint – Benoit L. Sabriye

[S.35, s.:8, 18.5.933]

118

Çiçeklere

Biz köylüyüz; bahçelerimizde oynarız,
Mavi beyaz çiçekleri toplarız.
İlkbaharın güllerini koklarız.
Demet yapıp sevinç ile hoplarız.

Akşam olur, çiçekler hep uzanır.
Yeşillikler koyu renge boyanır.
Küçük kuşlar yuvalara çekilir,
Bülbül okur şarkıyla oyalanır.

İs. E. Mu. m. 2-4 882 Nuri
[S.35, s.:8, 18.5.933]

119

BOLVADİN DE SABAH

Yüce yalçın karşı dağların ardından
Güneş yavaş yavaş çıktı yükseklerle.
Bolvadin kurtuldu sislerin altından,
Nurlar fışkırarak uzandı köklere.

Şimdi tatlı güneş puseler alıyor
Cana yakın olan Bolvadin kızından.
Etrafa hararet, sevinç saçılıyor,
Göklerin en parlak, nurlu yıldızından.
Bolvadinli : Nebi Zade M. ZEKİ
[S.36, s.:8, 25.5.933]

120

TRABZON GECESİ

-Kardeşime-

Kardeşim, nekadar şiirli, bilsen hazin
Bu hazin gecenin hazin bestesi!
Sonsuz ufuklardan, dağlardan eşen
Gönlümü verdiğim rüzgârın sesi.

Karanlıklar içinde deniz yorgun,
Her tarafta bir akşamın sonu var.
Sanki fısıldıyordu Trabzonun
Uyuyan ruhuna şarkılar rüzgâr.
Trabzon : Bürhan Sedat
[S.36, s.:8, 25.5.933]

121

GURBETE GİDERKEN

Gemi engin bir suyun ortasında yol aldı.
Gözüm ufka beliren bir karaltıya daldı.
Güneşin şuaları solarken yavaş yavaş,
Sızlayan gözlerimden akmağa başladı yaş.

Dalgalar kıvrılarak uzaklaşıyor birden,
Gözlerim renk alıyor siyah renkli denizden.
Bir ıslığın nidası derdime dert katıyor,
Rüzgâr coşkunu denize bir şeyler anlatıyor.

Durmak istiyor sanki göğsümde kanım erken,
Karanlık gökyüzünde yıldızlar titreşirken.
Nefesimi daraltan bir şey hissediyordum.
Çünkü öksüz zavallı gurbete gidiyordum.

İnkılâp Lisesi No.16 M. Fikret
[S.36, s.:8, 25.5.933]

122

AKŞAM

Ufuk rengâ renk oldu.
Gurupta güneş soldu,
Dağların arkasında
Koca bir gün kayboldu.

Kuşlar gitti yuvaya
Sükûn çöktü ovaya
Akşamın güzel rengi
Birikti hep havaya.

Coşan deniz duruldu
Sular aya vuruldu
Bütün gün hırçın deniz
Akşamlayın yoruldu.

İstanbul L. Kemal Sahir
[S.37, s.:8, 1.6.933]

123

BAHAR

-Küçüklere-

Artık gitti bulutlar
Dağlara yağmıyor kar
Şimdi orman yolunda
Bülbüllerin sesi var.

Her taraf neş'e dolu
İlkbaharın bir kolu
İnce, şeffaf rengile
Sarıyor sağı solu.

Geldi sivrisinekler
Bahçelerde inekler
Şen dağ yamaçlarında
Bir iki köylü bekler.

Edip Necmi
[S.37, s.:8, 1.6.933]

124

HAYATTAN ÖRNEKLER

Küçük masum bir yavru; elinde bir ihtiyar,
İkisi de yalnayak... Kaldırım çiğniyorlar..

Bir asır kadar uzun, onlara böyle, sene.
Bu iki zavallıdan, küçüğüm çilesi ne?..

Hasta , sarı iki yüz, titrek, solgun dudaklar
Kim bilir kaç şikâyet; kaç emel ve sır saklar?

Yüzlerinde neş'e yok... doğduklarından beri,
Ölü gözbebekleri!... Ölü gözbebekleri!

Renk ve ziya.. Bu iki mustaribe gecedir.
Saadet, neş'e... adem; gibi bir bilmecedir.

Yük olmuş mihnet artık, incecik bellerine..
Koyunuz!.. «Beş, on para »... teselli ellerine!

Geçerken işkenceyle, her ümitsiz günleri.
Bunların böyle heder olacak ömürleri

Bakınız çiçek gibi; şu küçüğün de gözü,
Pek yakın, ah koruyun!.. Koruyun şu öksüzü!

Istıraplar, bu köhne vücutların nasibi..
Gidiyorlar ademe, hasta bir yolcu gibi..
Haydarpaşa: Hikmet
[S.37, s.:8, 1.6.933]

125

MAZİYE

Tek emelimiz şudur: Gençlik taşsın, köpürsün;
Cehaletle zulmeti yokluklara götürsün
Serbest olsun fikirler zemzemlerle yıkansın,
Karanlık istiyenler ses vermesin, tıkansın!
Yırtsın karanlıkların siyah perdelerini ;
İnsanlar kardeş bilsin bütün birbirlerini!
Elele verelim de değişsin şu kâinat,
Parıldasın paslanmış olan şu köhne hayat!
Tanıtsın ki vatanda bütün çakıl taşları
Bırakamam bugünkü işlerimi yarına,
Katılmak istiyorum inkılâp kervanına!...

Balıkesir: Bolulu Âşık Baki
[S.38, s.:7, 8.6.933]

126

SÖĞÜTLER

-Kardeşim M. Asım a-

Dün geceydi, dönüyorken korudan,
Ağlayan bir söğüt gördüm mehtapta,
Esiyorken tatlı meltem doğudan,
Ağlıyan bir söğüt gördüm mehtapta..

Çırpınan bir kalpten farksız yapraklar,
Sanki beyaz bir el beni kucaklar,
Esrarengiz bir vect ile ne saklar?
Ağlıyan bir söğüt gördüm mehtapta..

Dereye bir yıldız aktı semadan,
Kol uzattı buna dallar duymadan,
Öksüz kalan hasretime doyamadan,
Ağlıyan bir söğüt gördüm mehtapta..

İstanbul E.L. A. İhsan
[S.38, s.:7, 8.6.933]

127

TÜRKOĞLU

Ekmekten doymadın sen kana, kana
Eski boş çantayı aldın arkana!
Göz yumdun karşında fişek çakana.
Türkoğlu, saldırdın düşmana doğru.

Dağlara tırmandın, vadiler geçtin!
Susadın, dökülen terini içtin.
Dişinle yatacak siperler eştin.
Türkoğlu, sen koştun zaferlere doğru!

Ayşene doymadın bakıp günlerce,
Vatana can verdin yiğitçe, erce,
Murada ermedin sağlıkta gerçe
Sayende kurtuldu şen Anadolu.

Trabzon L. No. 70 Murat Nail
[S.39, s.:7, 15.6.933]

128

YAZ GİRERKEN

Uzaklaştı şubat ayı
Koptu artık kışın yayı.
Bu yıl bize çok erken
Geldise de kız giderken

Duymadık biz hiçbir acı,
Yazdır ruhun ihtiyacı,
Karanlığı bulutların
Soğukluğu beyaz karın,

Hepsi eridi kalmadı,
 Kış bu sene öcalmadı.
 Şimdi gökler mavileşti
 Yurdumuza yaz erişti.
 İnkılâp L. 415: M. Sabri
 [S.39, s.:7, 15.6.933]

129

VAZİFEM

Duymuşum ta ezelden milletimin şanını,
 Kalbimde saklamıştım onun ulu namını.
 Zaferle ta Viyana surlarına dayanan
 O mukaddes bayrağım her an tüter gözümde
 Yüce, kahraman ordu, hakikat, büyüksün sen,
 Ne büyük ve geçilmez yolları aştın, bilsen.

Kavi olan azminle kaleler yıktın her an,
 Kırılmaz bir salâbet vardır çünkü özünde.
 Madem ki ben bu çelik unsurun bir oğluyum,
 O dinç, metin vücudün kırılmaz bir koluyum,
 Vatan için bir alev gibi yanıp her zaman,
 Vazifem ecdadıma kavuşmak gök yüzünde.
 Erzincan A. O. M. 5440: Nuri
 [S.40, s.:8, 22.6.933]

130

AYRILDIKTAN SONRA

Sahili selâmladı mendillerle yolcular.
 Yaktı gizli bir ateş kalbimi için için.
 Her gönülde bir acı, her gönülde bir dert var;
 Ben de göz yaşlarıma yol verdim senin için.
 Gözlerimin önüne hayalin yaklaşıyor.
 Vapur uzaklaşıyor, vapur uzaklaşıyor.

Silinen ufuklarda kaybedince sizi.
 Bir dakika hüznle düşündüm evimizi,
 Ne tatlı günler geçti, ne çılgın dakikalar!
 Hâlâ kalbimde aksi yanan hatıralar var.
 Bir damla göz yaşile bin hıçkırık geliyor.
 Ayrılık şarkısını dalgalar besteliyor.
 Kuleli: Necati Vasıf
 [S.40, s.:8, 22.6.933]

131

VATANİ VAZİFEM

Vatanımın her yeri
 Herdem andırır bana
 Vatani vazifemi ,
 Hatırlattırır bana.

Ben asker olacağım,
Cepheye koşacağım,
Hiç unutmıyacağım
Vatanî vazifemi.

Başım, gözüm dağılsa,
Gökten şarapnel yağsa,
Bu Cihat yalnız kalsa
Bilir vazifesini.

İtalyan L. Cihat
[S.41, s.:8, 29.6.933]

132

BAHAR

Ah; bahar, güzel bahar,
Ne güzel gülüşün var!
Şenlendi her taraflar:
Hoş geldin güzel bahar

Neş'e ile kuzular
Kırlarda oynuyorlar,
Açıldı hep çiçekler:
Hoş geldin güzel bahar

Seni kuşlar selâmlar,
Çiğdemlerle beraber
Ağaçlar hep güldüler:
Hoş geldin güzel bahar
Çorum O. M. 48 Mustafa Sinan
[S.41, s.:8, 29.6.933]

133

VATAN

Şefkatle sallandık beşikteyken biz
Senin mis kokulu şu kucağında
Serpildi , büyüdü, hem, benliğimiz
Dağında, taşında, her bucağında

Ey vatan, ey güzel, sevgili ana,
Bütün sevgilere, aşka bedelsin.
Bilmem hangi varlık üstündür sana:
Sen kalplerimizde aziz emelsin.

Kızıl hararetle pembe dudağın
Hazana uğrayıp dertten solmasın.
Atlastan örülen gelin duvağın
Nazik, ak tenine kefen olmasın.

Pasoflu : Gültekin
[S.42, s.:8, 6.7.933]

134

SAHİLDE BİR GECE

Esiyor serin bir yel dalgaları okşuyor
 Kıyıya çarpan sular, taşlarla oynuyor,
 İleride bir kayık anbean yaklaşıyor
 Lâcivert dağ ardından ay doğuyor, aşıyor.

Şimdi herkes uyuyor, bir sükût ... yatıyorlar,
 Gökyüzünde yıldızlar, sönüyor, batıyorlar.
 İçimde ateşlenen derde dert katıyorlar,
 Beni ortaya almış sanki oynatıyorlar!

Sular yükseliyor ve sesizce alçalıyor.
 Yel, ağaçlarda tıpkı hazin bir ney çalıyor.
 Fısıldıyor, susuyor; sonra ılık çalıyor ...
 Hasret benim bu gece içimi parçalıyor!
 Sivas Er. Mu. M. 113 No. Salâhattin
 [S.42, s.:8, 6.7.933]

135

YAZ AKŞAMLARI

«İntihar etti güneş atılarak sulara..»
 Güneşin âşıkları düştüler kaygulara...
 Akşamın bu anında ne hazin bir melâl var!
 Leylâsız kâinatı kapladı ıstıraplar.

Bu kara haber hemen ufuklara uzandı;
 Kıpırdadı ağaçlar, nüzul indi kuşlara.
 Hafif esen bir rüzgâr sükûtu yara yara
 Güneşin ölümünü fısıltılarla andı.

Etrafı karanlıklar sarıyor belirsizce.
 Bu hazin intiharı duyan vefakâr gece
 Matem elbisesile başladı teselliye:
 Kederli kâinatı «Başın sağ olsun !»diye...
 Kabataş lisesi: Behçet
 [S.52, s.:17, 14.9.933]

136

BENİ DE BEKLE YOLCU

Beni de bekle yolcu, atıye varıyorsan
 Beni de bekle yolcu, bir tarih arıyorsan;
 Yolumuz müşterektir, beraber yürüyelim.
 Beraber eğlenelim ve beraber gülelim.

Beni de bekle yolcu beraber uğraşarak,
 Nura kavuşmak için dik dağları aşarsak;
 Belki bir iz buluruz Türkün eski elinden
 Demir dağları delen Oğuz Hanın neslinden.
 Haydi durma ileri hiç kalbini delmesin,
 Sihrine dağlandığım mazideki akisler;
 Haydi durma yürü sen, isteyenler gelmesin.
 Sana bir arkadaşdır dimağımdaki hisler.
 İleri yolcu durma, durma yolcu ileri!
 Mazideki akisler seni çekmesin geri.

Erzincan A. O. M. M. Asım
 [S.53, s.:17, 21.9.933]

137

KANATLAR

Yüksel tarihe kadar
 Çelik, mağrur kanatlar;
 Altında bir vatan var
 Çelik, mağrur kanatlar.

En sarp dağlar yol verir,
 Fecir armağanını.
 Binbir şanla gösterir
 Ay Yıldız destanını.

Şu ufuklar meydanın,
 Makine kalp cihanın,
 Sema senin vatanın
 Çelik, mağrur kanatlar.
 Kızıl meş'aleni yak,
 Ölüm senden pek uzak,
 Mertliğin anılacak
 Çetin savaş yolunda.

İsmin Türktür, metin ol.
 Hep vatan aşkile dol,
 Bu topraklarda açıl,
 Şu sevgili yurttta sol...

Amasya O.M. Şükrü Tekin
 [S.54, s.:17, 28.9.933]

1

38

BABAMA

Bir akşam görmüştüm gözlerin yaşlı.
 Sormuştum: Derdin ne ? Nedir bu gamın?
 Ey baba, çantanı aldın telaşlı.
 Dedin ki «Zevki yok, oğul, akşamın.»

« Yolumuz bitiyor, dedin, bu yarda.
Bak artık ufuklar sislenmiş gene,
Ateş var, ölüm var, başka diyarda.
Erişmek gerektir vatan cengine. »

O günden sonra ben görmedim seni,
Yalnız bildiğim,şefkat puseni
Alnıma koymuştum o gamlı akşam,
Düşündüm üstünden on yıl geçti tam

Ne senden bir haber, ne o diyardan
Almadan bekledim gözlerim yaşlı,
Yıllardır bir akıp gittiğin yardan,
Bekleyen yalnız benim telaşlı...

Buradan gidenler döndüler geri.
Ey baba dönmiyen sensin yalnız.
Bekledim gelirsin diye bu yeri.
Dönerler döndüler yollar ıp ıssız.

Düşündüm bir mazi olan günleri,
Düşündüm bir seni bir de o yeri.
Düşündüm, anladım : daldın girdaba.
Kim bilir makberin nerde, ey baba!

O ölüm diyarı, o ateş eli
Kim bilir kaç yıldır seni gömeli!
Kim bilir kaçına böyle el ele,
Bir mabet olmuştur o Çanakkale1

Ey baba, o toprak, o Tanrı eli,
Bir büyük cihanmış, nasıl görmeli!
Hem onu hem seni görsem bir daha.
Kavuşsam gam yemem artık Allaha ...

Samsun Lisesi No. 406 SAİT KUBİLAY
[S.55, s.:17, 5.10.933]

139

ÖĞÜT

-oğlum Muammere-

Her bucağı Türkün zafer destanını anlatan,
Her köşesi bin bir şehit menkıbesi hatırlatan,
Bir güzel yurt yeryüzünde diyarların melikesi,
Dünyalara dehşet salan bir milletin ülkesi.
Bu millettir zumlu yıkan, inkılâbı yaratan,
Bu millettir alınları faziletle parlatan.
Bu millettir İnönünde mucizeler gösteren,

Bu millettir Sakaryada düşmanlara ders veren.
 Bu millettir hainleri hüsrân ile inleten,
 Bu millettir yurdumuzu ümran ile şenleten.
 Sen de yavrum, bu vatanın, bu milletin oğlusun;
 Asil Türkün evlâdısın şerefliğin ulusun.
 Sen ömrüme neş'e veren en sevimli çiçeğsin.
 Bak Muammer, aziz vatan senden yardım bekliyor,
 Zafer, şeref, neş'e hayat, irfan nuru istiyor.
 Bu nur oğlum faziletin inkılâbın nurudur;
 Bu nur seni refahlara, saadete doğrultur.
 Dünyaları verselerde verme cennet vatanı;
 Düşün oğlum, bu vatanda yatan şehit atanı.
 İnkılâbı korumaktır en şerefli vazifen
 Bunu, yavrum, bekleyorum senin temiz kalbinden.

Ankara : Sıhhat Vekâletinde
 Ekrem

[S.56, s.:17, 12.10.933]

140

SABAH

Güneş yuvadan doğdu,
 Etrafı nura boğdu.
 Dağ ve tepe yanıyor,
 Şen yurdum canlanıyor.

Anladım sabah oldu
 Güneşin şevki doldu
 Kuşlar geldi neş'eye,
 Sevinç doldu her yere.

Semada bir az evvel
 Ay duruyordu, tembel;
 Gün doğunca utandı,
 Zulmetlere yollandı.

Adana: İnönü İlkmektebi

SABİHA

[S.57, s.:17, 19.10.933]

141

Cumhuriyetimiz

Kalbimizin emeli gözlerimize doldu ,
 Cumhuriyetimizi tek cihan tanıyoruz.
 Güneş avucumuzda eridi, ateş oldu,
 Fezayı dolduracak kadar geniş yurdumuz.

Ellerimiz aynı kan, aynı ateşle yanıp,
 Yarattı yaşamamız için yeni bir dünya.
 Ellerimiz aynı aşk, aynı kana boyanıp,
 Gökten indirmeyecek, aslâ, Yıldız la Ay ı.

Nasıl, damarımızda dönüyorsa aynı kan,
Biz Türk çocukları da aynı yurdun kalbinde
Birbirinden ayrılmaz bir varlığımız. Bu vatan
Sevgisinin eşi yok, ve olamaz, bir dinde.

Mademki varlıkları yaratan insanlarız,
Kendimize hayatı veriyoruz kendimiz,
Ülkümüzle kaldıkça sonsuz yaşayacağız,
Ebediyete varıp Ezeldeki izimiz.

VAHDET GÜLTEKİN

[S.58, s.:8, 26.10.933]

142

Cumhuriyet Bayramı

Kardeşler sevinelim:
Bugün bayram günümüz.
Gülelim eğlenelim:
Çünkü bugün biz hürüz.

İstibdadın hükmü yok,
Devrimiz Cumhuriyet.
Bu devrin fayzi pek çok
Seviniriz biz elbet.

Bartın: YAŞAR

[S.58, s.:8, 26.10.933]

143

Türk Çocuğuna

Bu yurt nasıl kazanıldı, sor, öğren, anla.
Kaç yerde mahşer kuruldu, ne canlar yandı!
Kılınçlardan kanlar aktı hep damla damla
Bu alevlere kanlardan nehir boşandı.

Ey Türk Oğlu! bütün bunlar vatan içindi.
Seni yuvana hor görüp satan içindi.
Kalbinin üstüne bomba atan içindi.
Bütün bunlar Cumhuriyet ve şan içindi.

Çok vucütleri eritti kavga ateşi
O Sakaryalar taşıdı aylarca hep kan
Yüce Gazi, Türkün büyük, sönmez güneşi
Boğdu düşmanı nihayet kurtuldu vatan.

Ey Türk oğlu! her kuvvet , her kudret sende var
Cesaret ve hayat sensin, istikbal de sen.
Göster bütün varlığını her ufka kadar
İman ve kuvvet hakikat ve hayal sensin.

Giresun : Tamzaralı

Muallim AHMET

[S.58, s.:9, 26.10.933]

144

Mehmetçik

Kalbimde durdukça o erlik mâbedin,
Korkma zafer senin, hürriyet, şan senin,
Vatanımın büyük aşkına sen erdin,
Koca Türk, bizlere ne yüce gün verdin!

Döğdün de bir aziz gün saadetini,
Kılıncınla yazdın zafer âyetini,
Bir daha gösterdin sen dirayetini,
Mertçe doğuşmeği ezelden severdin.

Dünyalar kaldıkça eğilmez başınla,
Yıldırım durduran ünlü savaşınla,
Kalbinde yaşayan Ayşe yoldaşınla,
Nice sarp, aşılmaz dağlar aşacaksınız..

O kızıl putları gayzla devirensin,
Çık beşiğinden de düşmanın öğrensün,
Bu günü, yarını ümitle verensün;
Aynı iman, aynı şanla taşacaksınız..

Amasya : O. M. Son sınıf:
ŞÜKRÜ TEKİN
[S.58, s.:9, 26.10.933]

145

Mehmetçiğin Ölümü

Gülümseyen başları kızıldı her kayanın
Dudağımda daima türküsü "Ankaranın..."
Öldürürken bir biri ardı sıra düşmanı,
Görünce inanmadım göğsümden sızan kanı
İçimde kızgın bir sel dolaştı birden bire,
Dizlerim titreyerek yıkılıyorken yere.
Elimdeki bayrağım çırpınarak uçtu,
Göklere kanat açan, sanki, kızıl bir kuştı.
Sonra, Ay Yıldızıyla üzerime gerildi,
Ter temiz ışıkları gözlerime içildi.
Titriyen yıldızını sandım gökün yıldızı,
Yüreğimi sararken tatlı, derin bir sızı.
Çiğnenen yeşil bağlar, gülleri solan dağlar.
Yanan bağrıma koca dağları basan pınar.
Gözlerimin önünden anam, kardeşim geçti,
Islak kirpikleriyle köydeki eşim geçti.
Feda olsun binlerce susuz can veren nefer,
Tek yurdum, içimlesin, bu yurt kazansın zafer,
Ötede arkadaşlar doğuşürken düşmanla,

Yüreğim serinledi kalbimden taşan kanla.
Anam, harbe gideyim, içim yanıyor derdim;
Bu susuzluğu kendi kanım ile giderdim.

Adana Cümhuriyet m. Sınıf 5

751 SEHA

[S.58, s.:9, 26.10.933]

146

BAĞDA AKŞAM

Kıp kızıl saçlar ile,
Yanıd yamaçlar ile,
Dağ ateşe vurulup.

Dalgalı denizleri,
Yollardaki izleri,
Sardı şu hazin gurup.

Oluyor işte akşam,
Doluyor her yere gam,
Bu ne hazin ey yarap!

Dert elem, keder kustu,
Vadide kaval sustu,
Sandım bu da bir serap.

Okşayarak bağları,
terk ediyor dağları,
Bitiyor artık gurup.

İniyor ince, ince,
-Ah o yıldızlı gece!-
Siyah roba burulup.

Kalbim ile baş başa ,
Oturarak bir taşta,
İçtim doyarak bir gam..

Avladı nasıl böyle,
Ey kalbim durma söyle,
Bu bağda bizi akşam?

Samsun E.L. No. 46

S. KUBİLAY

[S.60, s.:17, 9.11.933]

147

Tirende Hıçkırıklar

Yürüdü arabalar, akıyor hicran seli,
Ruhumuzu dolaştı sessiz bir gurbet eli
Kapandı pencereler, açıldı taze yüzler;
Kaldırıldı yüzlerden koyu siyah peçeler.

Tireni her taraftan kucaklıyor beyaz kar;
Sonsuz hıçkırıkları susturuyor şen rüzgâr..
Sanki bu ayrılığın gözyaşı üç arkadaş
İçimizde bir emel yükseldi yavaş yavaş

Bir lahza düşünmeden, gözyaşımı silmeden,
Ellerime bir demet çiçek geldi bilmeden
Sordum; bu güzel çiçek, sordum bu güzel ıtır,
Hangi ruhu tazeler, hangi ruhu bayıltır?...

ANTALYA: Baki SÜHA
[S.61, s.:8, 16.11.933]

148

Karanlık basarken

Kızıl güneş yavaş yavaş sönerken,
Şirin belde siyah tüle büründü.
Küçük kuşlar yuvasına dönerken,
İşte, titrek yıldızlar da göründü.

Her yuvadan yükseliyor bir ninni,
Melemeler duyuluyor yollarda.
Her canlı şey hep yuvasına sindi
Pırıltılar beliriyor sulara.

Her şey şimdi birer hayal, bir yığın,
Güzel renkler birer birer solmakta,
Kalplere çöktü hüzünlü akşamın,
Karanlıklar kâinata dolmakta...

İstanbul: CELÂL ŞEFİK
[S.61, s.:8, 16.11.933]

149

Tefekkür

Karanlık sırrından siyah bir keder,
Sükût bahçesinde elçilik eder,
Bir vücut hasretle su içmek ister
Hayalî çayların kıyılarından.

Meçhul bir hayalden canlı bir perde,
Gözümün boşluğu gördüğü yerde,
Geliyor, geçiyor, yine geçer de,
Hayalî çayların kıyılarından.

Haydarpaşa L. No. 780 ZEKİ TOKAY
[S.61, s.:8, 16.11.933]

150

İrkımın Üç Zamanı

Dün

Türk varlığı esaret kahrını hiç yemedi,
Acı gününde bile bir yardım istemedi.
Zulümün karşısında en gür dağlar çatlarken,
Gözleri kapanmadı, dudağı titremedi.

Bugün

İnce bir iz bırakıp yarası kapanıyor,
Yurt sevgisi lav gibi vücudunda yanıyor,
Bir nur gibi atiye ışık verir gözleri,
Göğsünde umman gibi bir kan çalkalanıyor.

Yarın

Kan rengi ufukları rüzgâr gibi aşacak,
En siyah gecelere verecek nurdan şafak,
İki kanat çırpışta süzülürken göklere
Bir devre kilît vurup bin bir devr açacak.

Gaziantep E. L. No. 23 ŞEMSETTİN SAİT
[S.61, s.:8, 16.11.933]

151

Kağnı

Uzaklardan bir kağnı derin derin iliyor,
Nihayetsiz ufuklar bunu sanki dinliyor.
Dile gelmiş hicranı acı acı söylüyor,
Uzarlarda bir kağnı derin derin inliyor...

Siyah bulutlar sanki açmış kanatlarını
Onun öpmüş tutarak solmuş yanaklarını
Bu sim siyah gecede ona rehber semalar
İçerimde sönmeyen bir alevın hızı var.

Erzincan: Askerî Orta mektep s.7

V. EDİP NAZİM

[S.62, s.:8, 23.11.933]

152

Batıdan Geceye

Derin, siyah ufuklar bin bir şekle boyandı.
Sahne oldu denizler bu batının rengine.
Bulutlardan geçerken güneş kıpkızıl yandı.
Gözlerimden aksetti ruhumun ahengine.

Göçtü güneş dağlardan. Yer karanlık bir saray.
Gök süslü kubbe oldu. Yıldızlar parıldadı.
Çıktı karlı dağların arkasından parlak ay.
Sular oynadı, durdu ,dereler çağıldadı.

Trabzon : Lise 279

NECATİ

[S.62, s.:8, 23.11.933]

153

Çal Çoban

Kaval çal çoban, sesinle etrafa dol,
Soluk bir mehtap gibi sanki şu görünen yol.
Vahşetin bu fasılsız acı ahengi ne bol!
Bendeki şu feryadı duyalım seninle.

Çal çoban, engindir bu sesin belki dağlardan;
Bir örgü kafes oldu kalbim ıstıraplardan.
Gel duyulsun bu hazin kavalım ovalardan
Coşkunsa kaderin gel, kardeş ol dertlerimle.

Aşalım vadileri duyurmak için sesi;
Geceler çekseler de bizdeki o nefesi;
Duyulur belki de bu feryatların bestesi.
Yaşarız bir an benim bu karanlık sevgimle.

Çal çoban, çal, durdursun bu ses çağlıyanları;
Deşsin şu kavalımız bütün karanlıkları;
Böyle biterse hep bu ömrümüzün sonları
Çalamaz hiç bir kalp bu derinleşen elemle.

Manisa: O.M. Son sınıf:
[S.62, s.:8, 23.11.933]

154

Ilgaz Dağları**-Hocam M. Sadi Beye-**

Hasretin çoktan beri dilde bir çağlayandı,
Nihayet sıra denen ateş gönlümde yandı.
Hicir mavi, o sabah bülbüllerin uyandı;
Yolunu yumak gibi sardım Ilgaz dağları.

Aradan çok geçmeden hayal hakikat dolu,
Gözlerime sevincin tatlı yaşları doldu.
Otobüs istop etti. Şimdi her şey kayboldu,
Bir pınarın başında kaldım Ilgaz dağları.

Duyulan serin suyun içten bir kahkahası,
Doldu bütün neş'eyle gönülcüğümün tası.
Silindi baştan başa kalbimin derdi, pası,
İçtim soğuk suyunu karlı Ilgaz dağları.

Bana sarhoş diyorken etraftaki bülbüller,
Birer busecik verdi penbe yabanî güller.
Elbette mes'ut olur böyle bütün gönüller,
Şimdi beni bırakın şirin Ilgaz dağları.

Şimdi beni bırakın gurbet eli bekliyor,
Tahsil denen çocuğum çok küçük, emekliyor,
Şu uzun yollar sizi bu garibe ekliyor;
Unutmayın "Âşık,, ı güzel llgaz dağları...

Balıkesir Necati Bey Muallim M.

Bolulu : ÂŞIK BAKİ

[S.63, s.:8, 30.11.933]

155

Rüya

Gökten indi bir melek
Dedi, bana gülerek,
" Üç şey dile benden sen,
" Ben sana geldim gökten.,,

Ben evvelâ şaşırđım,
"Aklımı mı kaçırdım ?,,
Diye düşündüm önce,
Bu meleği görünce.

Melek tekrar gülerek,
Benimle eğlenerek
Tekrar etti suali,
Gördü bendeki hali.

Ben bir an durakladım,
Cevabı hazırladım.
Söylediğim sırada
Melek yoktu ortada.

Etrafıma bakındım,
Bir hülyadan sakındım.
Fakat, beyhat! bu hülya
Anladım ki bir rüya.

Ankara E.L. No. 101

BÜLENT

[S.63, s.:8, 30.11.933)]

156

İzciler

Yurdumuzun kucağında,
Her bir mes'ut bucağında,
Bize yılmaz izci erler,
Korku bilmez öz Türk derler...

Hiç durmadan çalışarak,
Askerliğe alışıarak,
Boğuşuruz ötesiye,
"Yaşasın hep vatan!,,diye...

Bayrağımız al kanların,
 Biz, kükremiş volkanların
 Hiç ayırtmaz bir eşiyiz...
 Hür Türklerin kardeşiyiz...
 Haydarpaşa L. ZEKİ TOKAY
 [S.63, s.:8, 30.11.933]

157

Kızılırmak

Çıkarsın kızıl dağlardan;
 Çağlayanlar yaparak;
 Akarsın düz ovadın,
 Sağa, sola saparak:

Geçip zümrüt ovalardan
 Süzülürsün şirit gibi.
 Bir his alıp her rüzgârdan
 Şarkın sarar her kalbi.

Üzerinde uçuşur binbir nevi kuşların,
 Etrafını sarmıştır yüzlerce ağaçların;
 Korkma yükseleceksin etrafına bakarak;
 Seni Türk yükseltecek, kıymetli Kızılırmak.
 Kastamonu klüp azamızdan 1386 YASAR ZİYAL
 [S.63, s.:8, 30.11.933]

158

Sahilde Gece

Hazin bir fısıltıyla
 Dalgalanıyor sular.
 Sahilde, mısıltıyla
 Uyuyor bir ihtiyar.

Rüzgâr artık kesildi.
 Yorgun sular inliyor.
 Gece sesleri sildi,
 Boşlukları dinliyor.

Şimdi her taraf derin
 Bir sükûtle, uykuda.
 Sır dolu sahillerin
 Derdi erimiş suda.

Yalnız, hâlâ uyanık
 Gökte, ay ve yıldızlar.
 Şimdi rüyada, yanık
 Bağırılı köylü kızlar..
 Konya Er. Mu. Me. 51 SAFFET TEKİN
 [S.64, s.:17, 7.12..933]

159

BAHÇEDE KUŞLAR

Rüzgâr, bahçemden kuşları atma;
Sulama eriğin ince dalını ;
Beşik mi zannettin, annelik yapma;
Dokunma kırsınlar defne dalını.

Ya güneş çıkınca karşıki dağdan,
Görmez mi bunların uyku halini?
Neden anlatmıyor bahçeden, bağdan,
Sorup kim düşünür benim halimi.

Maksadın bu muydu dağları aştın?
Git sen de vadide şarkı bestele;
Bana onlar gibi ne dertler açtın!
Git sen de ormanda gazel güftele.

Kuleli askeri lisesi
HÜSEYİN AVNİ Erzincan
[S.65, s.:17, 14.12..933]

160

Fındık

Bugün, milli biriktirme
Günümüzdür arkadaşlar.
Fazla para masraf etme
Düğünümüz arkadaşlar.

Her gün biraz kıs keseni
Üzüm incir, yesen iyi.
Benim adım şeker fındık
Hepimiz benim tanıdık.

Beni yerdı yabancılar,
Artardı bende acılar.
İsterdim yesin milletim
Gitsin içimdeki derdim.

Yemişlerin alâsıyım,
Alınız benden bir defa
Kuvvetlerin anasıyım
Beni yiyiniz her dakika.

[S.66, s.:3, 21.12..933]

161

Kumbara

Bir küçük bankam var,
Onun adı kumbara
Her gün atarım para,
Bir gün olur açınca.
Dökülür bir çok para.

Zengin olur fıkara
 Biriktirir ve para.
 Vatan kardaşlarım
 Lâzımdır kumbara.

Feyziati Lisesi S. 3

RUŞEN

[S.66, s.:3, 21.12..933]

162

İncir

Bana pazarda diyorlar:
 “Yeyiniz; incir bal küpü.
 Nedense hep istiyorlar
 Beş kuruşa bir bal küpü.

Bir çok kuvvetler veririm.
 Bugün fen de diyor böyle
 Ne yazık kuşlara yemim,
 Doğru değil mi sen söyle,

Tanımayan yok cihanda
 Yaratırım can her canda.
 Yalnız bayram günlerinde
 Olsun yiyiniz beni de.

Kullanmazsak yerli malı
 İlerisi karanlıktır.
 Fındık ve üzüm almalı
 Bu hem iyilik sağlamaktır
 [S.66, s.:3, 21.12..933]

163

ÜZÜM

Bahçelerin gülü üzüm,
 Kalplerin bülbülü üzüm..
 Dinleyiniz! bir çift sözüm:
 Yiyiniz daima üzüm.

Üzüm yiyip kuvvet almak
 Her millete has değildir.
 Bu fırsata baka kalmak
 Doğrusu esas değildir.

Hep beraber çalışalım.
 Yerli malı almak için,
 İktisada alışalım,
 İstikbale varmak için!...

En son sözüm olsun size:
Alın güzel bir kumbara,
Bu yakışır evinize
Her gün atın birkaç para.

K.S.

[S.66, s.:3, 21.12..933]

164

Vatan Fedailerine

Ey mahzun gönülleri hicran ve hasret dolu!
Ey Vatanı uğruna can veren Mehmetçikler!
Sizin gayretinizle kurtuldu Anadolu.
Boşuna gitmedi hiç çaktığınız emekler.

Her karış toprağımız kanınızla sulandı,
Bayrağımız yeniden kızıl kana boyandı.
Sakarya, Dumlupınar ve İnönü harbinde,
Bir korku bıraktınız düşmanların kalbinde.

Sizsiniz, evet, bize bu günleri bahşeden,
Sizsiniz, vatan için her şeyini terk eden,
Sizsiniz düşmanlara kale gibi gerilen,
Sizsiniz milletimin şerefini yükselten.

Sizi, gelen her nesil öğrenerek anacak,
Gönüllerde yeriniz ebediyen kalacak,
Ey kahraman Mehmetçik, kalbimde sevgin dolu
Sizi, kutlular bugün Türk kızı ve Türk oğlu.

Balıkesir, kız ortamektebi: Vahdet Tevfik
[S.72, s.:17, 1.2.934)]

165

Bir arzu

Öyle uzun yolları bekleyor ki gözlerim!
Göklerin boşlugunda gizli kalan en derin
Bulutların içine karışmak isteyorum,
Ben kanat takacağım günleri bekleyorum.

Gönlümde ümit denen parlayan bir yıldızı
Hakikat yapacaktır hayatın çılgın hızı...
Ben bahtımın yolunu göklerde bulacağım.
Ben göklerin oğluyum, göklerin olacağım..

Kanatlarım göklerin yararken pususunu,
Elimle açacağım talin kutusunu...
Uçacağım melekler bir kanat takmış gibi...
Semalarda süzülen motorumla kuş gibi...

Samsun lisesi No: 406

Sait Kubilay

[S.74, s.:17, 15.2..934)]

166**Babama**

Ne! fenamış bu hasret,
 Yüzümde kalmadı renk.
 Günlerce bekliyorum,
 Nerde kaldı? diyorum!
 Hayırlıdır, gurbettesin;
 Babacığım ! Neredesin?

Hep gözüm yolundadır,
 İmanım kanımdadır.
 İstiyorum ! gelmeni.
 Görmüyorum geleni.
 Ne ! güzeldi o sesin;
 Babacığım! Neredesin?

Baba! gelmeyecek misin?
 Kalbimde senin sesin
 Artık bir hayal oldun;
 Göynümde hep sen doldun.
 Artık gelmiyor sesin;
 Babacığım neredesin?

Bursa ortamektep, No. 510

Emin

[S.76, s.:17, 1.3..934]

167**Gençlik**

Son rengi seyrederken penceremin camında,
 Hazla dolgun görünen bu temmuz akşamında.
 Ben de binbir karışık duyguyla dopdoluydum;
 İçimde taze bir his gibi gençliği duydum.

Gençlik bir anda esti bağrımda rüzgâr gibi,
 Dalgalandı ruh denen sonsuz ummanın dibi
 Yirmi yaş rüzgârı uğuldadıkça başta,
 Gönül engine çıkmış bir gemidir bu yaşta.

Duygu hürdür fikir hür, gönül baştan başa,
 Kalp başka türlü duyar, göz başka türlü görür.
 Hayat, san'at, tabiat, kadın her şey güzeldir;
 Arzu ömre bu yaşta mana katan bir eldir.

Arzu ruhun bedenden fışkırıp yükselişi,
 En tatlı hülyaların bize doğru gelişi.
 Bizim onlara doğru en güzel hamlemizdir;
 Arzulu kalp su akan bir yer kadar temizdir.

Kadıköy Kız Ortamektebi 63

Seniha

[S.77, s.:17, 8.3..934]

168

Açlar

Sırtlar

Bayırlar!..

Uzakta duruyor bir yığın kanlar..

Bak:

Sonra hemen süngü tak

Arş...

Şehirlerden iniyor bir sürü kurtlar...

Bunlar bir kara bulutturlar...

Ah!. Açlar

Açlar..

Sonra yıldırım süratiyle iniyor

Kollarını geriyor

Inlıyor

Bağırıyor...

-Açız!!!...

uzaktan aynı ses yine onu çağırıyor

-Açız!!!...

Çıplak ayaklarıyla kaldırımlar söken

Delen

Sefiller düşünüyor:

-Ne yapacağız???..

Yok

Hiç bir şey yok...

O gözler

Sessiz şehirler

Hepsi aç..

Sonra ölümden kaç babam kaç..

Gözleri parlıyor

Alev alev yanıyor

O gözler

Sesiz şehirler

Beni cezp ediyor!!..

İzmir: E.T.

[S.78, s.:17, 15.3..934]

169

Kırk anne şiirlerimden:**Anne**

Anne, gördüm seni bu gece rüyamda,

Beyaza sarılmış dururdum hülyamda.

Kanadım açtın ben girdim altına,

Oturdum orada gönlünün tahtına..

Uçurdun beni de engin ufuklara.

Dayandın kışlara, keskin soğuklara.

En nihayet indin bahçenin içine,

Gözümü yaladı bir şey, acap o ne?

Çiçekler açılmış bülbüller ötüyor,
İhtiyar bir çoban sürüyü güdüyor.
Havuzda huriler, dizilmiş sakiler,
Bunlar gönüllere neş'e sürur diler.

Gösterdin rüyamda ebedi hayatı.
Nedense hala var dudağımda tadı,
Benim bahtım kara, Ömrüm ondan kara
Ağlıyor gözlerim sızlıyor o yara.

Kemal Sahir
[S.79, s.:17, 22.3..934)]

170

Kış

Bak tabiat bürünmüş bembeyaz bir kefenel!..
Merhametsiz bir rüzgar sataşüyor geçene,
Ortalıkta sükûnet korkunç bir vahşilik var;
Her yerde hal sönmüş herkeste bir elem var.

Ürperiyor tüylerim baktıkça şu dağlara
Zirveleri benzıyor tıpkı «Evliyalara»
İşte bak uzaklarda bir kefenli duruyor!..
O üryan vücudunu esmer duman bürüyor.

Bazan güneş çıkıyor tebessümler ederek
Darılıyor kaçıyor bulutlara girerek.
Karartıyor bahtımı bu mevsimin günleri
Nerede ilk baharın o şakrak bülbülleri?...

Er. As. mp. M. Sami
[S.80, s.:17, 29.3.934)]

171

Ankara

Parlak bir yıldız gibi gökten bakıyor güneş,
Bu dünyanın içinde Ankara'ya yoktur eş.
Bağrımıza basalım onu her an Hepimiz,
Çünkü bunun içinde bulunuyor Gazimiz...

Marmara'nın küçüğü bulunur Ankara'da
Her yaz günü genç kızlar geziyor sandalda,
Hele Karadeniz'in suyunu bir görünüz
Çünkü orada yüzüyoruz her gün biz...

Bağrımıza basalım onu her an hepimiz,
Her gün size selâmlar bu denizsiz karadan..
Çünkü bunun içinde bulunuyor Gazimiz
Ayrılmak istemeyiz bu güzel Ankara'dan...

Ankara kız lisesinden
Umran
[S.82, s.:17, 12.4.934)]

172

23 Nisan bayramı

Arkadaşlar, gelin, verip elele
Kutlulayalım bu mes'ut bayramı,
Sarılarak coşgun, büyük emelle
Anam bu yurdu kuran adamı.

Göğsümüzde çarpsın çelik bir damar,
Duyalım Türklüğün hürriyetini.
Şu kalbimizde kaynayan kanlar
Kuracak yarının saadetini.

Çiçekler yapraklar bezeyen yurdu.
Kuşlar cıvıldasın seslerimizde.
Göğlerde yükselsin Türkün boz kurdu,
Haykırılım gelin hep birden bize:

Yaşasın vatani kurtaran adam!
Yaşasın yükselten bu ülkemizi!
Yaşasın, yaşasın bu büyük bayram!
Yaşasın, yaşasın o ulu Gazi!

[S.83, s.:4, 19.4.934)]

173

23 Nisan

Çocuğuna bu kadar şefkat gütmez ana da,
Böyle yüksek hislerle o da kurmaz bir İni.
Büyük Gazi büyük şef olarak Ankarada,
On dört yıl evvel bu gün kurdu Millet evini.

Genç arkadaş hatırla geçirdiğin o «Dün»ü,
Türkiye bir bedense sen de bunun Elisin.
Yukarda saadet veren günün büyüklüğü,
Her kalbe heyecanla sen ateşlemelisin.

Karacasu :

Ferit Ragıp

[S.83, s.:17, 19.4.934)]

174

Mektepli için

Ey mektepli mektepli,
Her şeyden çok bilgili,
Haftada bir gelirsin;
Bize sevinç verirsin.

Geldiğini duyunca
Koşarım arkan sıra.
Hemen seni kaparım,
Döner eve kaçarım...

Açarım sayfaları,
Okurum fıkraları
Düşünceye dalarım.
Bilmeceyi yaparım.

Bilecik ortamektep sınıf 1 No. 48 Halis
[S.84, s.:17, 26.4.934]]

175

Vatan Hasreti

Açıl karşımda kapanan ufuk
Açıl da görünsün biraz vatanım.
Açıl da dinsin şu gözlerimden.
Hasretile akan yaşlarım.

Ah vatan senin de elin olsaydı
Uzanıp beni buradan alsaydı
Bu hasretten beni ah kurtarsaydı
Alıp bağına bassaydın vatan.

Akşamları korkunç denizlerinin
Ufkunda güneş gurup ederken
Andırır ah bana Türk bayrağını
Oda elveda elveda derken

Sessizce ağlarım sessiz sahilde
Derim gidiyor son tesellide

M. Naki

[S.86, s.:15, 10.5.934]]

176

Efe türküsü

Biz efeler hiçbir şeyden korkmayız.
Kuvvetsizi, cansızları dövmeyiz...
Namelermizle çınlatırız gökleri.
Sesimizle ürpertiriz tüyleri.
Ulu dağlar bizim koca yuvamız.
Biz burada kartal yavrularıyız.
Bol nefes al canlı, canlı gezip dur.
Bizim gibi şen, bahtiyar hiç yoktur...

Feriköy Jan Dark talebesi sınıf : 6

Halit Kemal

[S.87, s.:17, 17.5.934]]

177

Gece

Sular gölğelenince
 Sarar etrafı gece
 Semada ay belirir
 Yıldızlar neş'e verir

Lâtif bir rüzgâr eser
 Semada ay gülümser
 Etrafı dolaşırlar
 Baykuşlar yarasalar

Bu semanın kızları
 Kamerle yıldızları
 Bulutlar ötüverir
 Karanlık korku verir

Gece hüzünlü ıssız
 Artık her yer ışısız
 Etrafta bir sükut var
 Sürer sabaha kadar.

Bartın
 Yaşar

[S.89, s.:17, 31.5.934]]

178

Ali Baba

Dalgalanır şalvarı
 Yürüyemez yolları
 Ağarmış sakalları
 Bizim Ali Babanın

Viran evlere gider
 Bizden şikâyet eder
 Vallahi içi keder
 Bizim Ali Babanın

Lağabı kaba sakaldır
 Şimdi yaşı doksandır
 Akli fikri noksandır
 Bizim Ali Babanın

Kâinatı dolaşmış
 Her bucağa ulaşmış
 Gittikçe kanburlaşmış
 Sırtı Ali Babanın

S. Demir

[S.90, s.:17, 7.6.934]]

179

Köyde akşam

Kızıl gökten sulara, indi masmavi bir sis
Sardı uzak dağları ıslak mendiller gibi
Ürpertti sahilleri tatlı çok tatlı bir his
Döküldü renkler suya, mor karanfiller gibi

Yanık sesler eridi siyah gece içinde ;
Bir damla göz yaşından daha titrek yıldızlar
Çeşmeye gidiyorlar , hepsi aynı biçimde
Başları peştamallı, omzu testili kızlar.

Ahmet Vehbi

[S.91, s.:16, 14.6.934)]

180

İmtihan

İmtihan geldi, imtihan
Buna sıkılmazmı can
Hem dersimiz hendese,
Anlamadım ne dense
İmtihana gelemem
Körkuyorum çünkü ben
İmtihandan kim korkmaz
Napolyon bile korkmuş
Ondan korkmayan yokmuş
O koca bir Adam ken
Ya ben böyle tenbelken
Korkmıyorum diyemem
Çünkü o belli olmaz..

Zira korkuyorum ben

S. Demir

[S.92, s.:17, 21.6.934)]

181

23 Nisan

Sandım ki, mehtap kalbime doğmuş,
Çöllerde yanan bir alev gibi,
Bu gün Türklüğün sabahı olmuş,
Şarktan parlıyan bir güneş gibi,

(İlhamımsın) yirmi üç nisan
Türklüğe şeref: Tarihimiz var.
Al bayrağımız göklerde yansın.
Soysuzlara bizim vatanımız dar.

Bu gün Türklüğe neşeler doğdu,
 Alçak düşmanları yurdundan koğdu
 Bize en büyük bir bayram oldu.
 Yirmi üç nisan, yirmi üç nisan.
 29-30-7-934 pazartesi
 Eyip orta mektep Bahaettin
 [S.93, s.:15, 28.6.934)]

182

Gurbet

Hazin bir yaz akşamı bulutlar kızarıırken,
 Acı bir hicran gibi ruhuma sindi gurbet.
 Karadeniz ufkunda Gülcemal hız alırken:
 Hazan bulutu gibi siyah serindi gurbet.

Esir bir köle gibi ruhumu sürükleyip,
 Deniz aşırı uzak yerlere attı gurbet,
 «Anadolunun öksüz çocuğudur bu!» deyip,
 Hicran pazarlarına götürüp sattı gurbet.

Bu yabancı diyarda ruhum erken bunaldı.
 Viran öksüz kalbimi sıktıkça sıktı gurbet.
 Boynum büküldü her gün, gözlerim yolda kaldı.
 Benliğimi külletti, bahtımı yıktı gurbet.

İsmail Ekrem

[S.94, s.:15, 5.7.934)]

183

YOYO

Bir zamanlar neydi o
 Herkeste vardı yoyo
 Oynarlardı hep seni
 Battınyı şimdi voyvo

Evinde büyük peder
 Yoyo talimi eder
 Sokakta çocukalar da
 Yoyo almiya gider

Büyük, küçük, erkek, kız
 Oynarlardı vız vız vız
 Nasıl oldu da battın
 Yoyo denen bacaksız
 Muallim odasında
 Yoyo oynar elile

Memurlar masasında
 Tüccarlar kasasında
 Müdür B. Oynar yoyo
 Tenefüs arasında

Kederleri ezendi
 Hep ellerde gezendi
 Arap bacımız bile
 Bu yoyoya özendi

Kimi derdi ona süs
 Diyemem ben sana süs
 Yoyom ömrün az imiş
 Kendi taliine küs
 M. Cahit
 Ankara
 [S.95, s.:15, 12.7.934]

184

Söğütler

Yurdumun her çayı, her deresinin
 Yeşil duvağıdır narın söğütler
 Uzakta çağlıyan bir su sesini
 «Aşkile yanar da kül oldüm» der!

-

Sırma saçlarını sulara döker;
 Estikçe ruzgârlar kımıldar onlar...
 Öğle yaklaşınca sıcaklık çöker
 Yatar gölgesinde munis koyunlar.

-

Çoban kaval çalar, koyunlar uyur
 Güler, oynaşırlar köyün kızları
 Coşarak derler ki vur çobanım vur;
 Biziz bu ülkenin öz yıldızları.

-

Sarı entarili, sarı saçlılar
 Sürüden tertemiz sütü sağarlar
 Çinkodan, bakırdan o bakraçlılar
 Gün gibi, ay gibi, süt gibi parlar...

-

Gün batar sürüler, kızlar giderler
 İşte nağmelerle, yaşlı gözlerle.
 Söğütler onlara rica ederler
 Tez gelin diyerek yanık sözlerle!..
 Mehmet Necati
 [S.96, s.:15, 19.7.934)]

185

Gece

Gülüyor semada sönük yıldızlar,
 Titreyen suların soluk benzine.
 Şu meçhul afakın kalpleri sızlar,
 Baykuşlar, damlardan haykırır yine..

Derin bir rüzgârın esrarlı eli,
Uzandı yüzünü okşamak için,
Matemli tavırla bir şiir seli,
Ağlıyor karşımda hep için için...

Bu bitkin gecenin kara gözleri,
Kimsesiz, zavallı sükûtle dolmuş,
Tabiat hüzünda deminden beri,
Işıklar uzakta bir heykel olmuş...

Kadıköy : E. L. – E. K.
[S.97, s.:15, 26.7.934)]

186

Yaz

Sular sahillere inci serperken,
Deniz kalbindeki ateşle yandı;
Erirken sularda bir beyaz yelken,
Ufuklarda birden ala boyandı.

Dağ, taş her taraf başka biçimdi,
Ovalar boyanmış altın rengine,
Kuşlar cıvıldaşır neş'e içinde,
Uyarak derenin yür ahengine.

Kâinat sessizce uykuya dalmış,
Titreşen yapraklar inıldedikçe,
Neş'eli tabiat sanki bunalmış,
Güneş her tarafı yan, yan, dilekçe,

Çeşmenin başına esmer sarışın,
Sürü ile genü kızlar bitkin gidiyor,
Ey çoban pınar senin akışın,
Kuruyan kalplere hayat veriyor.

T.L. Mustafa Fevzi
[S.98, s.:15, 2.8.934)]

187

TABUT

Ölen kardeşime

Tahtadan yapılmış bir uzun kutu,
Baş tarafı geniş ayak uzu dar,
Yapanlar bilir ki bu boş tabutu,
Yarın kendileri doldurulacaklar.

Her yandan küçülen bu oda gibi,
Duvarlar yanaşmış tavan açılmış,
Sanki bir taş bebek kutuda gibi,
Hayalin içinde uyanmış kalmış.

Cılız vücudum tam görünsede,
İçim de dar yere sığmam diyor,
Geride kalanlar hep dövünsede,
Gidenler giriyor giren giriyor.

Ölenler yeniden doğarmış gerek,
Tabut değildir bu bir tahta kundak,
Bu ağır hediye kime gidecek,
Çakılır çakılmaz üstüne kapak.

Top: Selim Kemal
[S.99, s.:15, 9.8.934]]

188

GURBET

Babadan anadan uzak,
Kimsesiz kalmışım gurbetlerde,
Bir dost ararım kalbe dalacak,
Gurbetin hırçın güzelliğinde.

Güneş batarken ufkun üstünde,
Kalbimi kanatan bir iz bırakır,
Simsiyah karanlık gecelerde,
Teselli edecek bir dost arar.

Artık ne ışık kaldı ne iz ufukta,
Ne ana ne baba benim yanımda,
Kalbimi sorarsan onu içi,
Gurbet ümidi dolmuştur.

[S.100, s.:15, 16.8.934]]

189

Sonbahar rüzgârları

Sonbahar günleri,
Sarıdır hep gülleri.
Hain rüzgârlarile,
Dağlıyor gönülleri.

Yazın yeşeren bağlar,
Sönük gözlerle ağlar.
Garip bülbül sesleri,
Hüzünlü kalbi dağlar.

Gümüş renkli bir dere,
Şimdi benzemiş "Nile,,...[*]
Coşkun akışlarile,
Karışıyor denize.

Sararmış hep ağaçlar,
Ötmeyor artık kuşlar.
Öldürmüş bütün kuşu,
Sonbahar rüzgârları...

Gelebevi orta mektebi
No. 10 İ. Medeni

Mısırdaki Nil nehrine.

[S.108, s.:13, 11.10.934]

190

Yaşat Türk Genci

Gürlesin gür semalarında
Yurdunda hür gezen asil Türk genci
Çağlayanlar akan şu dağlarında;
Zafer kartalları yaşat Türk genci.

Orta Asya Türklerinin neslinden,
Bir sen varsın buna dünya inandı.
Titreterek akis yapan sesinden,
Anladılar kalbindeki arslanı.

Ölkemizde berrak akan nehirler,
Zümrüt bir bağa çevirdi vatani.
O, kefensiz yerde yatan şehitler,
Kurtardılar bu mukaddes vatani.

Vatan aşkı çarpsın nezih kalbinde,
Dalgalansın ufuklarda al bayrak
Bir tek şey var yapacağın senin de,
Vatanında Cumhuriyeti yaşatmak...

Gelebevi Orta mektebi No. 10
İ. Medeni

[S.109, s.:14, 18.10.934]

191

Gaziye

Yurdunu kaplayan korkunç zulmeti
Bir lâhza içinde dağıttın Gazi.
Fecaiyi içinde yüzen milleti,
Bir tek işaretle sen kurtardın Gazi!

Yıllarca milletin kanını emen
Yıllarca sefalı bir ömür süren,
Milleti «Haşmetlû Sultan» denilen
Canavar elinden kurtardın Gazi!

Vatani almaya teşebbüs eden
Türklüğe zincirle kamçı gösteren;
Hür doğmuş millete «Esir ol !» diyen
Alçak düşmanları kovdun sen Gazi !

Bu millet unutmaz senin adını
Ona sen bahşettin saltanatını;
Asırlar şükranla anar yadını
Beklenen güneştin, doğdun sen Gazi!

Bir gündü yükseldin Anadoludan
Bir büyük azmîle girdin savaşa;
Senin kudretinle kurtuldu vatan
Ey büyük halâskâr! Sen, binler yaşa!..

9-12-932

Pertevniyal lisesi 546

Mehmet Selim

[S.110, s.:14, 25.10.934]

192

Yaşa Türk Genci

Gürlesin gür sesin semalarında;
Yurdunda hür gezen asîl Türk genci.
Çağlayanlar akan şu dağlarında;
Zafer kartalları yaşat Türk genci.

Orta Asya Türklerinin neslinden,
Bir sen varsın buna dünya inandı.
Titreterek akis yapan sesinden,
Anladılar kalbindeki arslanı.

Ölkemizde berrak akan nehirler,
Zümrüt bir bağa çevirdi vatanı.
O, kefensiz yerde yatan şehitler,
Kurtardılar bu mukaddes vatanı.

Vatan aşkı çarpsın nezih kalbinde,
Dalgalansın ufuklarda albayrak
Bir tek şey var yapacağın senin de,
Valanda Cumhuriyeti yaşatmak
Gelenbevi Orta Mektebi
İ. Medeni
[S.110, s.:14, 25.10.934]

193

Tarlalar

İşte geldi yine yaz;
Tarlalar bak ne beyaz
Bir örtüye bürünmüş,
Boyunları bükülmüş.

İşte çapkın bir rüzgâr;
Başaklardan puseler
Topladı bak kaçıyor,
Köye ümit saçıyor;

Altın başlı başaklar;
Ayaklanmış tarlalar;
Sanki olmuşlar dere,
Akıyorlar engine.

Bunlar artık sürülsün,
Çifliklerde yüz gülsün.

Kastamonu: Yaşar Zizâî
[S.110, s.:14, 25.10.934]

194

Ah Anne

Her yer boyun eğmiş, sahiler kuytu
Sılda olanın yokmu kaygusu?
Ruhumda en yüksek emelsin anne

Hasretim bir sonsuz sevgiye,
Benide okşarken ah! kızım diye
Hayatta her şeye bedelsin anne,

Dünyada şu gurbet derim ne acı
Bana senden başka her şey yalancı!
Sen bana herkesten evvelsin anne!

Seneler gün gibi geçer demiştim,
Kaç mevsim ben böyle hep beklemiştim,
Ayrılık kalbimi dağlıyor anne

Uçmayı bilmiyen bir yavru kuşum
Ne çare beykude kanat vuruşun,
Tabiat haline ağlıyor anne!

Akşame seyrettim eserken rüzgâr
Kalbinde belirsiz bir elemi var?
Gönlümü gurbete bağlıyor anne
İzmir kız lisesinden
Samime
[S.111, s.:13, 1.11.934]

195

-Akisler-

İnce yollar üstüne uzamış hayalleri
Sanki açmış rüzgara yapraktan yelkenleri,
Boğuk uğultuları, hazin iniltileri
Bana fısıldıyorlar mazinin dertlerini.

İşte yaralı bir çam, bak şuradır bir pınar;
Hafif şırıltılarla dertlerini fısıldar;
Aşağıda oluğu doldurur küçük sular,
Zavallı harap oluk her tarafından ağlar.

Dökülen damlacıklar etrafa yayılırlar,
Güneşin kucağında ansızın bayılırlar.
Ruhuma akseden bu hüznü manzaralar ;
Zamanın dertleriyle her zaman ortaklılar.

Kastamonu Hazinekar oğlu

Yaşar Ziydi

[S.111, s.:13, 1.11.934)]

196

Gaziye

Zülmet içinde attın ilk adımını ,
Devirdin o, o, o saltanat denilen,
Kestin o binbir başlı ejder denileri,
Hainlerin topunun iğrenç laşını ...

Sonra da başarılmayan savaşları,
başardın, Türk ölmüşken tekrara yaşattın.

Senin o asil teninin burligile,
Bu günkü gençliğe ilim, irfan saçtın.
Fakat bu da yetmedi ki sana Gazi,
Dedin, ey ıstikbalin evlâdı dinle:
Senindir artık bu gördüğün topraklar.
Armaganım olsun, gayri benden sizen!

Bilecik: M. Kemal

[S.112, s.:13, 8.11.934)]

197

Mersiye

Bn gece kabrine baktım nur indi
O zaman kalbimde bir neşe duydum.
Anladım: hayalin kalbime sindi
Kendimden geçerek ben de uyudum.
Ömrümün şu geçen hicran yılında
Kabrinde yad edip bir çelenk diktim
Baykuşlar öterken; ben mezarında
Diz çöküp kabrine bir çeledk diktim.

Pertevniyal lisesi 4-B

C. Kemâl

[S.112, s.:13, 8.11.934)]

198

Bayrağım

Kırmızısı Türk kanında
 Sokularak boyanmıştı.
 Gök yüzünden bulduk aya;
 Eş olacak o yıldızı.
 Şimdi artık binalarda,
 Dalgalanıp sallanıyor,
 Ayla yıldız bir arada
 Kucaklaşıp öpüşüyor.
 İşte şimdi hayran, hayran
 Sana bakup bütün millet;
 Diyor onda Türk kanı var
 Yaşayacak ilelebet.

Kastamonu Hazinedar oğlu:
 Yaşar Ziya
 [S.112, s.:13, 8.11.934)]

199

Dere

Gece gündüz ağlarsın.
 Hiç durmadan akarsın.
 Bilmem fikrin ne böyle.
 Bir derdin mi var söyle.

Bir vadiden çıkarsın.
 Her tarafı sularsın.
 Durmak bilmezsin öyle.
 Akmak istersin sesle.

Dertli gibi çağlarsın.
 Memba mı ararsın.
 Beyaz parlak renginle.
 Dökülürsün bir göle.

Üsküdar İhsaniye No. 10
 Hafız: Burhan
 [S.112, s.:13, 8.11.934)]

200

Fırtına!

Ey fırtına! Etrafı sarsana,
 Dağlara, tepelere varsana,
 Evleri temelinden yıksana,
 Ağaçları kökünden söksene!..
 Kağıtları önüne kat, uçur
 Taşları, toprakları sürükle
 Camları, çerçiveleri indir
 Kır kiremitleri damda kır, dök!..

Kükre, köpür, arzı topa çevir
 Kasırgalar, tayfunlar yarattır;
 Yağmurlar, karlar, dolular yağdır
 Yerlerden dereler, seller aksın!..

Eyûp: Seyfettin
 [S.112, s.:13, 8.11.934]]

201

Çal Çoban
 Sende benim gibi dertli, yaşlı mısın ey çoban?
 Kavalının yanık sesi hazin, hazin inliyor.
 Yayılırken uzaklara sürü'n karşı ovanan,
 Çal çoban, çal ; o nağmeni kuzuların dinliyor.

Çal çoban! çal; o hazin ses beni de mesteyledi.
 Açıldı öksüz gönlümün o kapanan yarası.
 Senin gibi benimde bir vefasız terkeyledi,
 Benimde kalbimde esti, bugün hazin havası.

Çal çoban, çal; nağme erin şu dağlarda inlesin,
 Çal çoban! çal, elemi şu bağlarda dinlesin,
 Çal çoban; çal , öküzü gönlün, neş'e nedir, bilmesin!

27-5-934 Altay
 Pertevniyal Lisesi 546
 Ahmet Selim
 [S.113, s.:7, 15.11.934]]

202

Gece

Her yer karanlık, sokaklar sükût
 Yalnız bir düdüğü, işitiliyor;
 Geziyor bekçi!...

Karanlık gökü basmış yıldızlar,
 Bulutlar arasında ; hüzünlü
 Gülümsüyor ay!...

Tepelerden kopan sessiz rüzgâr;
 Ziyasız semayı boş sanarak
 Hafif okşuyor!...

Gecenin kederli karanlığı
 Etrafı kaplayınca; insanın
 Tüpleri ürperiyor!...

Eyûp: Seyfettin
 [S.113, s.:7, 15.11.934]]

203**İnik perdeler**

Kim bilir Şu odanın içinde ne var
 Hem de işte burada sokaklar çok dar
 Şimdi inik perdeler odayı saklar
 Göster bana iini inik perdeler.

İçerde bir ihtiyar hep kara bağlar
 Ocağından oturur her zaman ağlar
 Bunun böyle yaşından eriyor dağlar
 Onun acı sesleri kalpleri deler.

Baş ucunda duruyor hasta yavrusu
 Felek bu kszlerle kurmuş bir pusu
 Bunların karnı pek a gelmiş uykusu
 O zavallı bazan yrr bazan sendeler

Bursa:

İmaret İsa bey so. No. 43

Emin

[S.114, s.:13, 22.11.934)]

204**Kym**

Şimdi gözümden kaçan bir rüya oldu köyüm
 Yıllarca görünmeyen bir hâl oldu köyüm
 Bu gurbet diyarında işte ben lym
 Yıllarca görmediğim bir rüya oldu köyüm

Bir ryaki, sarılmış sislere bulutlara
 Szgn ehreli kızlar bakınıyor yollara
 Kara gözlü kuzular koŐuŐuyor kırlara
 Şimdi gözümde tüten bir rüya oldu köyüm

Berrak sular, dereler Őırlı Őırlı akıyor.
 ayırılıklar havaya rehavet saçıyor.
 Bu eski hatıralar bugün bende yaŐıyor
 Fakat hiç görmediğim bir rüya oldu köyüm.

Aksaray

Pertevniyal Lisesi No. 946

Mehmet Selim

[S.114, s.:13, 22.11.934)]

205**Ulu Gazi**

Bir sözünle dünyaya kendini sevdirersin
 Yaptığın işler ile yurdu sen ykseltirsin
 İstersinki ulustan pek çok Gazi yetişsin
 Onlarda senin gibi bu budunu yüceltsin

Yurt zindan da uyurken ona nur verensin
 Dili özleştiren fesleri atan sen sin
 Halkın dilinden anlar onunla dertleşirsin
 Bu âleme her zaman sesini dinletirsin

Bazan coşar sel olur kâinatı örtersin
 Sonra bir güneş olur bize ışık verirsin
 Fakat ne olursan ol sen bizim Gazimiz sin
 Türkiyeyi yaratan biricik başbuğ sensin

Fevziye Lisesi
 187 Ali Yahya
 [S.115, s.:14, 29.11.934]

206

Köyümün yolları

Yolları çöl gibidir tarlalarından geçilmez
 Rüzgar eser şahıs şahıstan seçilmez
 Her gün pudralar çalar yüzlerine yapraklar
 Güneşinde altında gümüş gibi parıldar

Siyah arabalar bakarsın olmuş beyaz
 Köyümüzün yolları, böyledir işte her yaz
 Yağmur biraz yağarsa çamur olur topraklar
 Yolda seyir edersen, sıvanmıştır ayaklar

Herkes hayvanla gelir işini yapar gider
 Yaya gidenlerin hep zamanı olur heder
 Hayvanlar arabayı çekemez dayanırlar
 Her gün böyle yolları doldururlar katarlar

Kış bastırı verince herkes girer evine
 Yabancı köylüler hiç gidemez köylerine
 Lâzımdır birkaç tane Akay vapurlarından
 Kışları geçmek için köyünün yollarından.

A. E. lisesi
 Tahsin
 [S.115, s.:14, 29.11.934]

207

Turanlı

Batıyı zaptetti doğuay nur verdi
 Diye yad ettiler seni ey Turanlı!..
 Aşkı, meziyete gönül mertliğe erdi.
 Öyle dinçsinki, sen yavuz delikanlı

Doğunun ilk rengi bayrağındır senin,
 Bağışlanmadımı ona çelik tenin senin
 Düşünüşün vekar görüşünse derin
 Yıldırım hızlı o, pek yüce ve şanlı.

Özün mert milletin imanla dolu,
Kalbinde çarpan şu güzel Anadolu!
Tarihinde namsız olamaz Türk oğlu.
Yaratansın sen, ey yüce imanlı!

Amasya
Şükrü Tekin
[S.115, s.:14, 29.11.934)]

208

Anadolu

Ana dolu ana dolu.
Veremez onu Türkün kolu
Dedesinin yadığarı
Her tarafta Türk bayrağı

Mirasına dokundurmaz.
Düşmanına el vurdurmaz.
Türk istiklalini korur
Başta ulu Gazi durur

Haydarpaşa lisesi
Burhan
[S.115, s.:14, 29.11.934)]

209

Asker oğluma!

Oğlum! İşte şimdi büyüdün
Sende vatan bekçisi oldun..
Bunca millet sana bakıyor.
Git, hudutlarda çarpış kan, dök!..

Uğruna zamanında can ver ,
Damarlarındaki kanların;
Son damlasına kadar uğraş.
Rakibinin kafasını ey!..

Sakın ha Vatanını çiğnetme.
Parlıyan kılıcını savur.
Düşmandan yığılma ! onu yıldır.
Arkandaki Milleti kurtar!..

Perçenle zafer kurşunu al;
Onu millete armağan et!

Eyüp:S.
[S.116, s.:7, 6.12.934)]

210

Saat

Gece gündüz işlersin,
Hiç yorulmak bilmezsin!..
Daimâ ilerlersin;
Gayet çok hamaratsın !..

Saat başı vurursun,
Günde bir kurulursun !.
Akrep, yalkuvanınla;
Vakti bildirirsin !..

Eyüp: Seyfettin:
Y: D: B: No24:
[S.116, s.:7, 6.12.934)]

211

Sonbahar

Kağnı sesleri geliyor derin derin.
Rüzgâr sanki üşüyor esiyor sesin.
Bir girdabı nar ıslanmış olan yerin.
Olukları damlıyor karşı evlerin.

Sukûtlü gecede derin hışıltılar.
Parlıyor gibi karşıdan şırıltılar.
Solgun yapraklar mahsun mahsun yerlerde

Ağaçlar çıplak kalmış az yerlerde.
O yeşil çam kayıp acep nerelerde.
Artık çağlıyor ırmaklar, derelerde.

Haydar
[S.116, s.:7, 6.12.934)]

212

Geçitsiz dağlara

Bulutların altına sinmiş dağlar
Başları göklere yükselen dağlar
Yol verin «Dumlupınara» varalım !

Ey dağlar, başlarınız neden sisli?
Bu ovalar neden sarı benizli?
Yol verinde «Sakaryaya» varalım.

Otlar, ırmaklar hepsi kurusun da
Birden «Çanakkaleye» varalım da
Dünkü izlerimizi arıyalım!

Ankar orta mektep
Efdal Can
[S.117, s.:7, 13.12.934)]

213

Koyüm

Mor tepeleri bir hayal Şimdi,
İçim yandı ah seni andım!
Geçti günlerim der ki bu kimdi?..
Ne duydum; eden bir gün usandım.

Kaval, ey aşkın yoldaşı kaval!
 Desem çobana şarkımı sen çal,
 En derin uyku... Derim böyle kal..
 Tutuştum içten ah köyüm yandım

Ankara
 Şükrü Temir
 [S.117, s.:7, 13.12.934)]

214

Yarınlar karşısında...

Konuşmayı bıraktım ben bütün bütün göklerle.
 Ne ondaki ışıklarla, ne yerdeki köklerle.
 Söyleşecek tek bir özüm, çünkü artık kalmadı.
 Ben onlara dalamadım, onlar beni almadı!

Otuz beş yıl baktım göğe. Ona baktım düşündüm
 Bir çok yıldız gözlerini kırparak,
 Nice şimşek geceleri yırtarak.
 Başka başka ağızlardan söylediler bin masal :
 «Bırak yeri, sen kendini bize sal»
 «Bizde ara istediğin varlığı»
 «Bizde kopar, parçala seni boğan darlığı»
 «Bizde gel bul dediler dilediğin Tanrıyı»
 «Bizde dindir canındaki ağrıyı!»
 Üşenmedim, birer birer ben bunları dinledim.
 Kamusunu yalan buldum, inim inim inledim.

Bugün artık genç değilim, girdim elli yaşına
 Baş ucumda gezinen ay görünmekte pas gibi
 Gülüyorum o döktükçe ışığını başıma
 Bir toparlak tas gibi!
 Ancak gene görüyorum içimde bir burgu var
 Bir burgu ki sivri ucu yüreğime batıyor

Biliyorum can evimde kıpkızıl bin duygu var
 Kapkaranlık bir çukurum ta dibinde yatıyor!
 Doğacak bir yarın için için bezler dokuyor
 Dileklerim sevinçlerle, sevgilerle incili.
 Kafam açmış karanlığı geleceği okuyor,
 Yırtıp attım Kur'anları, Tevratları, İncili!
 Bu yarından gelen ışık, bir vurunca gözüme
 Bilmediğim nice doğu yadı benim özüme
 Gidip buldu duygularım varlıktaki gökleri
 Bunu dedim ben onlara tutup gene gökleri:
 Sanmayın ki sonsuz geniş sizsiniz,
 Bütün çıkış sizlersiniz, bütün iniş sizsiniz!

Bitirilmez sonsuzluklar Şimdi benim kanımda
Siz kuru bir boşluksunuz bugün ancak ya-
nımda!

Milyonlarla evrenlerden milyonlarca biçimde
Biliyorum, göğsünüzde tükenmez bir dergi
var.

Ancak, sakın övünmeyin. çünkü benim içimde
Sevgilerle donatılmış daha büyük sergi var!
Şimdi benim iç özümde bu ulusun vurgusu
Yarınlara saygıları, ülkelerin duygusu!

FAZIL AHMED AYKAÇ
[S.118, s.:2, 19.12.934)]

215

Yeni adı için

Gerçek sende toplanmıştır arı gönül arı kan
Sana yoksa boşboşuna dermi ÖNDER Arıkan

Gözü açık, sözü açık, özü açık, akısın.
Gönlümüzün sevgisinin yüzümüzün akısın.

Yalan değil, içinde de, dışındada arısın
Balım vardır, iğnen yoktur, sen öyle bir arısın

Arkadaşlar bilirler ki yalansız bir incisin
Bin ağırlık kaldırıcı bir de ülkü vincisin

İnce ince düşünürsün, serin serin esersin
Acıtmadan dokunursun, incitmeden kesersin!

En karanlık kapıların usundadır açısı
Işık dolu gözlerinin yok kimseden kaçısı.

Bize başkan olalı sen Şu öz dilin yolunda
Sevgilerle birikmişiz senin sağın solunda.

Yağmurlarda ıslanarak, tipilere çatarak
Bataklardan atlıyarak, bozkırlarda yatarak

Yaylaların tepesinde soğuk sular içerek
Ülkülerin çayırında yeşil otlar biçerek

Varacağız seninle biz ulu, yüksek amaca
Tırmanmışız canımızla çünkü yalçın yamaca!

Güçlüklerin esileri yüzümüzü yakacak
Başlarını kaldırarak dağlar bize bakacak.

O uğurda saçlarımız bir gün apak olacak
Gönlümüzün öz dileği bize bayrak olacak

Çıkacağız bin tepeye, inceğiz bin bele
Güzelliğe koşacağız hep yan yana elele!

Çünkü sende toplanmıştır arı gönül arı kan
Yoksa sana boş boşuna der mi ÖNDER arıkan

FAZIL AHMED AYKAÇ
[S.119, s.:2, 27.12.934]]

216

27 İkkânun

Atatürk Ankara'ya göklerden inip geldi,
Bu öbür miraçlardan bin kat daha güzeldir.
Kurtarıcı elleri el değil demir eldi,
Anayurd güneş gibi o ellerde yükseldi.

*

Dan yerleri kararmış gözlerimiz kan olmuş,
Benzimiz yaprak gibi gözyaşlar ile solmuş,
Mucizeler beklerken bağı şimşekle dolmuş
Atatürk Ankara'ya göklerden inip geldi.

*

«Tur» un üstünde «Musa» yol sorarken Tanrıdan,
«İsa» nın gözyaşından kanından doğdu ak dan.
Atatürk yarınlara bir çağ etti armağan
Bu, öbür miraçlardan bin kat daha güzeldi.

*

Anayurdu kemiren milyonlarca kurd dişi,
Kırıldı bir vuruşta, us alamaz bu işi
O kadar değişimi nasıl yaptı bir kişi
Kurtarıcı elleri et değil demir eldi.

*

Avrupa bir karanlık uçuruma koyarken,
Bütün yollar korkulu, kamu yönler bir yarken
Bağrında hiç unmiyan bin bir yarası varken
Anayurd güneş gibi o ellerde yükseldi..

Yahya Saim Ozanoğlu
[S.120, s.:2, 3.1.935]]

217

Köyde Akşam

Güneşin son ışığı, göklerde dağılıyor,
Bu ışıkla tutuştu, uzakta köy evleri..
Şimdi ufuklar kızıl, semaların rengi mor;
Gönülleri sarmakta batının alevleri..

Yamaçlardan inerken kuzular sanki ağlar;
Çıngıraklar titreşir gurbet iniltisile.
Bir yandan hazın hazın akan dereler çağlar,
Söğütler ninni söyler rüzgârların serile..

H. Rahmi
[S.120, s.:2, 3.1.935]]

218

ATATÜRKE ÖTKÜLER**SEN**

Kartallar senden aldı bükülmez kanadım
 Senden aldı gönüller sevişmenin tadını
 Yayılda kaç yiğitler anar senin adını
 Kızlar senin türkünü söyler Pınar başında

Erlerin bir yıldırım sesi duysa derinde
 Sesini duymuş gibi olur gönüllerinde
 Aransa sen çıkarsın yüreklerin yerinde
 (tü) babanın yaşında atanın gözyaşında

Sen gök gibi yer gibi yaradılışla dolusun
 Dedin benim budunumun kanından ergen olsun
 Yeni baştan adını koydun eski ulusun
 Bir budun yarattın ki baba, oğul yaşında

FARUK NAFİZ
 [S.121, s.:2, 10.1.935)]

219

Gurup

Kandan bir damla gibi
 Güneş damladı suya
 Dalgaların ahengi
 Daldı şimdi uykuya

*

* *

Nağmeler perde perde
 Kanlı engine aktı
 Dalgalar sahillerde
 Kızıl bir iz bıraktı.

EMİN ATASAGUU
 İSTİKLÂL LİSESİ
 [S.121, s.:2, 10.1.935)]

220

Öz Türkçeyle:

Türk ozanı diyor
 Yıl oldu, içimde ulus ağladı,
 Yıl oldu, çağladım enginler gibi,
 Bu yıllar yılları dürüp bağladı
 Isı yel kavurmuş ekinler gibi,

Yıl oldu dedim ki bu son acıdır,
 Ölenler öldüler, kalanlar mutlu!
 Her gece bir güneş yaratıcıdır,
 Ten yeri ne kadar olsa bulutlu!

Yıllar böyle geçti, acıklı yıllar,
Kopuzum sarsıldı bin hıçkırıkla,
Budunu kurtuluş gününe kadar,
Saçlarım kar oldu, gönlüm kırıkla.

Ak güller üstüne kanlar saçıldı,
Nasıl o kanlardan doğdu bir güner!
O gece ansızın nasıl açıldı,
Nasıl alev alev yandı o sisler!

Bir Ongan atıldı, elinde ışın,
Budunu kaldırdı tunc omuzları,
Başımda karları kalsa da kışın
İçimden eriyip gitti buzları.

Ben artık o yaşlı ozan degilim,
Atatürk çağında erdim utkuma,
Duygumu öz türkçe anlatır dilim,
Kopuzum bağlıdır altı okuma.

HALİD FAHRİ
ÖZENSOY
[S.122, s.:2, 17.1.935)]

221

Babama

Sükût sükût

Bunu bazan bir dua

Baba senide mi böyle kucağına aldı melekût

Sana da mı ettiler dua

Arkandan

durmadan

ağlıyanlara acımadın mı?

yanmadın mı?

Niye bizi bıraktın

Ateşlerle yaktın.

Mahkum olduk

Nur yüzünü görmemeğe

Ellerini öpmemeğe

Bunun istirabiyle solduk.

Ayrılık uçurumuna daldık

Üzüntüler içinde kaldık

İşimiz gücümüz ağlamak

O Toprak yığınınına bakmak.

Arkandan

Vurmadan

Ağlıyanlara acımadın mı ?

yanmadın mı ?

Niye bizi bıraktın

Ateşlerle yaktın.

Turgut TUNABAY

Fevziye Lisesi Sınıf 9 No. 72 [S.122, s.:19, 17.1.935)]

222

Anadoluya

Ey cömert Türkiyem, şirin Türkiyem,
Her köşen acuna bedel Türkiyem.
Acunda hangi ülke bu kadar zengin,
Ucuyok, sonuyok, engin mi engin.

*

Yüzlerce yıl sana hep hor baktılar,
Seni yıktılar seni hep yaktılar.
Sen bizimsin artık sadece bizim.,
Sahibiyiz artık öz ülkemizin.

*

Senibiz o kadar seviyoruz ki,
Damarımızda akan kanısın sanki.
Ciğerimize giren o saf havan,
Yaşasın o yurdu bize yaratan.

Bergama O. M. S. II
No. 64 CEMAL
[S.122, s.:19, 17.1.935]

223

Kardeşime

Dünyaya gelince sen, şen bir kânun gününde
Gıvamıya bir güneş gibi doğdun kardeşim
Anan baban hepimiz sıralandık önünde
Mazinin zulmetini nura boğdun kardeşim

Mümkün değil kapansın sana ana kucağı
Sen varken sönmeyecek bu yuvanın ocağı
Hayatın pis kederi gönlünde yer etmesin
Zulmetlerin içinde yükselsin ince sesin

Böyle neşeli günde bastın sen bir yaşına
Elmaslı bir taç oldun hepimizin başına

H. RAHMİ
İstiklâl lisesi
[S.122, s.:19, 17.1.935]

224

Öz Türkçe şiir**Savaşımızın Türküsü**

-Ozan Faruk Nafize-

Ozanım çal türküyü kopuzundan,
Yürek çarpsın, nabız vursun özünde,
Koç erlerin savaşından ses versin,
Ozanım çal türküyü kopuzunda.

Kutlu ozan, soylu ozan, ozanım,
Sana içten özler üren yazanım,
Utkumuzun destanından çal bize,
Kutlu ozan, soylu ozan, ozanım.

Parmakların kor kesilsin çalarken,
Gözyaşını rüzgâr silsin çalarken,
Nur yıldızlar ışık 'olsun gözüne,
Parmakların kor kesilsin çalarken.

Yüreğinin tellerinden çal bize,
Kor kesilmiş ellerinden çal bize,
Utkumuzun türküsüyle sarhoşuz
Yüreğinin tellerinden çal bize.

Kırk gün, gece kopuz çalsın otağda,
Güller açsın gülleri kuru dağda
Bayrak olsun dalgalansın türkümüz
Kırk gün, gece kopuz çalsın otağda.

Çal ozanım, ozanım çal. Kopuzu
Koçlar içsin kımız yerine uzu,
Yüreğini kopuz gibi çal bize
Çal, ozanım, ozanım çal kopuzu.
Macide Macid
[S.123, s.:2, 24.1.935)]

225

Kutlu olsun

-Büyük öndere-

Bu ulus senden gayri bir "Atatürk,, bulmadı,
Kutlu olsun ey baş buğ: Sana Atatürk adı,
Gönlümüzde yaşarsın yaşadıkça Türk adı,
Kutlu olsun ey baş buğ sana Atatürk adı.

MEHMED KARACA
[S.124, s.:2, 31.1.935)]

226

BİZE DURMAK YOK

İndi "Altay,, dan bizim bir çığ gibi atamız;
Dört nala garba doğru koşturdu atlarını..
Aldılar damardaki çarpan Türk kanından hız;
Çiğniyerek geçtiler "Ural,,kanatlarını.

Başı dumanlı dağlar serildi önlerine,
Titredi nal sesinden yedi kat gökler bile,
Sarstı Arzı sesleri yıldırımlar yerine,
Eğildi önlerinde tufanlar geldi dile..

İşte bizim atamız böyle kahramanlardır,
Biz onların oğluyuz Türk kanıdır kanımız,
Değil bizlere dönmek, duraklamakta ardır,
Kanımız verir bize bitmez tükenmez bir hız.

MEHMED HİLMİ
[S.124, s.:18, 31.1.935]]

227

ÖZ DİL İLE

Uçkunlar kanad germiş bu anayurdumuza,
Yağılar baş baş kırarak geliyor uğrumuza,
Yan bakan varsa eğer kuldur budunumuza,
Bütün acun baş eğer, can verir uğrumuza,

Başımızda var bizim, yüce bir başkanımız;
Yaşasın başkanımız! yaşasın başkanımız!

Yüz yıllarca, Türk adı bu acuna şan verdi,
Ey genç okur, öz dili, önder armağan verdi..
Bize kesin ağızlı, çelik yatağan verdi..

Başımızda var bizim yüce başkanımız;
Yaşasın baş kanımız! Yaşasın baş kanımız!..

MEHMED KARACA
[S.124, s.:18, 31.1.935]]

228

Kutlu yurd

Ozan: Fazıl Ahmed Aykaca

Ardımızda iz oldu nice yıllar
Malûllerimizin izinde doğular var,
Batıların kızılığını içtik,
Ardımızda iz oldu nice yıllar.

Konukladık, akan sular başında,
Yüzümüz ak çıktık sü savaşında
Yeşil bağlar, karlı dağlar aştık biz,
Konukladık akan sular başında.

Ardımızda güneşler battı kızıl,
Biz yol aldık bir günde belki bin yıl,
Arkamızda kuraklığı bıraktık,
Ardımızda güneşler battı kızıl.

Çaldı kopuz, gönülden üşen uzan
En sevinçli uzlar çalan bir zaman
İçten kırık bir kopuz oldu birden
Çaldı kopuz gönülden o şen uzak.

MACİDE MACİD
[S.125, s.:2, 7.2.935]]

229

Kurtuluş

Bayrağımızda dönüşün bıraktığı kanlı iz
 Taşmakta hür oluşun sevinci içimizden
 Ta doğudan, asyadan çağlayıp geleniz biz
 Esir yaşaya bilen nasıl olur ki bizden

*

* *

Bu gün bütün kalpler istiklâle doyuyor
 Gözlerde ışıklarla işlemiyor kurtuluş
 Türkler maziye mabet diye bir bağ koyuyor
 Sevinin yutdaşlar ne mutlu bize Türk oluş

*

* *

Kurtarıcının «kuvvet kanında» demesile
 İçtik Türklük andını şuurlu bir imanla
 Ruhumuzu doldurup ata türkün sesile
 Tarihimizi yazdık biz kıp kızıl kanla

İstiklal lisesi 88

SEYFİ ÜKİL

[S.125, s.:16, 7.2.935]

230

Zafer

Afyonkarahisara yunanlılar girdiler
 Sonradan bir mum gibi kılıçtan eridiler
 Kadın, erkek durmadan canlarını verdiler
 Türk ulusu yarattı, o zaman bir kumandan
 Yıldırım gibi geldi orta anadoludan

*

*

*

Geçti Türk ordularının, bu birden önlerine
 Fırladı Türk askeri düşman üzerine
 Türk dönmiyecek eski istibdat günlerine
 Diye bağırdı birden bu büyük vatanından
 Yüksелеcek, kanacak, Türk düşmanı yurdundan

*

*

*

Hedefini gösterdi ata türk ak denize
 Haydi yürüyünüz bu büyük hedefinize
 İzmirden döküldüler hepsi birden denize
 Düşman kovduk anadoludan eze eze
 Ata türk yeni bir yurt yarattı hepimize

DİLÂVER ÖNDER

[S.125, s.:16, 7.2.935]

231

Bozkurd

I

Soyun ki köpürür, sular gibidir,
Köpürür su gibi bazı gün olur,
Gün gelir, şahlanır dalgalarla bir,
Gün gelir, onurla susar, durulur.

II

Yalazlı bir ateş türküdür ki yurd,
Ağzımız dolarak söyleriz onu,
Türkümün adıdır onurlu Bozkurd,
Bozkurtdur, türkümün öncesi, sonu.

III

Atamın atası bir kor güneştir,
Güneştir, gün gibi doğudan doğdu,
Isıttı, kavruldu güneşlerle bir,
Acunu yüz yıllar ışığa boğdu.

IV

Ana yurd köpüklü türkümüz bizim,
Ağzımız dolarak onu söyleriz,
O yurda kavuşmak ülkümüz bizim,
Ağzımız dolarak ana yurd deriz.

MEDİ-N.

[S.126, s.:19, 14.2.935]]

232

En Büyük Türk'e

Mermeri oyan sular nasıl hızlı akarsa,
Uğuldar benliğinde ihtiras alevleri.
Sema değil bütün arz ihtirasına kalsa,
Tırpan gibi oynayarak çökerteceksin yeri.

Arz yüzünün sonuncu dâhi peygamberisin
Fermanını duyacak yarınki nesil bile.
Asarını bir kuran sanarak öyle bilsin,
Kâğıtlardan okusun namını destan diye.

Esen rüzgârlar bile adından irkilirken,
Medeniyet tarihten ismini öğrenecek.
Altın harflerle ismin tarihleri süslerken,
Lâyık değil bu sana aziz "Gazi," diyecek.

Cevat Mehmet

[S.128, s.:2, 27.2.935]]

233

Kan dolu yüreğimiz

Batıyı avcumuz sıksak kızıl nar gibi,
Kıpkızıl bir tülbinden kızıl kan damlar gibi
Yalaz yelli, kar gözlü kızıl akşamlar gibi,
Yüreğimiz kan dolu toprakdan bir tas olur.

*

* *

Gözler yeşil göldür, gönül iner kuyuya
Yürek yavru bir ceylân olur düşer pusuya
Batı, göz yaşlarıdır damlar bu durgun suya
Akşamlar derdler gibi yüreklere yas olur.

MACİDE MACİD
[S.128, s.:2, 27.2.935]]

234**Ceylân**

Gönül yavru bir ceylân,
Gibi düşer pusuya
Batı bir göz yaşlıdır
İner ceylânlar suya.

İner ceylânlar suya
Batı gözlü ceylânlar.
Kalbinden bakar sanki
Suları yudumlar,

Suları yudumlar,
Güneş bir kasım patı,
Dağlar yalan yaşmaklı
Kızılanınca batı.

Kızılanınca batı
İner ceyanlar suya
Gönül yavru bir ceylan
Gibi düşer pusuya...

Julide Buğra
[S.129, s.:2, 7.3.935]]

235**Atatürk**

Bütün çağlar içinde en büyük Türkün adı:
Atatürk.. Yıldızların görmediği bir Oğan...
Güneyden Günbatara bu ad nasıl çınladı
Nasıl gökler gürlendi dağlarda yankulardan...

Atatürk... adı gibi yücedir yücelerden...
Soy ağacı üstünde ün veriyor her daha...
Tan yerine kavuşup sonsuz gecelerden
Adını gün yazıyor sömez parıltılarla...

Bozkırlarda yol aldı güne eren dirgele,
Aydınlığı yayıldı en uzak öceklere
Kurtardığı ülkeden ağıldı son gölgele,
Atatürk güneşini saldı geleceklere.

Atatürk Hey acuna adı sığmaz ulumuz,
 Nice tunç abakların üstüden bakıyorsun.
 Senin gibi coşmada ne Atillâ, ne Oğuz,
 Sen ışık dalgasının, köpürmüş akıyorsun
 H. Fahri Özensoy
 [S.129, s.:18, 7.3.935]]

236

ULU önder'e

Ey sevgili Atatürk sen
 Bizi yağılar elinden,

Kurtarıncak yol gösterdin
 Durmadan ıldırı.. dedin.

Sen bu buyruğu verince
 Hepimiz düştük sevince,

O, yüreğindeki ateş
 Olmuştu bizlere güneş..,

Yırtarak karanlıkları,
 Aydınlatmıştı her yanı.

Siz de atıldık ileri
 Bin yıla olacak işi,

Başarmıştık on bir yılda
 Ulu Önder, sen bin yaşa...
 Besim Hikmet
 [S.129, s.:18, 7.3.935]]

237

Sesler, gözler ve Kuşlar

Güneş kızıl kağıtdan örülü bir fenerdir.
 Mor sularda tutuşur, mor dalgalarda erir.
 Kırpiklerimizi yakan.. gönün battığı yerdir.
 Gözümüze kan bakan sulardaki Akşamlar.

Deniz masmavi gözdür, Batı kızıl yaşlardır.
 Sesler kızıl kanaldı, kanat çarpan kuşlardır.
 Batılar kızıl gözlü kızıl saçlı başlardır.
 Geceler bir ses gibi derinliklere damlar.

Kırgın bir türkü üfler Batı uzak sularda.
 Renkler yalaz soluyan iki dudak sularda.
 Kızıl renkli kuşlara Batı tuzak sularda
 Ah o lâle fistanlı, lâle gözlü Akşamlar.

JÜLİDE BUĞRA
 [S.130, s.:2, 14.3.935]]

238

“ SOYUM,,

Dedem bütün acuna, baş iğdiren bir erdi.
 Verdiği buyrukları hep uluslar dinlerdi.
 Değerdi tâ göklere anın sorguçlu başı
 Daima kazanırdı, yaptığı her savaşı.
 Kahramanca çarpışır. vuruşurdu erkekçe.
 Her bir saldırışında alırdı ülke !...
 Aslanlar Gibi kükrer bora alup eserdi,
 Hemen ilk çarpışınada yağıyı alt ederdi
 Dedemin hiç korkmadan yaptığı bu akınlar
 Önünde eğilmişti bütün Avrupalılar.

Besim hikmet

[S.130, s.:9, 14.3.935]]

239

Budunuma

Bahtiyar budunun genç yavruları:
 Vatani yaşatacak yarın sizsiniz:
 Bu zümrüt yuvası güzel vatanın:
 Aydınlatacak yükselteceksiniz..

*

* *

Dik kayalar gibi bakma vatana,
 Onun elindesin durmadan çalış.
 Bak etrafına bir kerede yana:
 Mademki mes'utsun gayretle alış.

*

* *

Yarın sen vatanın bir bucağında.
 İlim güneşi gibi doğacaksın.
 Ülkemin en hücre bir bucağında.
 Etrafa nurlu ışıklar şaçacaksın.

Nusrettin Ertürk

[S.130, s.:17, 14.3.935]]

240

Kahkahalarım

Sabahaddin Samiye

Zannetme arkadaş kahkahalarım,
 ömrümün zevk taşan birirmağdır.
 Zübrim sureta, kalben ağlarım.
 Her tebesüm bende elem bağıdır.

Kederim genç yaşta başındanaşmış
 Tatmışın hayatın zehirlerini
 Şu mahyun gönlümde bir yılan kalmış
 Kahper kemirir emer kalbimi

Zannetme arkadaş her zaman benim,
Yanı unutmak için böyle gülşenim
Mehmet karaca
[S.130, s.:17, 14.3.935]

241

ANNEME

Kapandı sema bile matem bulutlarile
Bu gün kara haberin dolaştı dilden dile
Ağladı seni duyan, tanıyan, tanımayan
Bir kimse kalmadı bak duyupta ağlamayan
Daha bir saat evvel sema mas mavi idi
Duyunca öldüğünü hemen mateme girdi
Seni sevenler bu gün akın akın geliyor
En katı kalpler bu gün haberinle inliyor
işte bir sürü halkın omuzları üstünde
Anneciğim böyle yalnız gidiyorsun nereye
Gidip beni böylece yalnız mı bırakacaksın
Senelerce Eyübün sırtında yatacaksın.
Anneciğim aç yüzünü birazcık dinle beni
Anneciğimin yanına dostlar ah gömsün beni.

Vefa Lisesi MEHMET

[S.132, s.:13, 28.3.935]

242

Sakarya

Sakarya coşkunun ey güzel Türk ırmağı
İsmi yaymak için isterim haykırmağı.
Tarihlerde okunan Sakarya meydan harbi,
Düşmanı bozguna etti kurtardı güzel garbi.

Türk evlâdı cesurdur fadidir vatana,
Fakat savaş çetindi boyandı her yer kana
Allah! Allah deyip hep atılır o düşmana,
Cenk için yetiştirir evlâdını her ana.

Bergama Orta okul S. II. No. 64

Cemal Demiral

[S.139, s.:2, 16.5.935]

İZMİR’de (5) mayıs talebe bayramı yazısında geçen dördlük:

“Güzel İzmir, seninle biz,
Ufuklarda gözleşiriz;
Mavi deniz, mavi sema
Bilsen neler söyler bana...»

243

Dere

Nazlı nazlı akıyorsun ey dere,
 Böyle bana döküldüğün yer nere.
 Ettin veda şimdi çıktığın yere,
 Hızlı ak, coşkun ak yol verme ere,

Kış geldimi hiç dinlemez taşarsın,
 Sen kudurmuş bir dev gibi koşarsın.
 Ovaları, tepeleri aşarsın,
 Getirdiğin gübreleri saçarsın.

Yaz gelmeden suladığın topraklar,
 Yeşillenir bütün ova, yapraklar.
 Gölge olur kenardaki ağaçlar,
 Berrak suyun hiç durmadan hep
 çağlar.

Cemal Demiral
 [S.141, s.:7, 30.5.935]]

244

Ben ve Sular

Kumsal susar, dinler sesimi sular
 Onlarda eritir acılarımı
 Ufukta kızaran güneş pusular
 Akşamın hüznile dinler yarını

Bu ıssız kumsala beni getiren
 Uzanan sulara sevgi bağımdır
 Acımı dinleyip teselli veren
 Bu sular en emin dert ortağımdır

Gün battı bulutlar alçaldı yer, yer
 Karardı ufuklar, etraf, bir zından
 Ben artık beklerim oradan bir haber
 Ney çalan ruzgârla, peri kızından

Şhremini
 Sadık Kutbay
 [S.148, s.:5, 18.7.935]]

EK. 4 MEKTEPLİ GAZETESİNDE YER ALAN BİLMECE METİNLERİ**BİLMECELER**

-1-

Benim harfim tamam sekiz,
 Beni siz çok seversiniz
 İki iki hecelerimle
 Her şey öğrettim size.

Fakat beni sevene ancak
Ayda dört kere bulacak.
Bilin bakayım neyim ben!
-Bildim daha sen söylerken.

Cevap: Mektepli
[S.4, s.:18, (13.10.932)]

-2-
İki heceli bir şeyim
Taşıyanlara neşeyim.
Sabahtan akşama kadar
Her çocuk beni kucaklar.
İlk hecen kilisede var,
Her sabah hiç durmaz çalar;
Son hecem tersine döner,
Üzerine herkes biner.
Haydi pek çok düşünmeyin
Bilenlere bir aferin:

Cevap:Çanta
[S.5, s.:18, (20.10.932)]

-3-
Üç heceli bir ismim,
Pek nadiren gelirim.
Her sene bayramlarda..
Sonra yılbaşında da...
Fakat şimdi beni siz
Her hafta beklersiniz.
İlk iki hecenin baş
Harfi değişir ise
Pek sevimli bir arkadaşı
Olur her zaman size.

Cevap Hediye
[S.6, s.:18, (27.10.932)]

-4-
Size yeni bir bilmece:
Yedi harfli ve dört hece.
Kalbimizde gezen sestir,
Sevgili ve mukaddestir.

İlk iki hecesini de
Çok severiz çünkü bize
Hayat ve can veren odur.
Bizi o sever ve korur.

Son iki heceleriyse,
Bahçivana, hepimize
Dehşet vererek korkutur:
Yağmurdan kaçan tutulur.

Cevap: Anadolu
[S.7, s.:18, (3.11.932)]

-5-

Benim tamam on harfim var;
Her Türk beni daim anar.
Çünkü onun azameti
Orada düşmanı ezdi,
İsmim zaten dört hecelidir.
Son ikisi serinletir.
Geldi sonuncuya sıra
Kışın yenir tatlı meyva.

Cevap: Dumlupınar
[S.8, s.:18, (10.11.932)]

-6-
Bana devlet kuşu derler;
Beni dört gözüyle beklerler.
Hepinizin kalbinize
Girerek her birinize
Ümit ve korku veririm
Ve "Ayı bekleyin! „ derim.
Yedidir bütün harflerim;
Size iyi şans dilerim.

Cevap: Piyanko
[S.9, s.:18, (17.11.932)]

-7-
Yedidir benim harfim,
Dünya üzerindeyim.
İlk dört harfim büyüktür,
Düşmanları ürkütür.
Birinci, ikinci ve
Üçüncü harflerime
Son harfim de eklenir,
Kanun manası verir.

Cevap:
[S.10, s.:18, (24.11.932)]

-8-
Kolay bir bilmece size.
İstanbul'un bir semtiyim.
İlk iki hecelerimle
Bir hüzün alâmetiyim.
Kaldı geriye bir hece,
Üzerindeyiz onun biz;
Yormayın fazla düşünce,
Çok çabuk bileceksiniz!

Cevap:Sarıyer
[S.11, s.:18, (1.12.932)]

-9-

Yurdumuzda bir şehirim,
Güzel ve şirin bir yerim.
İlk iki harfim daima
Sıfattır türk çocuğuna.
Son üç harfime gelince
Tatlıdır her şeyden bize.

Cevap:

[S.12, s.:17, (8.12.1932)]

-10-

Üç heceli kelimeyim,
Kalplere korku veririm.
Ve her geldiğim zaman da
Çalışanı gösteririm.

İsmimin var yedi harfi;
Son iki hecelerini
Alın, okuyun tersine,
Bir isim çıkacak size.

Cevap: İmtihan

[S.13, s.:17, (15.12.932)]

-11-

Sekiz harfli ve üç hece,
Bulunur mutlak her evde.
İlk iki heceyle deniz
Ve su üstünde gideriz.

Son hecesini tersine
Okursanız gök yüzüne
Her gece konan bir kuştur.
Bilmemek pek mi zordur!

Cevap: Sandalya

[S.14, s.:18, (22.12.932)]

-12-

Bilin bakayım ben neyim:
Altı harfli kelimeyim.
İsmimdeki ilk üç harfim
İle aydınlık veririm.

Dört ve beşinci harfimle
Bir gıda teşkil ederim.
Beni mutlak bilirsiniz:
Şimdi de elinizdeyim!

Cevap: Gazete

[S.15, s.:18, (29.12.932)]

-13-

İki kelimedir ismim;
Biri sıfat, biri isim.
Beni tanırırsınız mutlak:
Dünyaya bu hafta geldim.

Hediye getirdim size;
Büyük, küçük hepinize
Neş'e ve ümit veririm,
«Daha çok yaşayın!» derim.

Cevap: Yeni sene
[S.16, s.:18, (5.1.933)]

-14-

Yuvarlacık bir yüzüm var,
Fakat yalnız bir gözüm var.
Şu iki uzun kolumla
Daima doğru sözüm var.

Kara alnımdaki yazı
On ikidir, bazı bazı
Görmiyenler duysun diye
Çalarım dakikaları.

Cevap: Saat
[S.17, s.:18, (12.01.933)]

-15-

Benim yalnız bir hecem var.
Fakat herkes benden korkar.
Üç parçadan mürekkeğim
Bembeyazdır bazen rengim.

Harflerimi siz tersine
Okuduğunuz takdirde
Süslü manası veririm;
Bilin bakayım ben neyim?

Cevap: Kış
[S.18, s.:17, (19.01.933)]

-16-

Altıdır bendeki harfler,
Beni hemen herkes sever.
Notadır birinci hece,
Siyahdır ters çevrilince.

İlk iki hecelerimi
Sondan doğru okursanız
Çıkar size erkek ismi.
Hediye var bulursanız!

Cevap: Sinema
[S.19, s.:18, (26.01.933)]

-17-

Küçük, sevimli bir ismim
Yalnız iki heceliyim.
İçimde var dizi dizi
Her lakırdımızın izi.
Kış gecesi hepinize

Olurum hoş bir eğlence.
Okur iseniz tersimden
Çevrilerek hemen birden
Küçüklere, bebeklere
Olur güzel bir hediye.

Cevap: Kitap
[S.20, s.:17,(02.02.933)]

-18-

Altı harfim vardır yalnız
İki hece, sorarsanız.
Rengimle, işaretimle
Çalışırım ben temsile
İnsanları, milletleri.
Son hecemin harflerini
Tersine okur iseniz
Soğuktan titrersiniz

Cevap: Bayrak
[S.21, s.:18, (09.02.933)]

-19-

Anadoluda bir şehir,
Harfleri tam beş tanedir.
İlk hecesi kar üstünde,
Göze çarpar bazı kere.
Dördüncü harfini (e)yle
Değiştirip de tersine
Okursanız erkek ismi
Çıkar; şimdi bildiniz mi?

Cevap: İzmir
[S.22, s.:18, (16.02.933)]

-20-

Benim tam altı harfim var.
Arkamdan gelir bazan kar.
İlk hecem yenecek şeydir.
Hayvanlardan, süttten gelir.
İkinci hecemi tersten
Okursanız size birden
Bir milletin ismi çıkar.
Bundan kolay daha ne var?

Cevap: Yağmur
[S.23, s.:18, 23.02.933)]

-21-

Sekiz harf ve üç heceli,
Çiçek serper iki eli.
İlk hece "birinci,, ye eş.
Son hece arapça "ateş,,.
Ortada kalır B yle A
Bunu bilmemek olmaz ya!

Cevap: İlkbahar
[S.24, s.:18, 2.3.933)]

-22-

Altı harfliyim, uçarım
Göklere kanat açarım.
Baştan üç harfim içilir,
Dere olursa geçilir.

Altı, beş, dört, iki ve üç
Harflerimle bir madenim.
Zannedersenem değilim güç
Bilin bakayım ben neyim?

Cevap: Çaylak
[S.25, s.:18, 9.3.933]

-23-

Altı harfli bir şehirim,
Her kese sevgi veririm.
İlk iki hecem bir kuştur.
Üç, dört, beş harfim ne hoştur!
İkinci, üçüncü hece
Siyahıdır, matem ve gece
Bürünür onun rengine.
Buldunuz galiba yine!..

Cevap: Ankara
[S.26, s.:8, 16.3.933]

-24-

Kanatlı bir kelebeğdir,
Üstü türlü türlü renktir.
Sevmeyen hiç yoktur onu;
1,2,3,4 harfini
Okursanız sondan doğru
Bulursunuz bir hayvanı.
3, 4, 5, 2, 1 inci
Harfleriyle demir döğür.
3, 4 üncü ve 5 inci
Para yerine de geçer

Cevap: Çiçek
[S.27, s.:18, 23.3.933]

-25-

Çok hafiftir, gökte gezer,
Bazan gözyaşları döker.
Beş tanecik harfi vardır.
İlk ikisi bir sıfattır,
2,3,4 ve 5 inci
Harflerini sondan geri
Okursanız sabah olur.
Bunu herkes mutlak bulur.

Cevap: Bulut
[S.28, s.:18, 30.3.933]

-26-

Yedi harfli bir şehirim,
İki, üçüncü harflerim
Daima yüksektir, gezer,
Her şeyi üstünden süzer.
İkinci, üçüncü hece
"Çok çabuk gider,, demektir.
Kolay birşey varsa, bence
Bu bilmeceyi bilmektir.

Cevap: Kayseri
[S.29, s.:18, 6.4.933]

-27-

Altı harfli kelimeyim
Ve yalnız iki heceyim:
Çocuklara güzel yuva.
Bulursunuz küçük bir dağ
Son heceme eklerseniz
İkinci harfi eğer siz.
Altı, beş, dört, iki ve üç
Harflerimde bir tatlı var.

Cevap: Mektep
[S.30, s.:8, 13.4.933]

-28-

Size kolay bir bilmece:
Dört harfli ve iki hece.
Yazın ilk önce o gelir.
Çocuklara sevgilidir.
İlk iki harfli kahraman.
4, 3, 2 harflerine
Bir «az» konulduğu zaman
Arkadaş bulur kendine.

Cevap:Erik
[S.31, s.:17, 20.4.933]

-29-

Anadoluda bir şehir:
Dokuz harf ve dört hecedir.
İlk beş harfi suda gezer
Son dört harfi de «köle» dir.

Cevap: Balıkesir S.32, s.:18, 27.4.933)]

-30-

Bir hükümet merkeziyim:
Benim yalnız dört harfim var.
Eğer tersten okursanız
Dikkat edin: güneş batır!

Cevap:
[S.33, s.:17, 4.5.933)]

-31-

Dokuz harfli bir hükûmet.
İlk üç harfe korsanız «a»
Rastlarsınız bir hayvana.
Son dört harfleri : «işaret.»

Cevap: Danimarka
[S.34, s.:18, 11.5.933]

-32-

Üç hece altı harfliyim,
Tarihte geçer hep ismim.
İlk üç harfim «çabuk» demek,
Çok tatlıdır son üç harfim.

Cevap: Anibal
[S.35, s.:18, 18.5.933]

-33-

Beş harflidir, iki hece;
Türlü renkte, hem pek ince.
İlk hecesi kalınlaşır.
Son hece, tersten, topraktır.

Cevap: İplik
[S.36, s.:18, 25.5.933]

-34-

Senede bir kere gelir,
İlk üç harfi tatlı zevktir.
Sona kalan dört harfi de
Asya'da bir memlekettir.

Cevap: Haziran
[S.37, s.:18, 1.6.933]

-35-

Bilmece, bildirmece:
Yedi harf ve üç hece.
İçinde yemek pişer
Baş harfi değişince.
Altı, beş, dört ve iki
İle birinci harfi
Alırsanız olur bir
Ay veya erkek ismi.
Son hecesi de nota,
Dersem artık adeta
Bilmeceyi söylemiş
Olurum ben, galiba.

Cevap: Pencere
[S.49, s.:19, 24.8.933]

-36-

Senede bir defa gelir,
Bir hecesile seslenir:
Haydi! diye her çocuğa
Çünkü bu ders senesidir.
Beş harfin den birinciyle
Üçüncüsünü al, çıkar:
Her iş için mutlak bize
Lâzım olan bir şey çıkar.

Cevap:

[S.50, s.:19, 31.8.933]

-37-

Size gene bir bilmece :
Topu topu iki hece.
Hepimizin sevdiğidir
Manasına da gelince:
Üç, dört ve beş harflerini
Okur iseniz: Bir gemi.
Sondan: Bir, iki, üçüncü
De bir hayvanın küçüğü.

Cevap: Hayat

[S.51, s.:18, 7.9.933]

-38-

Yüzümde var kıt'aların,
Denizlerin; adaların
İsimleri, çizgileri;
Sıcak, soğuk bilgileri.

Altı tane olan harfim
Konursa başka diziye
Götürür sizi maziye.
Bildiniz mi şimdi, neyim?

Cevap: Harita

[S.52, s.:19, 14.9.933]

-39-

Dokuz harfli bir şehir,
Hecesi dört tanedir:
Altıncı ve beşinci
Harflerine birinci
Heceyi eklerseniz
Keser ha! Elinizi.
Yedi ve sekizinci Harfler ise bir sayı
En son hecenin tersi
Öğütünce buğdayı
Ele geçen o şeydir.
Bildiniz mi bu nedir?

Cevap:

[S.53, s.:18, 21.9.933]

-40-

Anadoluda bir şehir:
Harfleri tam beş tanedir.
İlk hecesini alınca
Çıkar üç harfli bir emir.
Geri kalan son hecesi
«Evet» demektir; gerisi
Geriye okunur ise
Göktedir her yaz gecesi.

Cevap:

[S.54, s.:19, 28.9.933]

-41-

Dört harf değişti mi,
Üçüncü harf değişti mi,
Önce çıkar akar bir su.
Başka bir harf koydunuz mu,
Bu sefer de, çok ihtiyar
Bir hısımin adı çıkar.

Cevap:

[S.55, s.:18, 5.10.933]

-42-

Beş harflidir, hem bir şehir,
Hem de bazı defa yenir!
Fakat acıdır o zaman.

İlk üç harfi «doymuş » demek,
Sıfat olup sağlamdır pek.
Son ikisi de bir hayvan.

Cevap: Tokat

[S.56, s.:19, 12.10.933]

-43-

Beş harfli ve iki hece:
Bir meyvedir lezzetlice.
İlk ve son harfi faydalı
Bir hayvancığın ismidir.
Dört ve beş harfi bir çalgı:
Bunu bilmek bir şey midir?

Cevap: Armut

[S.57, s.:19, 19.10.933]

-44-

Üç harfli ve dört heceli,
Hiç solmayan güzel bahar.
Bu sözün bize geleli
Bugün tamam o sene var.

Dört ve ikinci harfine
Altıncıyı eklerseniz
Son iki hecesi ile
Okuyunca ne dersiniz

Eşi bulunmaz dünyada;
Bize bunu verdi o da.
Hepimiz bugün neş'eli.
Bilmeceyi de bilmeli!

Cevap: Cumhuriyet
[S.58, s.:19, 26.10.933]

-45-

Altı harf ve iki hece;
Anadoluda bir şehir,
Son harfi ilke gelince
İlk hece tıpkı bir zehir!

4,5, ve 3 üncü harfi
Hep lambalarda yakılır.
En sondaki iki harfi
Bildiğimiz bir hayvandır.

Cevap: Yozgat
[S.59, s.:19, 2.11.933]

-46-

Yedi harfli ve üç hece:
Küçük ve güzel bir kuştur.
Son hece ters çevirilince
Yıldızla beraber durur.

İlk üç harflerin rengi al,
Vücade çoktur faydası.
İkinci heceyi çek al:
Çıkar güzel kış meyvası.

Cevap: Kanarya
[S.60, s.:19, 9.11.933]

-47-

Büyük bir mucidin ismi:
Üç hece ve altı harfli.
3üncü, 4üncü harf in
Siyahdır her zaman rengi.

4üncü ve 3üncü harf
Bir nota sesini verir.
Son heceyi alırsanız
Biten bir şeyi gösterir.

Cevap: Edison
[S.62, s.:18, 23.11.933]

-48-

Yedi harfli ve üç hece
Dağ taş inler ben geçince.

Bir, iki, üç, beş, altıncı
Harflerle pişer ekmek
Yedi, altı ve dördüncü
Harflerim de «yemin » demek.

Altı, yedi ve üçüncü
Harfim tatlı bir meyvadır.
Bilmece düşündürücü
Değil yahu bilen kazanır.

Cevap:

[S.63, s.:19, 30.11.933]

-49-

Bir canlı mahlûkun ben ciğeriğim:
Rüzgârlarda gezer daima yüzüm.
İki hece fakat altı harfliyim:
İlk heceyle geçer her yerde sözüm.

Okursan son heceyi sondan tersine
Canı çok sıkar rengi beyazdır ama.
İlk ile son heceyi atıp geriye
Kalanı okursan yem çıkar tavuğa.

Cevap:

[S.64, s.:19, 7.12..933]

-50-

Kolu var, gövdesi de var.
Dört harf, iki hecesi var.
İlk iki harfi av için
Balıkçıda işe yarar.

İlk üç harfi benzer lağaba,
Son iki harfi bir emir.
Bunu bulmak zor değildir.
Kim çabuk buldu acaba?

Cevap:

[S.65, s.:19, 14.12..933]

-51-

Gökteki ayla beraber
Gelen aylardan biriyim
Saymak isterseniz eğer
Harflerimi; tam yediyim.

4 ile 5 «çok değil» dir.
6,7 çabuk uçar
7, 6 ya 3 gelir,
İsminiz dünyayı tutar.

Cevap: [S.66, s.:18, 21.12..933]

EK 4. MEKTEPLİ GAZETESİNDE YER ALAN MANZUM HİKÂYELER

1

DİLLER

Bir efendinin vaktile,
İyi bir uşığı varmış;
Hiç bilmezmiş yalan, hile;
Eve çok güzel bakarmış..

Evi temiz tutarmış, pek
Süsten anlamazmış fakat.
Bilmezmiş amma incelmek,
Söylermiş yalnız hakikat.

Uşak Efendiye merbut,
Efendi uşığa mabut,
Böylece geçinirlermiş..

Bir gün, ziyafet vermiş
Komşularına, Efendi.
Uşığa demiş ki : - Kendi
İsteğine bıraktım ben;
Git, çarşıdan, ne istersen,
Her ne giderse hoşuna
Al, getir, pişir!. Boşuna
Ben çıkıp ta dolaşmayayım;
Komşuları ağırlayım.

Tam üç buçuk saat sonra
Uşak gelir; komşulara:
-Yemek hazır, buyurun.. der.

Hepsi salona giderler;
Elde peşkir, yemek bekler,
Her birisi, alıp bir yer.

Sıralanır hep yemekler:
Evvelâ dolar her kaba
Dil anyundan âlâ çorba;
Boşalınca bütün kaplar
Yumuşak dil söğüşü var:
Peşinden dil kızartması ..
Böylece gelmez arkası ,

Her yemekten çıkar bir dil.
 Şaşılmayacak şey değil;
 Efendi sorar uşağa :
 -Anlayâlim anlat ağa,

Sen neden bu kadar böyle
 Düşkünsün acaba dile?
 Tabakları taşıyarak
 Şöyle cevap verir uşak:
 -Dildir ilmin anahtarı;
 Hakikatin kapıları
 Onunla açılır ancak;
 O dur meram anlatacak;
 Bizim her bir fikrimizi,
 En gizli hislerimizi
 Anlatan da gene odur.
 Bilgimize temeldir o;
 Hem tatlı hem güzeldir o ..

Ne de olsa tatsız olur
 O günkü ziyafet biraz.
 Efendi gücenirse de
 Uşağını azarlamaz
 Onun isteği, sade,
 Uşağı utandırmaktır.
 Bir çok düşünür, taşınır
 Şunu tasarlar nihayet:

Gene çeker bir ziyafet,
 Komşuları eder davet.
 Sabahtan Uşağa der ki :
 - En hoşlanmadığım şeyden
 Yapacaksın bu seferki
 Yemekleri..

-Uşak – Peki
 Diyerek gider pazara..

Yemekler gene dil .. Artık,
 Efendi başlar azara;
 Der ki – söyle, anlamadık,
 Dil en iyi şeydi hani..
 Unuttum mu dediğini?

Efendim haklısınız ;
 Sözüünüz yanlış değil;
 Dünyada en kıymetli
 En faydalı şeydir dil.

Fakat düşününüz ki
 - Dilimiz ta eskiden,
 Böyle kendi kendini
 Beğenen ve meteden.
 Dil de ne kadar iyi
 Olursa olsun, işte
 Kendisini kaptırmiş
 Bu en çirkin illete.
 Yalnız Odur kendini
 Açık açık beğenen
 Bu fena şey, muhakkak
 Ki, dildir diyorum ben.

H.T.

[S.2, s.:6 (29.9.932)]

2

Terhisten Sonra

Bileziklerle dolu
 Nişanlıların kolu.
 Elele vermişlerdi,
 Murada ermişlerdi.
 Bir takım köy kızları ,
 Vatanın yıldızları
 Koyulmuşlardı yola,
 Atlılar sağa, sola
 Bir sıra nizam aldı,
 Davullar coşkun çaldı,
 Genç kızlar bağdan bağa
 Şarkılar dağdân dağa
 Akilsele dolaştı
 Kalpler sevinçten taşıtı.
 Çehreler al büründü.
 Derken şehir göründü;
 Geldi bir kara haber.
 Köylerinden bir nefer,
 Kalmamış hep şehitmiş.
 Bunu herkes işitmiş.
 Yükseldi bir vaveylâ,
 Dağlardan belâ! Belâ!
 Diye bir ses yayıldı.
 Herkes düşüp bayıldı.

Bir ses geldi derinden,
 Dedi : "Yas bağlamayın !
 Hür vatan ellerinden,
 Yar için ağlamayın!"

İsmail Sefa

[S.3, s.:6 (6.10.932)]

3

DİLENCİ

Bir kırık

Hıçkırık ..

Ses kısık...

Yol Karanlık.. Bir çocuk .

Renk uçuk,

Gidiyor...

Bir baca:

Tütüyor.

Bir baykuş:

Ötüyor.

Ayağını sürtüyor

O çocuk.

Karnı aç!

Saat kaç?

Karnı aç!

Bir titreyiş yüreğini dağlıyor,

ağlayar,

Bir baca:

Tütüyor.

Bir baykuş:

Ötüyor.

Mintanını örtüyor,

O çocuk.

Yollar

Hep kar ..

Hain rüzgâr inliyor;

İnliyor.

Bir baca:

Tütüyor.

Bir baykuş:

Ötüyor

Karanlıktan ürküyor

O çocuk...

Yatacak

Bir ocak.

Bir kucak..

Bir bucak...

Bütün gece bulamadı yavrucak;

Bir baca :

Tütüyor.

Bir horoz:
 Ötüyor
 Ve daima yürüyor;
 O çocuk.

Üşüyor.
 Koşuyor..
 Düşüyor
 Birdenbire kar üstüne sefil baş
 Eller donmuş
 Sanki taş.

Bir baca :
 Sönüyor.
 Bir hayat;
 Ölüyor.
 Ve bir karga
 Dönüyor;
 Baş ucunda didikliyor bu genci
 Ah azavallı dilenci!
 Kuleli As. Ls. Kuş
 [S.5, s.:3 (20.10.932)]

4
 On para bir yüzük... On bin liraya bir yüzük
 Vaktile bir adam vardı işi tüccarlıktı
 Mal alıp satmak için bir memlekete vardı
 Ev tuttu yarleşti kimse yoktu yalnızdı
 İş i iyi gidiyor yaşayabiliyordu.
 Lâkin birden değışti taliinin rüzgârı
 Kalmamıştı elinde ne sermaye ne kârı
 Artık ne alan ve ne de soran vardı malı
 Ne yatacak bir yatak ne de yerde bir halı
 Hiçbir şey kalmamıştı bu zavallı adamda
 Bir bahçe içindeydi bir gece uykusunda
 Bu bahçede bir çok çeşmeler görünüyordu
 Kimi ince kimi de kalın dökülüyordu
 Yanındaki ihtiyara sordu bunlar nedir
 -Çeşmelerin her biri tali iş i içindir.
 İnce akan talisiz çok akan talilidir.
 -Öyle ise benimkinden biraz açta çok aksın
 İnce ince akıpta taliim kapanmasın
 Talimin çeşmesi açılınca azıcık
 Sular boşandı yere durmuyordu hiç artık
 Derken birden uyandı karnı çok acıkmıştı
 Cebinde yemek için on parası çıkmıştı
 Kalktı sokağa çıktı yemek için bir parça
 Bir çocuk ağlıyordu sokağın ortasında
 Gitti sordu çocuğun yanına yaklaşarak
 Çocuk yana yakıla anlattı ağlıyarak

Dedi:- Arkadaşlarım hep oyun oynuyorlar
 Beni hiç bu oyunun içine almıyorlar
 Oyuna girmek için on para lazım bana
 On paramda olursa gireceğim oyuna
 Cebindeki parayı çıkarıp ona verdi
 Sonra karnı da aç yoluna devam etti
 Çocuk sesleniyordu efendi amca gel bak
 Ben bir yüzük buldum istersen parmağan tak
 Adam eline alıp dalgın dalgın bakmıştı
 O sırada etrafa gelen tacirler vardı
 Yüzüğü görünce yaklaştılar yanına
 Sordu kaçta satarsın bu yüzüğü adama
 Önce bin verdiler adam dedi alay etme
 Bin beş yüzü beğenmedin mi artık uzun etme
 Haydı dediğim olsun iki bine arzı mısın
 İki bine razı ol paraları alır mısın
 Adam paraları görünce şaşırıldı kaldı
 Paralarla Tüccarları evine çağırıldı
 Bunlar evi görünce Tamtakır kuru bakır
 Söyle bize azıcık kalmasın gönül hatır
 Dediler evin bomboş bu yüzük nerden çıktı
 Yoksa bir belâ gelip başına nerden çattı
 Adam dedi: -Tüccardım birden bozuldu işim
 Bir yüzük kalmıştı onu da satmaya gittim
 Yüzüğü size sattım şimdi iki bin liram var
 Bu iki bin lira bana epeyce kâr yapar
 Tüccarların başı olan adam dedi ki ona
 Gel gidelim de mahkemeye kardeş ol bana
 Birden bire seni böyle zengin olmuş görürler
 Nerden buldu paraları diye merak ederler
 Adam kabul etti bunu gittiler mahkemeye
 Tüccar anlattı bütün keyfiyeti hakime
 Dedi: - Bu adama benim kardeşimdir babam öldü
 Çok zengindi mirasının bir kısmını böldü
 Kardeşimin şimdi iki bin lirası vardı
 Paranı veriyorum haydı bir senet yaptır
 Dedi kardeşime oda senedini verdi
 Böylece konuşarak evine kadar geldi
 Girmişlerdi odaya Tüccar dedi budala
 Bu yüzüğü aldım senden iki bin liraya
 Beşbin liradan aşağı olmazdı bu yüzük
 Şimdi sana oldu bir ziyan ki çok büyük
 O da cevap verdi asıl sensin budala
 Bu yüzüğü aldım bir çocuktan on paraya
 Bunu duyunca tüccar birden yere yıkıldı
 Muayeneden sonra öldüğü anlaşıldı
 Çok zengindi bu Tüccar bir çok malları kaldı
 Kardeşi olan adama mirasını bıraktı.

İstiklâl lisesi
 SEVİM LEVENT

[S.133, s.:5, 4.4.935)]

5

Parasız ressam

Ressam Ahmet İbrahim
 Meteliksiz kalmıştı,
 Fakat bu gün karnı da
 Pek fazla zil çalmıştı
 Lokantaya giderek
 Doyurdu kendisini,
 Biraz sonra düşündü:
 Para meselesini.
 Çok kurnaz bir adamdı,
 Lâkin Ahmet İbrahim,
 Dedi- "yapacağımı,
 Ben çok iyi bilim.,,
 Fırça ve boyları,
 Hemen önüne dizdi
 Sonra tabak içine
 Bir lira resmi çizdi.
 Birkaç dakika sonra
 Geldi yemek puslası,
 O tabağı gösterip
 Dedi: -"İşte parası.,,
 Garson tabağı alıp
 Uzaklaştı oradan,
 Bizim ressam da kaçtı
 Arkasına bakmadan...

Besim Hikmet

[S.135, s.:2, 18.4.935)]

6

Eşğin hilesi

Pek tembel bir eşeği
 Varmış bir ihtiyarın,
 Hiç çalışmıyormuş fakat
 Doyuyormuş karın..

Köylü onun sırtına
 Bir çuval tuz yüklenmiş
 Eğer taşıyamazsa
 Halin haraptır demiş.

Sözü anlamış gibi
 Yola, düzölmüş eşek;
 Ben size söylüyeyim
 Bu hayvan kurnazmış pek.

Küçük bir dere görüp
Hemen içine dalmış.
Tabii sırtında da
Ne tuz ne buz kalmış..

Çünkü tuz su içinde
Dağılmış eriyerek,
Adam bu işe kızmış
Lâkin sevinmiş eşek.

Adamcağz düşünüp
Bir hınç çaresi bulmuş.
İçindeki intikam
Yarısı da onulmuş.

Yüklemiş süngerleri,
Eşeğe ertesi gün;
Suya girerse eğer
Ağırlaşır büsbütün..

Onun umduğu gibi
Hayvan etmiş aptallık;
Hem sevine, sevine
Girmiş dereye alık...

Sünger suyu içince
Yükü de ağırlaşmış.
Dışarıya çıkınca
Dörtbir yanına taşmış.

Yerlere yuvarlanmış,
Eşek yalpa vurarak,
Bay köylüden de yemiş:
Sopa ile bir dayak...

Besim Hikmet
İzmir Ticaret Okulu S. 3 No. 10
[S.146, s.:7, 4.7.935)]